

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΝΕΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ - ΣΗΜΑΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΚΙΝΗΤΡΑ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗ ΖΩΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Άρθρο 1

Έννοια όρων

Για την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Πρώτου (Α΄) του παρόντος νόμου, οι πιο κάτω αναφερόμενοι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α) «Καινοτομία», νοείται ως η ανανέωση και η διεύρυνση του φάσματος προϊόντων και υπηρεσιών και των συναφών αγορών, η καθιέρωση νέων μεθόδων σχεδιασμού, παραγωγής, εφοδιασμού και διανομής, η εισαγωγή αλλαγών στη διαχείριση, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας και τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, καλύπτει δε τέσσερις τύπους καινοτομίας: καινοτομία προϊόντος, καινοτομία διεργασιών, καινοτομία μάρκετινγκ, οργανωτική καινοτομία.

β) «Καινοτομικές Δραστηριότητες», νοούνται όλα τα επιστημονικά, τεχνολογικά, οργανωτικά, οικονομικά και εμπορικά βήματα που οδηγούν ή αποβλέπουν στην εφαρμογή καινοτομιών. Μία καινοτομία στο προϊόν θεωρείται ως εφαρμοσμένη όταν το εν λόγω προϊόν εισάγεται στην αγορά. Μία καινοτομία στη διεργασία, στο μάρκετινγκ ή στην οργάνωση θεωρείται ως εφαρμοσμένη όταν οι αντίστοιχες μέθοδοι εισάγονται στη λειτουργία της επιχείρησης.

γ) «Καινοτομία προϊόντος», νοείται η εισαγωγή ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας που είναι νέα ή ουσιωδώς βελτιωμένα ως προς τα χαρακτηριστικά ή τη σκοπούμενη χρήση τους. Περιλαμβάνει ουσιώδεις βελτιώσεις στα τεχνικά χαρακτηριστικά, εξαρτήματα και υλικά, ενσωματωμένο λογισμικό, φιλικότητα ως προς τον χρήστη ή άλλα λειτουργικά χαρακτηριστικά. Η καινοτομία στο προϊόν μπορεί να επιτευχθεί με

τη χρήση νέας γνώσης ή τεχνολογιών ή μπορεί να βασίζεται σε νέες χρήσεις ή συνδυασμούς υφιστάμενης γνώσης ή τεχνολογιών.

δ) «Καινοτομία διεργασιών», νοείται η εφαρμογή νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής ή διανομής. Περιλαμβάνει σημαντικές αλλαγές στις τεχνικές, τον εξοπλισμό και / ή το λογισμικό. Ελάχιστονες αλλαγές ή βελτιώσεις, αύξηση της παραγωγικής ικανότητας ή της ικανότητας παροχής υπηρεσιών μέσω της προσθήκης μεταποιητικών ή εφοδιαστικών συστημάτων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται ήδη, η παύση χρησιμοποίησης μιας διεργασίας, η απλή επανατοποθέτηση κεφαλαίων ή επέκταση, οι αλλαγές που απορρέουν από αλλαγές στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων, δεν θεωρούνται καινοτομίες.

ε) Καινοτομία στο μάρκετινγκ», νοείται η εφαρμογή μίας νέας μεθόδου μάρκετινγκ που αφορά σημαντικές αλλαγές στη σχεδίαση του προϊόντος ή τη συσκευασία του, την τοποθέτηση του προϊόντος, την προώθηση ή την τιμολόγησή του. Οι εποχικές, τακτικές και άλλες αλλαγές ρουτίνας σε εργαλεία μάρκετινγκ δε θεωρούνται καινοτομίες. Ουσιώδεις αλλαγές στη σχεδίαση ή τη συσκευασία ενός προϊόντος που βασίζονται σε μία μέθοδο μάρκετινγκ η οποία έχει χρησιμοποιηθεί από την εταιρεία για άλλα προϊόντα, δε θεωρούνται καινοτομίες. Η χρήση υφιστάμενων μεθόδων μάρκετινγκ που έχουν ως στόχο μια νέα αγορά, δε θεωρούνται καινοτομίες.

στ) «Οργανωτική καινοτομία», νοείται η εφαρμογή νέων οργανωτικών μεθόδων στις επιχειρηματικές πρακτικές της εταιρείας, στην οργάνωση του χώρου εργασίας ή στις εξωτερικές σχέσεις. Οι αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές, στο χώρο εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις που βασίζονται σε οργανωτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται ήδη στην επιχείρηση, οι αλλαγές στη διοικητική στρατηγική της επιχείρησης, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, η παύση χρήσης μιας διεργασίας, η απλή επανατοποθέτηση κεφαλαίων ή η επέκταση, οι αλλαγές που απορρέουν από αλλαγή στις τιμές των συντελεστών, η προσαρμογή στις ανάγκες του χρήστη, οι τακτικές εποχικές και άλλες κυκλικές αλλαγές, η εμπορία νέων ή ουσιωδώς βελτιωμένων προϊόντων, δεν θεωρούνται καινοτομίες.

ζ) «Οικολογική Καινοτομία», νοείται κάθε μορφή καινοτομίας που στοχεύει σε σημαντική και αποδείξιμη πρόοδο προς την υλοποίηση του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, μέσω του περιορισμού των επιπτώσεων στο περιβάλλον ή της επίτευξης πιο αποδοτικής και υπεύθυνης χρήσης των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας.

Άρθρο 2

Ειδικό νομοθετικό πλαίσιο κινήτρων εγκατάστασης επιχειρήσεων εντός των ορίων της Ζώνης Καινοτομίας Θεσσαλονίκης (Ζ.ΚΑΙ.Θ.)

Για την ανάπτυξη της Ζ.ΚΑΙ.Θ. θεσπίζεται με τα επόμενα άρθρα ειδικό θεσμικό πλαίσιο κινήτρων προσέλκυσης επιχειρήσεων στη Ζ.ΚΑΙ.Θ., με αποκλειστικό χωρικό πεδίο εφαρμογής αυτών την εδαφική έκταση που καταλαμβάνει η Ζ.ΚΑΙ.Θ., όπως κάθε φορά αυτή οριοθετείται με την ΚΥΑ, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 1 παρ.2 του Ν. 3489/2006, όπως ισχύει. Η «Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας Α.Ε.» (Α.Ζ.Κ. Α.Ε.), η οποία ιδρύθηκε με τα άρθρα 3-10 του Ν. 3489/2006, μεριμνά για την εφαρμογή και υλοποίηση των κινήτρων και προτείνει αρμοδίως τη λήψη μέτρων για την επέκταση αυτών ή / και θέσπιση νέων κατηγοριών κινήτρων, τα οποία κρίνονται αναγκαία για την πραγμάτωση του ιδρυτικού σκοπού της Ζ.ΚΑΙ.Θ.

Άρθρο 3

Κατηγορίες επιχειρήσεων οι οποίες υπόκεινται στα κίνητρα

1. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου δύνανται να υπάγονται Καινοτόμες ή Υψηλής Τεχνολογίας Επιχειρήσεις του δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα, οι οποίες πληρούν τα κριτήρια που καθορίζονται στην ΚΥΑ, την προβλεπόμενη στο άρθρο 12 παρ.3 του Ν.3489/2006 και οι οποίες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους τυγχάνουν ενισχύσεων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος νόμου.
2. Τα θεματικά πεδία δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων που υπάγονται στον παρόντα νόμο είναι ενδεικτικά και κατά προτεραιότητα (σε σχέση με τα μη αναφερόμενα) :
  - α) Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ICT) και εφαρμογές αυτών,
  - β) Βιοτεχνολογίες με έμφαση εφαρμογών στα πεδία της βιοϊατρικής και της υγείας εν γένει, της Αγρο-βιοτεχνολογίας και της διατροφής,
  - γ) Τεχνολογίες Υλικών με έμφαση εφαρμογών στα πεδία των Χημικών, και των Δομικών Υλικών (structural materials) και εφαρμογών ηλεκτρονικής και μικροηλεκτρονικής,
  - δ) Ανάπτυξη Καινοτόμων Ενεργειακών εφαρμογών
  - ε) Περιβάλλοντος / διαχείρισης φυσικών πόρων και ανακύκλωσης – αξιοποίησης απορριμμάτων/ αποβλήτων

Οι ανωτέρω θεματικές περιοχές δύναται να αναθεωρούνται με ΚΥΑ που εκδίδεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και τον Υπουργό Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, στη βάση του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης της Ζ.ΚΑΙ.Θ.

3. Σε κάθε περίπτωση δεν είναι επιλέξιμες για υπαγωγή στα κίνητρα επιχειρήσεις, οι οποίες δραστηριοποιούνται στους κλάδους αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ναυπηγικών εργασιών, βιομηχανίας άνθρακα και χάλυβα, συνθετικών ινών καθώς και επιχειρήσεις του κλάδου των μεταφορών.

4. Όπου στον παρόντα νόμο διακρίνονται οι επιχειρήσεις σε πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες, η διάκριση νοείται κατά την έννοια των κοινοτικών διατάξεων, όπως κάθε φορά ισχύουν (Κανονισμός ΕΚ 800/2008 της Επιτροπής). Μεγάλες χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις που δεν εμπίπτουν στον ορισμό των πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων με βάση τις κοινοτικές διατάξεις.

Άρθρο 4

Επιλέξιμες δαπάνες, κατηγορίες και όρια ενισχύσεων για τις Νέες Καινοτόμες Επιχειρήσεις - Ειδικές προϋποθέσεις και περιορισμοί χορήγησης των ενισχύσεων

1. Ως Νέες Καινοτόμες Επιχειρήσεις νοούνται οι Επιχειρήσεις οι οποίες πληρούν σωρευτικά τα ακόλουθα κριτήρια:

α) είναι Μικρές σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 800/2008 όπως ισχύει,

β) έχουν συσταθεί και κάνει έναρξη οικονομικών δραστηριοτήτων λιγότερα από 6 (έξι) χρόνια πριν από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και οι δαπάνες τους σε Ε&Α αντιπροσωπεύουν 15% τουλάχιστον του συνόλου των λειτουργικών δαπανών της επιχείρησης σε τουλάχιστον ένα από τα τρία τελευταία έτη πριν την χορήγηση της ενίσχυσης ή σε περίπτωση επιχείρησης σε φάση εκκίνησης, που δεν έχει οικονομικό ιστορικό, στον έλεγχο της τρέχουσας φορολογικής χρήσης, όπως πιστοποιείται από εξωτερικό ελεγκτή ή μπορεί να αποδειχθεί, ύστερα από αξιολόγηση από εξωτερικό (-ους) εμπειρογνώμονα (-ες), ότι η επιχείρηση δύναται να αναπτύξει προϊόντα, υπηρεσίες ή διεργασίες που είναι τεχνολογικά νέες και ουσιαδώς βελτιωμένες σε σχέση με την υπερσύγχρονη τεχνολογία στον σχετικό κλάδο σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και ενέχουν κίνδυνο τεχνολογικής ή βιομηχανικής αποτυχίας

2. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται τα κριτήρια και οι διαδικασίες υποβολής, αξιολόγησης, ένταξης, ελέγχου, παρακολούθησης και επιβολής ποινών των ενδιαφερομένων στις διατάξεις του παρόντος.

3. Οι επιχειρήσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου τυγχάνουν δέσμης προνομιακών μέτρων, όπως αυτά εξειδικεύονται ακολούθως και τα οποία υπόκεινται στους περιορισμούς και όρια που καθορίζονται από το Κοινοτικό Πλαίσιο για Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία :

α) Επιχορήγηση επενδυτικού σχεδίου: επιχορηγείται με ποσοστό έως 75% το κόστος επενδυτικού σχεδίου. Ως κόστος επενδυτικού σχεδίου νοούνται οι δαπάνες για: γη, κτίριο (αγορά ή ενοικίαση), μηχανολογικό εξοπλισμό, ειδικές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό εργαστηρίων, λοιπό εξοπλισμό, αγορά μεταφορικών μέσων -πλην επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι θέσεων-, εξαγορά πάγιων περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται άμεσα με παραγωγική εγκατάσταση η οποία έχει κλείσει ή θα έκλεινε αν δεν εξαγοραζόταν, απόκτηση δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, αγορά τεχνολογίας ή μη νομικά κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων, δαπάνες προμήθειας λογισμικού, τεχνολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, συμμετοχή σε εκθέσεις.

β) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού: επιδοτούνται κατά ποσοστό έως 75% οι καταβαλλόμενες δόσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης, που αντιστοιχούν στο πραγματικό κόστος απόκτησης του εξοπλισμού και η οποία συνάπτεται για την απόκτηση μηχανολογικού, εργαστηριακού και λοιπού εξοπλισμού και για διάρκεια μέχρι δέκα ετών με την προϋπόθεση ότι κατά την λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης η κυριότητα του εξοπλισμού περιέρχεται στον μισθωτή.

γ) Φορολογική απαλλαγή: απαλλάσσονται από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενα κέρδη από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης κατά την πρώτη δεκαετία από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, το οποίο αφορά σε πάγια στοιχεία ενεργητικού ή σε δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης. Ο φόρος εισοδήματος, από τον οποίο απαλλάσσεται η επιχείρηση, δύναται να φθάσει μέχρι 75% του κόστους της επένδυσης και η εν λόγω απαλλαγή συνίσταται στον σχηματισμό ανάλογου αφορολόγητου αποθεματικού.

δ) Ενίσχυση απασχόλησης: επιδοτούνται οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται από το επενδυτικό σχέδιο και η παραπάνω επιδότηση συνίσταται στην κάλυψη, επί μια διετία, κατά ποσοστό έως 75% του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, καθαρών θέσεων απασχόλησης.

ε) Επιδότηση επιτοκίου: επιδοτείται κατά ποσοστό έως 75% το επιτόκιο δανείου επένδυσης για το χρονικό διάστημα μέχρι την αποπληρωμή του δανείου και όχι πέρα των δέκα ετών.

4. Τα παραπάνω προνομιακά μέτρα δύνανται να εφαρμοστούν με τις παρακάτω προϋποθέσεις και περιορισμούς :

α) αα. Οι ενισχύσεις των περιπτώσεων α, β και δ της παραγράφου 2 εφαρμόζονται μεμονωμένα,

ββ. Οι ενισχύσεις των περιπτώσεων γ και ε της παραγράφου 2, αναγόμενες σε Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης, δύνανται να εφαρμοστούν συνδυαστικά και μέχρι ανωτάτου ποσοστού 75% του κόστους της επένδυσης,

γγ. Το ανώτατο όριο του ποσού των παρεχομένων ενισχύσεων των περιπτώσεων i και ii δεν υπερβαίνει το 1,5 εκατ. € για το διάστημα που η περιοχή της Ζώνης Καινοτομίας Θεσσαλονίκης είναι επιλέξιμη βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο α) της Συνθήκης ή το 1,25 εκατ. € για το διάστημα που η περιοχή της Ζώνης Καινοτομίας είναι επιλέξιμη βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 87, παράγραφος 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης.

β) αα. Ο δικαιούχος μπορεί να λάβει τις ενισχύσεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου μόνο μία φορά κατά την περίοδο, κατά την οποία θεωρείται νέα καινοτόμος επιχείρηση, ενώ δύναται να λάβει ενίσχυση, η οποία καλύπτει τις προϋποθέσεις του Κοινοτικού Πλαισίου σχετικά με τις Κρατικές Ενισχύσεις για την Έρευνα, Ανάπτυξη και Καινοτομία και των Κατευθυντήριων Γραμμών για τα Κεφάλαια Επιχειρηματικού Κινδύνου σε ΜΜΕ, όπως εκάστοτε ισχύουν.

ββ. Ο δικαιούχος μπορεί να λάβει άλλη κρατική ενίσχυση, με εξαίρεση τις ενισχύσεις για Έρευνα, Ανάπτυξη, Καινοτομία και κεφάλαια Επιχειρηματικού κινδύνου, μόνο 3 έτη μετά την χορήγηση των ενισχύσεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 5

Επιλέξιμες δαπάνες, κατηγορίες, προϋποθέσεις, περιορισμοί χορήγησης και όρια ενισχύσεων για Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς που καθορίζονται στο άρθρο 2 και δεν υπάγονται στο άρθρο 3 και Τμήματα Έρευνας & Ανάπτυξης μεγάλων πολυεθνικών εταιριών

1. Επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς που καθορίζονται στο άρθρο 2 και δεν υπάγονται στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου ενισχύονται με δέσμη μέτρων, που περιλαμβάνει ενισχύσεις ή ελαφρύνσεις σε ποσοστά, τα οποία δεν

2. Μεγάλες Επιχειρήσεις και Τμήματα Έρευνας & Ανάπτυξης μεγάλων πολυεθνικών εταιριών ενισχύονται με:

α) επιχορήγηση επενδυτικού σχεδίου: επιχορηγείται με ποσοστό 30% το κόστος επενδυτικού σχεδίου. Ως κόστος επενδυτικού σχεδίου νοούνται οι δαπάνες για γη, κτίριο - αγορά ή ενοικίαση, μηχανολογικό εξοπλισμό, ειδικές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό εργαστηρίων, λοιπό εξοπλισμό, αγορά μεταφορικών μέσων -πλην επιβατικών αυτοκινήτων μέχρι έξι θέσεων-, εξαγορά πάγιων περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται άμεσα με παραγωγική εγκατάσταση η οποία έχει κλείσει ή θα έκλεινε αν δεν εξαγοραζόταν, απόκτηση δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, αγορά τεχνογνωσίας ή μη νομικά κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων,

β) επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού: επιδοτούνται κατά 30% οι καταβαλλόμενες δόσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που αντιστοιχούν στο πραγματικό κόστος απόκτησης του εξοπλισμού και η οποία συνάπτεται για την απόκτηση μηχανολογικού, εργαστηριακού και λοιπού εξοπλισμού και για διάρκεια μέχρι δέκα ετών και με την προϋπόθεση ότι κατά την λήξη της χρηματοδοτικής μίσθωσης η κυριότητα του εξοπλισμού περιέρχεται στον μισθωτή,

γ) φορολογική απαλλαγή: απαλλάσσονται από την καταβολή φόρου εισοδήματος μη διανεμόμενα κέρδη από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης της πρώτης δεκαετίας από την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, το οποίο αφορά σε πάγια στοιχεία ενεργητικού ή σε δαπάνη χρηματοδοτικής μίσθωσης. Ο φόρος εισοδήματος, από τον οποίο απαλλάσσεται η επιχείρηση, δύναται να φθάνει μέχρι 30% του κόστους της επένδυσης και η εν λόγω απαλλαγή συνίσταται στον σχηματισμό ανάλογου αφορολόγητου αποθεματικού,

δ) ενίσχυση απασχόλησης: επιδοτούνται οι θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται από το επενδυτικό σχέδιο και η παραπάνω επιδότηση συνίσταται στην κάλυψη, επί μια διετία, κατά 30% του μισθολογικού κόστους των δημιουργούμενων, εντός της πρώτης τριετίας από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, θέσεων απασχόλησης. Ως δημιουργία θέσεων απασχόλησης νοείται η καθαρή αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων (σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας) που απασχολούνται άμεσα σε μια συγκεκριμένη παραγωγική εγκατάσταση, σε σύγκριση με τον μέσο όρο των προηγούμενων 12 μηνών και αφού αφαιρεθούν οι θέσεις που τυχόν χάθηκαν κατά το ίδιο 12μηνο διάστημα στην ίδια εγκατάσταση,

ε) επιδότηση επιτοκίου: επιδοτείται κατά 30% το επιτόκιο δανείου επένδυσης για το χρονικό διάστημα μέχρι την αποπληρωμή του δανείου και όχι πέρα των δέκα ετών.

3. Μεσαίες Επιχειρήσεις ενισχύονται με:

α) όλες τις ενισχύσεις ή ελαφρύνσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου με ποσοστό ενίσχυσης προσαυξημένο κατά 10%,

β) επιπλέον επιχορηγείται το κόστος τεχνολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών με ποσοστό 40%.

4. Μικρές και πολύ Μικρές Επιχειρήσεις ενισχύονται με:

α) όλες τις ενισχύσεις ή ελαφρύνσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου με ποσοστό ενίσχυσης προσαυξημένο κατά 20%,

β) επιπλέον επιχορηγείται το κόστος τεχνολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών με ποσοστό 50%.

5. α) Για μεγάλα επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των 50 εκατ. ευρώ, τα ποσοστά επιχορήγησης των περιπτώσεων I, II και III της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε προσαρμογή βάσει της ακόλουθης κλίμακας :

Επιλέξιμες δαπάνες	Προσαρμοσμένο ανώτατο όριο ενίσχυσης
Έως 50 εκατ. ευρώ	100% του ανώτατου ορίου
Για το τμήμα από 50 εκατ. Ευρώ έως 100 εκατ. ευρώ	50% του ανώτατου ορίου
Για το τμήμα άνω των 100 εκατ. ευρώ	34% του ανώτατου ορίου

β) Τα μεγάλα επενδυτικά σχέδια, θα κοινοποιούνται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

γ) Για τα μεγάλα επενδυτικά έργα άνω των 50 εκατ. ευρώ απαιτείται έγκριση από τη Βουλή.

6. Οι ενισχύσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου χορηγούνται με τις παρακάτω προϋποθέσεις και περιορισμούς:

α) Οι ενισχύσεις των περιπτώσεων α, β και δ της παρ. 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται μεμονωμένα.

β) Οι ενισχύσεις των περιπτώσεων γ και ε της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, δύνανται να εφαρμοστούν συνδυαστικά με την προϋπόθεση ότι η σώρευση των συγκεκριμένων ενισχύσεων, αναγόμενες σε Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγηση, δεν υπερβαίνουν το 30% του κόστους της επένδυσης για τις Μεγάλες Επιχειρήσεις, το 40% για τις Μεσαίες και το 50% για τις πολύ Μικρές και τις Μικρές Επιχειρήσεις

και σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που ορίζεται στον εγκεκριμένο για την Ελλάδα Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, όπως εκάστοτε ισχύει, για την Κεντρική Μακεδονία.

γ) Τα ποσοστά ενισχύσεων που αναφέρονται στις περιπτώσεις I, II, III της παρ.1 και στην περίπτωση ii της παρ. 2 του παρόντος άρθρου αφορούν το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η Ζώνη Καινοτομίας Θεσσαλονίκης είναι επιλέξιμη βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 87, παρ. 3, στοιχείο α) της Συνθήκης. Στην περίπτωση κατά την οποία η Ζώνη Καινοτομίας γίνει επιλέξιμη βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 87, παρ. 3, στοιχείο γ) της Συνθήκης, τα ποσοστά ενίσχυσης μειώνονται κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες.

Άρθρο 6

Γενικοί όροι, προϋποθέσεις και περιορισμοί για την εφαρμογή των μέτρων κρατικής ενίσχυσης

- 1.** Οι υπαγόμενες επιχειρήσεις στα κίνητρα του παρόντος Κεφαλαίου θα πρέπει μέχρι την πρώτη εκταμίευση τμήματος της κρατικής ενίσχυσης να έχουν αποκτήσει νομική μορφή του εμπορικού δικαίου.
- 2.** Το ελάχιστο ύψος επένδυσης, που δύναται να υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος νόμου είναι 30.000 €.
- 3.** Προκειμένου να είναι δυνατή η υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του παρόντος νόμου, θα πρέπει η σχετική αίτηση να έχει υποβληθεί πριν την έναρξη των εργασιών υλοποίησης της επένδυσης. Για τις Μεγάλες επιχειρήσεις θα πρέπει επιπρόσθετα να εξασφαλίζεται ότι η δικαιούχος επιχείρηση έχει αναλύσει εγγράφως τη βιωσιμότητα του ενισχυόμενου σχεδίου ή δραστηριότητας τόσο με την υπόθεση χορήγησης της ενίσχυσης όσο και με την υπόθεση της μη χορήγησης. Με την ανάλυση αυτή πρέπει να επιβεβαιώνεται μια ουσιώδης αύξηση του μεγέθους ή του πεδίου του έργου /της δραστηριότητας ή μια ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που κατέβαλε ο δικαιούχος για το επιδοτούμενο έργο/ δραστηριότητα ή μια ουσιώδης αύξηση στην ταχύτητα ολοκλήρωσης του υπόψη σχεδίου/ δραστηριότητας καθώς επίσης και ότι το επενδυτικό σχέδιο καθ' αυτό δεν θα είχε υλοποιηθεί, εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση.
- 4.** Σε περιπτώσεις που επιλέγονται ως μέτρο ενίσχυσης η επιχορήγηση και η επιλέξιμη δαπάνη υπολογίζεται με βάση το κόστος των επενδύσεων σε ενσώματα και άυλα στοιχεία του ενεργητικού ή με βάση το κόστος απόκτησης σε περίπτωση εξαγοράς, η ίδια συμμετοχή της επιχείρησης πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον

5. Σε περιπτώσεις επιχορήγησης επενδυτικού σχεδίου ο μηχανολογικός εξοπλισμός, οι ειδικές εγκαταστάσεις, ο εξοπλισμός εργαστηρίων, ο λοιπός εξοπλισμός, και τα μεταφορικά μέσα πρέπει να είναι καινούργια.
6. Η επιχορήγηση μίσθωσης κτιρίων είναι δυνατή με την προϋπόθεση ότι η μίσθωση συνεχίζεται μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών ή τριών εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ.
7. Η εξαγορά πάγιων περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται άμεσα με μια παραγωγική μονάδα είναι επιλέξιμη υπό την προϋπόθεση ότι :
- i. η μονάδα αυτή έχει παύσει την λειτουργία της
  - ii. αποκτάται από ανεξάρτητο επενδυτή
  - iii. η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς
  - iv. αφαιρούνται ενισχύσεις που έχουν τυχόν χορηγηθεί κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την αγορά του εκάστοτε περιουσιακού στοιχείου
8. Το σύνολο της επιχορηγούμενης επένδυσης ή οι επιχορηγούμενες θέσεις απασχόλησης πρέπει να παραμείνουν και να λειτουργούν στην περιοχή για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών ή τριών εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ.
9. Εφόσον αιτιολογείται, η επένδυση δύναται να τροποποιείται στα επιμέρους στοιχεία κόστους ή να αυξάνεται το κόστος αυτής μέχρι ανώτατου ποσοστού 10%, με την ίδια διαδικασία έγκρισής της ύστερα από τεκμηριωμένο αίτημα της επιχείρησης.
10. Παράταση της ολοκλήρωσης της επένδυσης είναι δυνατή για μέγιστο διάστημα δυο χρόνων, μετά από σχετική αίτηση της επιχείρησης. Σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας η ολοκλήρωση της επένδυσης παρατείνεται ισόχρονα με την διάρκεια ισχύος του αιτίου της ανωτέρας βίας ή των συνεπειών αυτής, χωρίς να προσμετράται ο χρόνος αυτός στον περιορισμό των δύο χρόνων.
11. Για την χορήγηση των ενισχύσεων της παρ. 2 του άρθρου 3 και της παρ. 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, τίθενται οι παρακάτω περιορισμοί :
- α) Η επένδυση σε υλικά και άυλα στοιχεία των επιχειρήσεων θα πρέπει να αποβλέπει:
- i. σε δημιουργία νέας επένδυσης
  - ii. σε επέκταση υπάρχουσας επένδυσης
  - iii. σε διαφοροποίηση της παραγωγής μιας εγκατάστασης προς νέα πρόσθετα προϊόντα

- iv. σε θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία υπάρχουσας εγκατάστασης

Επένδυση αντικατάστασης δεν είναι επιλέξιμη.

β) Η αγορά γης είναι επιλέξιμη μέχρι ποσοστού 10% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

γ) Οι δαπάνες των Μεγάλων επιχειρήσεων για αγορά άυλων στοιχείων, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή μη νομικά κατοχυρωμένες τεχνικές γνώσεις είναι επιλέξιμες μέχρι ποσοστού 50% του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

δ) Για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία της παραπάνω περίπτωσης και για όλες τις κατηγορίες των επιχειρήσεων θα πρέπει :

- i. η εκμετάλλευσή τους να γίνεται αποκλειστικά εντός των εγκαταστάσεων που λαμβάνουν την (περιφερειακή) ενίσχυση
- ii. να θεωρούνται αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού
- iii. να αγοράζονται από τρίτον υπό τους όρους που ισχύουν στην αγορά
- iv. να εντάσσονται στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης και να παραμένουν στις εγκαταστάσεις της για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών ή τριών εφόσον πρόκειται για ΜΜΕ.

ε) Οι δαπάνες των ΜΜΕ, που εντάσσονται στο άρθρο 4 του παρόντος νόμου, και αφορούν σε τεχνολογικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων των προκαταρκτικών μελετών) και για συμμετοχή σε εκθέσεις, οι οποίες συνδέονται με την επένδυση είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη έως ποσοστού 50% του επιλέξιμου κόστους της επένδυσης.

στ) Δεν επιτρέπεται η σώρευση των επενδυτικών ενισχύσεων των άρθρων 3 και 4 του παρόντος με ενισχύσεις άλλων καθεστώτων ή και με τις ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει του κανόνα de minimis σχετικά με τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

Άρθρο 7

Ειδικό Καθεστώς για φορείς επιχειρηματικής ανάπτυξης

1. Το κόστος, σε τιμές αγοράς, που καταβάλλουν οι ΜΜΕ οι εγκατεστημένες στην Ζ.ΚΑΙ.Θ., οι οποίες πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ και η οποία προβλέπεται στο άρθρο 12 παρ.3 του Ν.3489/2006, για υπηρεσίες που παρέχονται από φορείς επιχειρηματικής ανάπτυξης, επιχορηγείται με ποσοστό 50%. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης για μια τριετία δεν μπορεί να ξεπερνά τις 200.000 Ευρώ. Η δυνατότητα

2. Φορείς επιχειρηματικής ανάπτυξης είναι οι φορείς οι οποίοι παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα καινοτομίας και θέματα στήριξης της καινοτομίας. Οι φορείς αυτοί διαθέτουν εθνική ή ευρωπαϊκή πιστοποίηση για την παροχή των συμβουλευτικών τους υπηρεσιών.

3. Οι φορείς επιχειρηματικής ανάπτυξης προσφέρουν κρίσιμες νομικές και οικονομοτεχνικές υπηρεσίες σχετικά με α) συμβουλευτικές υπηρεσίες διοίκησης β) θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, γ) διαπραγμάτευση και σύναψη συμβολαίων εκχώρησης δικαιωμάτων χρήσης τεχνολογίας, δ) έρευνα αγοράς (ειδικά για νέες και καινοτόμες τεχνολογίες), ε) αναζήτηση τεχνολογίας ή/και συνεργατών για την κοινή ανάπτυξη τεχνολογίας και προϊόντων, στ) πιστοποιήσεις και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα σχετικά με την εμπορική αξιοποίηση της καινοτομίας ζ) παροχή βάσεων δεδομένων και τράπεζα πληροφοριών η) χρήση εργαστηρίου, δοκιμές και πιστοποίηση θ) συμβουλευτικές υπηρεσίες για την χρηματοδότηση της καινοτομίας.

Άρθρο 8

Ατέλειες, φοροαπαλλαγές για την «Α.Ζ.Κ. ΑΕ» και τις εγκατεστημένες εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ. επιχειρήσεις

1. Με εξαίρεση το ΦΠΑ, απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά, δικαίωμα ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Δήμων και Κοινοτήτων και τρίτων κάθε εμπράγματη ή ενοχική δικαιοπραξία της Α.Ζ.Κ. ΑΕ και των επιχειρήσεων, που είναι εγκατεστημένες στην Ζ.ΚΑΙ.Θ., όπως συμβάσεις μεταβίβασης ακινήτων ή εκμίσθωσής τους, σύσταση εμπράγματος δικαιώματος, σύσταση ενοχικής σχέσης και γενικά κάθε δικαιοπραξία που εκτελεί η Α.Ζ.Κ. ΑΕ ή οι εγκατεστημένες εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ. επιχειρήσεις, οι οποίες πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ, που προβλέπεται στο άρθρο 12 παρ.3 του Ν.3489/2006.

2. Εκπίπτουν ολοσχερώς από τα καθαρά κέρδη όλες οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, οι οποίες ορίζονται στην Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης με αριθμό 12962/3.11.1987 (ΦΕΚ 734 Β'/22.12.1987), όπως κάθε φορά ισχύει, των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες στην Ζ.ΚΑΙ.Θ. και που πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 12 παρ.3 του Ν.3489/2006, μετά από πιστοποίηση των δαπανών και έκδοση σχετικής βεβαίωσης από την ΑΖΚ ΑΕ. Η έκπτωση αυτή ισχύει εφόσον οι δαπάνες αυτές δεν έχουν αποτελέσει αντικείμενο άλλης ενίσχυσης.

3. Η συνολική φορολογική ελάφρυνση που προκύπτει από την εφαρμογή της διάταξης αυτής δεν υπερβαίνει το 25% του αθροίσματος των επιλέξιμων δαπανών ΕΑΚ της προαναφερθείσας Υπουργικής Απόφασης 12962/3.11.1987 που πραγματοποιήθηκαν σε περίοδο που δεν υπερβαίνει τα τρία συνεχόμενα φορολογικά έτη.
4. Οι επιχειρήσεις, που είναι εγκατεστημένες και λειτουργούν εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ. και οι οποίες πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 12 παρ.3 του Ν.3489/2006 και παράγουν καινοτόμα προϊόντα, έχουν μειωμένο φορολογικό συντελεστή κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες από τον εκάστοτε ισχύοντα φορολογικό συντελεστή. Η εφαρμογή του μειωμένου φορολογικού συντελεστή ισχύει για όσο διάστημα οι επιχειρήσεις παράγουν καινοτόμα προϊόντα. Ο σχετικός έλεγχος θα διενεργείται από την Α.Ζ.Κ. ΑΕ, θα επαναλαμβάνεται ανά τριετία και θα εκδίδεται προς τούτο σχετική βεβαίωση.
5. Εκπίπτουν ολοσχερώς τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από φορολογούμενους ιδιώτες ή από Νομικά Πρόσωπα λόγω δωρεάς προς την Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας Α.Ε.

Άρθρο 9

Ειδικές ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ. και κίνητρα προσέλκυσης επιστημόνων εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ.

1. Στο άρθρο 45, παράγραφος 4 του Ν. 2238/1994(154/Α/1994, Κ.Φ.Ε.). προστίθεται νέα περίπτωση 'η' ως εξής:
«η. Ποσοστό 20% του φορολογητέου εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες του προσωπικού υψηλής ειδίκευσης σε επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στη Ζ.ΚΑΙ.Θ. και πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 12, παρ.3 του Ν.3489/2006.»
2. Οι ΜΜΕ, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στη Ζ.ΚΑΙ.Θ. και πληρούν τα κριτήρια της ΚΥΑ που προβλέπεται στο άρθρο 12, παρ. 3 του Ν.3489/2006, οι οποίες δανείζονται προσωπικό με υψηλή ειδίκευση, του οποίου το έργο ή /και τα αποτελέσματα της έρευνάς δίνουν έμφαση στις νέες τεχνολογίες και προσφέρονται για εμπορική αξιοποίηση, επιχορηγούνται για τις δαπάνες δανεισμού των στελεχών αυτών σε ποσοστό 50%, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α) Το προσωπικό υψηλής ειδίκευσης προέρχεται από ερευνητικό οργανισμό ή μεγάλη επιχείρηση όπου έχει εργαστεί τουλάχιστον επί δύο έτη προ της απόσπασής του.

β) Το αποσπασμένο προσωπικό δεν πρέπει να αντικαθιστά άλλο προσωπικό, αλλά να απασχολείται σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό,

γ) Το προσωπικό πρέπει να απασχολείται σε δραστηριότητα ΕΑΚ εντός της ΜΜΕ που λαμβάνει την ενίσχυση,

δ) Το συμβόλαιο που θα υπογραφεί μεταξύ του στελέχους και της εντός της Ζ.ΚΑΙ.Θ. εγκατεστημένης ΜΜΕ να είναι το πολύ τριετούς διάρκειας,

ε) Το συνολικό ύψος της δαπάνης δανεισμού του στελέχους αυτού δύναται να ανέρχεται μέχρι 250000 Ευρώ για τη διάρκεια της τριετίας.

3. Επιλέξιμες είναι όλες οι δαπάνες προσωπικού, περιλαμβανομένων των δαπανών για τη χρησιμοποίηση πρακτορείου πρόσληψης, καθώς και για τη χορήγηση επιδόματος κινητικότητας στο εν λόγω προσωπικό.

4. Ως προσωπικό υψηλής ειδίκευσης νοούνται ερευνητές, μηχανικοί, σχεδιαστές και υπεύθυνοι μάρκετινγκ που διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο και τουλάχιστον πενταετή σχετική επαγγελματική πείρα. Η απόκτηση διδακτορικού μπορεί να θεωρηθεί σχετική επαγγελματική πείρα.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις ενισχυόμενων επιχειρήσεων - Κυρώσεις

1. Οι Επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του Νόμου αυτού, μέχρι την παρέλευση πενταετίας ή τριετίας για τις ΜΜΕ από την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, οφείλουν :

α) να τηρούν τους όρους του παρόντος Νόμου,

β) να τηρούν τους όρους της υπαγωγής,

γ) εφόσον μεταβιβάζουν κάποιο επιχορηγηθέντα εξοπλισμό, να τον αντικαταστήσουν εντός εξαμήνου από τουλάχιστον ίσης αξίας εξοπλισμό που ανταποκρίνεται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Η επιχείρηση οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην ΑΖΚ εντός 3 μηνών.

2. Εάν η ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής πριν από την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας, επιστρέφεται μέρος ή το σύνολο της καταβληθείσας ενίσχυσης ή / και ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής. Εάν η ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, επιστρέφεται το σύνολο ή μέρος της ενίσχυσης.

3. Εάν διαπιστωθεί κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης ότι λόγω της αλλαγής της εταιρικής σύνθεσης ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έπαυσε να είναι Μεσαία ή Μικρή επιχείρηση, αφαιρείται από την ενίσχυση το αντίστοιχο ποσοστό που όριζε η απόφαση υπαγωγής λόγω αυτής της ιδιότητας.
4. Εάν, κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου ή εντός δεκαετίας από την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυόμενης επιχείρησης, διαπιστωθεί από αρμόδια κατά το Νόμο όργανα ότι έχουν υποβληθεί ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή ότι έχουν αποσιωπηθεί τέτοια στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής της επένδυσης στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με διαφορετικούς όρους, α) αν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και επιστρέφεται το τμήμα της επιχορήγησης που έχει ήδη καταβληθεί β) εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.
5. Η επιστροφή των ενισχύσεων που δίδονται με βάση τον παρόντα Νόμο γίνεται με τη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων, τα δε επιστρεφόμενα ποσά προσαυξάνονται κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή τους. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύσεων αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ο καταλογισμός γίνεται με πράξη της Α.Ζ.Κ. ΑΕ
6. Η υπαγωγή στα κίνητρα του παρόντος νόμου ισχύει για όσο διάστημα οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 2 του παρόντος νόμου. Ο σχετικός έλεγχος θα διενεργείται από την Α.Ζ.Κ. ΑΕ, θα επαναλαμβάνεται ανά τριετία και θα εκδίδεται προς τούτο σχετική βεβαίωση.
7. Εάν η φορολογική απαλλαγή έχει επιλεγεί ως μέτρο ενίσχυσης μιας επένδυσης και η επένδυση η συνδεδεμένη με το φορολογικό αποθεματικό πουληθεί, τότε το ποσό που αντιστοιχεί στο αφορολόγητο αποθεματικό προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης και φορολογείται.

Άρθρο 11

Αρμοδιότητες και διαδικασίες εφαρμογής

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής των Επιχειρήσεων στις ευεργετικές διατάξεις των άρθρων του παρόντος νόμου υποβάλλονται στην Α.Ζ.Κ. ΑΕ.
2. Η Α.Ζ.Κ. ΑΕ ορίζεται ως αρμόδιος φορέας για την αξιολόγηση, την έγκριση και την έκδοση των σχετικών Αποφάσεων υπαγωγής καθώς και για την παρακολούθηση και έλεγχο των επενδύσεων.

3. Με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας, Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων και Οικονομικών καθορίζονται για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στα άρθρα 3, 4, 6 και 8 παρ.2 του παρόντος νόμου:

- α) η εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών,
- β) ο τύπος της αίτησης υποβολής, τα δικαιολογητικά, ο τόπος και ο χρόνος υποβολής των αιτήσεων,
- γ) τα κριτήρια, η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα αξιολόγησης των αιτήσεων,
- δ) οι όροι και οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των επιμέρους κινήτρων που θεσπίζονται με τον παρόντα νόμο,
- ε) η διαδικασία υπαγωγής των επενδύσεων στις επί μέρους διατάξεις του παρόντος νόμου,
- στ) η διαδικασία ελέγχου των επενδύσεων, ο τρόπος καταβολής των ενισχύσεων και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά,
- ζ) οι προϋποθέσεις και η διαδικασία τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής,
- η) οι υποχρεώσεις της επιχείρησης και οι συνέπειες από την μη τήρηση των όρων και των υποχρεώσεων, που απορρέουν από τον παρόντα νόμο ή από τις αποφάσεις υπαγωγής, η διαδικασία, ο τρόπος επέλευσης των συνεπειών σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω υποχρεώσεων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την επιβολή ολικής ή μερικής επιστροφής της ενίσχυσης και την άρση των κινήτρων του παρόντος νόμου.

4. Με όμοια απόφαση καθορίζεται δημόσιο όργανο ελέγχου και ο τρόπος ελέγχου της τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων, που προβλέπονται στον παρόντα νόμο και στην ΚΥΑ της παραπάνω παρ. 3 του παρόντος άρθρου, με σκοπό τη διαπίστωση της σωστής δημοσιονομικής διαχείρισης των διατιθέμενων κονδυλίων.

5. Με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, εξειδικεύονται οι όροι και λεπτομέρειες για τη εφαρμογή του άρθρου 7 και του άρθρου 8 παρ.1 του παρόντος νόμου, που αναφέρονται σε φορολογικές ελαφρύνσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΚΑΙ ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ

Άρθρο 12

Τροποποίηση του άρθρου 1 και 2 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α΄ 17)

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α΄17) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, για την εκτέλεση έργων αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, τα οποία εντάσσονται στο Διευρωπαϊκό Οδικό Δίκτυο ή συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), η απαλλοτρίωση των αναγκαίων ακινήτων κηρύσσεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 1 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο Υπουργός Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων κατά περίπτωση, αποστέλλει στο Υπουργείο Οικονομικών και στο αρμόδιο εκ του σκοπού της απαλλοτρίωσης Υπουργείο αντίγραφο της απαλλοτριωτικής πράξης και δύο αντίτυπα του οικείου κτηματολογικού διαγράμματος και πίνακα».

3. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το τίμημα της εξαγοράς καθορίζεται είτε από την εκτιμητική επιτροπή του άρθρου 15, είτε από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών (ΣΟΕ), κατ' ανώτατο όριο, ύστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ή του αρμόδιου Υπουργού κατά περίπτωση.»

Άρθρο 13

Τροποποίηση του άρθρου 3 και 4 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α΄ 17)

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του ν. 2882/2001 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι οποίες αιτιολογούνται επαρκώς από τον φορέα εκτέλεσης του έργου, η απαλλοτρίωση μπορεί να κηρύσσεται με απλό διάγραμμα

οριζοντιογραφίας, κλίμακας ανάλογης προς την πυκνότητα των ακινήτων, επί του οποίου δέον να εμφανίζεται, ευκρινώς και με σχετική ακρίβεια, το όριο της απαλλοτρίωσης και να έχει υπολογισθεί το συνολικό εμβαδό της απαλλοτριούμενης έκτασης. Στην περίπτωση αυτή, το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας ιδιοκτησιών πρέπει να συντάσσονται και εγκρίνονται από την αρμόδια Υπηρεσία που πρότεινε την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, εντός εννέα (9) μηνών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, άλλως η απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδίκαια.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής :

«Το κτηματολογικό διάγραμμα και ο πίνακας συντάσσονται υποχρεωτικά με βάση τις τελευταίες αποτυπώσεις των ιδιοκτησιών από δημόσια αρχή, εφόσον υφίστανται και εκτός των άλλων αποτυπώνουν και τα τμήματα των απαλλοτριούμενων ιδιοκτησιών που μένουν εκτός απαλλοτρίωσης, σε επιφάνεια ικανή, ώστε να διευκολύνεται ο καθορισμός της μείωσης της αξίας ή η ωφέλεια αυτών από την απαλλοτρίωση και τις επιπτώσεις του έργου.»

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 3 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εφόσον δεν έχει προηγηθεί της κήρυξης της απαλλοτριώσεως η εκπόνηση μελέτης του έργου, στα πλαίσια της οποίας εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι και καθορίστηκε οριστικά ο χώρος εκτέλεσης του έργου, απαιτείται, πλέον όσων ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, η δημοσίευση ανακοίνωσης της υπηρεσίας που προτείνει την απαλλοτρίωση, στην οποία αναφέρεται ο σκοπός της, προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή η ευρύτερη περιοχή στην οποία βρίσκεται αυτή.»

4. Στο τέλος του άρθρου 4 του ν. 2882/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το εύρος της απαλλοτριούμενης έκτασης προσδιορίζεται από τις οριογραμμές της απαλλοτρίωσης και περιλαμβάνει όλα τα ιδιωτικά ακίνητα που βρίσκονται εντός αυτής, είτε έχουν εξ αρχής καταγραφεί ως ιδιωτικά και αποζημιούμενα στον οικείο κτηματολογικό πίνακα και το διάγραμμα της κήρυξης, είτε διαπιστωθεί η ιδιότητά τους ως ιδιωτικών μεταγενέστερα της κήρυξης και καταγραφούν ως αποζημιούμενα σε διορθωτικό κτηματολογικό πίνακα και διάγραμμα, ύστερα από υποβολή αιτήματος παντός ενδιαφερομένου.»

Άρθρο 14

Τροποποίηση του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, που προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 1 του Ν.2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18), προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Με την απόφασή του αυτή το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να εξουσιοδοτεί το αρμόδιο για την κήρυξη της απαλλοτριώσεως όργανο, να προβαίνει στην κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εκτέλεση του ίδιου έργου, στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου αυτού.

2. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, που προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 1 του Ν.2985/2002 (Α 18), προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Στην αποζημίωση δεν περιλαμβάνεται η ενδεχόμενη υποτίμηση της αξίας απομενόντων τμημάτων ή η άρση του τεκμηρίου ωφέλειας.

Η απόφαση του Εφετείου με την οποία παρέχεται η άδεια προσωρινής κατάληψης και ο καθορισμός της εύλογης αποζημίωσης είναι οριστική και αμετάκλητη και σε κανένα ένδικο μέσο δεν υπόκειται και ούτε παράγει δεδικασμένο ως προς τους καθορισμούς της πλήρους αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 19 και 20 του Ν. 2882/01.»

3. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, που προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 1 του Ν.2985/2002 (Α 18), προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφια, ως εξής:

«Με την απόφαση του Εφετείου διατάσσεται ταυτόχρονα η αποβολή του κατόχου από το ακίνητο, με τον όρο της κατάθεσης στο ΤΠΔ, κατά την προηγούμενη παράγραφο 3, του ευλόγου τμήματος της αποζημίωσης και την παροχή της εγγύησης για το υπόλοιπο. Η απόφαση δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

4. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, που προστέθηκε με την παρ.3 του άρθρου 1 του Ν.2985/2002 (ΦΕΚ Α' 18), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο βαρυνόμενος, καταλαμβάνοντας, με τις παραπάνω προϋποθέσεις, το ακίνητο, προβαίνει υποχρεωτικά στην έκδοση υπέρ του δικαιούχου ειδικού ομολόγου διάρκειας όχι μεγαλύτερης των δεκαοκτώ (18) μηνών για το υπόλοιπο της αποζημίωσης αυτής, ενώ μπορεί επίσης να καταθέτει στο ΤΠΔ ποσό που ισούται με

το υπόλοιπο, το οποίο παραμένει υπέρ του δικαιούχου και αποδίδεται μαζί με την προσωρινώς ή οριστικώς καθοριζόμενη αποζημίωση.»

Άρθρο 15

Τροποποίηση του άρθρου 8, 9 και 10 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:
«5. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υποχρεούται να ενημερώνει αμελλητί και σε κάθε περίπτωση εντός 20 ημερών, τον καταθέτη της αποζημίωσης σχετικά με την έκδοση εντάλματος πληρωμής και την είσπραξη αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση.»
2. Στο άρθρο 8 του ν. 2882/2001 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:
«6. Μετά την παρέλευση δεκαετίας από της συντελέσεως της απαλλοτρίωσης το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων υποχρεούται να επιστρέψει οίκοθεν στον καταθέτη τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα του συσταθέντος γραμματίου παρακαταθήκης. Προς τούτο ο καταθέτης γνωστοποιεί στο Τ.Π.Δ. είτε τον οικείο λογαριασμό του, είτε τη σύσταση νέου γραμματίου παρακαταθήκης για την αποπληρωμή άλλων απαλλοτριώσεων του ίδιου φορέα, ύστερα από προηγούμενη έκδοση συμψηφιστικού εντάλματος πληρωμής. Εφόσον η αξίωση του ιδιοκτήτη δεν έχει παραγραφεί, κατά το άρθρο 10, αυτός στρέφεται κατά του υπόχρεου προς πληρωμή. Από την κοινοποίηση σχετικής εκτελεστής απόφασης, ο δικαιούχος της απαλλοτρίωσης δικαιούται τόκων υπερημερίας, μέχρι την εξόφληση.»
3. Στο άρθρο 9 του ν. 2882/2001 προστίθεται, μετά την παράγραφο 4, νέα παράγραφος 5, ως εξής:
«Όταν η εκτέλεση δημοσίων έργων που επισπεύδεται από το δημόσιο κηρύσσεται επείγουσα, με την απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης, η αποβολή των εγκατεστημένων στα ακίνητα διατάσσεται οριστικά και τελεσίδικα με την απόφαση καθορισμού της προσωρινής αποζημίωσης, υπό τον όρο της προηγούμενης συντέλεσής της, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7. Για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, υποβάλλεται σχετικό αίτημα από το δημόσιο, με την αίτηση καθορισμού της αποζημιώσεως ή και με τις προτάσεις του, που κατατίθενται στην περίπτωση αυτή δύο (2) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν τη δικάσιμο.»
4. Η παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αξίωση για την είσπραξη της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε προσωρινά ή οριστικά παραγράφεται μετά την παρέλευση οκταετίας από της αποδεδειγμένης καταλήψεως του απαλλοτριωθέντος ακινήτου και σε κάθε περίπτωση μετά την παρέλευση δεκαετίας από την συντέλεση της απαλλοτρίωσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του παρόντος. Εάν η οριστική αποζημίωση καθορισθεί μετά τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης και την κατάληψη του ακινήτου, η αξίωση για την είσπραξη της τυχόν διαφοράς μεταξύ οριστικής και προσωρινής αποζημίωσης παραγράφεται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη δημοσίευση της απόφασης που καθορίζει την οριστική τιμή.»

Άρθρο 16

Τροποποίηση του άρθρου 11 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Εφόσον οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες επιθυμούν τη διατήρηση της απαλλοτρίωσης που έχει αυτοδικαίως αρθεί, λόγω παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση περί διατήρησής της, προς την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση, αποδεχόμενοι την καταβολή της δικαστικά καθορισμένης προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης. Η αίτηση υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) έτους από την παρέλευση της 18μηνης προθεσμίας.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα (6) έξι μηνών από την ανάκληση ή την άρση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δεν επιτρέπεται, χωρίς συναίνεση του ιδιοκτήτη, η κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου για τον ίδιο σκοπό».

3. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εάν η απόφαση κήρυξης της απαλλοτρίωσης ακυρωθεί δικαστικώς ή ανακληθεί διοικητικώς ως παράνομη ή έχουν καταληφθεί τα απαλλοτριούμενα ακίνητα με τη διαδικασία της επίταξης, επιτρέπεται η κήρυξη απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου και για τον ίδιο σκοπό, με τις νόμιμες προϋποθέσεις και διαδικασία, χωρίς την υποχρέωση τήρησης των προθεσμιών των δύο πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου.»

Άρθρο 17

Τροποποίηση του άρθρου 12 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Τα εδάφια πρώτο, δεύτερο και τρίτο της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2882/2001 αντικαθίστανται ως εξής:

«Η κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου ολική ή μερική ανάκληση της απαλλοτρίωσης, γίνεται με απόφαση της Αρχής η οποία την έχει κηρύξει και με την διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 1, ύστερα από καταβολή στον βαρυνόμενο με την δαπάνη της απαλλοτρίωσης αποζημίωσης ίσης με την αξία του ακινήτου κατά τον χρόνο προσδιορισμού αυτής, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

Ο καθορισμός της καταβλητέας αποζημίωσης γίνεται: α) με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, εάν η απαλλοτρίωση έχει κηρυχθεί υπέρ του Δημοσίου και β) με απόφαση του υπέρ ου η απαλλοτρίωση σε κάθε άλλη περίπτωση.

Για τον καθορισμό του ύψους της επιστρεπτέας αποζημίωσης του ακινήτου, γνωμοδοτεί η Επιτροπή της παραγράφου 1 του άρθρου 15, ή και το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών (ΣΟΕ) κατά την κρίση του αρμόδιου φορέα, εντός δύο μηνών από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου. Ως κριτήρια για την εκτίμηση της αξίας του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, η αξία που έχουν κατά τον κρίσιμο χρόνο καθορισμού της, παρακείμενα και ομοειδή ακίνητα, καθώς και οι δυνατότητες προσόδου του ακινήτου. Η εκτιμώμενη αξία του ακινήτου δεν μπορεί να είναι μικρότερη της αντικειμενικής του αξίας.

Σε περίπτωση διαφωνίας ως προς το ύψος της επιστρεπτέας αποζημίωσης, ο οριστικός καθορισμός της γίνεται κατόπιν αιτήσεως κάθε ενδιαφερομένου στα αρμόδια δικαστήρια κατά τα άρθρα 18 έως 25 του παρόντος, η οποία ασκείται εντός εξήντα (60) ημερών, από της κοινοποίησής της απόφασης καθορισμού της. Στην περίπτωση αυτή, ο αρμόδιος δικαστής προσδιορίζει δικάσιμο προς συζήτηση της αίτησης σε χρόνο όχι βραχύτερο από τριάντα ημέρες και όχι μακρότερο από εξήντα ημέρες από την κατάθεσή της και συγχρόνως διατάσσει να επιδοθεί η αίτηση με την πράξη προσδιορισμού δικασίμου, με επιμέλεια του αιτούντος και τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες πριν την δικάσιμο, σε κάθε ενδιαφερόμενο. Κατά τα λοιπά ισχύουν, αναλογικώς εφαρμοζόμενα, οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19.»

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 12 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η ανάκληση της απαλλοτρίωσης θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί με την εφάπαξ παρακατάθεση ποσού ίσου με το 30% της αξίας του ακινήτου που έχει καθορισθεί

αρμοδίως, κατά την προηγούμενη παράγραφο, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με δικαιούχο το φορέα υπέρ του οποίου έχει συντελεσθεί η απαλλοτρίωση. Το ως άνω ποσοστό παρακατατίθεται εντός τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης καθορισμού της αξίας του ακινήτου από την αρμόδια για την ανάκληση της απαλλοτρίωσης αρχή. Το υπόλοιπο της επιστρεπτέας αποζημίωσης παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σε τέσσερις τριμηνιαίες δόσεις. Τα ως άνω ποσά αποδίδονται εκ μέρους του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων στο δικαιούχο μετά την κατάθεση του συνόλου της επιστρεπτέας αποζημίωσης. Αν οι δόσεις δεν παρακατατεθούν εντός του προβλεπόμενου χρόνου, η αρμόδια αρχή του εδαφίου β΄ της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου δύναται να κηρύξει, με απόφασή της, ματαιωθείσα την ανάκληση της απαλλοτρίωσης και επιστρεπτέα τα ποσά που κατέβαλε ο αιτών την άρση, ως αχρεωστήτως καταβληθέντα. Νέα αίτηση για άρση της απαλλοτρίωσης δεν δύναται να κατατεθεί.»

Άρθρο 18

Τροποποίηση του άρθρου 13 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν. 2882/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ομοίως, δεν λαμβάνεται υπόψη ενδεχόμενη μεταβολή της αξίας του απαλλοτριωμένου, μετά την θεσμοθέτηση ζώνης αστικής ανάπτυξης».

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 13 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής :

«4. Εάν απαλλοτριωθεί τμήμα ακινήτου με αποτέλεσμα η αξία του τμήματος που απομένει στον ιδιοκτήτη να μειωθεί σημαντικά σε σχέση με την κύρια ή αποδεδειγμένως υφιστάμενη δευτερεύουσα κατά προορισμό χρήση, μπορεί να προσδιορίζεται με την απόφαση καθορισμού της αποζημίωσης και ιδιαίτερη αποζημίωση για το τμήμα που απομένει στον ιδιοκτήτη και η οποία καταβάλλεται μαζί με την αποζημίωση για το απαλλοτριούμενο. Για τον προσδιορισμό της ιδιαίτερης αποζημίωσης λαμβάνονται υπόψη από το δικαστήριο, ιδίως, η κατάσταση του ακινήτου πριν και μετά την απαλλοτρίωση, η σημαντική επιδείνωση των γεωμετρικών στοιχείων και της οικονομικής και εμπορικής εκμεταλλεύσεως αυτού».

Άρθρο 19

Τροποποίηση του άρθρου 15 και 16 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του ν. 2882/2001, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η σύνθεση της Επιτροπής διευρύνεται με υπαλλήλους που κατέχουν ειδικές γνώσεις πολεοδομίας, τοπογραφίας, καθώς και οικοδομικών κατασκευών, γεωπονίας ή ηλεκτρολογίας ή μηχανολογίας και μεταλλειολογίας, μέλη των επίσημων επαγγελματικών οργανώσεων της ειδικότητάς τους, στις περιπτώσεις που στα απαλλοτριούμενα περιλαμβάνονται κτίρια, γεωργικές εκμεταλλεύσεις, φυτείες και φυτώρια, ουσιώδεις ηλεκτρομηχανολογικές παραγωγικές εγκαταστάσεις και μεταλλεία αντίστοιχα. Οι ανωτέρω προτείνονται από τον Προϊστάμενο της υπηρεσίας τους, ύστερα από σχετικό αίτημα του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας».

2. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 15 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μπορεί να εγκρίνονται πρότυπα εκθέσεων, κατ'είδος απαλλοτριουμένων ακινήτων και επικειμένων, με τα οποία θα προσδιορίζονται οι παράγοντες που πρέπει υποχρεωτικά να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της αξίας των ακινήτων και των επικειμένων τους. Το πρότυπα αυτά, μετά την έγκρισή τους, χρησιμοποιούνται υποχρεωτικά από τις επιτροπές του άρθρου αυτού.»

3. Η παράγραφος 6 του άρθρου 15 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Σε περιπτώσεις απαλλοτριώσεων μεγάλου οικονομικού ενδιαφέροντος, ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση ή ο υπόχρεος προς αποζημίωση δύνανται να ζητήσουν τη σύνταξη έκθεσης εκτίμησης των απαλλοτριούμενων από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών (Σ.Ο.Ε.), σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας καθορισμού της αποζημίωσης. Η εν λόγω Έκθεση εκτίμησης, μπορεί να αντικαθιστά την Έκθεση προεκτίμησης της Επιτροπής του παρόντος άρθρου, ύστερα από αποδοχή του παραγγέλλοντος ή να χρησιμοποιείται παράλληλα για την απόδειξη της αξίας των απαλλοτριωθέντων.

Η έκθεση του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών (ΣΟΕ) καλύπτει το σύνολο της αξίας των απαλλοτριούμενων ακινήτων και των επικειμένων τους, την μείωση της αξίας των απομενόντων τμημάτων μετά την απαλλοτρίωση και την ύπαρξη ή μη ωφέλειας των παρόδων ιδιοκτητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 653/77 (ΦΕΚ Α' 214).»

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 16 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η αίτηση υποβάλλεται στην υπηρεσία ή το φορέα που συνέταξε ή ενέκρινε το κτηματολογικό διάγραμμα και τον πίνακα και εξετάζεται χωρίς καθυστέρηση. Αν η αίτηση διόρθωσης γίνει δεκτή, η υπηρεσία υποβάλλει προς έγκριση, στην αρμόδια ως εκ του σκοπού της απαλλοτρίωσης υπηρεσία, διορθωτικό κτηματολογικό διάγραμμα και πίνακα. Μετά την έγκριση της διόρθωσης των κτηματολογικών στοιχείων, η σχετική απόφαση αναρτάται στο δικτυακό τόπο του αρμόδιου Υπουργείου ή Φορέα. Εφόσον η Υπηρεσία που είναι αρμόδια, ως εκ του σκοπού της απαλλοτρίωσης, είναι διαφορετική από την Αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση, κοινοποιείται στην τελευταία η απόφαση έγκρισης της διόρθωσης με δυο αντίγραφα του διορθωτικού Κτηματολογικού Διαγράμματος και Πίνακα προς ενημέρωση του φακέλου της απαλλοτρίωσης».

5. Η παράγραφος 8 του άρθρου 16 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Κάθε αμφισβήτηση για την ακρίβεια ή την πληρότητα των στοιχείων του κτηματολογικού διαγράμματος και του πίνακα, λύεται κατά την δίκη για την αναγνώριση των δικαιούχων, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων, υπό την προϋπόθεση να έχει υποβληθεί το σχετικό αίτημα, τουλάχιστον εξήντα (60) ημέρες πριν την αρχική ή την μετ'αναβολή δικάσιμο, στην αρχή που τα συνέταξε, προκειμένου να τηρηθεί η διαδικασία διόρθωσης των κτηματολογικών στοιχείων κατά τις προηγούμενες παραγράφους.»

Άρθρο 20

Τροποποίηση του άρθρου 18 και 19 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 18 του ν. 2882/2001, όπως αντικαταστάθηκε με την περ. ε' του άρθρου 31 του ν. 3130/2003 (ΦΕΚ Α' 76), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η δικαστική δαπάνη, μετά της νομίμου, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 92 του Κώδικα Δικηγόρων, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 3919/2011, αμοιβής των πληρεξουσίων δικηγόρων, βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση, επιδικάζεται από το Δικαστήριο με την ίδια απόφαση, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν και παρακατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.& Δ.) υπέρ του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου.»

2. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 18 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

« Όταν υπόχρεος προς αποζημίωση είναι φορέας που υπάγεται στη Γενική Κυβέρνηση κατά την έννοια του άρθρου 1B του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ Α'247) η επιδικαζόμενη από τα Δικαστήρια αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου των δικαιούχων αποζημίωσης στις περιπτώσεις που υπολογίζεται με βάση την αξία του αντικειμένου της δίκης, καθορίζεται υποχρεωτικά στο ήμισυ των νόμιμων αμοιβών του Κώδικα Δικηγόρων και με ανώτατο όριο επιδικαζόμενης αμοιβής δικηγόρου κατά δικαιούχο, τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.»

3. Στο τέλος της παραγράφου 6 του άρθρου 18 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Η αίτηση για την ιδιαίτερη αποζημίωση υποβάλλεται στην οικεία Κτηματική Υπηρεσία ή στην αρμόδια για την εκτέλεση του έργου υπηρεσία, εφόσον η προεκτίμηση διενεργείται ή διενεργήθηκε από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν την εκδίκαση του αιτήματος από το αρμόδιο για τον καθορισμό της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης δικαστήριο. Με την αίτηση, συνυποβάλλονται υποχρεωτικά:

α) απόσπασμα του κτηματολογικού διαγράμματος, επί του οποίου εμφανίζεται το απομένον εδαφικό τμήμα του ακινήτου μετά την απαλλοτρίωση και επισημειωματική δήλωση, ύστερα από έλεγχο των τίτλων του ακινήτου, την οποία υπογράφει διπλωματούχος μηχανικός, ο οποίος βεβαιώνει περί της πολεοδομικής κατάστασης του ακινήτου, των ισχυόντων όρων δόμησης, της αρτιότητας και οικοδομησιμότητας του ακινήτου, πριν και μετά την απαλλοτρίωση, με ρητή αναφορά περί της τυχόν ισχύουσας παρέκκλισης,

β) πλήρεις τίτλοι ιδιοκτησίας και σε περίπτωση έκτακτης χρησικτησίας κάθε δημόσιο έγγραφο από το οποίο να προκύπτει το ακριβές εμβαδό και η θέση του ακινήτου.

Αν δεν συνυποβληθούν τα παραπάνω στοιχεία, η αρμόδια Υπηρεσία εκδίδει σχετική βεβαίωση και το δικαστήριο ελέγχει, στην περίπτωση αυτή, κατά τη συζήτηση του αιτήματος επιδίκασης ιδιαίτερης αποζημίωσης, τα στοιχεία που επικαλείται ο καθ' ού η απαλλοτρίωση, για την απόδειξη της μείωσης της αξίας των απομενόντων τμημάτων, όπως, ιδίως, του εμβαδού και των λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων τους και του όγκου των κτισμάτων».

4. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 8 του άρθρου 19 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής :

«Οι διάδικοι δύνανται να καταθέσουν υπόμνημα, στο οποίο να αναπτύσσουν τους ισχυρισμούς που πρόβαλλαν, μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες από τη συζήτηση και

να αντικρούσουν τους ισχυρισμούς του αντιδίκου τους μέσα στις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες.»

5. Στην παράγραφο 10 του άρθρου 19 του ν. 2882/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η προσωρινή αποζημίωση που προσδιορίζεται δικαστικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό 80% ή να υπολείπεται σε ποσοστό 50% της αξίας που έχει καθορισθεί με το αντικειμενικό σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών ή άλλως της εκτίμησης που αποτελεί στοιχείο της προδικασίας, επιτρεπόμενης της ανταπόδειξης».

Άρθρο 21

Τροποποίηση του άρθρου 20 και 22-24 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 20 και του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αρμόδιο να προσδιορίσει οριστικά την αποζημίωση είναι το Εφετείο της έδρας του υπόχρεου προς πληρωμή της αποζημίωσης.»

2. Στο τέλος της παραγράφου 8 του άρθρου 20 του ν. 2882/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η οριστική αποζημίωση που προσδιορίζεται δικαστικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό 80% ή να υπολείπεται σε ποσοστό 50% της αξίας που έχει καθορισθεί με το αντικειμενικό σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών ή άλλως της εκτίμησης που αποτελεί στοιχείο της προδικασίας, επιτρεπόμενης της ανταπόδειξης».

3. Μετά την παράγραφο 9 του άρθρου 20 του ν. 2882/2001 προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής:

«10. Εφόσον η απαλλοτρίωση έχει αρθεί αυτοδικαίως, κατ' εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 11 ή ανακλήθηκε νομίμως, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 11, δεν υφίσταται δικαίωμα του καθ' ού η απαλλοτρίωση για την έγερση καταψηφιστικής αγωγής με αντικείμενο την καταβολή της οριστικής αποζημίωσης».

4. Στο άρθρο 22 του ν. 2882/2001 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Σε περίπτωση που ο αριθμός των αναιρεσιβλήτων υπερβαίνει τους είκοσι (20), η κλήτευσή τους στη δίκη μπορεί διενεργηθεί κατά τις διατάξεις του δεύτερου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 19. Για την προθεσμία κλήτευσης ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 568 του Κώδικα

Πολιτικής Δικονομίας. Η αίτηση μπορεί να κοινοποιηθεί επίσης, είτε στο δικηγόρο που εκπροσώπησε τον αναιρεσίβλητο κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας, είτε στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο, είτε στον αναιρεσίβλητο στη διεύθυνση που δήλωσε στα δικαστήρια της ουσίας. Ο δικηγόρος οφείλει να παραδώσει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Σε κάθε περίπτωση, επί των υποθέσεων αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ακινήτων, δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 3 του άρθρου 576 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και η υπόθεση χωρίζεται και η συζήτηση της αίτησης αναιρέσης χωρεί νομίμως, ως προς όσους έχουν κλητευθεί.

5. Η παράγραφος 5 του άρθρου 23 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Η εντολή προς τον δικαστικό εκπρόσωπο του Δημοσίου για παράσταση περιλαμβάνει και την κατάρτιση συμβιβασμού, εάν η συνολική αποζημίωση κατά δικαιούχο δεν υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ΕΥΡΩ.»

6. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του ν. 2882/2001 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Πριν από την παροχή εγγυήσεως, ο δικαιούχος της αποζημίωσης δεν μπορεί να αναλάβει ποσό μεγαλύτερο από το 70% της αποζημίωσης που έχει καθορισθεί προσωρινά».

Άρθρο 22

Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 2882/2001 (ΦΕΚ Α' 17)

1. Οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του άρθρου 26 αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους μπορεί, με δικόγραφο κοινοποιούμενο στους αντιδίκους δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την συζήτηση της, κατά το άρθρο 18 και επόμενα του παρόντος, αίτησης για τον προσωρινό ή οριστικό καθορισμό της αποζημίωσης, να ζητήσει την αναγνώριση των δικαιούχων της αποζημίωσης με την ίδια απόφαση. Η αίτηση, επί ποινή απαραδέκτου συνοδεύεται με βεβαίωση του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας περί προβολής ή μη των δικαιωμάτων του Δημοσίου στο απαλλοτριούμενο και βεβαίωση της αρμόδιας δασικής αρχής ότι το απαλλοτριούμενο δεν αποτελεί δημόσιο δάσος ή δημόσια δασική έκταση. Δεν είναι δυνατή η συζήτηση του αιτήματος αναγνώρισης, εφόσον: α) εκκρεμεί αίτηση διόρθωσης ή συμπλήρωσης του κτηματολογικού διαγράμματος και πίνακα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16, ή β) αν δεν έχει υποβληθεί αίτηση διόρθωσης και το απαλλοτριούμενο, όπως περιγράφεται στην αίτηση, δεν συμπίπτει

με τα στοιχεία του κτηματολογικού πίνακα και του διαγράμματος. Αν το Δικαστήριο απορρίψει το αίτημα, η αναγνώριση δικαιούχων γίνεται κατά το οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους.

4. Η αίτηση για την αναγνώριση δικαιούχων κοινοποιείται, με επιμέλεια του ενδιαφερόμενου, στους Προϊσταμένους της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας και της οικείας δασικής αρχής, οι οποίοι υποχρεούνται, εντός δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση, να χορηγήσουν στον ενδιαφερόμενο ή να υποβάλλουν απευθείας στο Δικαστήριο έγγραφη βεβαίωση περί προβολής ή μη δικαιωμάτων του Δημοσίου στο απαλλοτριούμενο, σύμφωνα με τις ισχύουσες περί δημοσίων κτημάτων διατάξεις και περί του αν το απαλλοτριούμενο αποτελεί ή όχι δημόσιο δάσος ή δημόσια δασική έκταση. Η κοινοποιούμενη ως άνω αίτηση συνοδεύεται υποχρεωτικά με όλα τα απαιτούμενα για την απόδειξη του δικαιώματος ιδιοκτησίας του αιτούντος έγγραφα και διαγράμματα.

5. Η παράλειψη χορήγησης ή υποβολής των βεβαιώσεων από τα όργανα της προηγούμενης παραγράφου, εντός της προθεσμίας, συνιστά παράβαση καθήκοντος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος κάθε φορά Υπαλληλικού Κώδικα.

2. Η παράγραφος 11 του άρθρου 26 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Το δικαστήριο απέχει να εκδώσει απόφαση αναγνώρισης των δικαιούχων της αποζημίωσης: α) εάν η κυριότητα του απαλλοτριωμένου ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού πιθανολογείται ότι ανήκει στο Δημόσιο, β) εάν η κυριότητα του απαλλοτριωμένου ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα επ' αυτού διεκδικείται από περισσότερους και είναι δυσχερής η διακρίβωση του δικαιούχου, γ) Εάν το αίτημα του αξιούντος την αναγνώριση δεν είναι σύμφωνο με τον κτηματολογικό πίνακα και διάγραμμα και δεν έχει υποβάλλει σχετικό αίτημα, προ τριμήνου, από την συζήτηση στην αρμόδια Υπηρεσία για την διόρθωση των κτηματολογικών στοιχείων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το άρθρο 16 και δ) εάν δεν αποδεικνύεται το δικαίωμα του αξιούντος να αναγνωρισθεί ως δικαιούχος της αποζημίωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο επικαλούμενος νέα στοιχεία δύναται με αυτοτελή αίτηση να ζητήσει μόνο μια φορά ακόμη να αναγνωρισθεί ως δικαιούχος κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου, επιτρεπομένης και πραγματογνωμοσύνης, που διατάσσεται και διεξάγεται κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 7 του άρθρου 20. Εάν το δικαστήριο απόσχει να εκδώσει απόφαση αναγνώρισης του δικαιούχου της αποζημίωσης, η κυριότητα του απαλλοτριωμένου και τα άλλα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτού, κρίνονται κατά την τακτική διαδικασία».

Άρθρο 23

Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

- 1.** Επιφυλασσομένων των διατάξεων των επομένων παραγράφων, οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στις απαλλοτριώσεις που θα κηρυχθούν από την έναρξη ισχύος του και εφεξής.
- 2.** Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιείται με την παρ. 3 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου, εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που δεν έχει υπογραφεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του, η σύμβαση εξαγοράς του ακινήτου.
- 3.** Οι διατάξεις των παρ. 2 του άρθρου 3 και του άρθρου 4 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιούνται με τις παρ. 2 και 4 του άρθρου 13 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που δεν έχουν αρμοδίως εγκριθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του, τα κτηματολογικά στοιχεία της απαλλοτρίωσης.
- 4.** Οι διατάξεις του άρθρου 7Α του ν. 2882/2001, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις του άρθρου 14 του παρόντος, εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που δεν έχει κατατεθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του, αίτηση του υπόχρεου φορέα για ειδική άδεια για προσωρινή κατάληψη και προσδιορισμό εύλογης αποζημίωσης από το αρμόδιο Εφετείο.
- 5.** Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 8 του ν. 2882/2001, που προστίθεται με την παρ. 2 του άρθρου 15 του παρόντος, εφαρμόζεται μετά την 1-9-2011, στις απαλλοτριώσεις που έχει οποτεδήποτε πριν την ημερομηνία αυτή συμπληρωθεί δεκαετία από της συντελέσεώς τους. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι καταθέτες των γραμματίων συστάσεως παρακαταθήκης εξ απαλλοτριώσεως γνωστοποιούν στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων τα στοιχεία των απαλλοτριώσεων που εμπίπτουν στην υποχρέωση επιστροφής των αδιαθέτων υπολοίπων.
- 6.** Η διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 9 του ν. 2882/2001, που προστίθεται με την παρ. 3 του άρθρου 15 του παρόντος, εφαρμόζεται στις απαλλοτριώσεις που δεν έχει συζητηθεί η αίτηση καθορισμού προσωρινής τιμής μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου.
- 7.** Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2882/2001, όπως αντικαθίσταται με την παρ. 4 του άρθρου 15 του παρόντος, ισχύει και στις συντελεσμένες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος απαλλοτριώσεις και εφόσον δεν μπορεί να αποδειχθεί ο χρόνος καταλήψεως του ακινήτου, η προθεσμία παραγραφής δεν συμπληρώνεται προ της παρόδου έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

8. Η παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιείται με την παρ. 1 του άρθρου 16 του παρόντος, εφαρμόζεται και σε απαλλοτριώσεις που έχουν ανακληθεί αυτοδίκαια πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και δεν έχει παρέλθει πενταετία από τον χρόνο που επήλθε η αυτοδίκαιη ανάκληση, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων ιδιοκτητών που υποβάλλεται εντός έτους από την έναρξη ισχύος του.

9. Η παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιείται με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 16 του παρόντος και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 12 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 17 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις που κηρύχθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του και εφόσον, κατά τον χρόνο αυτό έχει ήδη καθορισθεί και κοινοποιηθεί στον αιτούντα την ανάκληση της απαλλοτρίωσης το ύψος της καταβλητέας αποζημίωσης, για την παρακατάθεσή της ισχύουν οι διατάξεις των τριών πρώτων εδαφίων της παρ. 4 και η ανάκληση θεωρείται συντελεσθείσα με την παρακατάθεση της πρώτης δόσης.

10. Οι παράγραφοι α) 2 και 4 του άρθρου 13, β) 1 και 6 του άρθρου 15, γ) 4 και 8 του άρθρου 16, δ) 4 και 6 του άρθρου 18 και ε) 8 και 10 του άρθρου 19, στ) 1, 8 και 9, ζ) 1 του άρθρου 24 και η) 3, 4, 5 και 11 του άρθρου 26 του ν. 2882/2001, όπως τροποποιούνται με τις διατάξεις των άρθρων 17, 18, 19, 20 και 21 του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος απαλλοτριώσεις.

11. Η παράγραφος 4 του άρθρου 22 του ν. 2882/2001, που προστίθεται με την παρ. 4 του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αιτήσεις αναιρέσεως.

12. Όπου στις διατάξεις του ν. 2882/2001 αναφέρεται ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας, νοείται εφεξής ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Άρθρο 24

Αρμοδιότητες του Γραφείου Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο Πλαίσιο Μεγάλων Έργων

Το «Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο Πλαίσιο Μεγάλων Έργων» του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (ΦΕΚ

1354/B/01-09-2010) είναι αρμόδιο, από πλευράς της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, για τον χειρισμό των θεμάτων που αφορούν σε Μεγάλα Ιδιωτικά Έργα. Ο Κύριος του Έργου υποχρεούται να ορίσει εκπρόσωπο, ο οποίος θα βρίσκεται σε άμεση και συνεχή συνεννόηση με το «Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο Πλαίσιο Μεγάλων Έργων» του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού για την αντιμετώπιση των πάσης φύσεως ζητημάτων, που προκύπτουν σχετικά με την προστασία των αρχαιοτήτων και τις αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες που απαιτούνται στο πλαίσιο εκτέλεσης Μεγάλων Ιδιωτικών Έργων, σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Άρθρο 25

Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας

1. Για την παρακολούθηση και εκτέλεση αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών, καθώς και εργασιών προστασίας και ανάδειξης αρχαιολογικών ευρημάτων, τα οποία αποκαλύπτονται στο πλαίσιο εργασιών χωροθέτησης και κατασκευής Μεγάλων Ιδιωτικών Έργων (εφεξής: Μ.Ι.Ε.), όπου η εγκατάσταση ή η λειτουργία τους δεν απαγορεύεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καταρτίζεται Πρότυπο Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου, το κείμενο του οποίου παρατίθεται ως ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι στον παρόντα Νόμο και αποτελεί μέρος αυτού.

2. Αντικείμενο του Μνημονίου αυτού αποτελεί η περιγραφή των προϋποθέσεων, των συνθηκών και του τρόπου για:

(α) Τη διεξαγωγή των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών κατά τη φάση κατασκευής Μ.Ι.Ε., καθώς και της προστασίας των αρχαιολογικών ευρημάτων από την άποψη της φύλαξης, συντήρησης, τεκμηρίωσης και ανάδειξης τους δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153 Α).

(β) Τη διαχείριση και προστασία των αρχαιολογικών ευρημάτων και την ανάδειξη μνημείων που βρίσκονται στους χώρους κατασκευής εντός της ζώνης κατάληψης των βασικών και συνοδών έργων, δυνάμει των διατάξεων του ως άνω Νόμου.

(γ) Την προστασία μνημείων που ενδέχεται να επηρεαστούν από τις εργασίες κατασκευής δυνάμει των διατάξεων του ως άνω Νόμου.

3. Για κάθε Μ.Ι.Ε. συντάσσεται, μετά την έγκριση της χωροθέτησης του έργου κατ' άρθρα 10 έως 17 του Ν.3028/2002, και σε συνεννόηση με το «Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων

4. Το περιεχόμενο του εκάστοτε Μνημονίου, το οποίο συντάσσεται κατά το Πρότυπο Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας και σύμφωνα με τις ανωτέρω προϋποθέσεις, καθίσταται δεσμευτικό για τα μέρη μετά την υπογραφή του.

Άρθρο 26

Έκθεση Αναλυτικής Αρχαιολογικής Τεκμηρίωσης

1. Κατά την αρχική φάση των τεχνικών μελετών, κατά την οποία εξετάζεται η, κατά την παρ.3 του άρθρου 25 του παρόντος νόμου, χωροθέτηση της ζώνης κατάληψης του Έργου, με αίτημα του Κυρίου του Έργου προς το Γραφείο του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού συντάσσεται Έκθεση Αναλυτικής Αρχαιολογικής Τεκμηρίωσης (Ε.Α.Α.Τ.) εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία εξασφάλισης από πλευράς του Κυρίου του Έργου του απαραίτητου εξοπλισμού για την εκπόνηση της Ε.Α.Α.Τ.
2. Ο Κύριος του Έργου διαθέτει στις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, όπως αναλώσιμα είδη, εξοπλισμός αρχαιολογικής έρευνας κ.λπ. και το αναγκαίο προσωπικό, όπως τοπογράφο – μηχανικό, σχεδιαστή μέσω συστημάτων Η/Υ κ.λπ. για την εκπόνηση της Ε.Α.Α.Τ.
3. Μετά το στάδιο της Ε.Α.Α.Τ. και εφόσον εγκριθεί η χωροθέτηση του Μ.Ι.Ε. κατά την παρ. 3 του άρθρου 25 του παρόντος νόμου, το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού συμμετέχει σε όλα τα στάδια περιβαλλοντικής αδειοδότησης από το Υ.Π.Ε.Κ.Α., σύμφωνα με το ισχύον σχετικό νομοθετικό πλαίσιο.

Άρθρο 27

Επιστημονικό και Εργατοτεχνικό προσωπικό

1. Ο καθορισμός και η ειδικότητα του αναγκαίου επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για την εκτέλεση των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών στο πλαίσιο Μ.Ι.Ε. γίνεται με διοικητική πράξη της αρμόδιας Διεύθυνσης

2. Το ανωτέρω προσωπικό επιλέγεται από τον Κύριο του Έργου ύστερα από σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ, οπότε και προσλαμβάνεται από αυτόν.

3. Εφόσον επιβάλλεται η αντικατάσταση μέλους ή μελών του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για λόγους που επηρεάζουν την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών, η αρμόδια Διεύθυνση της παρ. 1 του παρόντος άρθρου εκδίδει σχετική διοικητική πράξη, ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών και αφού ο Κύριος του Έργου πληροφορηθεί σχετικώς, εκθέσει τις απόψεις του και προτείνει τον ή τους αντικαταστάτες. Η πρόσληψη του ή των αντικαταστατών είναι υποχρεωτική για τον Κύριο του Έργου.

4. Με τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου αυξάνεται ή μειώνεται ο αριθμός ή/και η ειδικότητα του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού, ανάλογα με την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών και το είδος και τον αριθμό των ευρημάτων. Η πληροφόρηση του Κυρίου του Έργου συνίσταται στην αποστολή σε αυτόν τεκμηριωμένης έκθεσης σχετικά με την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών και την ανάγκη επαναπροσδιορισμού του αριθμού του προσωπικού με βάση το χρονοδιάγραμμα που τίθεται για την ολοκλήρωση των σωστικών αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών.

5. Οι αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες στο πλαίσιο Μ.Ι.Ε. γίνονται υπό την άμεση και συνεχή επίβλεψη των αρμοδίων Εφορειών Αρχαιοτήτων, οι οποίες θα αναφέρονται τακτικά στο Γραφείο σχετικά με την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών σε κάθε στάδιο εκτέλεσής τους. Οι εργαζόμενοι στα αρχαιολογικά έργα, καθώς και σε ενδεχόμενα έργα προστασίας και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων στο πλαίσιο εκτέλεσης Μ.Ι.Ε., υποχρεούνται να εκτελούν την εργασία που τους ανατίθεται λαμβάνοντας εντολές και οδηγίες από τους Προϊσταμένους των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., οι οποίοι ελέγχουν την πρόοδο και την καλή, εν γένει, εκτέλεση της εργασίας τους.

6. Ο Κύριος του Έργου υποχρεούται να αναφέρεται αναλυτικά και ανά τακτά χρονικά διαστήματα στο Γραφείο σχετικά με τα πάσης φύσεως ζητήματα που

Άρθρο 28

Έκθεση αποτελεσμάτων αρχαιολογικής έρευνας

1. α) Με την ολοκλήρωση τυχόν σωστικής ανασκαφικής έρευνας στο σύνολο ή σε τμήματα του χώρου κατάληψης του βασικού και των συνοδών έργων, οι αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων οφείλουν να ενημερώσουν αυθημερόν το Γραφείο, ώστε αυτό να προβεί στον απαραίτητο προγραμματισμό των απαιτούμενων ενεργειών. Εν συνεχεία, εντός δεκαπέντε (15) ημερών, διάστημα κατά το οποίο ολοκληρώνεται η προκαταρκτική τεκμηρίωση και έκθεση των αποτελεσμάτων της αρχαιολογικής έρευνας, οι οικείες Εφορείες Αρχαιοτήτων καταθέτουν τεκμηριωμένο τον σχετικό φάκελο, κατ' αρμοδιότητα, (α) στη Γραμματεία του αρμόδιου Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων, προκειμένου το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρία του, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 49 του Ν. 3028/2002, ή (β) στο Γραφείο ώστε το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρία του αρμόδιου κεντρικού γνωμοδοτικού οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, Κ.Α.Σ. ή Κ.Σ.Ν.Μ. αντίστοιχα και κατ' αρμοδιότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 50 του Ν. 3028/2002. Η γνωμοδότηση συντάσσεται την επομένη της Συνεδρίας του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού και προωθείται προς έκδοση η σχετική απόφαση, κατ' απόλυτη προτεραιότητα.

β) Μετά την έκδοση της σχετικής απόφασης, και εφόσον με αυτήν επιτραπεί η συνέχιση των εργασιών εκτέλεσης του Μ.Ι.Ε. κατά τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 17 του Ν.3028/2002, το Γραφείο σε συνεννόηση με τις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων, ενημερώνει τον Κύριο του Έργου σχετικά με το χρονοδιάγραμμα των περαιτέρω αρχαιολογικών εργασιών, που τυχόν προβλέπονται σε αυτή, και τον αριθμό και την ειδικότητα του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού που θα απαιτηθεί, ώστε να τηρηθεί το οικείο χρονοδιάγραμμα. Με την ολοκλήρωση και των ως άνω εργασιών οι αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων αποδίδουν εγγράφως, αμέσως και χωρίς καμία καθυστέρηση ελεύθερο τον χώρο στον Κύριο του Έργου για τη συνέχιση των εργασιών σύμφωνα με τους όρους της προαναφερόμενης απόφασης και ενημερώνουν σχετικά το Γραφείο.

2. Σε περίπτωση που το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων αδυνατεί να εξετάσει τον σχετικό φάκελο σε διάστημα 15 ημερών από την ημερομηνία κατάθεσής του στη Γραμματεία του, η Γραμματεία του Τ.Σ.Μ. ενημερώνει αμέσως και αποστέλλει αυθημερόν τον σχετικό φάκελο στο Γραφείο, με κοινοποίηση στη Γραμματεία του Κ.Α.Σ. ή του Κ.Σ.Ν.Μ., κατ' αρμοδιότητα, ώστε το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρία του αρμόδιου κεντρικού γνωμοδοτικού οργάνου.

Άρθρο 29

Κυρώσεις

1. Σε περίπτωση αποδεδειγμένης παράβασης των άρθρων του παρόντος κεφαλαίου και των άρθρων του Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας, εκτός από την κείμενη νομοθεσία και ιδίως τις διατάξεις του Ν.3028/2002, ορίζονται και οι ακόλουθες κυρώσεις για τα συμβαλλόμενα μέρη, που έχουν ως εξής:

α) Σε περίπτωση καταστροφής αρχαιοτήτων με υπαιτιότητα του επιβλέποντος αρχαιολόγου πεδίου ή του Κυρίου του Έργου επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις οι οποίες προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις του Ν.3028/2002 για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, μη αποκλεισμένης κάθε άλλης αποζημίωσης κατά τις διατάξεις του ΑΚ.

β) Σε περίπτωση μη δήλωσης αρχαιοτήτων, που τυχόν εντοπίστηκαν στο πλαίσιο εκτέλεσης του έργου, με υπαιτιότητα του Κυρίου του Έργου ή των εργαζομένων στο έργο εφαρμόζεται η σχετική διάταξη του Ν.3028/2002, κάθε σχετικό άρθρο του ΠΚ, μη αποκλεισμένης κάθε άλλης αποζημίωσης κατά τις διατάξεις του ΑΚ.

γ) Σε περίπτωση μη τήρησης του χρονοδιαγράμματος με υπαιτιότητα του επιβλέποντος αρχαιολόγου πεδίου ή του Κυρίου του Έργου, το χρονοδιάγραμμα των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών παύει να είναι δεσμευτικό και αναστέλλονται όλες οι σχετικές προθεσμίες, που περιγράφονται στο Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας, για χρόνο αντίστοιχο με εκείνον του αρχικά συμφωνηθέντος χρονοδιαγράμματος, από τα συμβαλλόμενα μέρη.

δ) Σε περίπτωση παρακώλυσης του έργου της Εφορείας Αρχαιοτήτων, για την επίβλεψη των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών, με ευθύνη του Κυρίου του Έργου, θα παρατείνεται ο χρόνος διακοπής των εργασιών του Έργου για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η παρακώλυση του έργου της Εφορείας Αρχαιοτήτων μη αποκλεισμένης κάθε άλλης τυχόν αποζημίωσης κατά τις διατάξεις του ΑΚ.

ε) Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος αρχαιολόγος από πλευράς της οικείας Εφορείας Αρχαιοτήτων προκαλεί αποδεδειγμένα και υπαίτια προσκόμματα στην εκτέλεση των εργασιών του Έργου, αντικαθίσταται.

στ). Σε περίπτωση που ο Κύριος του Έργου αρνηθεί να χρηματοδοτήσει τις εργασίες συντήρησης, ταξινόμησης, αποθήκευσης και καταγραφής του υλικού με σκοπό τη δημοσίευση, μετά το πέρας της σωστικής ανασκαφικής έρευνας, σύμφωνα με το Μνημόνιο, τότε θα αναστέλλονται οι εργασίες του Έργου μέχρι την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Κυρίου του Έργου για τη χρηματοδότηση των συγκεκριμένων εργασιών, μη αποκλειόμενης κάθε άλλης αποζημίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του ΑΚ, αλλά και εφαρμογής των σχετικών διατάξεων του Ν.3028/2002.

ζ) Σε περίπτωση που δεν υποβάλλονται από τον Κύριο του Έργου στις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων, εντός των οριζομένων στο Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας προθεσμιών, οι εκθέσεις σχετικά με την πορεία των ερευνών και εργασιών, ο χρόνος διακοπής των εργασιών του Έργου θα παρατείνεται για όσο χρονικό διάστημα συντρέχει καθυστέρηση υποβολής των σχετικών εκθέσεων, μη αποκλειόμενης κάθε άλλης απαίτησης προς αποζημίωσης με βάση τις διατάξεις του ΑΚ, ενώ παράλληλα θα αντικαθίσταται άμεσα ο επιβλέπων αρχαιολόγος πεδίου.

Άρθρο 30

Ισχύον Δίκαιο

Με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δε θίγονται οι διατάξεις του Ν.3028/2002, καθώς και οι λοιπές σχετικές διατάξεις για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ

ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ Α' 204)

«Επιτάχυνση και διαφάνεια υλοποίησης Στρατηγικών Επενδύσεων»

Άρθρο 31

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3894/2010 (ΦΕΚ Α' 204)

1. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ Α' 204) αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Ως Στρατηγικές Επενδύσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου νοούνται οι παραγωγικές επενδύσεις που επιφέρουν ποσοτικά και ποιοτικά αποτελέσματα σημαντικής εντάσεως στη συνολική εθνική οικονομία και προάγουν την έξοδο της χώρας από την οικονομική κρίση. Αφορούν ιδίως στην κατασκευή, ανακατασκευή, επέκταση ή στον εκσυγχρονισμό υποδομών και δικτύων: (α) στη βιομηχανία, (β) στην ενέργεια, (γ) στον τουρισμό, (δ) στις μεταφορές και επικοινωνίες, (ε) στην παροχή υπηρεσιών υγείας, (στ) στη διαχείριση απορριμμάτων, (ζ) σε έργα υψηλής τεχνολογίας και καινοτομίας, εφόσον πληρούν μία τουλάχιστον από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ, ανεξαρτήτως τομέα επένδυσης, ή

(β) το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από δεκαπέντε εκατομμύρια (15.000.000) ευρώ, για επενδύσεις στον τομέα της βιομηχανίας εντός ήδη οργανωμένων υποδοχέων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ή τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ για επενδύσεις που αποτελούν εγκεκριμένα έργα στο πλαίσιο του ταμείου χαρτοφυλακίου (κεφαλαίου) JESSICA (ΦΕΚ 1388 Β'/2003), όπως κάθε φορά ισχύει, ή

(γ) το συνολικό κόστος της επένδυσης είναι πάνω από σαράντα εκατομμύρια (40.000.000) ευρώ και ταυτόχρονα από την επένδυση δημιουργούνται τουλάχιστον εκατό είκοσι (120) νέες θέσεις εργασίας, ή

(δ) από την επένδυση δημιουργούνται κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον εκατό πενήντα (150) νέες θέσεις εργασίας.”

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 1 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') προστίθεται περ. ζ ως εξής:

“ζ. Βιομηχανία είναι, για τους σκοπούς του νόμου αυτού, κάθε κύρια δραστηριότητα η οποία περιγράφεται στις κατηγορίες 10-33 της Στατιστικής Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΣΤΑΚΟΔ 2008) της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, δύνανται να προστίθενται ή να αφαιρούνται στον ορισμό της βιομηχανίας, για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, κατηγορίες οικονομικών δραστηριοτήτων.”

3. Το άρθρο 2 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.), στην οποία μετέχουν ως Πρόεδρος ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, και ως μέλη οι Υπουργοί Οικονομικών, Εξωτερικών, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Πολιτισμού και Τουρισμού, και ο αρμόδιος κατά περίπτωση Υπουργός, ο οποίος εισηγείται το

θέμα της αρμοδιότητάς του. Σε περίπτωση που στην Δ.Ε.Σ.Ε. μετέχει Υπουργός που φέρει και την ιδιότητα του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, αυτός αναλαμβάνει την προεδρία της Δ.Ε.Σ.Ε., ο δε Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας τον αναπληρώνει σε περίπτωση κωλύματος. Η λειτουργία της Δ.Ε.Σ.Ε. διέπεται από τις διατάξεις του ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α'). Η Γραμματειακή υποστήριξη στη Δ.Ε.Σ.Ε. παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Στρατηγικών Επενδύσεων.

2. Η Δ.Ε.Σ.Ε. έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου και μπορεί με αποφάσεις της να καθορίζει τον τρόπο λειτουργίας της.”

4. Στο άρθρο 3 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

“4. Η Δ.Ε.Σ.Ε. με απόφασή της με πρωτοβουλία και εισήγηση του Προέδρου της ή σε κάθε περίπτωση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ή του κατά περίπτωση εποπτεύοντος το έργο Υπουργού, μπορεί να αναθέτει στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» τη διάρθρωση τελικών επενδυτικών προτάσεων ελάχιστων προδιαγραφών, οι οποίες με την ίδια απόφασή της εντάσσονται στις διαδικασίες των δημοσίων στρατηγικών επενδύσεων, καθώς και την ακόλουθη κατάρτιση ολοκληρωμένων φακέλων επενδυτικών σχεδίων Δημοσίων Στρατηγικών Επενδύσεων και κάθε άλλη αναγκαία ενέργεια σχετικά με την αδειοδότηση, χρηματοδότηση και επενδυτική αξιοποίηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων προπαρασκευαστικών ενεργειών.”

5. Η παρ. 2 του πρώτου άρθρου του Ν. 2372/1996 (Α' 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α' 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.»

6. Η παρ. 1 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α' 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α' 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Σκοπός της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση και η υποστήριξη στρατηγικών και λοιπών επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών των ελληνικών επιχειρήσεων καθώς και η

ανάδειξη των επενδυτικών προοπτικών των περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου.”

7. Η περ. (γ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“γ. Λειτουργεί ως υπηρεσία μίας στάσης (one-stop shop) στο πλαίσιο της Διαδικασίας Αδειοδοτικής Προώθησης Επενδύσεων λαμβάνοντας εντολή από επενδυτές προκειμένου να προβεί σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών έκδοσης των αιτηθησομένων αδειών ή την παροχή άλλων εγκρίσεων, που είναι αναγκαίες, για την έναρξη πραγματοποίησης των επενδύσεων ύψους άνω των άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ, οι οποίες εμπίπτουν στις κατηγορίες Α1 και Α2 περιβαλλοντικής όχλησης όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του Ν. 4014/2011 και προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την επιτάχυνσή τους. Για το σκοπό αυτό, παραλαμβάνει το φάκελο της επένδυσης, φροντίζει για τη συμπλήρωση των αναγκαίων δικαιολογητικών από τον επενδυτή και τα αποστέλλει στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς, οι οποίοι υποχρεούνται να προβαίνουν ταχέως στις επιβαλλόμενες για το σκοπό αυτόν ενέργειές τους. Οι φορείς αυτοί υποχρεούνται επίσης να παρέχουν στην εταιρεία έγγραφη ενημέρωση κάθε μήνα για το στάδιο, στο οποίο βρίσκονται οι σχετικές διαδικασίες, καθώς και για τους λόγους της καθυστέρησης ή της αδυναμίας παροχής των αδειών ή και των εγκρίσεων.”

8. Το τελευταίο εδάφιο της περ. (δ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), καταργείται.

9. Η υποπερ. (δδ) της περ. (ε) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“ δδ) εισηγείται στη Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.), δια του εποπτεύοντος της Υπουργού, σχετικά με την ένταξη των επενδύσεων στην Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων ή τη διακοπή της διαδικασίας ένταξης μιας επένδυσης στην κατηγορία των Στρατηγικών Επενδύσεων,”

10. Η υποπερ. (στστ) της περ. (ε) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν.

“ στοτ) εισπράττει τη Διαχειριστική Αμοιβή Διεκπεραίωσης, τη Διαχειριστική Αμοιβή Αξιολόγησης, τη Διαχειριστική Αμοιβή Επιμέλειας Επενδυτικού Φακέλου και τη Διαχειριστική Αμοιβή Προώθησης,”

11. Στην περ. (ε) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), προστίθεται υποπερ. (θθ) ως εξής:

“θθ) μετά από απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. σύμφωνα με το Άρθρο 3 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου, περί ένταξης και ανάθεσης, διαρθρώνει τελικές επενδυτικές προτάσεις ελάχιστων προδιαγραφών και καταρτίζει ολοκληρωμένους φακέλους επενδυτικών σχεδίων δημοσίων στρατηγικών επενδύσεων. Επιπρόσθετα, η εταιρεία προβαίνει συνολικά σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αδειοδότηση, χρηματοδότηση και επενδυτική αξιοποίηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων προπαρασκευαστικών ενεργειών.”

12. Η περ. (ζ) της παρ. 2 του άρθρου 1 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“ζ. Στο πλαίσιο των ανωτέρω σκοπών της το Διοικητικό Συμβούλιο δύναται να συνιστά συμβουλευτικές στη Διοίκηση επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την επεξεργασία και προώθηση θεμάτων που εμπíπτουν στον κύκλο των αρμοδιοτήτων της από ιδιώτες εμπειρογνώμονες ή και δημόσιους λειτουργούς. Στην τελευταία αυτή περίπτωση απαιτείται σύμφωνη γνώμη των εποπτευόντων Υπουργών. Το Διοικητικό Συμβούλιο προσδιορίζει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των ανωτέρω επιτροπών ή ομάδων εργασίας. Δεν προβλέπεται αμοιβή για τα μέλη των επιτροπών ή ομάδων εργασίας παρά μόνο η καταβολή τυχόν αποζημίωσης, το ύψος της οποίας θα καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και θα βαρύνει τον προϋπολογισμό της. Επίσης με τον ίδιο τρόπο μπορεί να καταργεί τις ήδη συσταθείσες επιτροπές ή ομάδες εργασίες και να μεταβάλλει τη σύνθεση και τις αρμοδιότητές τους.”

13. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 2 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“Με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας το κεφάλαιο αυτό μπορεί να αυξηθεί έως και εκατό τοις εκατό (100%).”

14. Το άρθρο 4 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“ Τα έσοδα της εταιρείας προέρχονται από ετήσια επιχορήγηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, από επιχορήγηση εκ του Κρατικού Προϋπολογισμού, από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του σκοπού της, από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, από την εκμετάλλευση της περιουσίας της, από ανταποδοτικές εισφορές, τέλη και αμοιβές για τις υπηρεσίες που προσφέρει, όπως ιδίως τη Διαχειριστική Αμοιβή Διεκπεραίωσης, Διαχειριστική Αμοιβή Αξιολόγησης, τη Διαχειριστική Αμοιβή Επιμέλειας Επενδυτικού Φακέλου, τη Διαχειριστική Αμοιβή Προώθησης, και από οποιαδήποτε άλλη νόμιμη πηγή.”

15. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), καταργείται και αντιστοίχως αλλάζει η αρίθμηση .

16. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“4. Ο τρόπος της διενέργειας των δαπανών, της σύνταξης του ισολογισμού και του απολογισμού, της οργάνωσης και της λειτουργίας των οικονομικών υπηρεσιών και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οικονομική διαχείριση της εταιρείας ρυθμίζεται με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Διοικητικό της Συμβούλιο και εγκρίνονται με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού.”

17. Η παρ. 2 του άρθρου 6 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), καταργείται.

18. Η περ. (β) της παρ. 2 του άρθρου 7 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“β) παρακολουθεί και αναφέρει στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και στη Γενική Συνέλευση των μετόχων περιπτώσεις συγκρούσεις συμφερόντων των ιδιωτικών συμφερόντων των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των κατά περίπτωση συμβούλων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, με τα συμφέροντα της επιχείρησης ή παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου, και των Συμβούλων του άρθρου 5 του παρόντος νόμου.”

19. Η περ. (δ) της παρ. 2 του άρθρου 7 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄) , καταργείται.

20. Η παρ. 2 του άρθρου 8 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), καταργείται.

21. Η παρ. 1 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“Η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από 11 μέλη κατ’ ανώτατο όριο, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος, ιδιότητες οι οποίες μπορεί να συντρέχουν στο ίδιο πρόσωπο. Το Διοικητικό Συμβούλιο διαμορφώνει τη στρατηγική και την πολιτική της εταιρείας και ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και το παρόν καταστατικό. Η παράλληλη άσκηση καθηκόντων Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου από το ίδιο πρόσωπο δεν θεμελιώνει κανένα δικαίωμα για πρόσθετη αμοιβή.”

22. Η παρ. 4 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“ 4. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» καθώς και τα υπόλοιπα μέλη τα οποία δεν εκλέγονται ή υποδεικνύονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Με όμοια απόφαση με εκείνη του διορισμού τους παύονται αζημίως για το Δημόσιο και για την εταιρεία. ”

23. Η παρ. 5 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“5. Πέντε από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτός από τον Πρόεδρο και Δ/ντα Σύμβουλο, διορίζονται μετά από υπόδειξη της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου, της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδος, του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών και του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων, που υποδεικνύουν από ένα πρόσωπο. Οι εκπρόσωποι των ανωτέρω μπορούν να συμμετέχουν στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και καθ’ υπέρβαση του ανωτάτου οριζόμενου αριθμού των μελών αυτού. Οι εκπρόσωποι των ανωτέρω προτείνονται μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός αφότου ειδοποιηθούν σχετικά εγγράφως από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Έως τον ορισμό των εκπροσώπων αυτών το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται και λειτουργεί νόμιμα και χωρίς τα μέλη αυτά.”

24. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίστανται πέντε τουλάχιστον μέλη του, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος, και αποφασίζει με απλή πλειοψηφία των παρόντων.”

25. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“Η εταιρεία εκπροσωπείται δικαστικά και εξώδικα και απέναντι σε κάθε Αρχή ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο ή από ειδικώς εξουσιοδοτημένο για τη συγκεκριμένη περίπτωση πρόσωπο.”

26. Η παρ. 9 του άρθρου 9 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“9.9. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας καταρτίζεται κανονισμός λειτουργίας του Διοικητικού της Συμβουλίου.”

27. Η παρ. 3 του άρθρου 10 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α' 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α' 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

“ 3. Η αποζημίωση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένων και του Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου, καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Ο Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν δικαιούνται καμία άλλη παροχή, απολαβή, αμοιβή ή προνόμιο.”

28. Το άρθρο 11 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α' 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α' 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α'), αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Στην εταιρεία προσλαμβάνεται προσωπικό με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου, ορισμένου χρόνου, με σύμβαση έμμισθης εντολής, καθώς και με συμβάσεις έργου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Οι διατάξεις περί προσλήψεων, βαθμολογίου και μισθολογίου του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και του Ν. 3429/2005 δεν εφαρμόζονται στο προσωπικό της εταιρείας. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, καθορίζονται βάσει και της περιγραφής της κάθε θέσης εργασίας, οι αποδοχές και τα επιδόματα του προσωπικού της εταιρείας στο πλαίσιο των συγκριτικών αμοιβών στην αγορά εργασίας. Στο παραπάνω προσωπικό περιλαμβάνονται και τρεις (3) θέσεις νομικών συμβούλων της εταιρείας με πάγια αντιμισθία ή σύμβαση παροχής υπηρεσιών, καθώς και η θέση εσωτερικού ελεγκτή. Η σύναψη σύμβασης μετά των νομικών συμβούλων πραγματοποιείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατ' εφαρμογή της διάταξης του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 1649/1986 (Α' 149). Η δε πρόσληψη δικηγόρων από την εταιρεία με σχέση έμμισθης εντολής, θα γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν.1649/1986 όπως ισχύει σήμερα.

2. Η κάλυψη των άμεσων αναγκών της εταιρείας σε προσωπικό της προηγούμενης παραγράφου, για τις αρμοδιότητες που αφορούν σε στρατηγικές επενδύσεις, γίνεται κατά προτεραιότητα με μετάταξη προσωπικού που ήδη υπηρετεί σε φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (ΦΕΚ Α' 28), όπως ισχύει, και το οποίο κατέχει τα τυπικά προσόντα της θέσης για την οποία προορίζεται, χωρίς να απαιτείται η κατάληψη αντίστοιχης θέσης με αυτή του φορέα προέλευσης. Η μετάταξη πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση της

κείμενης νομοθεσίας, με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Ο συνολικός χρόνος υπηρεσίας του μετατασσόμενου προσωπικού που έχει διανυθεί στους φορείς προέλευσης και ο χρόνος που αναγνωρίστηκε ως χρόνος υπηρεσίας λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην εταιρεία για τα θέματα βαθμολογικής και μισθολογικής εξέλιξης και για κάθε άλλη συνέπεια.

3. Επιτρέπεται η απόσπαση στην εταιρεία υπαλλήλων από το δημόσιο τομέα, τις τράπεζες και τις θυγατρικές τους εταιρίες και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, καθώς και ο δανεισμός υπαλλήλων από τον ιδιωτικό τομέα με ειδική συμφωνία. Οι αποσπώμενοι στην εταιρεία εξακολουθούν να λαμβάνουν από την υπηρεσία που αποσπώνται το σύνολο των αποδοχών τους με τα πάσης φύσεως επιδόματα, γενικά ή ειδικά, της οργανικής τους θέσεως. Με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατή η χορήγηση σε αυτούς ειδικού επιδόματος. Η απόσπαση πραγματοποιείται κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, με κοινή απόφαση του Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.”

29. Το άρθρο 12 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“ Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που δημοσιεύεται σε περίληψη στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, καταρτίζεται ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας με τον οποίο ρυθμίζονται τα παρακάτω θέματα:

α) Η διάρθρωση των υπηρεσιών της εταιρείας και η σχέση των υπηρεσιών μεταξύ τους και με τη Διοίκηση.

β) Η κατανομή αρμοδιοτήτων στις υπηρεσίες της και ο τρόπος λειτουργίας τους.

γ) Η κατανομή των θέσεων προσωπικού στις διοικητικές μονάδες της.

δ) Τα προσόντα, οι όροι πρόσληψης, εργασίας και εξέλιξης του προσωπικού.

ε) Η άσκηση πειθαρχικού ελέγχου στο προσωπικό.

στ) Οι διαδικασίες αξιολόγησης της απόδοσης των διευθυντικών στελεχών της εταιρείας

ζ) Η διαδικασία λειτουργίας της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου.”

30. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως

“1. Κατά τα λοιπά ισχύουν συμπληρωματικά οι διατάξεις του Κ.Ν 2190/1920.”

31. Η παρ. 4 του άρθρου 13 του Καταστατικού της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» όπως προβλέπεται από το πρώτο άρθρο του Ν. 2372/1996 (Α΄ 29), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 12 του Ν. 3049/2002 (Α΄ 212) και το άρθρο 4 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄), αντικαθίσταται ως εξής:

“4. Όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμοί του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παρέχουν κατά απόλυτη προτεραιότητα στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» κάθε αναγκαία συνδρομή, πληροφορία και διευκόλυνση για την πραγματοποίηση του σκοπού της στο πλαίσιο του παρόντος νόμου.”

32. Η παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Με απόφαση της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» μπορεί να συνάπτονται συμβάσεις παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου με χρηματοοικονομικούς, νομικούς, τεχνικούς και άλλους εξειδικευμένους συμβούλους με σκοπό αφενός την αξιολόγηση των αιτήσεων για την ένταξη των επενδυτικών προτάσεων στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, αφετέρου για τη συνολική υποστήριξη των αρμοδιοτήτων της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», που πηγάζουν από τον παρόντα νόμο. Η σύναψη των συμβάσεων αυτών μπορεί να γίνεται με ή χωρίς διαγωνισμό κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.”

33. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

“2. Σε περίπτωση ένταξης στρατηγικής επένδυσης με εφαρμογή του άρθρου 3 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου, η κατάρτιση σχεδίων επί επενδυτικών φακέλων γίνεται σε σύμπραξη με τον κύριο του έργου και όπου αυτό είναι απαραίτητο με ανάθεση σε εξειδικευμένους συμβούλους. Αν για τις υπηρεσίες, που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, απαιτείται η παροχή υπηρεσιών τρίτων (υπεργολάβων), η σχετική δαπάνη περιλαμβάνεται στην αμοιβή των συμβούλων, εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση, υπεύθυνος και υπόλογος για την παροχή των υπηρεσιών και την καλή εκτέλεση της σύμβασης παραμένει ο σύμβουλος που συμβάλλεται με την «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» στο πλαίσιο του παρόντος άρθρου.”

34. Το άρθρο 6 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α΄) αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Για την πραγματοποίηση των στρατηγικών επενδύσεων απαιτείται η προηγούμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων, που χορηγείται αποκλειστικά με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Για το σκοπό αυτό, υποβάλλεται σχετική αίτηση, που συνοδεύεται από τα κατά νόμο απαιτούμενα δικαιολογητικά, στην υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που είναι αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 1650/1986 (όπως ισχύει).

2. Εφόσον έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων και δραστηριοτήτων που εντάσσονται στη στρατηγική επένδυση, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, δεν απαιτείται η έκδοση γνωμοδοτήσεων υπηρεσιών υπουργείων που έχουν εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους κατά τις διατάξεις των παρ. 3, 4 και 6 του άρθρου 3 του Ν. 2882/2001 (Α' 17).

3. Οι εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4. Σε περιοχές του δικτύου NATURA, οι οποίες έχουν ρητά χαρακτηριστεί ως περιοχές απολύτου προστασίας της φύσης σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 19 του Ν.1650/1986, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, δεν είναι δυνατό να υλοποιείται επένδυση που υπάγεται στον παρόντα νόμο.

35. Η παρ. 3 του άρθρου 7 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“3. Οι όροι και περιορισμοί δόμησης για την πραγματοποίηση Στρατηγικών Επενδύσεων σε γήπεδα που βρίσκονται σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων, εκτός ορίων οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων, και εκτός ορίων οικισμών υφισταμένων προ του έτους 1923, οι οποίοι στερούνται εγκεκριμένου σχεδίου, καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, και προηγούμενη γνώμη του οικείου Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΣΧΟΠ) κατόπιν αίτησης του Φορέα Πραγματοποίησης.”

36. Η παρ. 2 του άρθρου 8 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“2. Η παραχώρηση επιτρέπεται μετά την έκδοση των προεδρικών διαταγμάτων του άρθρου 24 του παρόντος νόμου, και σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που καθορίζονται σε αυτά.”

37. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“ 1. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών, μετά από αίτηση της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», ορίζονται τα βοηθητικά και συνοδά έργα εξωτερικής υποδομής που είναι απαραίτητα για την εξυπηρέτηση των Στρατηγικών Επενδύσεων, εφόσον το κόστος τους δεν είναι δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με το συνολικό κόστος και το στρατηγικό χαρακτήρα της επένδυσης.”

38. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 14 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“Με πρωτοβουλία του Προέδρου της Δ.Ε.Σ.Ε. ή του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, η απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. για την ένταξη της επενδυτικής πρότασης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων μπορεί να εισάγεται προς κύρωση από τη Βουλή.”

39. Στο άρθρο 14 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

“7. Όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμοί του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παρέχουν κατά απόλυτη προτεραιότητα στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» κάθε αναγκαία συνδρομή, πληροφορία και διευκόλυνση για την πραγματοποίηση του σκοπού του στο πλαίσιο του παρόντος νόμου. Αν δεν ορίζεται ρητώς διαφορετικά, τεκμαίρεται ότι για τις διαδικασίες του παρόντος νόμου επισπεύδων φορέας είναι η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.»”

40. Το άρθρο 15 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“1. (α) Μετά την απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. για την ένταξη της επένδυσης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, ο επενδυτής καταθέτει στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» πλήρη φάκελο των δικαιολογητικών, που απαιτούνται κατά το νόμο για την έγκριση και έκδοση των σχετικών αδειών μαζί με: (αα) αποδεικτικό καταβολής Διαχειριστικής Αμοιβής Προώθησης του φακέλου στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» και (ββ) εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τράπεζας εγνωσμένου κύρους, με ρήτρα πρώτης ζήτησης, για την φερεγγυότητα του επενδυτή καθώς και τη γνησιότητα και ακρίβεια των δικαιολογητικών.

(β) Η Διαχειριστική Αμοιβή Προώθησης επιστρέφεται στον ιδιώτη επενδυτή αν η επένδυση δεν μπορεί να ολοκληρωθεί λόγω της αδράνειας ή της μη δικαιολογημένης καθυστέρησης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» και της Δ.Ε.Σ.Ε.

(γ). Η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» υποχρεούται να προωθήσει το σχετικό φάκελο στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την έκδοση των αδειών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από την κατάθεση του.

2. Ο επενδυτής φέρει το βάρος της πληρότητας, ακρίβειας και αλήθειας των στοιχείων που υποβάλλονται στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες κατά το νόμο για τις αδειοδοτήσεις και υποχρεούται να συνεργάζεται με την «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», εφόσον κληθεί προς τούτο, προκειμένου να συμπληρωθούν ελλείψεις. Αν υποβληθούν ψευδή στοιχεία από δόλο ή από βαριά αμέλεια, η ένταξη της επένδυσης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων ανακαλείται με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., με την οποία αποφασίζεται συγχρόνως και η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής της παρ. 1 υπέρ της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.».

3. Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής επιστρέφεται στον επενδυτή με το πέρας της αδειοδοτικής διαδικασίας, ως ανωτέρω ορίζεται με την ταυτόχρονη προσκόμιση στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, τράπεζας εγνωσμένου κύρους, με ρήτρα πρώτης ζήτησης, η οποία επιστρέφεται με την ολοκλήρωση της επένδυσης, άλλως καταπίπτει στην περίπτωση που το έργο δεν εκτελεστεί με ευθύνη του επενδυτή, εμπροθέσμως και προσηκόντως σύμφωνα με την επενδυτική πρόταση που υποβλήθηκε, τους περαιτέρω όρους που έχει θέσει η Δ.Ε.Σ.Ε. κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 παρ. 3 και τις άδειες που εκδόθηκαν, εκτός αν άλλως ορίσει η Δ.Ε.Σ.Ε. με απόφασή της, ή διακοπεί η Διαδικασία Ένταξης της επένδυσής του στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε.

4. Αν υπάρξει αδικαιολόγητη καθυστέρηση του επενδυτή ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 του παρόντος, μπορεί να διακοπεί η διαδικασία ένταξης της επένδυσής του στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. μετά από γνώμη της «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», οπότε δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου ως προς την επένδυση αυτή. Στην περίπτωση αυτή, η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» επιστρέφει το φάκελο στον επενδυτή μαζί με τις άδειες που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου, όσες δε διαδικασίες εκκρεμούν ενώπιον οποιασδήποτε αρχής συνεχίζονται και ολοκληρώνονται, με επιμέλεια του επενδυτή, ενώπιον των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών, όπως προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Όσες άδειες τεκμαίρεται ότι έχουν δοθεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του παρόντος νόμου θεωρείται ότι έχουν ανακληθεί αυτοδικαίως.”

41. Το άρθρο 16 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“ Με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. καθορίζονται το ύψος του ποσού που οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές καταβάλλουν στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» , τόσο αρχικά, με την κατάθεση της αίτησής τους και του φακέλου της επενδυτικής πρότασης (Διαχειριστική Αμοιβή Αξιολόγησης) ή με την απόφαση για κατάρτιση φακέλου επενδυτικού σχεδίου

(Διαχειριστική Αμοιβή Επιμέλειας Φακέλου) όσο και μεταγενέστερα, μετά την έγκριση της ένταξης της επενδυτικής πρότασης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, για τις υπηρεσίες που παρέχονται από αυτή (Διαχειριστική Αμοιβή Προώθησης) καθώς και οι λεπτομέρειες καταβολής τους. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται το ποσό και το περιεχόμενο των εγγυητικών επιστολών των παραγράφων 1α και 3 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου. Το ποσό της Διαχειριστικής Αμοιβής Προώθησης καθορίζεται ως ακολούθως:

(α) για επενδυτική πρόταση κόστους έως εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ, στο 0,2 % του κόστους της επένδυσης.

(β) για επενδυτική πρόταση κόστους άνω των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) ευρώ, στο 0,2 % του κόστους της επένδυσης μέχρι του ποσού των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) ευρώ, και σε ποσοστό 0,02% επί του υπολοίπου του κόστους της επένδυσης.

Το ποσό της Διαχειριστικής Αμοιβής Αξιολόγησης ορίζεται με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., κοινό για όλες τις επενδυτικές προτάσεις.

Το ποσό της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής της παραγράφου 1α του άρθρου 15 του παρόντος νόμου υπολογίζεται σε ποσοστό 1% του συνολικού κόστους της επένδυσης, και το ποσό της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του παρόντος νόμου υπολογίζεται σε ποσοστό 1,5% του συνολικού κόστους της επένδυσης.”

42. Το άρθρο 17 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Δημόσια Στρατηγική Επένδυση (Δ.Σ.Ε.), που πληροί τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια των άρθρων 1 έως 3, μπορεί να υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος νόμου με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., είτε μετά από αίτηση του κυρίου του έργου, που υπογράφει ο καθ' ύλη αρμόδιος ή εποπτεύων Υπουργός, είτε με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου.

2. Ειδικώς για τη λήψη απόφασης της Δ.Ε.Σ.Ε. για την υπαγωγή Δ.Σ.Ε. στις διατάξεις του παρόντος νόμου προσκομίζεται: φάκελος στον οποίο περιγράφονται συνοπτικά: η επένδυση στο σύνολό της, τα επιμέρους τμήματά της, ο τρόπος υλοποίησής της, εκτίμηση επί του προϋπολογισμού της, οι υπηρεσίες που θα παρέχει και οι κοινωνικές ανάγκες που θα καλύψει εκτός από τις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρο 3 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου όπου απαιτείται επιπρόσθετα αποδεικτικό καταβολής της Διαχειριστικής Αμοιβής Επιμέλειας Φακέλου.

3. Η Δ.Ε.Σ.Ε., με την απόφασή της για την έγκριση της ένταξης της επένδυσης στην Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, καθορίζει επίσης, βάσει του εκτιμώμενου κόστους της Δ.Σ.Ε., το ύψος της Διαχειριστικής Αμοιβής Προώθησης καθώς και της

Διαχειριστικής Αμοιβής Επιμέλειας Φακέλου της επενδυτικής πρότασης, σε περίπτωση εφαρμογής του Άρθρου 3 παράγραφος 4, τις οποίες οφείλει να καταβάλει το Δημόσιο στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.».

4. Για την κατάρτιση φακέλων επενδυτικών σχεδίων, η εταιρία εισπράττει ειδική Διαχειριστική Αμοιβή Επιμέλειας Φακέλου, η οποία βαρύνει τον κύριο του έργου και αποτελεί μέρος του Προϋπολογισμού αυτού, ενώ για τις υπόλοιπες ενέργειες, η εταιρία εισπράττει Διαχειριστική Αμοιβή Προώθησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου η οποία καταβάλλεται εφ' άπαξ μετά τη σχετική απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. και δεν επιστρέφεται. Το ύψος της Διαχειριστικής Αμοιβής Επιμέλειας Φακέλου δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο του ύψους της Διαχειριστικής Αμοιβής Αξιολόγησης ως εκάστοτε ισχύει.”

43. Το άρθρο 18 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Με την επιφύλαξη του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Δ.Σ.Ε. που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, ανατίθενται μέσω διεθνών ανοικτών διαγωνισμών σε μία φάση, χωρίς προεπιλογή. Σε ειδικές περιπτώσεις, εφόσον συντρέχουν είτε λόγοι ιδιαίτερης τεχνικής πολυπλοκότητας της προς υπαγωγή Δ.Σ.Ε. είτε λόγοι ειδικού ενδιαφέροντος, ειδικώς αιτιολογημένου στην απόφαση εντάξεως, η Δ.Ε.Σ.Ε. μπορεί να αποφασίσει, την ανάθεση μέσω Διαδικασίας Διεθνούς Κλειστού Διαγωνισμού, Διαδικασίας Ανταγωνιστικού Διαλόγου ή με διακρατική συμφωνία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και λαμβάνοντας υπόψη ότι αποκλειστικό κριτήριο της τελικής επιλογής αποτελεί το συνολικό οικονομικό αντάλλαγμα προς το Ελληνικό Δημόσιο. Στην περίπτωση διακρατικής συμφωνίας οφείλεται ειδική αιτιολογία περί του λόγου εθνικού ή δημοσίου συμφέροντος που καθιστά τη κατάρτιση διακρατικής συμφωνίας τον πλέον πρόσφορο τρόπο εξυπηρέτησης του (ιδία λόγω ταχύτητας ή μοναδικότητας ή για λόγους που ανάγονται στη συνολική εξωτερική πολιτική της χώρας). Στη περίπτωση αυτή μπορεί να προηγείται ενημέρωση της οικείας επιτροπής της Βουλής προ της καταρτίσεως της.

2. Η απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. για ένταξη της επενδυτικής πρότασης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων ορίζει ειδικότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης του έργου ή της υπηρεσίας που εντάσσεται στη διαδικασία και μπορεί να προβλέπει την κύρωση της τελικής σύμβασης ανάθεσης από τη Βουλή. Με πρωτοβουλία του Πρόεδρου της Δ.Ε.Σ.Ε. ή του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ενημερώνεται ειδικά η Βουλή για την απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε. για την ένταξη της επενδυτικής πρότασης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων. ”

44. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“Η, για λογαριασμό του κυρίου του έργου, διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών των Δ.Σ.Ε., που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, ανατίθεται σε κάθε περίπτωση στην εταιρεία «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.»”

45. Το άρθρο 22 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“1. Με την επιφύλαξη ειδικής διαφορετικής ρύθμισης, όπου σύμφωνα με τον παρόντα νόμο απαιτείται η σύμπραξη διοικητικών αρχών, η σχετική διοικητική διαδικασία ολοκληρώνεται και οι αναγκαίες γνώμες και άδειες για την εκτέλεση των έργων, ιδίως σε σχέση με χωροταξικές και περιβαλλοντικές άδειες, συνοδώς και βοηθητικά έργα και έργα σύνδεσης, εκδίδονται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών. Η προθεσμία αρχίζει από την υποβολή της εκάστοτε σχετικής αίτησης από την «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» στην αρμόδια υπηρεσία. Η αρμόδια υπηρεσία μπορεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία επτά (7) εργάσιμων ημερών από την παραλαβή του φακέλου να ζητήσει εφ' άπαξ τυχόν απαραίτητα επιπλέον στοιχεία για την ολοκλήρωση του. Οποιαδήποτε επιπλέον προσθήκη ζητηθεί γίνεται μέσα στην προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών η οποία δεν αναστέλλεται περαιτέρω. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής τεκμαίρεται ότι η άδεια που έχει ζητηθεί έχει δοθεί σύμφωνα με τη σχετική αίτηση.

2. Η άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα που καταλογίζεται τόσο στον αρμόδιο υπάλληλο όσο και στον προϊστάμενο της εκάστοτε αδειοδοτικής υπηρεσίας, ο οποίος ορίζεται εκ του νόμου ως το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο. Οι κυρώσεις που προβλέπονται στον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. ως ισχύει, επιβάλλονται στην περίπτωση αυτή με κατώτατη πειθαρχική ποινή αυτήν της προσωπικής παύσης τριών (3) μηνών .

3. Με την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών, η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» ενημερώνει σχετικά τον Πρόεδρο της Δ.Ε.Σ.Ε., ο οποίος βεβαιώνει εγγράφως την παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1. ”

46. Η παρ. 1 του άρθρου 24 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίστανται ως εξής:

“ 1. Για τον ορθολογικό σχεδιασμό και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των περιοχών υποδοχής των Στρατηγικών Επενδύσεων καθώς και των βοηθητικών και συνοδών

έργων τους, μετά από απόφαση της Δ.Ε.Σ.Ε., στην οποία, μεταξύ άλλων, εξετάζεται η αναγκαιότητα, ο τόπος και το χρονικό περιθώριο πραγματοποίησης της στρατηγικής επένδυσης, μπορεί να καταρτίζονται και να εγκρίνονται Ειδικά Σχέδια Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Τα Ειδικά Σχέδια Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Περιοχών Εγκατάστασης Στρατηγικών Επενδύσεων εναρμονίζονται προς τις επιλογές ή κατευθύνσεις και του εγκεκριμένου Γενικού και των εγκεκριμένων Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.”

47. Η παρ. 2 του άρθρου 24 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“2. Με τα Ειδικά Σχέδια Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης οριοθετούνται σε χάρτη κλίμακας 1:5000 οι περιοχές χωροθέτησης των στρατηγικών επενδύσεων και καθορίζονται και εγκρίνονται, με την επιφύλαξη ειδικών καθεστώτων που ρυθμίζουν τη χωρική ανάπτυξη και οργάνωση περιοχών ειδικών χρήσεων και προβλέπονται από ειδικές διατάξεις νόμων, ειδικότερα:

α) Οι χρήσεις γης και οι ειδικότερες κατηγορίες στρατηγικών επενδύσεων που θα κατασκευασθούν σε κάθε περιοχή.

β) Οι περιβαλλοντικοί όροι, για κάθε επί μέρους στρατηγική επένδυση και τα ειδικότερα μέτρα προστασίας περιβάλλοντος που απαιτούνται κατά τις κείμενες διατάξεις για την χρήση των επενδύσεων αυτών και των συνοδευτικών τους δραστηριοτήτων.

γ) Οι γενικοί και ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης που απαιτούνται για την ανέγερση κτισμάτων που εντάσσονται στις στρατηγικές επενδύσεις και των βοηθητικών και συνοδών έργων τους.

δ) Η γενική διάταξη των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων και των συνοδευτικών τους δραστηριοτήτων, καθώς και τα προβλεπόμενα δίκτυα υποδομής.

ε) Ειδικές ζώνες προστασίας και ελέγχου γύρω από τις οριοθετούμενες κατά τα ανωτέρω περιοχές, στις οποίες μπορεί να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών.

Η κατάρτιση των παραπάνω σχεδίων για της δημόσιες στρατηγικές επενδύσεις γίνεται με πρωτοβουλία του καθ' ύλη αρμόδιου ή εποπτεύοντος Υπουργού.”

48. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 25 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

“Επενδύσεις των οποίων οι διαδικασίες εκκρεμούν κατά την υποβολή αιτήματος ένταξης στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, όπως ιδίως η έγκριση

περιβαλλοντικών όρων, έργων και βοηθητικών και συνοδών έργων τους, μπορούν να υπαχθούν στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων και να ολοκληρωθούν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου.”

49. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 25 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

Στην περίπτωση των επενδύσεων της παρ. 1, οι περιβαλλοντικοί όροι εγκρίνονται σύμφωνα με τις διαδικασίες περί στρατηγικών επενδύσεων και τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις Ν. 1650/1986 και της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 69269/5387/1990 (Β' 678).

50. Στο άρθρο 25 του Ν. 3894/2010 (ΦΕΚ 204 Α'), προστίθεται παρ. 6 ως εξής:
“6. Καταληκτική προθεσμία για την υποβολή αιτήσεων για την ένταξη επενδύσεων στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων, είναι η 1η Ιανουαρίου 2016.”

Άρθρο 32

Διαδικασία αδειοδοτικής προώθησης ιδιωτικών επενδύσεων και Μητρώο Χειριστών

1. Διαδικασία Αδειοδοτικής Προώθησης Ιδιωτικών Επενδύσεων (Δ.Α.Π.Ε) είναι η διαδικασία που προβλέπεται στον παρόντα νόμο για την επιτάχυνση της αδειοδότησης των επενδύσεων. Για το σκοπό αυτό στην εταιρία «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» συστήνεται ειδική Μονάδα Αδειοδοτικής Προώθησης Επενδύσεων η οποία λειτουργεί ως υπηρεσία μιας στάσης λαμβάνοντας εντολή από επενδυτές προκειμένου να προβεί έναντι πάσης δημόσιας αρχής σε όλες τις νόμιμες ενέργειες για τη διεκπεραίωση των διαδικασιών έκδοσης των αιτηθησομένων αδειών ή την παροχή άλλων εγκρίσεων, που είναι αναγκαίες, για την έναρξη πραγματοποίησης των επενδύσεων ύψους άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ, οι οποίες εμπίπτουν στις κατηγορίες Α1 και Α2 περιβαλλοντικής όχλησης, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α' 209) και προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την επιτάχυνσή τους.

2. Για το σκοπό αυτό, παραλαμβάνει το φάκελο της επένδυσης και σχετική αίτηση του επενδυτή, εισπράττει Διαχειριστική Αμοιβή Διεκπεραίωσης και φροντίζει για τη συμπλήρωση των αναγκαίων δικαιολογητικών από τον επενδυτή και τα αποστέλλει στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς, οι οποίοι υποχρεούνται να προβαίνουν ταχέως στις επιβαλλόμενες για το σκοπό αυτόν ενέργειές τους. Οι φορείς αυτοί υποχρεούνται επίσης να παρέχουν στην εταιρεία έγγραφη ενημέρωση κάθε μήνα για το στάδιο, στο οποίο βρίσκονται οι σχετικές διαδικασίες, καθώς και για τους

Σε καμία περίπτωση η «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», στο πλαίσιο της Διαδικασίας Αδειοδοτικής Προώθησης Επενδύσεων, δεν υποκαθιστά τις αρμόδιες κατά το νόμο υπηρεσίες για την αδειοδότηση επενδυτικών σχεδίων.

3. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Δ.Α.Π.Ε του παρόντος νόμου συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Μητρώο Χειριστών Αδειοδοτικής Προώθησης Επενδύσεων (Μη.Χ.Α.Π.Ε.). Στο Μητρώο αυτό εγγράφονται μετά από αίτηση τους φυσικά πρόσωπα κάτοχοι πτυχίου Α.Ε.Ι. ή Α.Τ.Ε.Ι. με επαρκή εμπειρία στην αδειοδότηση επενδυτικών σχεδίων, οι οποίοι αναλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών τεχνικής και επιστημονικής υποστήριξης στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.» για την ταχεία διεκπεραίωση αδειοδοτικών διαδικασιών.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας οι οποίες εκδίδονται μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καθορίζεται η λειτουργία της Δ.Α.Π.Ε και του Μη.Χ.Α.Π.Ε, εξειδικεύονται οι επιστημονικές ειδικότητες και τα συνολικά απαιτούμενα προσόντα των ενδιαφερομένων και καθορίζονται τα κριτήρια επάρκειας και απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έγκριση της δραστηριοποίησης αυτών, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν, το ύψος της Διαχειριστικής Αμοιβής Διεκπεραίωσης και οι επιμέρους αμοιβές των χειριστών, οι υποχρεώσεις και οι λεπτομέρειες επιτήρησης των δραστηριοτήτων αυτών, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησης των υποχρεώσεων καθώς και κάθε άλλη γενική ή επιμέρους πρόβλεψη απαραίτητη για την ομαλή λειτουργία της Δ.Α.Π.Ε και του Μητρώου Χειριστών Αδειοδοτικής Προώθησης Επενδύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΑΓΟΡΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 33

Σκοπός

1. Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η σύσταση και η λειτουργία ενός αμερόληπτου, διαφανούς και αποτελεσματικού συστήματος εποπτείας της αγοράς στον τομέα των βιομηχανικών προϊόντων και των υπηρεσιών ποιότητας και για την

προσαρμογή της χώρας μας στις διατάξεις του Κανονισμού 765/2008/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Ιουλίου 2008.

2. Για το σκοπό αυτό εφαρμόζονται οι ορισμοί του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος.

Άρθρο 34

Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται σε όλα τα βιομηχανικά προϊόντα και τις υπηρεσίες ποιότητας που καλύπτονται από την τεχνική βιομηχανική νομοθεσία.

2. Το σύνολο της τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας στο οποίο βρίσκουν εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος νόμου, αποτυπώνεται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III. Τούτο δύναται να τροποποιείται ή να επικαιροποιείται, τμηματικά ή στο σύνολό του, ανάλογα με την εξέλιξη και την επέκταση της τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας, με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού.

Άρθρο 35

Εθνική αρχή για την εποπτεία της αγοράς βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών ποιότητας

1. Αρμόδια υπηρεσία για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος ορίζεται η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με μέριμνα της οποίας υλοποιούνται οι αναγκαίες υποδομές για την υποστήριξη και λειτουργία του συστήματος εποπτείας και ελέγχου της αγοράς.

2. Με την αρμοδιότητα της αυτή και σε εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9^{ης} Ιουλίου 2008 σχετικά με τον *«καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων»*, η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας αποτελεί την Εθνική Αρχή Ελέγχου και Εποπτείας της Αγοράς για την ελληνική επικράτεια στα βιομηχανικά προϊόντα και στις υπηρεσίες ποιότητας.

Με την ιδιότητα της αυτή αναλαμβάνει την εκπροσώπηση της χώρας στα αντίστοιχα όργανα και επιτροπές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συμμετέχει στις διμερείς ή

πολυμερείς συμφωνίες που συνάπτει η χώρα για θέματα εποπτείας της αγοράς στους τομείς των βιομηχανικών προϊόντων και των υπηρεσιών ποιότητας.

3. Με Προεδρικά Διατάγματα που προτείνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ρυθμίζονται τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των εθνικών υποδομών ποιότητας για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας στην εποπτεία της αγοράς, οι διαδικασίες για την υλοποίηση των μηχανισμών ελέγχου, οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στους μη συμμορφούμενους προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και τα όργανα και η διαδικασία υποβολής των διοικητικών κυρώσεων.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, μπορεί να ανατίθεται προσωρινά μέρος των αρμοδιοτήτων εποπτείας της αγοράς της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας σε υπηρεσίες ή φορείς δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα, μέσω προγραμματικής συμφωνίας στην οποία καθορίζονται επακριβώς τα πεδία ελέγχου, τα χρονοδιαγράμματα ελέγχου, καθώς και το πλήθος των εργαστηριακών δοκιμών που κρίνονται κατά περίπτωση αναγκαία για την τεκμηρίωση των διαδικασιών του ελέγχου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να ανατίθεται η άσκηση των διαδικασιών του ελέγχου σε νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, τα οποία έχουν επιλεγεί μετά από ανοικτή διαδικασία αξιολόγησης και τα οποία τεκμηριώνουν την ικανότητα και την τεχνική τους επάρκεια με αντίστοιχο πιστοποιητικό διαπίστευσης. Στην απόφαση προβλέπονται, επίσης, οι όροι, οι προϋποθέσεις καθώς και η μέγιστη χρονική διάρκεια του ελεγκτικού έργου που τους ανατίθεται.

Άρθρο 36

Πόροι - Έσοδα

1. Για την εφαρμογή του άρθρου 18 του Κανονισμού 765/2008, την απρόσκοπτη λειτουργία των διαδικασιών εποπτείας της αγοράς, την οικονομική υποστήριξη των ελεγκτικών μηχανισμών, καθώς και για τη βιωσιμότητα του όλου συστήματος εγγράφονται πιστώσεις στον Κρατικό Προϋπολογισμό και συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας Ειδικός Λογαριασμός Εποπτείας της Αγοράς.

2. Οικονομικοί πόροι του Ειδικού Λογαριασμού Εποπτείας της Αγοράς μπορεί να είναι, πλέον των ετήσιων τακτικών επιχορηγήσεων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και πιστώσεις που προέρχονται από :

α) ποσοστό επί των καταβαλλομένων στο Δημόσιο Ταμείο προστίμων που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου,

β) εισπράξεις επί των εισαγωγών βιομηχανικών προϊόντων τρίτων χωρών για πραγματοποίηση στατιστικών δοκιμών και αναλύσεων, μέσω ειδικού παραβόλου στους εισαγωγείς, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 0,5 % του κόστους εισαγωγής, ούτε συνολικά το ποσό των 20.000,00 ευρώ.

γ) χρηματοδοτήσεις από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υλοποίηση έργων εποπτείας της αγοράς, από ευρωπαϊκά προγράμματα συνοριακής συνεργασίας, προγράμματα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ή και χρηματοδοτήσεις στα πλαίσια της σύναψης διμερών ή πολυμερών συμφωνιών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

3. Οικονομικοί πόροι του ειδικού λογαριασμού μπορεί επίσης να είναι και έσοδα από :

α) δωρεές και χορηγίες επιμελητηρίων, συνδέσμων εμπορικών, βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, ως και νομικών και φυσικών προσώπων,

β) οικονομικές ενισχύσεις επιχειρήσεων και βιομηχανικών μονάδων, οι οποίες επωφελούνται από την ενδυνάμωση των ελεγκτικών μηχανισμών και την ορθή λειτουργία των κανόνων της αγοράς, είτε με την καταπολέμηση της νοθείας, είτε με την ταχεία απόσυρση ελαττωματικών προϊόντων από την αγορά, είτε ακόμα και με την προβολή τους στα θέματα προστασίας του χρήστη και του καταναλωτή.

4. Με κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται οι διαδικασίες για τη μεταφορά και των ύψος των πιστώσεων στον Ειδικό Λογαριασμό Εποπτείας της Αγοράς από τον κρατικό προϋπολογισμό, οι διαδικασίες για τη διαχείρισή του, οι αποζημιώσεις και οι λοιπές δαπάνες των επιθεωρητών – ελεγκτών, καθώς και οι διαδικασίες για την οικονομική βιωσιμότητα του όλου συστήματος εποπτείας της αγοράς.

Άρθρο 37

Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Εποπτείας Αγοράς

1. Συνιστάται στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας Εθνικό Συμβούλιο Εποπτείας Αγοράς βιομηχανικών προϊόντων και υπηρεσιών ποιότητας.

2. Το Εθνικό Συμβούλιο Ελέγχου Αγοράς αποτελεί το ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο της πολιτείας στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας για τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση και τον απολογισμό του ελεγκτικού συστήματος. Αποτελείται από εννέα (9) μέλη, τα οποία ορίζονται για θητεία τριών (3) ετών και στη σύνθεσή του συμμετέχουν :

α) Ο Γενικός Γραμματέας Βιομηχανίας, ως Πρόεδρος,

β) Ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης της ΓΓΒ που εποπτεύει τους ελεγκτικούς μηχανισμούς,

γ) Ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων του Υπουργείου Οικονομικών

δ) Ο προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Προστασίας του Καταναλωτή

ε) Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Πολιτικής Ποιότητας

στ) Ο Πρόεδρος του Ε Β Ε Α

ζ) Ο Πρόεδρος της Γ Σ Β Ε Ε.

η) Ο πρόεδρος του .....

θ) Ο πρόεδρος του .....

Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους τα μέλη του Συμβουλίου έχουν υποχρέωση τήρησης των αρχών της αντικειμενικότητας και αμεροληψίας. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου υποχρεούνται στην τήρηση εμπιστευτικότητας εμπορικών πληροφοριών για τουλάχιστον δύο έτη μετά την εκούσια ή ακούσια αποχώρησή τους από το Συμβούλιο.

3. Το Εθνικό Συμβούλιο Εποπτείας Αγοράς έχει τις εξής αρμοδιότητες :

α) Τον προγραμματισμό της διενέργειας των ελέγχων στην αγορά, την παρακολούθηση αυτών και τον απολογισμό του ελεγκτικού συστήματος.

β) Την επικαιροποίηση των προγραμμάτων εποπτείας της αγοράς

γ) Τον προσδιορισμό των σημείων εισόδου στα σύνορα για τον εντοπισμό των μη ασφαλών ή μη συμμορφούμενων προϊόντων ή των προϊόντων με πλαστή ή παραπλανητική σήμανση CE, ακόμη και πριν από την τοποθέτησή τους στην αγορά.

δ) Την εισήγηση στον αρμόδιο Υπουργό για την καταστροφή προϊόντων αν κρίνεται ενδεδειγμένη.

ε) Την καθιέρωση συνεργασίας με τους ενδιαφερόμενους, συμπεριλαμβανομένων των κλαδικών επαγγελματικών οργανώσεων και οργανώσεων καταναλωτών προκειμένου να επωφεληθούν των διατιθέμενων για την αγορά πληροφοριών, κατά την κατάρτιση, την εφαρμογή και την επικαιροποίηση προγραμμάτων εποπτείας της αγοράς.

στ) Τη συνεργασία με φορείς που αναγνωρίζονται βάσει του Κανονισμού 765/2008/EK για δραστηριότητες που εμπίπτουν στους τομείς της αξιολόγησης της συμμόρφωσης, της μετρολογίας, της διαπίστευσης και της εποπτείας της αγοράς, όπως η κατάρτιση και η επικαιροποίηση κατευθυντήριων γραμμών, η διενέργεια συγκρίσεων που σχετίζονται με τη λειτουργία των ρητρών διασφάλισης, η άσκηση προκαταρκτικών ή βοηθητικών δραστηριοτήτων σχετικών με την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στους εν λόγω τομείς, η εφαρμογή προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας και συνεργασίας με τρίτες χώρες καθώς και η προώθηση των πολιτικών που εφαρμόζονται στους εν λόγω τομείς σε κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

4. Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του το Εθνικό Συμβούλιο Εποπτείας Αγοράς, αναλαμβάνει και προωθεί δράσεις ενημέρωσης και προβολής για την εποπτεία της αγοράς οι οποίες υποβοηθούν, στηρίζουν και βελτιώνουν τους ελεγκτικούς μηχανισμούς του συστήματος και καλλιεργούν την αντίληψη στον καταναλωτή και τον χρήστη για την ορθή συμβολή του ελέγχου της αγοράς στην παραγωγή, τη διακίνηση και την εμπορία των προϊόντων, αλλά και για την ανταγωνιστικότητα της ίδιας της εθνικής οικονομίας.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορούν να ανατίθενται πρόσθετες αρμοδιότητες στο Εθνικό Συμβούλιο Εποπτείας Αγοράς.

Άρθρο 38

Τήρηση Μητρώου Επιθεωρητών - Ελεγκτών

1. Για τις ανάγκες εποπτείας της αγοράς και πραγματοποίησης αποτελεσματικών ελέγχων, η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας καταρτίζει και τηρεί

Ειδικό Μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών – Ελεγκτών, το οποίο ανανεώνει και επικαιροποιεί ετησίως.

Όλα τα κλιμάκια των ελεγκτών – επιθεωρητών που ασκούν ελέγχους σε φορείς και προϊόντα προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών – Ελεγκτών.

Για την ένταξη στο Μητρώο Πιστοποιημένων Επιθεωρητών – Ελεγκτών απαιτείται εμπειριστατωμένη εκπαίδευση στους κανόνες και απαιτήσεις της εναρμονισμένης ευρωπαϊκής τεχνικής νομοθεσίας, καθώς και στα ιδιαίτερα πεδία της τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας για τα οποία το προσωπικό αυτό επιλέγεται.

2. Οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές, μπορεί να προέρχονται από το εξειδικευμένο προσωπικό της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, των άλλων συναρμόδιων Υπουργείων, των αρμόδιων υπηρεσιών της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, των φορέων της παρ. 4 του άρθρου 35 του παρόντος νόμου, καθώς και από το εξειδικευμένο προσωπικό των εποπτευόμενων φορέων που σχετίζονται με το αντικείμενο του ελέγχου.

Επιθεωρητές – ελεγκτές μπορεί να είναι και ιδιώτες εμπειρογνώμονες με γνώση, εμπειρία και εξειδίκευση στο αντικείμενο του ελέγχου, οι οποίοι επιλέγονται μετά από αξιολόγηση και εκπαίδευση, σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζει η Υπουργική Απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

3. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν στα κριτήρια αξιολόγησης και στις διαδικασίες επιλογής των επιθεωρητών – ελεγκτών, στα προγράμματα εκπαίδευσης και εξειδίκευσης, στην πιστοποίηση της τεχνικής τους επάρκειας, στην κατάρτιση και στην επικαιροποίηση του Μητρώου, καθώς και στις διαδικασίες που τηρούνται για τη σύνθεση των κλιμακίων ελέγχου.

Άρθρο 39

Αξιολόγηση της συμμόρφωσης των προϊόντων και εργαστηριακοί έλεγχοι

1. Οι εργαστηριακοί έλεγχοι που πραγματοποιούνται στα προϊόντα για τεκμηρίωση της συμμόρφωσής τους ως προς τις βασικές απαιτήσεις της τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας αποφασίζονται από τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας. Οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται από διαπιστευμένα ή, σε απουσία διαπιστευμένων εργαστηρίων, εγκεκριμένα κατά περίπτωση εργαστήρια, όπως ορίζει η κείμενη βιομηχανική νομοθεσία.

2. Αν τα προϊόντα φέρουν ή υπόκεινται στην υποχρέωση να φέρουν σήμανση CE, οι έλεγχοι που διενεργούνται θα πρέπει να καλύπτουν τις απαιτήσεις όλων των σχετικών με το προϊόν διατάξεων της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.
3. Για τις ανάγκες των εργαστηριακών ελέγχων, η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας συνάπτει διμερείς συμβάσεις συνεργασίας με εργαστήρια, επιλεγμένα με ανοικτή διαδικασία αξιολόγησης, στις οποίες καθορίζονται τα πεδία και οι κατηγορίες των δοκιμών, το αναλυτικό κόστος των αναλαμβανομένων δοκιμών και οι χρόνοι παράδοσης των αποτελεσμάτων.
4. Σε περίπτωση απουσίας αξιόπιστων εργαστηριακών υποδομών στην Ελλάδα για την υλοποίηση των εργαστηριακών ελέγχων, μπορεί να επιλεγούν διαπιστευμένα εργαστήρια από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαπιστευμένα εργαστήρια της αλλοδαπής μπορεί να χρησιμοποιούνται και στα πλαίσια της συνεργασίας των εθνικών αρχών ελέγχου της αγοράς, ενδεχόμενης αξιοποίησης των εργαστηριακών αποτελεσμάτων ή και στα πλαίσια συγκριτικής αξιολόγησης αποτελεσμάτων.

Άρθρο 40

Βιομηχανικά προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες

1. Για την αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς στα βιομηχανικά προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι υπηρεσίες εποπτείας της αγοράς συνεργάζονται με τις κατά τόπους τελωνειακές Αρχές.
2. Οι υπηρεσίες εποπτείας της αγοράς παρέχουν προς τις τελωνειακές αρχές της χώρας :
  - α) κάθε σχετική πληροφορία για προϊόντα ή κατηγορίες προϊόντων για τα οποία έχει διαπιστωθεί σοβαρός κίνδυνος ή μη συμμόρφωση προς τις ισχύουσες διατάξεις ασφαλείας και ζητείται ο έλεγχος και η απαγόρευση εισόδου στη χώρα,
  - β) οδηγίες για την αποδέσμευση ή όχι βιομηχανικών προϊόντων, κατόπιν σοβαρής υπόνοιας ότι τα εν λόγω προϊόντα παρουσιάζουν σοβαρό κίνδυνο για τον χρήστη και τον καταναλωτή,
  - γ) οδηγίες για τους ελέγχους που μπορούν να διενεργούνται κατά την είσοδο προϊόντων τρίτων χωρών, για τη διαπίστωση της συμμόρφωσης προς τη σχετική κοινοτική και εθνική νομοθεσία,

3. Παράλληλα, οι τελωνειακές αρχές παρέχουν στις ελεγκτικές υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας κάθε σχετική με εισαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα πληροφορία, καθώς και αναλυτική ενημέρωση για διεξαχθέντες ελέγχους και τα αποτελέσματα αυτών.

4. Οι τελωνειακές αρχές αναστέλλουν τη θέση ενός προϊόντος σε ελεύθερη κυκλοφορία στην κοινοτική αγορά, αν, κατά την πραγματοποίηση του ελέγχου, διαπιστωθεί ότι συντρέχει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις :

α) το προϊόν εμφανίζει χαρακτηριστικά τα οποία μπορούν να δημιουργήσουν σοβαρές υπόνοιες ότι αυτό, με την προϋπόθεση ότι θα γίνει ορθή εγκατάσταση, συντήρηση και χρήση του, παρουσιάζει σοβαρό κίνδυνο για την υγεία, την ασφάλεια, το περιβάλλον ή οποιοδήποτε θέμα δημοσίου συμφέροντος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 33 του παρόντος νόμου,

β) το προϊόν δεν συνοδεύεται από την έγγραφη ή ηλεκτρονική τεκμηρίωση που απαιτείται από τη σχετική εθνική ή κοινοτική νομοθεσία ή δεν φέρει την επισήμανση που απαιτείται από την εν λόγω νομοθεσία,

γ) το προϊόν φέρει πλαστή σήμανση ή παραπλανητική σήμανση CE,

5. Στις περιπτώσεις όπου αναστέλλεται η θέση σε κυκλοφορία ενός προϊόντος από τις τελωνειακές αρχές σε εφαρμογή των διατάξεων της παραπάνω παραγράφου 4, τότε οι ελεγκτικές υπηρεσίες οφείλουν εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την αναστολή να παράσχουν οδηγίες προς τις αρμόδιες τελωνειακές αρχές για αποδέσμευση ή όχι του προϊόντος.

Αν οι ελεγκτικές υπηρεσίες διαπιστώσουν ότι το προϊόν δεν παρουσιάζει σοβαρό κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια ή αν θεωρηθεί ότι δεν παραβαίνει τις ισχύουσες απαιτήσεις της τεχνικής βιομηχανικής νομοθεσίας, το προϊόν αποδεσμεύεται, υπό τον όρο ότι πληρούνται όλες οι υπόλοιπες απαιτήσεις και διατυπώσεις που αφορούν την αποδέσμευση.

Αν οι ελεγκτικές υπηρεσίες διαπιστώσουν ότι το προϊόν παρουσιάζει σοβαρό κίνδυνο, ή ότι το προϊόν δεν συμμορφώνεται με τη σχετική κοινοτική και εθνική νομοθεσία, ενημερώνονται άμεσα οι τελωνειακές αρχές και λαμβάνονται μέτρα για την απαγόρευση της διάθεσης του προϊόντος στην αγορά. Παράλληλα, επιτίθεται «Ειδική Επισήμανση» στο εμπορικό τιμολόγιο και σε οιοδήποτε άλλο συνοδευτικό έγγραφο του προϊόντος ή, εάν η επεξεργασία των δεδομένων πραγματοποιείται ηλεκτρονικά, στο ίδιο το σύστημα επεξεργασίας των δεδομένων.

Οι πληροφορίες και η χρήση της Ειδικής Επισήμανσης πρέπει να είναι σύμφωνες με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία (Κανονισμός 765/2008/ΕΚ) και τίθενται από τις τελωνειακές αρχές στα έγγραφα που αφορούν το προϊόν. Ειδική σήμανση τίθεται ακόμα και στις περιπτώσεις που το προϊόν δηλωθεί, εν συνεχεία, για άλλο τελωνειακό καθεστώς εκτός της θέσης σε ελεύθερη κυκλοφορία, εφόσον βέβαια δεν υπάρχει για τούτο αντίθετη άποψη από τις ελεγκτικές υπηρεσίες.

6. Σε εισαγόμενα βιομηχανικά προϊόντα που παρουσιάζουν ελλείψεις στην τεχνική τους τεκμηρίωση ή στην επισήμανσή τους, είτε και δεν παρέχουν τις αναγκαίες πληροφορίες που επιβάλλεται από τη νομοθεσία να φέρουν, αναστέλλεται η ελεύθερη κυκλοφορία τους. Οι ελεγκτικές υπηρεσίες ενημερώνουν έγκαιρα τους εμπλεκόμενους οικονομικούς φορείς, να λάβουν το ταχύτερο δυνατόν τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την άρση των μη συμμορφώσεων.

Αν οι ελεγκτικές υπηρεσίες διαπιστώσουν την άρση των μη συμμορφώσεων, ενημερώνουν άμεσα τις τελωνιακές αρχές για αποδέσμευση των προϊόντων.

7. Όταν οι ελεγκτικές υπηρεσίες σε συνεργασία με τις τελωνιακές αρχές κρίνουν ότι ένα εισαγόμενο βιομηχανικό προϊόν παρουσιάζει σοβαρό κίνδυνο για την υγεία, την ασφάλεια, το περιβάλλον, μπορούν να αποφασίζουν για την επανεξαγωγή ή την καταστροφή ή/και την αχρήστευση με άλλο τρόπο του προϊόντος.

Άρθρο 41

Συνεργασία με άλλες δημόσιες Υπηρεσίες

1. Για ευρεία και αποτελεσματική εφαρμογή του ελέγχου της αγοράς, οι Υπηρεσίες για την εποπτεία της αγοράς της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας συνεργάζονται με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και τις υπηρεσίες της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την παροχή στοιχείων που αφορούν ενδοκοινοτικές εμπορικές συναλλαγές, συναλλαγές τρίτων χωρών, καθώς και στοιχεία ταυτότητας εισαγωγέων / παραγωγών / κατασκευαστών.

2. Για τη βέλτιστη λειτουργία του συστήματος ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών για τα μη ασφαλή προϊόντα, η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας συνεργάζεται ανελλιπώς και αδιαλείπτως με τη Γενική Γραμματεία Καταναλωτή. Όταν λαμβάνονται ή αποφασίζεται να ληφθούν επείγοντα μέτρα για παρεμπόδιση ή για περιορισμό ή για την υποβολή σε όρους της εμπορίας ή της χρήσης ενός προϊόντος ή μίας παρτίδας προϊόντος, οι ελεγκτικές Υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας ενημερώνουν επείγοντως την Γενική Γραμματεία Καταναλωτή.

3. Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνιών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, όπως αυτά απορρέουν από τις διατάξεις,

α) του ν.3431/2006 «περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλες διατάξεις»,

β) του ΠΔ 44/2002 «Ραδιοεξοπλισμός και τηλεπικοινωνιακός τερματικός εξοπλισμός και αμοιβαία αναγνώριση της συμμόρφωσης των εξοπλισμών αυτών. Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 99/5/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» [ΦΕΚ 44/Α/2002] και

γ) της κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών 50268/5137 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην οδηγία 2004/108/EK για την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα και κατάργηση της κοινής Υπουργικής Απόφασης 94649/8682/93».

4. Για προστασία του επαγγελματικού απορρήτου, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας ασκούν την δέουσα χρήση των πληροφοριών αυτών και μόνο για διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων του ελέγχου και της εποπτείας και εξασφαλίζουν την προστασία τους.

Άρθρο 42

Υποχρεώσεις οικονομικών φορέων

1. Οι υποχρεώσεις των κατασκευαστών, των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων, των εισαγωγέων και των διανομέων, οι οποίοι υπόκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, αναφέρονται ρητά και αποτυπώνονται αναλυτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV του παρόντος νόμου, το οποίο ενσωματώνει την Απόφαση 768/2008/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Ιουλίου 2008 σχετικά με το «κοινό πλαίσιο εμπορίας των προϊόντων»[EE L 218,13.08.2008].

2. Άρνηση των κατασκευαστών, των εξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων, των εισαγωγέων και των διανομέων να συνεργαστούν με τα εντεταλμένα όργανα ελέγχου κατά την άσκηση των ελέγχων στις εγκαταστάσεις τους, την παρεμπόδιση της εισόδου στους χώρους παραγωγής, αποθήκευσης ή διάθεσης προϊόντων ή/και άρνηση ανταπόκρισης στα αιτήματα των αρμοδίων αρχών για παροχή πληροφοριών και στοιχείων του προϊόντος ή για την λήψη διορθωτικών μέτρων προς άρση των μη

3. Οι κατασκευαστές και οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποί τους φυλάσσουν και τηρούν, στη διάθεση των αρμοδίων ελεγκτικών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας, την τεχνική τεκμηρίωση και τη δήλωση συμμόρφωσης ΕΚ για χρονικό διάστημα ανάλογο του κύκλου ζωής του προϊόντος και πάντως όχι λιγότερο από 10 χρόνια, αφότου διατεθεί το προϊόν στην αγορά.

Οι εισαγωγείς φυλάσσουν και τηρούν αντίστοιχα, αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΚ και εξασφαλίζουν ότι ο τεχνικός φάκελος μπορεί να καταστεί διαθέσιμος στις εν λόγω υπηρεσίες, κατόπιν αιτήματός τους.

Άρθρο 43

Επιβολή κυρώσεων

1. Στους υπεύθυνους οικονομικούς φορείς, τα προϊόντα των οποίων, μετά από τεκμηριωμένη διαπίστωση των αρμοδίων υπηρεσιών, δεν συμμορφώνονται προς τη σχετική κοινοτική και εθνική νομοθεσία του Παραρτήματος ΙΙΙ, ή στους οικονομικούς φορείς που δεν συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες εποπτείας της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας κατά την άσκηση των ελέγχων ή αρνούνται τη λήψη μέτρων άρσης της μη συμμόρφωσης ή/και τη λήψη μέτρων περιορισμού της διάθεσης και κυκλοφορίας των μη συμμορφούμενων προϊόντων ή/και την πρόκληση ατυχήματος από την χρήση του προϊόντος που διαθέτουν στην αγορά, επιβάλλονται οικονομικές και ποινικές κυρώσεις.

2. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται στους παραβαίνοντες τη νομοθεσία οικονομικούς φορείς είναι ανάλογες της

α) σοβαρότητας της μη συμμόρφωσης του προϊόντος,

β) του βαθμού άρνησης της συνεργασίας με τις αρμόδιες ελεγκτικές υπηρεσίες,

γ) των επιπτώσεων του προκληθέντος ή του εν δυνάμει πιθανού ατυχήματος και

δ) των υποτροπών που αυτοί παρουσιάζουν στις δραστηριότητες τους.

3. Τις οικονομικές κυρώσεις στους παραβάτες οικονομικούς φορείς εισηγούνται οι ελεγκτικές Υπηρεσίες για την εποπτεία της αγοράς της Γενικής Γραμματείας

Αν οι επιπτώσεις μη συμμορφώσεις προϊόντων είναι σοβαρές, όπως και στους υπότροπους των διατάξεων του παρόντος νόμου οι επιβαλλόμενες οικονομικές κυρώσεις μπορούν να ανέλθουν μέχρι και του ποσού των 500.000,00 ευρώ. Σε ουδεμία όμως περίπτωση το επιβληθέν ποσό δεν μπορεί να είναι μικρότερο του εκατονταπλάσιου της αξίας του προϊόντος ή του δεκαπλάσιου της εκτιμώμενης ζημίας του συμβάντος ή του πιθανού ατυχήματος.

4. Με κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στα κριτήρια για την επιβολή προστίμων, στην κατηγοριοποίηση των προστίμων, στις διαδικασίες επιβολής κυρώσεων στους παραβάτες οικονομικούς φορείς, καθώς και το κατά περίπτωση μέγιστο ύψος των οικονομικών κυρώσεων.

5. Κάθε υφιστάμενη διάταξη επιβολής διοικητικών και οικονομικών κυρώσεων που αφορά στην εποπτεία της αγοράς βιομηχανικών προϊόντων και υιοθετήθηκε είτε στα πλαίσια της ενσωμάτωσης του κοινοτικού δικαίου, είτε στα πλαίσια εθνικής ρύθμισης τύπου ή τομέα προϊόντων καταργείται και αντικαθίσταται από τις οριζόντιες προσέγγισης διατάξεις της κοινής Υπουργικής Απόφασης της παραγράφου 4, του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Άρθρο 44

Έννοια όρων

Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου, οι πιο κάτω αναφερόμενοι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α) «Εξωτερικό εμπόριο» νοείται η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας για την αποστολή ή μεταφορά προϊόντων από ή και προς την ελληνική επικράτεια, ανεξαρτήτως αν η χώρα αποστολής ή προέλευσης βρίσκεται στο Τελωνειακό Έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εκτός αυτού.

β) «Εισαγωγές» ή «εισαγωγικές δραστηριότητες» νοούνται οι εμπορικές δραστηριότητες αποστολής ή μεταφοράς προϊόντων προς την ελληνική επικράτεια

από οποιαδήποτε άλλη χώρα, που βρίσκεται είτε στο Τελωνειακό Έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε εκτός αυτού.

γ) «Εξαγωγές» ή «εξαγωγικές δραστηριότητες» νοούνται οι εμπορικές δραστηριότητες αποστολής ή μεταφοράς προϊόντων από την ελληνική επικράτεια προς οποιαδήποτε άλλη χώρα, που βρίσκεται είτε στο Τελωνειακό Έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε εκτός αυτού.

δ) «Εισαγωγές» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με μόνιμη εγκατάσταση στην ελληνική επικράτεια, που ασκεί εισαγωγικές δραστηριότητες.

ε) «Εξαγωγές» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με μόνιμη εγκατάσταση στην ελληνική επικράτεια, που ασκεί εξαγωγικές δραστηριότητες.

Άρθρο 45

Προϋποθέσεις άσκησης εισαγωγικής και εξαγωγικής δραστηριότητας

1. Εισαγωγική ή εξαγωγική δραστηριότητα δικαιούται να ασκεί κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι εγγεγραμμένο στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ), σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3419/2005 «Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» (Α-297), όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 3853/2010.

2. Επίσης, δικαιούνται να ασκούν εξαγωγική δραστηριότητα:

α) Οι εγγεγραμμένοι στο Ενιαίο Μητρώο Εμπόρων Αγροτικών Προϊόντων, Εφοδίων και Εισροών, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 3955/2011 (Α - 89) και

β) Οι εγγεγραμμένοι στα Ειδικά Μητρώα Εξαγωγέων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν.936/1979 «περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των *περί εξωτερικού εμπορίου διατάξεων, ως και καταργήσεως συναφών διατάξεων*» (Α-144).

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι ασκούντες εξωτερικό εμπόριο εγγράφονται μόνο στο Γ.Ε.Μ.Η. και καταργείται η υποχρέωση εγγραφής στα Μητρώα της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 46

Περιορισμοί στην άσκηση εξωτερικού εμπορίου

1. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, στο πλαίσιο της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής της Κυβέρνησης, με την επιφύλαξη των διατάξεων της επομένης παραγράφου, δύναται με αποφάσεις του:

α) Να απαγορεύει ή να περιορίζει, κατά ποσότητα ή κατά αξία, την εισαγωγή ή εξαγωγή οποιουδήποτε προϊόντος, είτε γενικά είτε κατά χώρες ή περιοχές.

Ειδικότερες διατάξεις, που απαγορεύουν την εισαγωγή ή εξαγωγή ορισμένων προϊόντων ή επιτρέπουν αυτές βάσει προϋποθέσεων, δεν θίγονται από τον παρόντα νόμο.

β) Να εξαρτά την εισαγωγή ή εξαγωγή οποιουδήποτε προϊόντος από προηγούμενη άδεια αυτού ή άλλης αρχής ή οργάνου που ορίζεται από αυτόν.

γ) Να καθορίζει ειδικούς όρους, βάσει των οποίων δύναται να επιτρέπεται η εισαγωγή ή εξαγωγή κάθε προϊόντος.

δ) Να καθορίζει τη διαδικασία και τον τρόπο έγκρισης της διενέργειας των εισαγωγών και εξαγωγών γενικά.

2. Οι προαναφερόμενοι περιορισμοί επιβάλλονται, είτε για την εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων της χώρας, που απορρέουν από διεθνείς Συμφωνίες ή από τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς Οργανισμούς, είτε για λόγους δημοσίου συμφέροντος, που αφορούν στην προστασία των καταναλωτών σε θέματα δημόσιας υγείας και εθνικής ή δημόσιας ασφάλειας.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση συναρμοδίου Υπουργού μπορούν να καθορίζονται ειδικότερες διατάξεις για την απλοποίηση, την επιτάχυνση, την άρση εμποδίων και τον εν γένει εκσυγχρονισμό των διαδικασιών που καθορίζουν τον τρόπο πραγματοποίησης των εισαγωγών και των εξαγωγών.

4. Σε περίπτωση κήρυξης της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, μπορεί με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού να καθορίζονται:

α) Ο τρόπος και τη διαδικασία άσκησης ελέγχου των τιμών στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα.

β) Ο τρόπος διενέργειας ελέγχου συναλλάγματος στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα.

γ) Διάφορος του εκάστοτε προβλεπόμενου τρόπου πληρωμής στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα.

δ) Η παροχή εγγυήσεων για την τήρηση οποιωνδήποτε υποχρεώσεων, που επιβάλλονται στις εισαγωγές και εξαγωγές προϊόντων, βάσει του παρόντος άρθρου, καθώς και η λύση ή η κατάπτωση των εγγυήσεων αυτών υπέρ του δημοσίου.

5. Στους παραβάτες των διατάξεων των αποφάσεων, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του παρόντος άρθρου, επιβάλλονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας διοικητικές κυρώσεις, που συνίστανται, είτε στην απαγόρευση άσκησης των δραστηριοτήτων τους για χρονικό διάστημα μέχρι ενός έτους, είτε σε διοικητικό πρόστιμο μέχρι εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ. Με τις

Άρθρο 47
Γενικό Μητρώο Εξαγωγών

1. Στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας τηρείται Γενικό Μητρώο Εξαγωγών (Γ.Ε.Μ.Ε), ως ηλεκτρονικό αρχείο, στο οποίο καταγράφονται τα αναγκαία στατιστικά στοιχεία για την παρακολούθηση της εξέλιξης των εξαγωγών της Χώρας.

2. Στο Γ.Ε.Μ.Ε. καταγράφονται ιδίως:

α) Το είδος και η ποσότητα των εξαγομένων προϊόντων, καθώς και οι χώρες προορισμού τους,

β) Ο χρόνος πραγματοποίησης των εξαγωγών και

γ) Τα στοιχεία των εξαγωγέων .

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να προβλέπεται η καταχώρηση στο ΓΕΜΕ και άλλων στοιχείων, που είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση των εξαγωγών.

3. Το Γ.Ε.Μ.Ε. είναι εξ' αποστάσεως διασυνδεδεμένο με τις βάσεις δεδομένων που τηρούνται στις Ειδικές Υπηρεσίες ΓΕΜΗ των κατά τόπους Επιμελητηρίων, την Κεντρική Υπηρεσία ΓΕΜΗ της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων και το Τμήμα ΓΕΜΗ της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 3419/2005 , όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3853/2010. Το Γ.Ε.Μ.Ε διασυνδέεται με το αναφερόμενο στο επόμενο άρθρο Ενιαίο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα(Ε.Ο.Π.Σ), του οποίου μπορεί να αποτελέσει Υποσύστημα.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τη διαλειτουργικότητα και τη διασύνδεση μεταξύ του ΓΕΜΗ και του ΓΕΜΕ, καθώς και τη διασύνδεση ή την ένταξη του Γ.Ε.Μ.Ε στο Ε.Ο.Π.Σ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, μπορεί να ρυθμίζεται η διασύνδεση του Γ.Ε.Μ.Ε. με τα αρχεία που τηρούνται από Συνδέσμους Εξαγωγέων ή και άλλες Αρχές ή Υπηρεσίες της χώρας, σχετικά με το εξωτερικό εμπόριο.

5. Τα εξαγόμενα από τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις είδη, που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1 του ν.2168/1993, στον εγκριθέντα σύμφωνα με απόφαση του ΥΠΕΘΟ Στρατιωτικό Κατάλογο (υπ' αριθμ. 2641/Ε3/3327/15.7.1992

Άρθρο 48

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Μιας Στάσης για τη διευκόλυνση των Εξαγωγών και Εισαγωγών (Single Window)

1. Στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας συνιστάται Ενιαίο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα(Ε.Ο.Π.Σ), για Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Μιας Στάσης για τη διευκόλυνση των διαδικασιών Εξαγωγών και Εισαγωγών – Single Window, μέσω του οποίου διενεργούνται υποχρεωτικά όλες οι απαραίτητες για τις εξαγωγές και εισαγωγές πράξεις. Ειδικότερα, μέσω του Ε.Ο.Π.Σ γίνεται:

α) η ηλεκτρονική υποβολή των σχετικών αιτήσεων και δικαιολογητικών από τις υπόχρεες επιχειρήσεις για την έκδοση από τις αρμόδιες υπηρεσίες των συναρμόδιων φορέων των αναγκαίων βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, αδειών και άλλων προβλεπόμενων από τη νομοθεσία εγγράφων.

β) η ηλεκτρονική διεκπεραίωση των διαδικασιών έκδοσης από τις αρμόδιες υπηρεσίες των κατά περίπτωση προβλεπόμενων βεβαιώσεων, πιστοποιητικών, αδειών και των λοιπών προβλεπόμενων από τη νομοθεσία εγγράφων και η ηλεκτρονική παραλαβή τούτων από τους αιτούντες.

2. Το Ε.Ο.Π.Σ παρέχει ολοκληρωμένη, κωδικοποιημένη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση προς τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, φορείς, οργανισμούς και χρήστες, σχετικά με το εφαρμοστέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο και τις διαδικασίες εξαγωγών και εισαγωγών. Για το σκοπό αυτό το Ε.Ο.Π.Σ ενημερώνεται άμεσα από τις υπηρεσίες άλλων συναρμόδιων υπουργείων και φορέων μετά από κάθε αλλαγή στο οικείο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού δύναται να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διασύνδεση του Ε.Ο.Π.Σ με άλλα πληροφοριακά συστήματα.

4. Η Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας:

α) Αναλαμβάνει, μέσω της αρμόδιας υπηρεσίας της με την υποστήριξη της ΜΟΔ ΑΕ., την παροχή υπηρεσιών για διαδικτυακή σύνδεση του Ε.Ο.Π.Σ με τις αρμόδιες υπηρεσίες του δημοσίου, την τεχνική υποστήριξη και επίλυση προβλημάτων του εξοπλισμού και του λογισμικού υποδομής, τη συγκέντρωση των απαιτήσεων των χρηστών του ΕΟΠΣ, την ανάλυση και επεξεργασία του συνόλου του πληροφοριακού υλικού που απαιτείται για το σκοπό του παρόντος νόμου, τη συντήρηση και ανάπτυξη του επιχειρησιακού λογισμικού, την εκπαίδευση των χρηστών και τον έλεγχο και αξιολόγηση της αποτελεσματικής λειτουργίας του ΕΟΠΣ, την ανάλυση και τον προγραμματισμό για περαιτέρω βελτιώσεις της λειτουργίας και αποτελεσματικότητας του, καθώς και την υλοποίηση των σχετικών αναβαθμίσεων του.

β) Ασκεί την εποπτεία της αποτελεσματικής λειτουργίας του Ε.Ο.Π.Σ για το σκοπό του παρόντος νόμου.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών μπορεί να παρέχονται από το Ε.Ο.Π.Σ στοιχεία προς άλλες υπηρεσίες ή οργανισμούς του δημόσιου τομέα. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των στοιχείων αυτών.

Άρθρο 49

Βραβείο άσκησης εξαγωγικής δραστηριότητας

1. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί, μετά από προτάσεις των αντιπροσωπευτικών φορέων των εξαγωγέων ή των ενώσεων ή των συνδέσμων τους, να απονέμει βραβεία επιτυχούς άσκησης εξαγωγικών δραστηριοτήτων σε τρείς, ανά κατηγορία εξαγομένων προϊόντων, εξαγωγείς, οι οποίοι το αμέσως προηγούμενο της βραβεύσεως έτος επέδειξαν αξιοσημείωτη εξαγωγική δραστηριότητα, καινοτόμο επενδυτική και παραγωγική δράση και σεβασμό στα διεθνή συναλλακτικά ήθη.

2. Τα βραβεία δεν έχουν χρηματικό χαρακτήρα. Η βράβευση παρέχει το δικαίωμα στον βραβευθέντα να αναγράφει σε όλα τα εμπορικά παραστατικά της επιχειρήσεώς του, είτε αυτά αφορούν εξαγωγικές δραστηριότητες, είτε συναλλαγές σε εθνικό επίπεδο, ότι έτυχε του 1^{ου}, 2^{ου} ή 3^{ου} βραβείου στο συγκεκριμένο κλάδο εξαγωγικής δραστηριότητας το συγκεκριμένο έτος.

3. Τα κριτήρια αξιολόγησης για την απονομή των ανωτέρω βραβείων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παραπάνω άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Άρθρο 50

Παραβίαση υποχρεώσεων – Επιβολή κυρώσεων

1. Στους εξαγωγείς και εισαγωγείς που παραβαίνουν τα σχετικά με το εξωτερικό εμπόριο συναλλακτικά ήθη, πέραν των κυρώσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, επιβάλλεται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, μετά από εισήγηση της Επιτροπής της επόμενης παραγράφου, διοικητικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου μπορεί να φθάνει την αξία των εξαγομένων προϊόντων που σχετίζονται με την παράβαση. Επίσης, μπορεί να επιβληθεί η ποινή της αφαίρεσης του βραβείου που έχει χορηγηθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου.

2. Για την εξέταση των καταγγελιών για τις παραβάσεις της προηγούμενης παραγράφου και τη σχετική εισήγηση στον Υπουργό, συνιστάται στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας πενταμελής Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και αποτελείται από δύο εκπροσώπους του εν λόγω Υπουργείου, ένα εκπρόσωπο του Οργανισμού Προώθησης Εξαγωγών και δύο εκπροσώπους του Συνεργατικού Σχηματισμού (cluster) των Εξαγωγικών Φορέων.

3. Η αρμόδια υπηρεσία τήρησης του ΓΕΜΕ καταρτίζει πίνακες παραβατών εξαγωγέων και εισαγωγέων, ο οποίος κοινοποιείται στα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια και στις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εξαγωγέων της χώρας.

4. Το προϊόν της είσπραξης των προστίμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο αποτελεί δημόσιο έσοδο και κατατίθεται σε ειδικό λογαριασμό, ο οποίος τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας.

Άρθρο 51

Έλεγχος εξαγομένων προϊόντων

1. Με Προεδρικά Διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι όροι, τους οποίους πρέπει να πληρούν, για την εξαγωγή τους τα γεωργικά προϊόντα ελληνικής παραγωγής, όσον αφορά τη διαλογή, τον τύπο,

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον τρόπο, τους όρους και τα μέσα άσκησης του εν λόγω ελέγχου, όπως επίσης και τα σχετικά με την έκδοση πιστοποιητικού ποιοτικού ελέγχου για την πιστοποίηση της ποιότητας, της προέλευσης και άλλων στοιχείων των προϊόντων αυτών.

Σε όσες περιπτώσεις για την άσκηση του ποιοτικού ελέγχου στα εξαγόμενα γεωργικά προϊόντα απαιτείται η διενέργεια εργαστηριακών ή χημικών εξετάσεων, είναι δυνατόν με το ως άνω Προεδρικό Διάταγμα να ανατίθεται η άσκηση του ποιοτικού ελέγχου και η χορήγηση των σχετικών πιστοποιητικών στο Γενικό Χημείο του Κράτους ή σε άλλα όργανα, τα οποία θα ορίζονται σε αυτό.

2. Με Προεδρικά Διατάγματα, που εκδίδονται μετά από πρόταση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθορίζονται οι όροι, τους οποίους πρέπει να πληρούν τα εξαγόμενα βιομηχανικά και μεταλλευτικά προϊόντα, σε ό,τι αφορά την κατασκευή, τη σύσταση, τη διαλογή, τον τύπο, την ποιότητα, τη συντήρηση, τη συσκευασία και εν γένει τη μεταχείριση και εμφάνιση.

Με τα ίδια Προεδρικά Διατάγματα ορίζεται ο τρόπος και οι όροι διενέργειας του ελέγχου στα εν λόγω προϊόντα από τα αρμόδια όργανα, στα οποία ανατίθεται η άσκηση του ελέγχου αυτού, και ρυθμίζονται τα σχετικά με την έκδοση πιστοποιητικού ποιοτικού ελέγχου για την πιστοποίηση της προέλευσης της ποιότητας ή άλλων στοιχείων των προϊόντων αυτών.

3. Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, είτε κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 του ν.δ. 3999/1959 «περί ελέγχου του εξαγωγικού εμπορίου και άλλων διατάξεων» (Α-230), είτε άλλων διατάξεων, σχετικά με τον ποιοτικό έλεγχο των εξαγομένων ελληνικών προϊόντων, διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 52

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται το ν.δ. 3999/1959 «περί ελέγχου του εξαγωγικού εμπορίου και άλλων των διατάξεων» (Α-230), όπως τροποποιήθηκε με το ν.936/1979 «περί τροποποίησης και συμπλήρωσης των περί εξωτερικού εμπορίου διατάξεων, ως και καταργήσεως συναφών διατάξεων», το

άρθρο 38 του ν. 2778/1999 «Αμοιβαία Κεφάλαια Ακίνητης Περιουσίας - Εταιρείες Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία και άλλες διατάξεις» και το άρθρο 25 του ν. 3229/2004 «Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις».

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **ΝΕΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 53 **Βασικά χαρακτηριστικά**

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία είναι εταιρία με νομική προσωπικότητα. Με την επιφύλαξη του άρθρου 90 του παρόντος νόμου, για τις εταιρικές υποχρεώσεις ευθύνεται μόνο η εταιρία με την περιουσία της.
2. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία είναι εμπορική, και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση.
3. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία έχει ελάχιστο κεφάλαιο ενός (1) ευρώ.
4. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία μπορεί να είναι μονοπρόσωπη.

Άρθρο 54 **Επωνυμία**

1. Η επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων εταίρων, είτε από το αντικείμενο της ασκούμενης επιχείρησης. Φανταστική επωνυμία είναι επίσης επιτρεπτή.
2. Στην επωνυμία της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας πρέπει να περιέχονται σε κάθε περίπτωση ολογράφως οι λέξεις «ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία» ή η συντομογραφία «Ι.Κ.Ε.».
3. Ενόσω η εταιρία είναι μονοπρόσωπη, στην επωνυμία της αναγράφονται οι λέξεις «Μονοπρόσωπη ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία» ή «Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.». Η ένδειξη αυτή προστίθεται ή αφαιρείται με καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ, με μέριμνα του μοναδικού εταίρου, χωρίς τροποποίηση του καταστατικού.

4. Η επωνυμία της εταιρίας μπορεί να αποδίδεται στην αγγλική γλώσσα, οπότε θα πρέπει να περιέχει ολογράφως τις λέξεις «Private Company» ή «P.C.», ενδεχομένως δε «Single Member Private Company» ή «Single Member P.C.».

Άρθρο 55

Έδρα

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία έχει την έδρα της στο δήμο, που αναφέρεται στο καταστατικό της. Η έδρα μπορεί να μεταφέρεται σε οποιοδήποτε άλλο δήμο της Ελλάδας.
2. Μεταφορά της καταστατικής έδρας της εταιρίας σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν επιφέρει τη λύση της εταιρίας, υπό τον όρο ότι η χώρα αυτή αναγνωρίζει τη μεταφορά και τη συνέχιση της νομικής προσωπικότητας. Ο διαχειριστής καταρτίζει έκθεση, στην οποία εξηγούνται οι συνέπειες της μεταφοράς για τους εταίρους, τους δανειστές και τους εργαζομένους. Η έκθεση αυτή καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. και τίθεται στη διάθεση των εταίρων, των δανειστών και των εργαζομένων. Η απόφαση περί μεταφοράς δεν λαμβάνεται, αν δεν παρέλθουν δύο μήνες από τη δημοσίευση αυτή. Η μεταφορά αποφασίζεται ομόφωνα από τους εταίρους. Μεταφορά της έδρας σε άλλη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν επιτρέπεται, αν εντός της παραπάνω δίμηνης προθεσμίας η αρμόδια Υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. αντιταχθεί στη μεταφορά για λόγους δημόσιου συμφέροντος.
3. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα, πρακτορεία ή άλλες μορφές δευτερεύουσας εγκατάστασης σε άλλους τόπους της Ελλάδας ή της αλλοδαπής.

Άρθρο 56

Διάρκεια

Η διάρκεια της εταιρίας είναι ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται ο χρόνος της διάρκειας στο καταστατικό, η εταιρία διαρκεί δώδεκα (12) έτη από τη σύστασή της. Η διάρκεια μπορεί να παραταθεί με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 83 παράγραφος 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 57

Εταιρική διαφάνεια

1. Σε κάθε έντυπο της εταιρίας πρέπει απαραίτητα να αναφέρονται η επωνυμία της, το εταιρικό κεφάλαιο, το συνολικό ποσό των εγγυητικών εισφορών κατά το άρθρο 90, ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. της εταιρίας, η έδρα της και η ακριβής της διεύθυνση και, ενδεχομένως, το γεγονός ότι η εταιρία βρίσκεται υπό εκκαθάριση. Αναφέρεται επίσης η ιστοσελίδα της εταιρίας σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο.
2. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία οφείλει ήδη από το χρόνο της σύστασής της να διαθέτει εταιρική ιστοσελίδα, όπου πρέπει να αναρτώνται με μέριμνα και ευθύνη του διαχειριστή οι πληροφορίες της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και όσες άλλες αναφέρονται στον παρόντα νόμο. Στο Γ.Ε.ΜΗ. καταχωρίζεται και η ιστοσελίδα της εταιρίας.

Άρθρο 58

Επίλυση διαφορών

1. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται λόγος για δικαστήριο, εννοείται το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρίας, που κρίνει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, εκτός αν ορίζεται κάτι άλλο.
2. Με το αρχικό καταστατικό μπορούν να υπαχθούν οι υποθέσεις της παρ. 1, καθώς και κάθε άλλη διαφορά, που ανακύπτει μεταξύ εταίρων ή μεταξύ αυτών και της εταιρίας, σε διαιτησία. Ρήτρα διαιτησίας εισαγόμενη με τροποποίηση του καταστατικού ισχύει μόνο αν αποφασίστηκε ομόφωνα.
3. Με το καταστατικό μπορούν να υπαχθούν οι υποθέσεις της παραγράφου 1, καθώς και κάθε άλλη διαφορά που ανακύπτει μεταξύ εταίρων ή μεταξύ αυτών και της εταιρίας, σε διαμεσολάβηση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3898/2010. Η σχετική καταστατική ρήτρα πρέπει να ορίζει το πρόσωπο του διαμεσολαβητή ή τρίτο πρόσωπο, πλην των εταίρων και της εταιρίας, που εκάστοτε θα τον ορίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Άρθρο 59
Η ιδρυτική πράξη

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία συστήνεται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα, φυσικά ή νομικά (ιδρυτές).
2. Η πράξη σύστασης της εταιρίας καταρτίζεται με έγγραφο, που πρέπει να περιέχει το καταστατικό. Το έγγραφο αυτό πρέπει να είναι συμβολαιογραφικό, αν στην εταιρία εισφέρονται περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός.

Άρθρο 60
Περιεχόμενο του καταστατικού

1. Η πράξη σύστασης και το καταστατικό της εταιρίας πρέπει να περιέχουν: (α) τα στοιχεία που επιτρέπουν τον ακριβή προσδιορισμό των εταίρων· (β) την εταιρική επωνυμία· (γ) την έδρα της εταιρίας· (δ) το σκοπό της εταιρίας· (ε) την ιδιότητα της εταιρίας ως ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας· (στ) τις εισφορές των εταίρων κατά κατηγορία, σύμφωνα με τα άρθρα 87 επ. του παρόντος νόμου, καθώς και το κεφάλαιο της εταιρίας· (ζ) το συνολικό αριθμό των εταιρικών μεριδίων· (η) τον αρχικό αριθμό των μεριδίων του κάθε εταίρου και το είδος της εισφοράς που τα μερίδια αυτά εκπροσωπούν· (θ) τη διάρκεια της εταιρίας.
2. Ειδικότερες συμφωνίες των εταίρων που περιέχονται στο καταστατικό είναι ισχυρές, αν δεν προσκρούουν στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 61
Διαδικασία σύστασης

Η διαδικασία σύστασης της εταιρίας λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5α του ν. 3853/2010 «Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιριών και άλλες διατάξεις». Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και αν, σύμφωνα με το νόμο, απαιτείται άδεια λειτουργίας της εταιρικής επιχείρησης ή το

καταστατικό της εταιρίας πρέπει να εγκριθεί από κάποιον αρμόδιο φορέα προκειμένου η εταιρία να αρχίσει τις εργασίες επιδίωξης του σκοπού του. Στις περιπτώσεις αυτές η άδεια ή η έγκριση μπορεί να χορηγηθεί αφού συσταθεί η εταιρία, αλλά πριν αρχίσει τις εργασίες για τις οποίες ο νόμος απαιτεί άδεια ή έγκριση.

Άρθρο 62

Δημοσιότητα Γ.Ε.ΜΗ.

1. Η σύσταση της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας γίνεται με εγγραφή της εταιρίας στο Γ.Ε.ΜΗ. Κατά την εγγραφή η αρμόδια υπηρεσία προβαίνει στον έλεγχο του άρθρου 7 παράγραφος 4 ν. 3419/2005. Ο έλεγχος νομιμότητας του καταστατικού αφορά τα στοιχεία εκείνα, που μπορούν να οδηγήσουν σε ακύρωση της εταιρίας σύμφωνα με το άρθρο 63 του παρόντος νόμου.
2. Στο Γ.Ε.ΜΗ. υποβάλλονται σε δημοσιότητα υπό την έννοια του άρθρου 16 του ν. 3419/2005 και όσα στοιχεία αναφέρονται στο ν. 3419/2005 και στον παρόντα νόμο.
3. Ως προς τα αποτελέσματα της εγγραφής της εταιρίας στο Γ.Ε.ΜΗ. και της καταχώρισης σ' αυτά των άλλων στοιχείων ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3419/2005.

Άρθρο 63

Κήρυξη ακυρότητας της εταιρίας

1. Η εταιρία που έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. κηρύσσεται άκυρη με δικαστική απόφαση μόνο αν: (α) συστήθηκε χωρίς έγγραφο, σύμφωνα με το άρθρο 59 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου· (β) στο καταστατικό της εταιρίας δεν αναφέρεται η επωνυμία, ο σκοπός ή το ύψος του κεφαλαίου της εταιρίας· (γ) ο σκοπός της εταιρίας είναι παράνομος ή αντίκειται στη δημόσια τάξη ή (δ) ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές δεν είχαν ικανότητα για δικαιοπραξία κατά την υπογραφή της πράξης σύστασης της εταιρίας.
2. Η αίτηση ακύρωσης υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον, εντός διετίας από την εγγραφή της εταιρείας στο Γ.Ε.ΜΗ., και κοινοποιείται υποχρεωτικά στην εταιρία. Στην περίπτωση (γ) η άσκηση της αγωγής δεν υπόκειται σε χρονικό περιορισμό.

3. Το δικαστήριο που απαγγέλλει την ακυρότητα θέτει με την ίδια απόφαση την εταιρία υπό εκκαθάριση και διορίζει τον εκκαθαριστή.
4. Οι λόγοι ακυρότητας των περιπτώσεων (α), (β) και (γ) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου θεραπεύονται εάν, μέχρι τη συζήτηση της αίτησης, το καταστατικό τροποποιηθεί, ώστε να μην υφίσταται πλέον ο λόγος ακυρότητας. Το δικαστήριο που εκδικάζει αίτηση για κήρυξη της ακυρότητας μπορεί να χορηγήσει στην εταιρεία εύλογη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των τριών (3) μηνών, με σκοπό να ληφθεί η απόφαση της τροποποίησης του καταστατικού και να καταχωρισθεί το τροποποιημένο καταστατικό στο Γ.Ε.ΜΗ. Για το διάστημα που μεσολαβεί το δικαστήριο μπορεί να διατάξει ασφαλιστικά μέτρα.
5. Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα της εταιρείας αντιτάσσεται στους τρίτους από την καταχώρισή της στο Γ.Ε.ΜΗ. Τριτανακοπή μπορεί να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός μηνών από την καταχώριση αυτή. Η κήρυξη της ακυρότητας δεν επηρεάζει την εγκυρότητα των υποχρεώσεων ή των απαιτήσεων της εταιρείας.

Άρθρο 64 **Ευθύνη ιδρυτών**

Οι ιδρυτές που συναλλάχθηκαν με τρίτους στο όνομα της εταιρίας πριν από τη σύστασή της ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρο. Ευθύνεται όμως μόνη η εταιρία για τις πράξεις που έγιναν κατά το διάστημα αυτό αν, εντός τριών μηνών από τη σύστασή της, ανέλαβε τις σχετικές υποχρεώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

Άρθρο 65 **Ένας ή περισσότεροι διαχειριστές**

Την εταιρία διαχειρίζεται και εκπροσωπεί ένας ή περισσότεροι διαχειριστές. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται λόγος για «διαχειριστή», νοούνται και οι τυχόν περισσότεροι διαχειριστές.

Άρθρο 66

Νόμιμη διαχείριση

1. Αν δεν ορίσθηκε διαφορετικά στο καταστατικό, οι πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας νομίμως διενεργούνται από τον εταίρο ή από κοινού από τους εταίρους εκείνους, που έχουν την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων, χωρίς τη σύμπραξη των λοιπών (νόμιμη διαχείριση).
2. Απέναντι στους τρίτους καλής πίστωσης δεν μπορεί να αντιταχθεί ότι ο διενεργήσας πράξεις διαχείρισης και εκπροσώπησης εταίρος δεν είχε την πλειοψηφία των εταιρικών μεριδίων. Οι εταίροι που διενήργησαν πράξεις διαχείρισης ή εκπροσώπησης, χωρίς να έχουν την πλειοψηφία των εταιρικών μεριδίων, ευθύνονται εις ολόκληρον απέναντι στην εταιρία για κάθε ζημία που υπέστη από τις πράξεις αυτές. Την αγωγή για αποκατάσταση της ζημίας μπορεί να ασκήσει και κάθε εταίρος ή δανειστής της εταιρίας.
3. Πράξεις τρέχουσας διαχείρισης ή επείγουσες μπορεί να διενεργεί κάθε εταίρος χωριστά.

Άρθρο 67

Καταστατική διαχείριση

Το καταστατικό, το αρχικό ή το κατά τροποποίηση, μπορεί να ορίζει τον τρόπο διαχείρισης και εκπροσώπησης της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας. Η διαχείριση μπορεί να γίνεται για ορισμένο ή αόριστο χρόνο από ένα ή περισσότερους διαχειριστές, εταίρους ή μη. Αν δεν ορίζεται κάτι άλλο, ο διαχειριστής ορίζεται με απόφαση των εταίρων για αόριστο χρόνο, η απόφαση δε αυτή λαμβάνεται με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Σε περίπτωση περισσότερων διαχειριστών, η διαχείριση και η εκπροσώπηση διενεργούνται συλλογικά, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει κάτι άλλο.

Άρθρο 68

Διαχειριστής

Διαχειριστής μπορεί να είναι μόνο φυσικό πρόσωπο. Σε περίπτωση νόμιμης διαχείρισης, ο εταίρος-νομικό πρόσωπο οφείλει να ορίσει για λογαριασμό του φυσικό πρόσωπο, που θα είναι διαχειριστής. Το νομικό πρόσωπο είναι εις ολόκληρο υπεύθυνο για τη διαχείριση.

Άρθρο 69

Ανάκληση διαχειριστή με απόφαση των εταίρων

Ο διαχειριστής ανακαλείται με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται με πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων, αν το καταστατικό δεν ορίζει κάποια άλλη πλειοψηφία. Μετά την ανάκληση εφαρμόζεται το άρθρο 72 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 70

Διορισμός και ανάκληση διαχειριστή από εταίρο

1. Σε περίπτωση περισσότερων διαχειριστών, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ένας ή περισσότεροι εξ αυτών διορίζονται και ανακαλούνται από συγκεκριμένο εταίρο ή εταίρους με κοινή δήλωση τούτων. Η ανάκληση τέτοιου διαχειριστή πρέπει να συνοδεύεται από διορισμό νέου ή δήλωση του δικαιούχου ότι παραιτείται από το δικαίωμα διορισμού διαχειριστή. Εάν ο έχων το δικαίωμα δεν προβαίνει σε διορισμό διαχειριστή, δεν αντικαθιστά το διαχειριστή που ανακάλεσε ή παραιτείται από το δικαίωμα, η διαχείριση διενεργείται από τους υπόλοιπους διαχειριστές.
2. Παροχή του δικαιώματος της παραγράφου με τροποποίηση του καταστατικού είναι επιτρεπτή μόνο με ομόφωνη απόφαση των εταίρων.

Άρθρο 71

Ανάκληση διαχειριστή από το δικαστήριο

1. Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο μπορεί να ανακαλέσει το διαχειριστή που δεν ασκεί τη νόμιμη διαχείριση, μετά από αίτηση εταίρων που κατέχουν το 1/10 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων. Ως σπουδαίος λόγος θεωρείται ιδίως η βαρεία παράβαση καθηκόντων ή η ανικανότητα προς τακτική διαχείριση. Συμφωνία για μη ανάκληση από το δικαστήριο για σπουδαίο λόγο είναι άκυρη.
2. Σε περίπτωση ανάκλησης διαχειριστή τη διαχείριση ασκούν οι τυχόν λοιποί διαχειριστές, ο εταίρος όμως ή οι εταίροι που είχαν διορίσει τον ανακληθέντα διαχειριστή μπορούν να διορίσουν άλλο πρόσωπο ως διαχειριστή. Αν δεν υπάρχουν άλλοι διαχειριστές και ενόσω οι εταίροι δεν προβαίνουν σε διορισμό νέου διαχειριστή, ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Άρθρο 72

Έλλειψη διαχειριστή

Σε περίπτωση ανάκλησης του διαχειριστή κατά το άρθρο 69 του παρόντος νόμου, καθώς και σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης, ή έκπτωσης για άλλο λόγο τούτου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του καταστατικού. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει το διορισμό διαχειριστή από την πλειοψηφία των τυχόν περισσότερων διαχειριστών, που απομένουν, τη συνέχιση της διαχείρισης από τους λοιπούς διαχειριστές χωρίς αντικατάσταση ή την εκλογή διαχειριστή με απόφαση των εταίρων. Κάθε εταίρος ή διαχειριστής μπορεί να συγκαλέσει τη συνέλευση των εταίρων για εκλογή νέου διαχειριστή. Εάν το καταστατικό δεν περιέχει σχετικές προβλέψεις ή δεν απομένει διαχειριστής, ισχύει η νόμιμη διαχείριση.

Άρθρο 73

Δημοσιότητα

1. Ο διορισμός, η ανάκληση και η αντικατάσταση του διαχειριστή υπόκεινται σε δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 3419/2005.
2. Ελάττωμα ως προς το διορισμό του διαχειριστή δεν αντιτάσσεται στους καλόπιστους τρίτους, εφόσον τηρήθηκαν οι σχετικές με το διορισμό τους διατυπώσεις δημοσιότητας στο Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 74

Εξουσίες διαχειριστή

1. Ο διαχειριστής εκπροσωπεί την εταιρία και ενεργεί στο όνομά της κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση της εταιρίας, τη διαχείριση της περιουσίας της και την εν γένει επιδίωξη του σκοπού της.
2. Πράξεις του διαχειριστή, ακόμη και αν είναι εκτός του εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρία απέναντι στους τρίτους, εκτός αν η εταιρία αποδείξει ότι ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού ή όφειλε να τη γνωρίζει. Δεν συνιστά απόδειξη μόνη η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας ως προς το καταστατικό ή τις τροποποιήσεις του. Περιορισμοί της εξουσίας του διαχειριστή της εταιρίας, που προκύπτουν από το καταστατικό ή από απόφαση των εταίρων, δεν αντιτάσσονται στους τρίτους, ακόμη και αν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας.

Άρθρο 75

Υποχρέωση πίστewος

1. Ο διαχειριστής έχει υποχρέωση πίστewος απέναντι στην εταιρία. Οφείλει ιδίως (α) να μην επιδιώκει ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της εταιρείας· (β) να αποκαλύπτει έγκαιρα στους εταίρους τα ίδια συμφέροντά του, που ενδέχεται να ανακύψουν από συναλλαγές της εταιρείας, οι οποίες εμπίπτουν στα καθήκοντά του, καθώς και κάθε άλλη σύγκρουση ιδίων συμφερόντων με αυτά της εταιρείας ή συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 42ε του νόμου 2190/1920, που ανακύπτει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους· (γ) να μη διενεργεί πράξεις για λογαριασμό του ίδιου ή τρίτων, που ανάγονται στο σκοπό της εταιρείας ή να είναι εταίρος προσωπικής εταιρείας, ε.π.ε. ή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, που επιδιώκει τον ίδιο σκοπό, εκτός αν οι εταίροι αποφασίσουν ότι επιτρέπονται τέτοιες πράξεις (δ) να τηρεί εχεμύθεια για τις εταιρικές υποθέσεις.
2. Το καταστατικό μπορεί να εξειδικεύει τις υποχρεώσεις της παραγράφου 1 καθώς και να επιβάλλει τις υποχρεώσεις αυτές, ολικά ή μερικά, σε μερικούς ή και όλους τους εταίρους.
3. Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης της περίπτωσης (γ) της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, η εταιρία δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση ή αντ' αυτής να απαιτήσει, προκειμένου μιν για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό του ίδιου του διαχειριστή ή ενδεχομένως του εταίρου, να θεωρηθεί ότι οι πράξεις αυτές διενεργήθηκαν για λογαριασμό της εταιρείας, προκειμένου δε για πράξεις που έγιναν για λογαριασμό άλλου, να δοθεί στην εταιρία η αμοιβή για τη μεσολάβηση ή να εκχωρηθεί σ' αυτήν η σχετική απαίτηση. Οι απαιτήσεις αυτές παραγράφονται μετά από έξη μήνες από τότε που οι παραπάνω πράξεις ανακοινώθηκαν στους εταίρους και σε κάθε περίπτωση μετά από τριετία.

Άρθρο 76

Τήρηση βιβλίων

1. Ο διαχειριστής οφείλει να τηρεί τα εξής βιβλία: (α) «βιβλίο εταίρων», στο οποίο θα καταχωρίζει τα ονόματα των εταίρων, τη διεύθυνσή τους, τον αριθμό των μεριδίων που κατέχει κάθε εταίρος, το είδος της εισφοράς που εκπροσωπούν τα μερίδια, τη χρονολογία κτήσεως και μεταβίβασης ή επιβάρυνσης τούτων και τα τυχόν ειδικά δικαιώματα που παρέχει το καταστατικό στους εταίρους και (β) «ενιαίο βιβλίο

2. Ο επικαλούμενος τα βιβλία φέρει το βάρος απόδειξης ότι οι αποφάσεις των εταίρων και του διαχειριστή έλαβαν χώρα την ημερομηνία και ώρα που αναγράφεται στο βιβλίο.

Άρθρο 77

Ευθύνη διαχειριστή

1. Ο διαχειριστής ευθύνεται έναντι της εταιρίας για παραβάσεις του παρόντος νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων των εταίρων, καθώς και για κάθε διαχειριστικό πταίσμα. Η ευθύνη αυτή δεν υφίσταται προκειμένου για πράξεις ή παραλείψεις που στηρίζονται σε σύννομη απόφαση των εταίρων ή που αφορούν εύλογη επιχειρηματική απόφαση η οποία ελήφθη με καλή πίστη, με βάση επαρκείς πληροφορίες και αποκλειστικά προς εξυπηρέτηση του εταιρικού συμφέροντος. Αν περισσότεροι διαχειριστές ενήργησαν από κοινού ευθύνονται εις ολόκληρο.

2. Τυχόν απαλλαγή του διαχειριστή με απόφαση των εταίρων μετά την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων αφορά μόνο τα διαχειριστικά πταίσματα, εκτός αν η απαλλαγή αποφασίζεται ομόφωνα από τους εταίρους.

3. Η αξίωση της εταιρίας παραγράφεται μετά τριετία από την τέλεση της πράξης.

4. Την αγωγή για αποζημίωση ασκεί οποιοσδήποτε εταίρος ή διαχειριστής της εταιρίας. Με απόφαση των εταίρων μπορεί να ορισθεί ειδικός εκπρόσωπος της εταιρίας για τη διεξαγωγή της δίκης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ – Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Άρθρο 78

Αποφάσεις των εταίρων

Οι εταίροι δικαιούνται να αποφασίζουν για κάθε εταιρική υπόθεση, εκτός από εκείνες που υπάγονται στην εξουσία του διαχειριστή κατά το άρθρο 74 παρ. 1 του παρόντος νόμου. Οι αποφάσεις των εταίρων μπορούν να συντάσσονται στην ελληνική γλώσσα.

Άρθρο 79

Αποκλειστική αρμοδιότητα εταίρων

1. Οι εταίροι είναι μόνοι αρμόδιοι να λαμβάνουν αποφάσεις: (α) για κάθε τροποποίηση του καταστατικού, περιλαμβανομένης της αύξησης ή της μείωσης του κεφαλαίου, εκτός αν ο παρών νόμος ή το καταστατικό προβλέπει ότι συγκεκριμένες τροποποιήσεις ή πράξεις αύξησης ή μείωσης του κεφαλαίου μπορούν να γίνουν από μόνο το διαχειριστή· (β) για το διορισμό και την ανάκληση του διαχειριστή, με την επιφύλαξη του άρθρου 70 του παρόντος νόμου· (γ) για την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, τη διανομή κερδών, τον τυχόν διορισμό ελεγκτή και την απαλλαγή του διαχειριστή· (δ) για την εκποίηση, εισφορά σε θυγατρική ή επιβάρυνση του μεγαλύτερου μέρους της εταιρικής επιχείρησης· (ε) για την έγερση αγωγής εναντίον του διαχειριστή για αποζημίωση ή για την αποβολή εταίρου· (στ) για τη λύση της εταιρίας ή την παράταση της διάρκειάς της· (ζ) για τη μετατροπή, τη συγχώνευση και τη διάσπαση της εταιρίας.
2. Ανάθεση στο διαχειριστή εξουσίας τροποποίησης του καταστατικού, σύμφωνα με την παρ. 1 περίπτωση (α) του παρόντος άρθρου, μη προβλεπόμενη στο αρχικό καταστατικό, αποφασίζεται με ομοφωνία των εταίρων. Η εξουσία που παρέχεται στο διαχειριστή να τροποποιεί το καταστατικό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τη τριετία.

Άρθρο 80

Συνέλευση των εταίρων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 84 του παρόντος νόμου, οι αποφάσεις των εταίρων λαμβάνονται σε συνέλευση.
2. Η συνέλευση συγκαλείται τουλάχιστον μια φορά κατ' έτος και εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της εταιρικής χρήσης με αντικείμενο την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (τακτική συνέλευση). Σύγκληση της τακτικής συνέλευσης δεν απαιτείται και η έγκριση των οικονομικών καταστάσεων θεωρείται δοθείσα, αν εταίρος δεν ζητήσει τη λήψη σχετικής απόφασης από τη συνέλευση εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση των καταστάσεων σύμφωνα με το άρθρο 115 του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι οι εταίροι απάλλαξαν ομοφώνως το διαχειριστή από κάθε ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 2 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 81

Σύγκληση

1. Η σύγκληση της συνέλευσης γίνεται από το διαχειριστή σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού, σε κάθε περίπτωση όμως προ οκτώ (8) τουλάχιστον ημερών. Η ημέρα της σύγκλησης και η ημέρα της συνέλευσης δεν υπολογίζονται στην προθεσμία αυτή. Απαιτείται προσωπική πρόσκληση των εταίρων με κάθε κατάλληλο μέσο, περιλαμβανομένου του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail).
2. Εταίροι που έχουν το 1/10 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων δικαιούνται να ζητήσουν από το διαχειριστή τη σύγκληση συνέλευσης προσδιορίζοντας τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Αν ο διαχειριστής εντός δέκα (10) ημερών δεν συγκαλέσει τη συνέλευση, οι αιτούντες εταίροι προβαίνουν οι ίδιοι στη σύγκληση με την προταθείσα ημερήσια διάταξη.
3. Η πρόσκληση της συνέλευσης πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και το χρόνο, όπου θα λάβει χώρα η συνέλευση, τις τυχόν προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των εταίρων, καθώς και λεπτομερή ημερήσια διάταξη.
4. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες διατάξεις η συνέλευση μπορεί να συνεδριάσει εγκύρως, αν όλοι οι εταίροι είναι παρόντες ή αντιπροσωπεύονται και συναινούν (καθολική συνέλευση).

Άρθρο 82

Τόπος συνέλευσης

1. Η συνέλευση μπορεί να συνέρχεται οπουδήποτε αναφέρεται στο καταστατικό, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό. Αν δεν αναφέρεται ο τόπος αυτός, η συνέλευση μπορεί να συνέρχεται στην έδρα της εταιρίας ή και οπουδήποτε αλλού, αν συναινούν όλοι οι εταίροι.
2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι η συνέλευση των εταίρων λαμβάνει χώρα με τηλεδιάσκεψη. Κάθε εταίρος μπορεί να αξιώσει να λάβει χώρα η συνέλευση με τηλεδιάσκεψη, ως προς αυτόν, αν κατοικεί σε άλλη χώρα από εκείνη όπου λαμβάνει χώρα η συνέλευση ή αν υπάρχει άλλος σπουδαίος λόγος, ιδίως ασθένεια ή αναπηρία.

Άρθρο 83

Συμμετοχή στη συνέλευση – Διεξαγωγή της συνέλευσης

1. Στη συνέλευση μετέχουν όλοι οι εταίροι, αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο. Έχουν το δικαίωμα να λάβουν το λόγο και να ψηφίσουν. Στη συνέλευση μπορεί να μετέχει και ο διαχειριστής μη εταίρος.
2. Κάθε εταιρικό μερίδιο παρέχει δικαίωμα μιας ψήφου. Το καταστατικό μπορεί να θέτει μέγιστο όριο αριθμού ψήφων που μπορεί να έχει κάθε εταίρος. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας θεωρείται ότι τα επιπλέον μερίδια του εταίρου δεν υπάρχουν.
3. Το δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να ασκηθεί από εταίρο, διαχειριστή ή μη, αν πρόκειται να αποφασισθεί η άσκηση αγωγής εναντίον του ή να απαλλαγεί από την ευθύνη του έναντι της εταιρίας.
4. Η συνέλευση αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
5. Στις περιπτώσεις του άρθρου 79, περιπτώσεις α', στ' και ζ', αν δεν προβλέπει κάτι άλλο το καταστατικό, η συνέλευση αποφασίζει με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
6. Το καταστατικό μπορεί να αυξήσει το ποσοστό λήψης όλων ή ορισμένων αποφάσεων ή και να ορίσει ότι ορισμένες αποφάσεις λαμβάνονται ομόφωνα. Οι αποφάσεις της συνέλευσης δεσμεύουν τους απόντες ή τους διαφωνούντες εταίρους.
7. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι ορισμένες ή και όλες αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία του αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
8. Οι αποφάσεις των εταίρων καταχωρίζονται στο βιβλίο πρακτικών κατά το άρθρο 76 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 84

Αποφάσεις των εταίρων χωρίς συνέλευση

Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες διατάξεις, οι αποφάσεις των εταίρων, αν είναι ομόφωνες, μπορούν να ληφθούν εγγράφως, χωρίς συνέλευση. Το ίδιο συμβαίνει και αν όλοι οι εταίροι ή οι αντιπρόσωποί τους συμφωνούν να αποτυπωθεί πλειοψηφική απόφασή τους σε έγγραφο, χωρίς συνέλευση. Το σχετικό πρακτικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους, με ένδειξη των τυχόν μειοψηφούντων. Οι

υπογραφές των εταίρων μπορούν να αντικατασταθούν με ανταλλαγή μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, αν τούτο προβλέπεται στο καταστατικό. Τα παραπάνω πρακτικά καταχωρίζονται στο βιβλίο πρακτικών κατά το άρθρο 76 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 85

Ελαττωματικές αποφάσεις των εταίρων

- 1.** Απόφαση της συνέλευσης των εταίρων που λήφθηκε με τρόπο που δεν είναι σύμφωνος με το νόμο ή το καταστατικό ή κατά κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας υπό τους όρους του άρθρου 281 του Αστικού Κώδικα ακυρώνεται από το δικαστήριο. Η ακύρωση μπορεί να ζητηθεί από κάθε εταίρο που δεν παρέστη στη συνέλευση ή αντιτάχθηκε στην απόφαση εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη λήψη της απόφασης. Ο αιτών μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο το διορισμό ειδικού εκπροσώπου της εταιρίας για τη διεξαγωγή της δίκης. Η ακύρωση της απόφασης ισχύει έναντι πάντων. Αν η προσβαλλόμενη απόφαση καταχωρίστηκε στο Γ.Ε.ΜΗ., καταχωρίζεται με μέριμνα του διαχειριστή και η δικαστική απόφαση που την ακυρώνει.
- 2.** Απόφαση της συνέλευσης ή απόφαση των εταίρων που είναι αντίθετη στο νόμο ή το καταστατικό είναι άκυρη. Η ακυρότητα μπορεί να προβληθεί από κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από τη λήψη της απόφασης. Σε περίπτωση που με τροποποίηση του καταστατικού ο σκοπός της εταιρίας καθίσταται παράνομος ή αντικείμενος στη δημόσια τάξη, καθώς και όταν από την απόφαση προκύπτει διαρκής παράβαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, η προβολή της ακυρότητας δεν υπόκειται σε προθεσμία.
- 3.** Αποφάσεις που αποτυπώνονται σε έγγραφο χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 84 ή που είναι αντίθετες στο νόμο ή το καταστατικό είναι άκυρες. Εφαρμόζονται τα εδάφια β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΜΕΡΙΔΙΑ

Άρθρο 86

Εταιρικά μερίδια

Η συμμετοχή στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία προϋποθέτει την απόκτηση ενός ή περισσότερων εταιρικών μεριδίων. Τα εταιρικά μερίδια δεν μπορούν να

παρασταθούν με μετοχές. Η εταιρία μπορεί να χορηγήσει έγγραφο για τα εταιρικά μερίδια, που δεν έχει χαρακτήρα αξιογράφου.

Άρθρο 87

Είδη εισφορών

1. Τα εταιρικά μερίδια παριστούν εισφορές των εταίρων.
2. Οι εισφορές των εταίρων είναι τριών ειδών: κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές. Κάθε εταιρικό μερίδιο εκπροσωπεί ένα μόνο είδος εισφοράς. Ο εταίρος μπορεί να έχει περισσότερα μερίδια, που αντιστοιχούν σε περισσότερα είδη εισφορών.
3. Ο αριθμός των μεριδίων του κάθε εταίρου είναι υποχρεωτικά ανάλογος προς την αξία της εισφοράς του.

Άρθρο 88

Κεφαλαιακές εισφορές

1. Οι «κεφαλαιακές εισφορές» αποτελούν εισφορές σε μετρητά ή σε είδος που σχηματίζουν το κεφάλαιο της εταιρίας.
2. Κεφαλαιακές εισφορές σε είδος επιτρέπονται μόνο αν το εισφερόμενο αποτελεί στοιχείο ενεργητικού, που μπορεί να τύχει χρηματικής αποτίμησης, κατά την έννοια του άρθρου 8 παράγραφος 5 του κ.ν. 2190/1920. Η αξία των εισφορών αυτών δεν μπορεί να είναι κατώτερη από το αναγραφόμενο στο καταστατικό κεφάλαιο. Σε περίπτωση εισφορών σε είδος είτε κατά την ίδρυση της εταιρίας είτε σε αύξηση κεφαλαίου, η αποτίμηση γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 9α του κ.ν. 2190/1920. Τα άρθρα αυτά δεν απαιτείται να εφαρμοσθούν, αν η αξία της εισφοράς δεν έχει, κατά δήλωση των εταίρων, αξία που υπερβαίνει τα πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ.
3. Στην εταιρία πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα εταιρικό μερίδιο που να εκπροσωπεί κεφαλαιακή εισφορά.
4. Αύξηση ή μείωση των εταιρικών μεριδίων που εκπροσωπούν κεφαλαιακές εισφορές μπορεί να γίνει μόνο με αύξηση ή μείωση κεφαλαίου.
5. Το κεφάλαιο πρέπει να καταβληθεί ολοσχερώς κατά την ίδρυση της εταιρίας ή κατά την αύξηση του κεφαλαίου. Ο διαχειριστής της εταιρίας οφείλει εντός μηνός από τη σύσταση της εταιρίας να βεβαιώσει την ολοσχερή καταβολή του κεφαλαίου, με απόφαση που δημοσιεύεται στο Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 89

Εξωκεφαλαιακές εισφορές

1. Οι «εξωκεφαλαιακές εισφορές» συνίστανται σε παροχές, που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κεφαλαιακής εισφοράς, όπως απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη υποχρέωσης εκτέλεσης εργασιών ή παροχής υπηρεσιών. Οι παροχές αυτές καταβάλλονται σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού.
2. Η αξία των εισφορών αυτών αναλαμβανόμενων είτε κατά τη σύσταση της εταιρίας είτε και μεταγενέστερα καθορίζεται στο καταστατικό. Καθένας που έχει έννομο συμφέρον, ιδίως δανειστής των εταίρων, μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την επανεκτίμηση εξωκεφαλαιακής εισφοράς, εάν θεωρεί την αξία στην οποία αποτιμήθηκε υπερβολική, με βάση τη φύση, τη διάρκεια και τη χρησιμότητα της εισφοράς για την εταιρία. Αν το δικαστήριο ορίσει άλλη τιμή της εισφοράς, επαναπροσδιορίζει ταυτόχρονα τον νέο αριθμό εταιρικών μεριδίων του εταίρου, καθώς και το συνολικό αριθμό των μεριδίων της εταιρίας, τους οποίους ο διαχειριστής καταχωρίζει στο βιβλίο των εταίρων. Τυχόν αποφάσεις των εταίρων που έχουν ληφθεί με συμμετοχή του εταίρου αυτού δεν θίγονται.
3. Στις περιπτώσεις ακύρωσης εταιρικών μεριδίων λόγω μη καταβολής της εισφοράς, άρθρο 91 του παρόντος νόμου, μείωσης κεφαλαίου, άρθρο 105 του παρόντος νόμου, αναγκαστικής εκποίησης εταιρικών μεριδίων, άρθρο 102 του παρόντος νόμου, και εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου, άρθρου 106 και 107 του παρόντος νόμου, ο εταίρος που δεν έχει καταβάλει πλήρως την εξωκεφαλαιακή εισφορά του θα υποχρεούται να αποζημιώσει την εταιρία, για το μέρος των παροχών που δεν κατέβαλε, εκτός αν δεν τον βαρύνει υπαιτιότητα.

Άρθρο 90

Εγγυητικές εισφορές

1. «Εγγυητικές εισφορές» είναι εισφορές συνιστάμενες στην ανάληψη ευθύνης έναντι τρίτων για τα χρέη της εταιρίας μέχρι ορισμένου ποσού οριζόμενου στο καταστατικό. Ο εταίρος που παρέχει εγγυητική εισφορά θεωρείται ότι δηλώνει υπεύθυνα ότι είναι σε θέση, και ότι θα καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε να είναι σε θέση κατά πάντα χρόνο, να προβεί στις καταβολές των χρεών της εταιρίας μέχρι του ποσού της εισφοράς του.

2. Η αξία των εισφορών αυτών καθορίζεται στο καταστατικό, σε καμία περίπτωση όμως η αξία αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) του ποσού της ευθύνης.
3. Η ευθύνη του εταίρου καλύπτει οποιοδήποτε χρέος της εταιρίας με τόκους και άλλες επιβαρύνσεις. Η ευθύνη αυτή υφίσταται άμεσα έναντι των τρίτων δανειστών, που μπορούν να στραφούν εναντίον του εταίρου. Ο εταίρος μπορεί να προβάλει κατά του δανειστή τις ενστάσεις του εγγυητή, που προκύπτουν από τη βασική σχέση. Περισσότεροι εταίροι που ευθύνονται με τον τρόπο αυτό υπέχουν ευθύνη εις ολόκληρο. Ανάληψη άλλης προσωπικής ευθύνης από εταίρο ή τρίτο ή παροχή απ' αυτόν ασφάλειας δεν αποκλείεται.
4. Ο εταίρος, που έχει παράσχει εγγυητική εισφορά και κατέβαλε εταιρικό χρέος, δεν έχει δικαίωμα αναγωγής κατά της εταιρίας. Από τη στιγμή που κατέβαλε χρέος της εταιρίας ύψους ίσου με το ποσό της εγγυητικής του εισφοράς, μπορεί να ζητήσει την έξοδό του από την εταιρία, σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ. 2 του παρόντος νόμου, εντός διμήνου από την καταβολή. Άλλως παραμένει στην εταιρία διατηρώντας τη θέση που είχε.
5. Στις περιπτώσεις ακύρωσης εταιρικών μεριδίων λόγω μη καταβολής της εισφοράς, άρθρο 91 του παρόντος νόμου, μείωσης κεφαλαίου, άρθρο 105 του παρόντος νόμου, αναγκαστικής εκποίησης εταιρικών μεριδίων, άρθρο 102 του παρόντος νόμου, και εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου, άρθρο 106 και 107 του παρόντος νόμου, ο εταίρος που δεν έχει καταβάλει πλήρως το ποσό της ευθύνης του από εγγυητική εισφορά, δεν απαλλάσσεται από τη ευθύνη του για εταιρικές υποχρεώσεις που γεννήθηκαν πριν από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των γεγονότων αυτών.
6. Μετά από κάθε ανάληψη νέας εγγυητικής εισφοράς, εξαγορά της σύμφωνα με το άρθρο 93 του παρόντος νόμου, καταβολή εταιρικού χρέους από εταίρο με εγγυητική εισφορά, ή συνδρομή γεγονότος της προηγούμενης παραγράφου, ο διαχειριστής υποβάλλει για καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. κατάσταση με τις υφιστάμενες εγγυητικές εισφορές των κατ' ιδίαν εταίρων. Στην κατάσταση αναφέρονται και τα γεγονότα της παραγράφου του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 91

Μη καταβολή κεφαλαιακών ή εξωκεφαλαιακών εισφορών

Σε περίπτωση μη καταβολής κεφαλαιακών ή εξωκεφαλαιακών εισφορών, η εταιρία μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο είτε την εκπλήρωση είτε την ακύρωση των

μεριδίων που αντιστοιχούν στη μη καταβληθείσα εισφορά. Περαιτέρω αποζημίωση της εταιρίας δεν αποκλείεται. Αν διαταχθεί η ακύρωση κεφαλαιακών εισφορών, ο διαχειριστής προβαίνει χωρίς καθυστέρηση σε αντίστοιχη μείωση του κεφαλαίου με σχετική καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 92

Επιστροφή εισφορών

Η επιστροφή των κεφαλαιακών εισφορών επιτρέπεται μόνο με τη διαδικασία της μείωσης κεφαλαίου. Επιστροφή των λοιπών εισφορών δεν είναι δυνατή.

Άρθρο 93

Εξαγορά εξωκεφαλαιακών ή εγγυητικών εισφορών

1. Παρά τη διάταξη του άρθρου 92 του παρόντος νόμου, ο εταίρος έχει δικαίωμα να εξαγοράσει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει από εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά, μετατρέποντας τα μερίδιά του σε μερίδια κεφαλαιακής εισφοράς και καταβάλλοντας στην εταιρία υπό μορφή αύξησης κεφαλαίου για μεν την εξωκεφαλαιακή εισφορά ποσό ίσο με την αξία της εισφοράς του, όπως ορίσθηκε στο καταστατικό, για δε την εγγυητική εισφορά το πλήρες ποσό της ευθύνης του. Σε περίπτωση που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν εν μέρει εκπληρωθεί, το καταβλητέο ποσό ορίζεται από την εταιρία αναλογικά. Σε περίπτωση αμφισβήτησης του καταβλητέου ποσού ή αν η εταιρία δεν προβαίνει σε προσδιορισμό του ποσού, το δικαστήριο κρίνει μετά από αίτημα του εταίρου, σύμφωνα με το άρθρο 371 ΑΚ. Στην περίπτωση αυτή η αύξηση κεφαλαίου διενεργείται από το διαχειριστή, χωρίς να υπάρχει δικαίωμα προτίμησης των λοιπών εταίρων.
2. Από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. της αύξησης κεφαλαίου, ο εταίρος έχει τα μερίδια που αντιστοιχούν στην αύξηση.
3. Αν ο εταίρος που είχε μερίδια εξωκεφαλαιακής εισφοράς άσκησε το δικαίωμα εξαγοράς άκαιρα και χωρίς σπουδαίο λόγο, που να δικαιολογεί την άκαιρη εξαγορά, ενέχεται για τη ζημία που προκάλεσε η εξαγορά στην εταιρία.
4. Δικαίωμα εξαγοράς υποχρεώσεων από εγγυητική εισφορά δεν μπορεί να ασκηθεί, αν δανειστής έχει εναγάγει τον πιστωτή για καταβολή χρέους της εταιρίας. Το καταστατικό μπορεί να απαγορεύσει την εξαγορά των υποχρεώσεων από εγγυητικές εισφορές για κάποιο χρονικό διάστημα από την ανάληψή τους, που δεν μπορεί να είναι βραχύτερο της διετίας.

Άρθρο 94

Αριθμός εταιρικών μεριδίων

Ο αρχικός αριθμός των εταιρικών μεριδίων του κάθε εταίρου ορίζεται στο καταστατικό κατά το άρθρο 60 του παρόντος νόμου. Στη συνέχεια ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξομειώνεται σε περίπτωση αύξησης ή μείωσης του κεφαλαίου, νέων εξωκεφαλαιακών ή εγγυητικών εισφορών των εταίρων, μεταβίβασης μεριδίων, εξόδου του εταίρου, εισόδου νέου εταίρου, εξαγοράς των υποχρεώσεων από εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά ή εξαγοράς των μεριδίων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 95

Αρχή ισότητας των μεριδίων

1. Τα εταιρικά μερίδια έχουν ονομαστική αξία τουλάχιστον ενός (1) ευρώ. Η ονομαστική αξία είναι ίδια για όλα τα εταιρικά μερίδια.
2. Αν δεν προβλέπει κάτι άλλο το καταστατικό, τα εταιρικά μερίδια παρέχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από το είδος της εισφοράς την οποία εκπροσωπούν. Για την παροχή στους εταίρους νέων δικαιωμάτων ή επιβολή νέων υποχρεώσεων απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού με συμφωνία όλων των εταίρων ή τη συναίνεση εκείνου, τον οποίο αφορά η υποχρέωση.

Άρθρο 96

Δικαιώματα επί των μεριδίων

1. Τα εταιρικά μερίδια μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο κοινωνίας, επικαρπίας ή ενεχύρου.
2. Αν εταιρικό μερίδιο περιέλθει σε περισσότερους, οι συνδικαιούχοι οφείλουν να υποδείξουν στην εταιρία κοινό εκπρόσωπο. Αν δεν υποδείξουν, δηλώσεις που έχουν σχέση με την εταιρική ιδιότητα των συνδικαιούχων μπορεί να γίνουν εγκύρως από οποιονδήποτε ή προς οποιονδήποτε εκ τούτων.
3. Στην κατά το άρθρο 57 παρ. 2 του παρόντος νόμου ιστοσελίδα της εταιρίας πρέπει ανά πάσα στιγμή να αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα και οι διευθύνσεις των εταίρων, το συνολικό ποσό των εγγυητικών εισφορών, και ο αριθμός και το είδος των μεριδίων κάθε εταίρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΜΕΡΙΔΙΩΝ
ΑΛΛΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Άρθρο 97
Ελευθερία μεταβίβασης

1. Η μεταβίβαση και η επιβάρυνση των μεριδίων ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας εν ζωή ή αιτία θανάτου είναι ελεύθερη, με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων.
2. Εταίρος με μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακή ή εγγυητική εισφορά, που δεν έχει εξ ολοκλήρου καταβληθεί, δεν επιτρέπεται να μεταβιβάσει τα μερίδιά του, ενόσω δεν εξαγοράζει τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από αυτές σύμφωνα με το άρθρο 93.

Άρθρο 98
Μεταβίβαση εν ζωή

1. Η μεταβίβαση ή επιβάρυνση των εταιρικών μεριδίων εν ζωή γίνεται εγγράφως και επάγεται αποτελέσματα ως προς την εταιρία και τους εταίρους από την κοινοποίηση σ' αυτήν της μεταβίβασης. Η κοινοποίηση αυτή είναι έγγραφη και υπογράφεται από τον μεταβιβάζοντα και τον αποκτώντα. Η κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου στην εταιρία μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail). Ο διαχειριστής οφείλει να καταχωρίσει αμέσως τη μεταβίβαση στο βιβλίο των εταίρων, υπό την προϋπόθεση ότι τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις για τη μεταβίβαση, όπως προβλέπονται στο νόμο και το καταστατικό. Ως προς τους τρίτους η μεταβίβαση θεωρείται ότι έγινε από την καταχώριση στο βιβλίο των εταίρων, που πρέπει να λάβει χώρα χωρίς καθυστέρηση.
2. Το καταστατικό μπορεί να αποκλείσει ή να περιορίσει τη μεταβίβαση ή επιβάρυνση των μεριδίων εν ζωή. Μπορεί επίσης να προβλέψει δικαίωμα προτίμησης των λοιπών εταίρων, αν κάποιος εταίρος προτίθεται να μεταβιβάσει μερίδιά του, καθώς και δικαίωμα της εταιρίας να υποδείξει εταίρο ή τρίτο για εξαγορά των μεριδίων, που πρόκειται να μεταβιβασθούν σε τρίτο, αντί πλήρους τιμήματος προσδιοριζόμενου από το δικαστήριο, εκτός αν τα μέρη συμφωνούν στο ύψος του. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στην εξαγορά, κατά λόγο της συμμετοχής τους στην εταιρία.

Άρθρο 99
Μεταβίβαση αιτία θανάτου

1. Αφού ελέγξει το δικαίωμα του κληρονόμου, ο διαχειριστής οφείλει να καταχωρίσει χωρίς καθυστέρηση τη μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων αιτία θανάτου στο βιβλίο των εταίρων.
2. Μπορεί να ορίζεται στο καταστατικό ότι σε περίπτωση θανάτου εταίρου, τα εταιρικά του μερίδια θα εξαγοράζονται από πρόσωπο που θα υποδεικνύει η εταιρία, εταίρο ή τρίτο, αντί πλήρους τιμήματος προσδιοριζόμενου από το δικαστήριο. Η υπόδειξη πρέπει να γίνει εντός μηνός από τότε που η εταιρία λάβει γνώση του θανάτου, πρέπει δε να κοινοποιείται στον κληρονόμο ή κληροδόχο, καθώς και στους λοιπούς εταίρους. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στην εξαγορά κατά λόγο της συμμετοχής τους στην εταιρία.

Άρθρο 100
Δικαίωμα προαίρεσης

Οι εταίροι μπορούν να συμφωνούν μεταξύ τους ή με τρίτους την παροχή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς (call option) ή πώλησης μεριδίων (put option). Η συμφωνία αυτή καταγράφεται στο βιβλίο εταίρων. Αν ο διαχειριστής βεβαιωθεί ότι πληρώθηκε η αίτηση, οφείλει αμέσως να εγγράψει στο βιβλίο τη μεταβολή του δικαιούχου.

Άρθρο 101
Ίδια μερίδια

Η εταιρία δεν μπορεί να αποκτήσει δικά της μερίδια, άμεσα ή έμμεσα. Σε περίπτωση συγχώνευσης ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας με απορρόφηση άλλης εταιρίας, η οποία κατέχει μερίδια της πρώτης, τα μερίδια αυτά ακυρώνονται αυτοδικαίως με τη συντέλεση της συγχώνευσης. Ο διαχειριστής οφείλει με πράξη του να προβεί χωρίς καθυστέρηση στην αντίστοιχη μείωση κεφαλαίου.

Άρθρο 102
Κατάσχεση εταιρικών μεριδίων

1. Η κατάσχεση των εταιρικών μεριδίων είναι πάντοτε δυνατή, ακόμη και αν η μεταβίβαση τούτων υπόκειται σε περιορισμούς. Η κατάσχεση γίνεται σύμφωνα με τα

2. Οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται και στην περίπτωση πτώχευσης του εταίρου ή υποβολής τούτου σε άλλη συλλογική διαδικασία αφερεγγυότητας. Η υπόδειξη της εταιρίας πρέπει να γίνει εντός μηνός από την κήρυξη της πτώχευσης και απευθύνεται στο σύνδικο, στον οποίο καταβάλλεται το τίμημα.

Άρθρο 103

Είσοδος νέου εταίρου – νέες εισφορές από υπάρχοντες εταίρους

1. Αν δεν προβλέπει κάτι άλλο το καταστατικό, για την είσοδο νέου εταίρου ή την ανάληψη νέων εισφορών από ορισμένους μόνο εταίρους απαιτείται ομόφωνη απόφαση των εταίρων. Η απόφαση αυτή πρέπει να μνημονεύει τον αριθμό των αποκτώμενων μεριδίων και την εισφορά που πρόκειται να αναληφθεί. Αν η απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί λόγω αντιρρήσεων εταίρου ή εταίρων, των οποίων μειώνονται τα ποσοστά, το δικαστήριο μπορεί με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων να παραμερίσει τις αντιρρήσεις αυτές, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, που επιβάλλεται από το συμφέρον της εταιρίας.
2. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου.

Άρθρο 104

Αύξηση κεφαλαίου

1. Η αύξηση κεφαλαίου γίνεται με αύξηση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
2. Σε περίπτωση αύξησης κεφαλαίου όλοι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στο νέο κεφάλαιο, ανάλογα με τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων που έχει καθένας. Το δικαίωμα προτίμησης ασκείται με δήλωση προς την εταιρία εντός 20 ημερών από την καταχώριση της απόφασης των εταίρων στο Γ.Ε.ΜΗ. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι το δικαίωμα προτίμησης του προηγούμενου άρθρου το έχουν μόνο οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές. Το δικαίωμα

3. Ο διαχειριστής οφείλει εντός μηνός από την καταχώριση αυτή να βεβαιώσει την ολοσχερή καταβολή του κεφαλαίου, με απόφαση που δημοσιεύεται επίσης στο Γ.Ε.ΜΗ. Σε περίπτωση μη ολοσχερούς καταβολής ο διαχειριστής προβαίνει με πράξη του σε αντίστοιχη μείωση του κεφαλαίου.

4. Το καταστατικό της εταιρίας μπορεί να προβλέπει ότι το κεφάλαιο θα αυξηθεί σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο με νέες εισφορές συγκεκριμένου ποσού («εγκεκριμένο κεφάλαιο»). Το συγκεκριμένο χρονικό σημείο μπορεί να προσδιορίζεται με μορφή αίρεσης ή προθεσμίας ή με λήψη απόφασης από το διαχειριστή ή τους εταίρους. Αν δεν προκύπτει κάτι άλλο από το καταστατικό, υποχρέωση καταβολής των εισφορών αυτών θα έχουν όλοι οι εταίροι, ανάλογα με το ποσό των εταιρικών μεριδίων που κατέχει ο καθένας. Οι εταίροι θα δικαιούνται να λάβουν νέα εταιρικά μερίδια ανάλογα με τις νέες εισφορές τους. Σε περίπτωση αύξησης του κεφαλαίου με τον τρόπο αυτό ο διαχειριστής θα υποχρεούται να αναπροσαρμόσει το κεφάλαιο της εταιρίας με σχετική δήλωση στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν δεν αναφέρεται κάτι άλλο, οι νέες εισφορές είναι σε μετρητά.

Άρθρο 105

Μείωση κεφαλαίου

1. Η μείωση κεφαλαίου γίνεται με ακύρωση υφιστάμενων μεριδίων που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές και με τήρηση της αρχής της ισότητας μεταξύ των εταίρων με τέτοια μερίδια.

2. Σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου το τυχόν αποδεσμευόμενο ενεργητικό μπορεί να αποδοθεί στους εταίρους, μόνο αν οι εταιρικοί δανειστές δεν προβάλουν αντιρρήσεις. Η προβολή αντιρρήσεων πρέπει να γίνει με δήλωση των δανειστών προς την εταιρία εντός 20 ημερών από την καταχώριση της απόφασης των εταίρων για μείωση του κεφαλαίου στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν υπάρξει τέτοια δήλωση, αποφαινεται το δικαστήριο μετά από αίτημα της εταιρίας. Το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την απόδοση του ενεργητικού στους εταίρους ή να την εξαρτήσει από εξόφληση του δανειστή, παροχή σ' αυτόν επαρκών ασφαλειών, ή ανάληψη προσωπικής υποχρέωσης από εταίρους. Εάν υποβληθούν αντιρρήσεις από περισσότερους δανειστές, εκδίδεται μία απόφαση ως προς όλες. Η απόδοση του αποδεσμευμένου

Άρθρο 106

Έξοδος εταίρου

1. Το καταστατικό μπορεί να περιλαμβάνει διατάξεις για το δικαίωμα των εταίρων να εξέλθουν της εταιρίας υπό ορισμένες προϋποθέσεις.
2. Κάθε εταίρος μπορεί να εξέλθει της εταιρίας για σπουδαίο λόγο με απόφαση του δικαστηρίου. Με την ίδια απόφαση προσδιορίζεται η αξία των μεριδίων του εξερχόμενου εταίρου, επιφυλάσσεται όμως η ενδεχόμενη αξίωση της εταιρίας για αποζημίωση κατά το άρθρο 89 παρ. 3 του παρόντος νόμου.
3. Μετά την έξοδο του εταίρου ο διαχειριστής υποχρεούται χωρίς καθυστέρηση να προβεί σε ακύρωση των μεριδίων και να αναπροσαρμόσει τον αριθμό των εταιρικών μεριδίων με σχετική καταχώριση στο Γ.Ε.Μ.Η. Μπορεί όμως να ορίζεται στο καταστατικό ότι σε περίπτωση εξόδου τα εταιρικά μερίδια δεν θα ακυρώνονται αλλά θα εξαγοράζονται από πρόσωπο που θα υποδεικνύει η εταιρία, αντί καταβολής της πλήρους αξίας των μεριδίων προσδιοριζόμενης, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι οι εταίροι έχουν δικαίωμα προτίμησης στην εξαγορά, κατά λόγο της συμμετοχής τους στην εταιρία.

Άρθρο 107

Αποκλεισμός εταίρου

Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, το δικαστήριο, μετά από αίτηση κάθε διαχειριστή ή εταίρου, μπορεί να αποκλείσει από την εταιρία κάποιο εταίρο, αν υπήρξε περί αυτού απόφαση των εταίρων. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί εντός εξήντα (60) ημερών από τη λήψη της απόφασης των εταίρων. Το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει προσωρινή διαταγή με την οποία διατάσσει προσωρινά μέτρα, που μπορεί να περιλαμβάνουν προσωρινή αναστολή του δικαιώματος ψήφου του υπό αποκλεισμό εταίρου. Από την καταβολή στον αποκλειόμενο της πλήρους αξίας των μεριδίων του, που προσδιορίζεται όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 106 του παρόντος νόμου, η εταιρία συνεχίζεται μεταξύ των λοιπών εταίρων. Το δικαστήριο όμως μπορεί να διατάξει την απόκτηση των μεριδίων από τρίτους, σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ. 3 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 108
Δήλωση εξαγοράς

Στις περιπτώσεις του παρόντος Κεφαλαίου, όπου η εταιρία προβαίνει σε δήλωση εξαγοράς μεριδίων από εταίρο ή τρίτο, η δήλωση αυτή γίνεται από το διαχειριστή.

Άρθρο 109
Μονοπρόσωπη εταιρία

Σε περίπτωση που για οποιοδήποτε λόγο η εταιρία είναι ή γίνει μονοπρόσωπη, το όνομα του μοναδικού εταίρου θα πρέπει να προκύπτει από το Γ.Ε.ΜΗ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

Άρθρο 110
Δικαιώματα και υποχρεώσεις εταίρων

1. Οι εταίροι έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στον παρόντα νόμο και το καταστατικό.
2. Κάθε εταίρος δικαιούται να λαμβάνει γνώση αυτοπροσώπως ή με αντιπρόσωπο της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα της εταιρείας. Δικαιούται επίσης με δαπάνες του, να λαμβάνει αποσπάσματα του βιβλίου των εταίρων και του βιβλίου πρακτικών αποφάσεων των εταίρων και αποφάσεων της διαχείρισης. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι τα δικαιώματα του παρόντος άρθρου ασκούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η εταιρία μπορεί να αρνηθεί την παροχή πληροφοριών ή την πρόσβαση στα βιβλία αν υπάρχει σοβαρή απειλή στα επιχειρηματικά συμφέροντα της εταιρίας.
3. Κάθε εταίρος δικαιούται να ζητεί πληροφορίες που είναι απαραίτητες για την κατανόηση και την εκτίμηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης της συνέλευσης.
4. Εταίροι που έχουν το 1/10 του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων δικαιούνται οποτεδήποτε να ζητήσουν από το δικαστήριο το διορισμό ανεξάρτητου ορκωτού ελεγκτή για να διερευνήσει σοβαρές υποψίες παράβασης του νόμου ή του καταστατικού και να γνωστοποιήσει το αποτέλεσμα με έκθεσή του στους εταίρους και την εταιρία.

Άρθρο 111

Συμβάσεις εταιρίας με εταίρους ή το διαχειριστή

- 1.** Κάθε σύμβαση μεταξύ εταιρίας με εταίρους ή το διαχειριστή πρέπει να καταγράφεται στο βιβλίο πρακτικών του άρθρου 107 του παρόντος νόμου με μέριμνα του διαχειριστή και να ανακοινώνεται σε όλους τους εταίρους εντός μηνός από τη σύναψή της. Αν η εταιρία είναι μονοπρόσωπη, η καταγραφή αυτή αποτελεί προϋπόθεση του κύρους της σύμβασης, εκτός αν η σύμβαση αφορά τρέχουσες πράξεις που συνάπτονται υπό κανονικές συνθήκες.
- 2.** Το καταστατικό μπορεί να υποβάλλει συγκεκριμένες ή και όλες τις συμβάσεις της εταιρίας με εταίρους ή το διαχειριστή σε έγκριση των εταίρων. Οι συμβάσεις αυτές που ενδέχεται να βλάπτουν τα συμφέροντα των δανειστών επιτρέπονται μόνο αν συμφωνείται ότι οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνει η εταιρία θα ικανοποιούνται μετά την ικανοποίηση των άλλων δανειστών της. Συμφωνίες εταιρίας και εταίρων, που αφορούν τη διαχείριση της περιουσίας της εταιρίας εκ μέρους των τελευταίων, είναι επιτρεπτές.
- 3.** Η υπό της εταιρίας εξόφληση δανείων ή πιστώσεων που παρασχέθηκαν σ' αυτήν από τους εταίρους απαγορεύεται, εφόσον με την εξόφληση αυτή ματαιώνεται εν όλω ή εν μέρει η ικανοποίηση των λοιπών δανειστών της εταιρίας. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου θα πρέπει τα δάνεια ή οι πιστώσεις να έχουν χορηγηθεί αντί κεφαλαιουχικών εισφορών. Αυτό θα συμβαίνει αν πιθανολογείται ότι τρίτος δεν θα τα είχε παράσχει με το ίδιο ευνοϊκούς όρους που τα παρέσχε ο εταίρος. Σε περίπτωση πτώχευσης ο δανειστής εταίρος εμφανίζεται ως πιστωτής μειωμένης εξασφάλισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ – ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ – ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 112

Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις

Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία συντάσσει ετήσιες οικονομικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν: (α) τον ισολογισμό, (β) λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, (γ) πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων και (δ) προσάρτημα που περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες και επεξηγήσεις για την πληρέστερη κατανόηση των άλλων καταστάσεων, καθώς και την ετήσια έκθεση του διαχειριστή για την εταιρική δραστηριότητα κατά τη χρήση που έληξε. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη

σύνταξη και άλλων οικονομικών καταστάσεων. Οι καταστάσεις υπογράφονται από το διαχειριστή και αποτελούν ενιαίο σύνολο.

Άρθρο 113

Απογραφή

Μια φορά το χρόνο, στο τέλος της εταιρικής χρήσης, ο διαχειριστής της εταιρίας υποχρεούται να συντάξει απογραφή όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της, με λεπτομερή περιγραφή και αποτίμηση. Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας καταρτίζονται από το διαχειριστή της με βάση την απογραφή αυτή.

Άρθρο 114

Τρόπος κατάρτισης των καταστάσεων

1. Για την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 42, 42α, 42β, 42γ, 42δ, 42ε, 43, 43α και 43γ του κ.ν. 2190/1920 και οι παρακάτω διατάξεις. Σε περίπτωση που κατά τις ισχύουσες διατάξεις οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, ισχύουν αναλόγως τα οριζόμενα στα άρθρα 134 επ. του κ.ν. 2190/1920.
2. Η τιμή κτήσεως ή το κόστος κατασκευής των παγίων στοιχείων με περιορισμένη διάρκεια οικονομικής χρησιμότητας πρέπει να μειώνεται με αποσβέσεις, υπολογιζόμενες κατά τρόπο, ώστε να γίνεται συστηματική απόσβεση της αξίας κτήσεως στη διάρκεια της οικονομικής χρησιμότητάς τους.
3. Τόκοι των δανεισθέντων κεφαλαίων για την κατασκευή παγίων στοιχείων θα ενσωματώνονται στο κόστος κατασκευής εφόσον αφορούν τη συγκεκριμένη κατασκευαστική περίοδο. Στην περίπτωση αυτή, το ποσό του τόκου που περιλαμβάνεται στο κόστος κατασκευής των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού θα αναγράφεται στο προσάρτημα.
4. Ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες που κατά το κλείσιμο του ισολογισμού δεν υπερβαίνουν τα όρια των δύο από τα τρία κριτήρια του άρθρου 42α παράγραφος 6 του κ.ν. 2190/1920, δύνανται κατά τη σύνταξη του λογαριασμού «Αποτελέσματα χρήσεως» να συγχωνεύουν τα κονδύλια των λογαριασμών «Κύκλος εργασιών» και «Κόστος πωλήσεων» σε ένα λογαριασμό με τίτλο «Μικτά κέρδη» ή «Μικτές ζημίες»

Άρθρο 115

Έλεγχος

1. Ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες που κατά το κλείσιμο του ισολογισμού δεν υπερβαίνουν τα όρια των δύο από τα τρία κριτήρια του άρθρου 42α § 6 του κ.ν. 2190/1920, απαλλάσσονται από την υποχρέωση ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων τους από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Εφαρμόζονται αναλόγως οι παράγραφοι 7 και 8 του ως άνω άρθρου 42α.
2. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου άρθρου, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 36, 36α, 37 και 38, καθώς και της παρ. 4 του άρθρου 43α του κ.ν. 2190/1920 «περί Ανωνύμων εταιριών», όπως ισχύουν. Οι ελεγκτές ορίζονται από τους εταίρους και ο διορισμός τους καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 116

Δημοσίευση των καταστάσεων

Με μέριμνα του διαχειριστή γίνεται δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. και την ιστοσελίδα της εταιρίας εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της εταιρικής χρήσης. Σχετικά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 43β του κ.ν. 2190/1920.

Άρθρο 117

Έγκριση των καταστάσεων από τους εταίρους και διανομή κερδών

1. Για την έγκριση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και τη διανομή κερδών απαιτείται απόφαση των εταίρων. Η έγκριση μπορεί να συναχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 παρ. 2 του παρόντος νόμου.
2. Κάθε έτος και πριν από κάθε διανομή κερδών πρέπει να κρατείται τουλάχιστον το ένα εικοστό (1/20) των καθαρών κερδών, για σχηματισμό τακτικού

3. Για να διανεμηθούν κέρδη, πρέπει αυτά να προκύπτουν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Οι εταίροι αποφασίζουν για τα κέρδη που θα διανεμηθούν. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ελάχιστη υποχρεωτική διανομή κερδών.
4. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι για ορισμένο χρόνο, που δεν θα υπερβαίνει τη δεκαετία, κάποιος εταίρος ή εταίροι δεν θα μετέχουν ή θα μετέχουν περιορισμένα στα κέρδη ή στο προϊόν της εκκαθάρισης ή ότι θα έχουν δικαίωμα λήψης πρόσθετων κερδών.
5. Οι εταίροι που εισέπραξαν κέρδη κατά παράβαση των προηγούμενων άρθρων οφείλουν να τα επιστρέψουν στην εταιρία. Η αξίωση αυτή μπορεί να ασκηθεί και πλαγiasτικά από τους πιστωτές.
6. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται και σε περιπτώσεις διανομής ανύπαρκτων κερδών, κεκρυμμένης καταβολής κερδών ή έμμεσης επιστροφής εισφορών.

Άρθρο 118

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις

1. Κάθε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία, που διέπεται από το ελληνικό δίκαιο, αν είναι μητρική κατά τα οριζόμενα στην περίπτ. α' της παραγράφου 5 του άρθρου 42ε κ.ν. 2190/1920, υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και ενοποιημένη έκθεση διαχείρισης.
2. Για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 90 έως 109 του κ.ν. 2190/1920, όπως ισχύουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 119

Εταιρία σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης

Σε περίπτωση που η εταιρία βρίσκεται σε κατάσταση επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης των οφειλών της, κατά την έννοια του άρθρου 3 § 2 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), ο διαχειριστής υποχρεούται χωρίς υπαίτια βραδύτητα να

συγκαλέσει συνέλευση των εταίρων, που θα αποφασίσει τη λύση της εταιρίας, την υιοθέτηση άλλου μέτρου ή την υποβολή αίτησης πτώχευσης ή ανοίγματος διαδικασίας εξυγίανσης.

Άρθρο 120

Λόγοι λύσης

Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία λύεται: (α) οποτεδήποτε με απόφαση των εταίρων· (β) όταν παρέλθει ο ορισμένος χρόνος διάρκειας, εκτός αν ο χρόνος αυτός παραταθεί πριν λήξει με απόφαση των εταίρων· (γ) σε περίπτωση που κηρυχθεί η εταιρία σε πτώχευση· (δ) σε άλλες περιπτώσεις που προβλέπει το καταστατικό.

Άρθρο 121

Εκκαθάριση και εκκαθαριστής

1. Αν λυθεί η εταιρία για οποιοδήποτε λόγο, πλην της κήρυξης αυτής σε πτώχευση, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Μέχρι το πέρας της εκκαθάρισης η εταιρία λογίζεται ότι εξακολουθεί, διατηρεί δε και την επωνυμία της, στην οποία προστίθενται οι λέξεις «υπό εκκαθάριση».
2. Η κατά το στάδιο της εκκαθάρισης εξουσία των οργάνων της εταιρίας περιορίζεται στις αναγκαίες για την εκκαθάριση της εταιρικής περιουσίας πράξεις. Με σκοπό την καλύτερη περάτωση της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής μπορεί να διενεργεί και νέες πράξεις.
3. Η εκκαθάριση ενεργείται από το διαχειριστή, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει διαφορετικά ή αποφάσισαν άλλως οι εταίροι.
4. Οι διατάξεις για το διαχειριστή εφαρμόζονται και στον εκκαθαριστή.

Άρθρο 122

Εργασίες εκκαθάρισης

1. Με την έναρξη της εκκαθάρισης ο εκκαθαριστής υποχρεούται να ενεργήσει απογραφή των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της εταιρίας και να καταρτίσει οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσεως, οι οποίες εγκρίνονται με απόφαση των εταίρων. Εφόσον η εκκαθάριση εξακολουθεί, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να καταρτίζει στο τέλος κάθε έτους οικονομικές καταστάσεις.

2. Ο εκκαθαριστής υποχρεούται να περατώσει αμελλητί τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρίας, να εξοφλήσει τα χρέη της, να εισπράξει τις απαιτήσεις της και να μετατρέψει σε χρήμα την εταιρική περιουσία. Κατά τη ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας ο εκκαθαριστής οφείλει να προτιμά την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου, όπου τούτο είναι εφικτό.

3. Οι εταίροι της λυθείσας εταιρίας υποχρεούνται να καταβάλουν τις οφειλόμενες εισφορές τους, στην έκταση που τούτο είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση των σκοπών της εκκαθάρισης. Εξωκεφαλαιακές εισφορές συνιστάμενες σε εργασία δεν αξιώνονται. Οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε εγγυητικές εισφορές εξακολουθούν να είναι υπόχρεοι για την καταβολή των χρεών της εταιρίας και μετά την περάτωση της εταιρίας.

4. Μετά την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής καταρτίζει οικονομικές καταστάσεις περάτωσης της εκκαθάρισης. Στη συνέχεια διανέμει το προϊόν της εκκαθάρισης στους εταίρους, ανάλογα με τον αριθμό των μεριδίων καθενός. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι στη διανομή προτιμώνται οι εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε κεφαλαιακές εισφορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ - ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Άρθρο 123

Μετατροπή ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας σε άλλη εταιρική μορφή

1. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία μπορεί να μετατραπεί σε εταιρία άλλης μορφής με απόφαση των εταίρων, που λαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 83 παρ. 3 του παρόντος νόμου. Εάν μετά τη μετατροπή εταίροι της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας πρόκειται να ευθύνονται για τα χρέη της εταιρίας, απαιτείται η συναίνεση τούτων.

2. Για τη μετατροπή ακολουθείται κατά τα λοιπά η διαδικασία που απαιτείται για τη σύσταση της νέας εταιρικής μορφής. Από την καταχώριση της μετατροπής στο Γ.Ε.ΜΗ., η μετατρεπόμενη ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία συνεχίζεται με τη μορφή της νέας εταιρίας. Η νομική προσωπικότητα συνεχίζεται και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομα της νέας εταιρίας, χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης.

3. Εάν στην εκ μετατροπής εταιρία υπάρχουν εταίροι με μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές και η εταιρία μετατρέπεται σε άλλη κεφαλαιουχική εταιρία, οι εταίροι αυτοί θα λάβουν εταιρικά μερίδια ή μετοχές,

Άρθρο 124

Μετατροπή άλλης εταιρικής μορφής σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία

- 1.** Εταιρία άλλης μορφής μπορεί να μετατραπεί σε ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία με απόφαση των εταίρων ή των μετόχων, ανάλογα με τα προβλεπόμενα από το νόμο για την περίπτωση λύσης της συγκεκριμένης εταιρικής μορφής.
- 2.** Για τη μετατροπή ακολουθείται η διαδικασία που απαιτείται για τη σύσταση της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας. Από την καταχώριση της μετατροπής στο Γ.Ε.ΜΗ. η μετατρεπόμενη εταιρία συνεχίζεται με τη μορφή της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας. Η νομική προσωπικότητα συνεχίζεται και οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται στο όνομα της νέας εταιρίας, χωρίς να επέρχεται διακοπή της δίκης. Κατά τη μετατροπή μπορούν να αναληφθούν νέες εισφορές οποιουδήποτε είδους.
- 3.** Εάν μετά τη μετατροπή οι εταίροι της εταιρίας πρόκειται να έχουν εταιρικά μερίδια που αντιστοιχούν σε εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, απαιτείται η συναίνεσή των εταίρων ή των μετόχων εκείνων που θα ευθύνονται.

Άρθρο 125

Είδη συγχώνευσης

Η συγχώνευση μεταξύ ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών πραγματοποιείται είτε με απορρόφηση είτε με σύσταση νέας εταιρίας. Στο παρόν κεφάλαιο η απορροφώσα εταιρία και η νέα εταιρία αποκαλούνται «συγχωνεύουσες» εταιρίες.

Άρθρο 126

Σχέδιο συγχώνευσης

1. Οι διαχειριστές των εταιριών που συγχωνεύονται καταρτίζουν εγγράφως κοινό σχέδιο συγχώνευσης που, σε περίπτωση ίδρυσης νέας εταιρίας, περιλαμβάνει το καταστατικό της.
2. Το σχέδιο συγχώνευσης περιέχει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: (α) Την επωνυμία, την έδρα και τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. των εταιριών που συγχωνεύονται. (β) Τον ορισμό της σχέσης ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων και την αιτιολόγησή της, ώστε να είναι δίκαιη και λογική. Η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων αφορά το σύνολο των εισφορών των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιριών, αδιακρίτως εάν πρόκειται για κεφαλαιακές, εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές. Τα εταιρικά μερίδια που προκύπτουν από τη συγχώνευση αντιστοιχούν στο είδος της εισφοράς, το οποίο εκπροσωπούσαν τα παλαιά εταιρικά μερίδια. (γ) Την ημερομηνία από την οποία τα εταιρικά μερίδια παρέχουν δικαίωμα συμμετοχής των εταίρων της ή των συγχωνευόμενων εταιριών στα κέρδη της συγχωνεύουσας εταιρίας, καθώς και κάθε ειδικό όρο σχετικό με το δικαίωμα αυτό. (δ) Την ημερομηνία από την οποία οι πράξεις της ή των συγχωνευόμενων εταιριών θεωρούνται, από λογιστική άποψη, ότι γίνονται για λογαριασμό της συγχωνεύουσας εταιρίας, καθώς και την τύχη των οικονομικών αποτελεσμάτων της ή των συγχωνευόμενων εταιριών, τα οποία θα προκύψουν από την ημερομηνία αυτή μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συγχώνευσης όπως προβλέπεται στο άρθρο 129 παρ. 3 του παρόντος νόμου.
3. Το σχέδιο συγχώνευσης καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ., όπου υπάγεται καθεμιά από τις συγχωνευόμενες εταιρίες με κοινή αίτηση των διαχειριστών τους.

Άρθρο 127

Προστασία των δανειστών

Εντός μηνός από την καταχώριση της παρ. 3 του άρθρου 126 του παρόντος νόμου, πιστωτής ή πιστωτές των συγχωνευόμενων εταιριών, οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν πριν από αυτή, έχουν το δικαίωμα να προβάλουν έγγραφες αντιρρήσεις και να ζητήσουν επαρκείς εγγυήσεις, εφόσον η οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιριών καθιστά απαραίτητη την προστασία αυτή. Ύστερα από αίτηση της οφειλέτριας εταιρίας το δικαστήριο μπορεί να επιτρέψει την συγχώνευση παρά τις αντιρρήσεις πιστωτή ή πιστωτών, εάν κρίνει ότι η οικονομική κατάσταση των συγχωνευόμενων εταιριών ή οι εγγυήσεις που έχουν ήδη λάβει οι πιστωτές αυτοί

ή οι εγγυήσεις που τους προσφέρονται δεν δικαιολογούν τις αντιρρήσεις τους. Η αίτηση κοινοποιείται προς τους πιστωτές που έχουν προβάλει τις αντιρρήσεις. Η απόφαση του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα.

Άρθρο 128

Εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών

1. Για την εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων εταιριών και του δικαίου και λογικού της σχέσης ανταλλαγής συντάσσεται έκθεση προς τους εταίρους των εταιριών αυτών σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 9α κ.ν. 2190/1920.
2. Με κοινή εντολή των συγχωνευόμενων εταιριών, τα πρόσωπα που προβαίνουν στην εκτίμηση μπορούν να συντάξουν ενιαία έκθεση για όλες τις εταιρίες. Με συμφωνία όλων των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιριών η παραπάνω έκθεση μπορεί να παραλειφθεί.

Άρθρο 129

Έγκριση της συγχώνευσης από τους εταίρους - Καταχώριση της απόφασης για συγχώνευση

1. Το σχέδιο συγχώνευσης, καθώς και οι τροποποιήσεις του καταστατικού που τυχόν απαιτούνται για την πραγματοποίησή της ή το καταστατικό της νέας εταιρίας, πρέπει να εγκριθούν με απόφαση των εταίρων καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρίες. Απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί, αν δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία προστασίας των δανειστών του άρθρου 127 του παρόντος νόμου.
2. Αν η συγχώνευση πρόκειται να αποφασισθεί από τη συνέλευση των εταίρων, κάθε εταίρος έχει δικαίωμα ένα μήνα πριν από τη συνέλευση να λαμβάνει γνώση, στην έδρα της εταιρίας, τουλάχιστον: (α) του σχεδίου συγχώνευσης και (β) της έκθεσης του άρθρου 128 του παρόντος νόμου. Η συνέλευση δεν μπορεί να λάβει απόφαση για τη συγχώνευση, αν δεν έχει τηρηθεί η παραπάνω προθεσμία.
3. Οι αποφάσεις των εταίρων που εγκρίνουν την συγχώνευση μαζί με υπεύθυνη δήλωση των διαχειριστών των συγχωνευόμενων εταιριών ότι τηρήθηκε η διαδικασία προστασίας των δανειστών του άρθρου 127 του παρόντος νόμου, καταχωρίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ. ύστερα από κοινή αίτηση των διαχειριστών.

Άρθρο 130

Αποτελέσματα της συγχώνευσης

Από τον χρόνο της καταχώρισης αυτής επέρχονται, έναντι των συγχωνευόμενων εταιριών και των τρίτων, αυτοδικαίως και χωρίς καμιά άλλη διατύπωση τα ακόλουθα αποτελέσματα: (α) Η συγχωνεύουσα εταιρία υποκαθίσταται σε όλα γενικώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της ή των συγχωνευόμενων εταιριών. Η μεταβίβαση αυτή εξομοιώνεται με καθολική διαδοχή. (β) Οι εταίροι της ή των συγχωνευόμενων εταιριών γίνονται εταίροι της συγχωνεύουσας εταιρίας. (γ) Οι υποχρεώσεις των εταίρων που συμμετέχουν στις συγχωνευόμενες εταιρίες με εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές εισφορές, εξακολουθούν να υφίστανται όπως και προηγουμένως. (δ) Οι συγχωνευθείσες εταιρίες παύουν να υπάρχουν. (ε) Οι εκκρεμείς δίκες συνεχίζονται αυτοδικαίως στο όνομα της συγχωνεύουσας εταιρίας χωρίς να επέρχεται, λόγω της συγχώνευσης, διακοπή της δίκης.

Άρθρο 131

Ακυρωσία και ακυρότητα της συγχώνευσης

- 1.** Η συγχώνευση είναι ακυρώσιμη υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 85 παρ. 1 του παρόντος νόμου ή αν δεν τηρήθηκε η διαδικασία των παραπάνω άρθρων, άκυρη δε αν συντρέχουν οι περιπτώσεις του άρθρου 85 παρ. 2 και 3 του παρόντος νόμου.
- 2.** Η συγχώνευση κηρύσσεται άκυρη από το δικαστήριο μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, υποβαλλόμενη εντός τριμήνου από την καταχώριση του άρθρου 129 παρ. 3 του παρόντος νόμου. Το αρμόδιο δικαστήριο παρέχει στις ενδιαφερόμενες εταιρίες προθεσμία για άρση των ελαττωμάτων της συγχώνευσης, εάν αυτό είναι εφικτό.
- 3.** Η ακυρότητα της συγχώνευσης μπορεί να προβληθεί με αυτοτελή αίτηση από κάθε πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον εντός προθεσμίας έξη μηνών από την καταχώριση του άρθρου 129 παρ. 3 του παρόντος νόμου.
- 4.** Η δικαστική απόφαση που κηρύσσει ή αναγνωρίζει την ακυρότητα της συγχώνευσης, καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. Εντός προθεσμίας τριών μηνών από την καταχώριση μπορεί να ασκηθεί τριτανακοπή κατά της απόφασης αυτής.
- 5.** Η ακυρότητα της συγχώνευσης, που κηρύχθηκε ή αναγνωρίστηκε, δεν θίγει το κύρος των υποχρεώσεων της συγχωνεύουσας εταιρίας που γεννήθηκαν κατά την περίοδο μετά την ημερομηνία καταχώρισης του άρθρου 129 παρ. 3 του παρόντος νόμου και πριν από την καταχώριση της παρ. 4 του παρόντος άρθρου. Οι εταιρίες

Άρθρο 132

Μη δίκαιη και λογική σχέση ανταλλαγής

Η συγχώνευση δεν κηρύσσεται άκυρη για το λόγο ότι η σχέση ανταλλαγής των εταιρικών μεριδίων των εταίρων των συγχωνευόμενων εταιριών με εταιρικά μερίδια της συγχωνεύουσας εταιρίας δεν είναι δίκαιη και λογική. Το σχετικό βάρος απόδειξης φέρει η συγχωνεύουσα εταιρία. Στην περίπτωση αυτή κάθε εταίρος της ή των συγχωνευόμενων εταιριών μπορεί να αξιώσει από την συγχωνεύουσα εταιρία την καταβολή αποζημίωσης σε μετρητά. Η αποζημίωση ορίζεται από το δικαστήριο. Η αξίωση παραγράφεται μετά την παρέλευση τριών (3) μηνών από την καταχώριση του άρθρου 129 παρ. 3 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 133

Διοικητικές άδειες

Στις περιπτώσεις μετατροπών και συγχωνεύσεων μεταβιβάζονται στη νέα εταιρία οι διοικητικές άδειες που είχαν εκδοθεί υπέρ της μετατρεπόμενης ή συγχωνευόμενης εταιρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 134

Μεταβατικές διατάξεις

1. Όπου στη νομοθεσία υπάρχουν ρυθμίσεις που αναφέρονται στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, ως προς την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία οι αναφορές σε ποσοστά επί του κεφαλαίου λογίζονται ότι αναφέρονται σε ποσοστά επί του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
2. Όπου στη νομοθεσία ορίζεται ότι επάγγελμα ή δραστηριότητα μπορεί να ασκείται από εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, εφεξής θα μπορεί να ασκείται και από ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες.

3. Οι νόμοι που παρέχουν κίνητρα για τους μετασχηματισμούς επιχειρήσεων (όπως, ενδεικτικά, ο ν. 2166/1993, «κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, διαρρυθμίσεις στην έμμεση και άμεση φορολογία και άλλες διατάξεις»), περιλαμβάνουν στο πεδίο εφαρμογής τους και την ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία.

4. Μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2012, υφιστάμενες εταιρίες περιορισμένης ευθύνης μπορούν να μετατραπούν σε ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες κατά το άρθρο 124 του παρόντος νόμου, εάν αυτό αποφασισθεί από τη συνέλευση των εταίρων, που λαμβάνεται είτε με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν τα δύο τρίτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου, είτε με πλειοψηφία τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου εταιρικού κεφαλαίου. Ρήτρες του καταστατικού που προβλέπουν μεγαλύτερα ποσοστά πλειοψηφίας δεν λαμβάνονται υπόψη για την απόφαση αυτή. Σε περίπτωση που στο καταστατικό της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που μετατράπηκε προβλέπονται υψηλότερα ποσοστά πλειοψηφίας από τα προβλεπόμενα στο ν. 3190/1955, οι σχετικές ρήτρες πρέπει να αναπαράγονται στο καταστατικό της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας.

Άρθρο 135

Τροποποίηση διατάξεων

1. Το άρθρο 98 παρ. 4 του Πτωχευτικού Κώδικα τροποποιείται ως εξής: «4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης, καθώς και στην ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία».

2. Το άρθρο 2 παρ. 1 περίπτ. α' του ν. 3777/2009 «Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιριών και άλλες διατάξεις» τροποποιείται ως εξής: «α) η ανώνυμη εταιρία (Α.Ε.), η εταιρία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία (ΙΚΕ), η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία και η Ευρωπαϊκή Εταιρία (SE) με έδρα στην Ελλάδα».

3. Η τρίτη παράγραφος του άρθρου 1047 ΚΠολΔ τροποποιείται ως εξής: «Αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, εκτός από τις ανώνυμες εταιρίες, τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, ως προς τα χρέη της παραγρ. 1 εδ. πρώτο του άρθρου αυτού, η προσωπική κράτηση διατάσσεται κατά των εκπροσώπων τους, και στις περιπτώσεις του άρθρου 947 παρ. 1 διατάσσεται κατά των νομίμων αντιπροσώπων του διαδικού που τελεί υπό επιμέλεια».

4. Το άρθρο 1 του νόμου 3853/2010 τροποποιείται ως εξής:
«Άρθρο 1 - Πεδίο Εφαρμογής - Σκοπός

Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η απλοποίηση των διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εμπορικών εταιριών και ειδικότερα των ομορρύθμων εταιριών, των ετερορρύθμων εταιριών (κάθε μορφής), των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών. των εταιριών περιορισμένης ευθύνης και των ανωνύμων εταιριών (εφεξής: «Εταιρίες»).

5. Το άρθρο 2 περ. α) του νόμου 3853/2010 τροποποιείται ως εξής:

«α) Με την επιφύλαξη του άρθρου 1 και του άρθρου 7 του ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου, τα φυσικά πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία ορίζονται ως αρμόδια για την έναρξη, διεκπεραίωση και ολοκλήρωση των διαδικασιών σύστασης ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιριών (κάθε μορφής), ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών, εταιριών περιορισμένης ευθύνης και ανωνύμων εταιριών. Ως «Υπηρεσία Μιας Στάσης» για τη σύσταση ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιριών (κάθε μορφής) και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών ορίζονται οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου, καθώς και τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) που λαμβάνουν την «πιστοποίηση παροχής υπηρεσιών μιας στάσης», όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 του παρόντος.

ββ) Ως Υπηρεσία Μιας Στάσης για τη σύσταση εταιριών περιορισμένης ευθύνης, ανωνύμων εταιριών, καθώς και σε όλες τις περιπτώσεις που για τη σύσταση συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο, ορίζεται ο συμβολαιογράφος που συντάσσει το συμβολαιογραφικό έγγραφο σύστασης. Το ίδιο συμβαίνει με τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, για τη σύσταση των οποίων τυχόν συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο».

6. Στο νόμο 3853/2010 προστίθεται άρθρο 5α ως εξής:

«Άρθρο 5α - Διαδικασία σύστασης ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών

1. Για τη σύσταση μιας ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας, οι συμβαλλόμενοι προβαίνουν, ενώπιον της Υπηρεσίας Μιας Στάσης, στις παρακάτω ενέργειες:

α) Καταθέτουν το συμφωνητικό σύστασης της εταιρίας. Το συμφωνητικό σύστασης της εταιρίας περιβάλλεται υποχρεωτικώς τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, στις περιπτώσεις που ορίζεται από το νόμο.

β) Υποβάλλουν υπογεγραμμένη αίτηση καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.

γ) Υποβάλλουν αίτηση για την καταχώριση της επωνυμίας στο οικείο επιμελητήριο και για την εγγραφή της Εταιρίας ως μέλους σε αυτό.

δ) Καταβάλλουν το Γραμμάτιο Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρίας.

ε) Υποβάλλουν δήλωση για το Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου και εξοφλούν άμεσα το φόρο που αναλογεί.

στ) Υποβάλλουν το μισθωτήριο συμβόλαιο ή τον τίτλο κυριότητας ή υπεύθυνη δήλωση δωρεάν παραχώρησης του χώρου για εγκατάσταση της Εταιρίας.

ζ) Υποβάλλουν τις απαραίτητες αιτήσεις και συμπληρώνουν τα απαραίτητα έντυπα για τη χορήγηση αριθμού φορολογικού μητρώου και για την εγγραφή των εταίρων και διαχειριστών στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.

2. Αυθημερόν ή το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα και μετά την ολοκλήρωση των ενεργειών που προβλέπονται στην παράγραφο 1, η Υπηρεσία Μιας Στάσης υποχρεούται να:

α) Προβεί σε έλεγχο της αίτησης καταχώρισης και του συμφωνητικού σύστασης, ως προς τη νομιμοποίηση του αιτούντος και την πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων και εγγράφων, που αυτός υποβάλλει.

β) Προβεί, μέσω της πρόσβασης στα ηλεκτρονικά αρχεία του Γ.Ε.ΜΗ. σε προέλεγχο της επωνυμίας και στη χορήγηση προέγκρισης χρήσης. Εφόσον η προτεινόμενη επωνυμία προσκρούει σε προγενέστερη καταχώριση, η Υπηρεσία Μιας Στάσης ενημερώνει τους ενδιαφερομένους και, μετά από συνεννόηση μαζί τους, προβαίνει σε τροποποίηση της επωνυμίας.

γ) Προβεί στην είσπραξη του Γραμματίου Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρίας και του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, καθώς και τη χορήγηση σχετικής απόδειξης καταβολής του Γραμματίου Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρίας, και του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου.

δ) Μεριμνήσει για τη χορήγηση Α.Φ.Μ. στους εταίρους, όπου απαιτείται, καθώς και για την έκδοση των απαιτούμενων πιστοποιητικών ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας που απαιτούνται.

ε) Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3, μεριμνήσει για την καταχώριση και εγγραφή της εταιρίας στην Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου, και για τη χορήγηση Αριθμού Γ.Ε.ΜΗ. και Κωδικού Αριθμού Καταχώρισης που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 5 του ν. 3419/2005 (ΦΕΚ 297 Α'), όπως αυτός τροποποιείται με το άρθρο 13 του παρόντος νόμου.

στ) Μεριμνήσει, μέσω πρόσβασης στα οικεία ηλεκτρονικά αρχεία, για την έκδοση Α.Φ.Μ. της εταιρίας, καθώς και για την εγγραφή της εταιρίας και των διαχειριστών στους οικείους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης.

ζ) Προβεί στην εγγραφή της Εταιρίας στο αρμόδιο επιμελητήριο.

3. Εάν από τον έλεγχο που προβλέπεται στην περίπτωση α' της παραγράφου 2, προκύψει ότι η αίτηση, τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά ή το συμφωνητικό σύστασης δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της κείμενης νομοθεσίας, οι ενδιαφερόμενοι καλούνται, μέσω τηλεομοιοτυπίας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, να προβούν εγγράφως στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις ή συμπληρώσεις μέσα σε δύο εργάσιμες, ή, εφόσον δικαιολογείται από τις περιστάσεις, σε δέκα εργάσιμες ημέρες από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης. Η χορήγηση αυτής της προθεσμίας παρατείνει ανάλογα την προθεσμία που προβλέπεται παραπάνω στην παράγραφο 2. Αν η προθεσμία των δύο ή δέκα εργάσιμων ημερών παρέλθει άπρακτη ή τα στοιχεία, παρά την εμπρόθεσμη υποβολή τους, εξακολουθούν να μην πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου, η σύσταση της εταιρίας δεν καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ. και το Γραμμάτιο Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρίας και ο Φόρος Συγκέντρωσης Κεφαλαίου που καταβλήθηκαν επιστρέφονται, εν όλω ή εν μέρει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση της περίπτωσης Α' της παραγράφου 2 του άρθρου 4.»

7. Το άρθρο 9 του νόμου 3853/2010 τροποποιείται ως εξής:

«Οι διατάξεις του άρθρου 42 του ν.δ. 3026/1954 (Κώδικας περί Δικηγόρων) δεν εφαρμόζονται στη σύνταξη συμβολαιογραφικών εγγράφων σύστασης εταιριών περιορισμένης ευθύνης, ανωνύμων εταιριών και ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών, εφόσον το κεφάλαιο της εταιρίας είναι ίσο ή μικρότερο των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ».

8. Η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3419/2005 τροποποιείται ως εξής:

«β. Η ένωση προσώπων που ασκεί εμπορία μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκατάστασης στην ημεδαπή και κάθε εμπορική εταιρία, εφόσον συστάθηκε κατά το ελληνικό δίκαιο, ήτοι η ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη (απλή ή κατά μετοχές) εταιρεία, ο αστικός συνεταιρισμός, στον οποίο περιλαμβάνεται ο αλληλοασφαλιστικός και ο πιστωτικός συνεταιρισμός, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και η ανώνυμη εταιρεία. Από την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. εξαιρούνται οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που προβλέπονται στο π.δ. 53/1987 (ΦΕΚ 52 Α'), οι Ναυτικές Εταιρείες που συνιστώνται κατά το ν. 959/1979 (ΦΕΚ 192 Α') και οι Ναυτιλιακές Εταιρείες Πλοίων Αναψυχής που συνιστώνται κατά το ν. 3182/2003 (ΦΕΚ 220 Α').

9. Το πρώτο εδάφιο της περ. β' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3419/2005 τροποποιείται ως εξής:

«β. την παραλαβή, την πρωτοκόλληση και τον έλεγχο νομιμότητας των σχετικών αιτήσεων και των συνοδευτικών εγγράφων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας των νομικών πράξεων, των δηλώσεων, των εγγράφων και των λοιπών στοιχείων που αφορούν τους υπόχρεους και δικαιολογούν την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, εκτός από τις περιπτώσεις σύστασης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης (απλής ή κατά μετοχές) εταιρίας, της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρίας, της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και της ανώνυμης εταιρίας, όταν αυτή πραγματοποιείται από τις Υπηρεσίες Μιας Στάσης, όπως προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία».

10. Η παράγραφος 8 του άρθρου 7 του ν. 3419/2005 τροποποιείται ως εξής:

«8. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται για τις καταχωρίσεις που διενεργούν οι Υπηρεσίες Μιας Στάσης κατά το στάδιο σύστασης των ομόρρυθμων εταιριών, των ετερόρρυθμων εταιριών (κάθε μορφής), των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιριών, των εταιριών περιορισμένης ευθύνης και των ανωνύμων εταιριών, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.»

11. Η παράγραφος 1 του άρθρου 15 του ν. 3419/2005 τροποποιείται ως εξής:

«1. Από την έναρξη της τήρησης του Γ.Ε.ΜΗ. και με την καταχώριση σε αυτό των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, επέρχονται, ως προς τις ομόρρυθμες εταιρίες, τις ετερόρρυθμες εταιρίες (απλές ή κατά μετοχές), τις ανώνυμες εταιρίες, τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, τους αστικούς συνεταιρισμούς, τις εταιρίες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και τους υπόχρεους που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α) Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο αποκτούν νομική προσωπικότητα.

β. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που ρυθμίζουν τη μετατροπή ή το μετασχηματισμό των εταιρειών, συντελείται η μετατροπή των υπόχρεων εταιρειών σε ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρίες, αστικούς συνεταιρισμούς και σε εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

γ. Επέρχεται η τροποποίηση του καταστατικού.

δ. Συντελείται η συγχώνευση ή η διάσπαση, με μόνη την εγγραφή και πριν από τη διαγραφή της εταιρείας που απορροφάται ή διασπάται.

ε. Επέρχεται η λύση, μετά από απόφαση των εταίρων ή έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης,

στ. Επέρχεται η αναβίωση».

12. Η περίπτωση γ) της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3419/2005 τροποποιείται ως εξής:

«γ) Οι δημοσιεύσεις στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. που αφορούν στις κεφαλαιουχικές εταιρίες προβάλλονται σε ειδικό υποκατάλογο υπό τον τίτλο «Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας/Τεύχος Κεφαλαιουχικών Εταιριών». Σε ειδικό τμήμα του Τεύχους αυτού προβάλλονται οι προσκλήσεις και κάθε άλλης μορφής επικοινωνία της εταιρίας με τους μετόχους της, οι ανακοινώσεις σχετικά με τους μετασχηματισμούς των εταιριών (μετατροπή, συγχώνευση, διάσπαση, απόσχιση κ.λπ.) και γενικά οι πράξεις για τις οποίες υπάρχει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις υποχρέωση δημοσιότητας».

13. Η παράγραφος 6 του άρθρου 42α του κ.ν. 2190/1920 τροποποιείται ως εξής: «Οι περιπτώσεις α) και β) της παραγράφου 6 του άρθρου 42α του κ.ν. 2190/1920 τροποποιούνται ως εξής: α) σύνολο ισολογισμού τέσσερα εκατομμύρια τετρακόσιες χιλιάδες (4.400.000) ευρώ, όπως αυτό προκύπτει από την άθροιση των στοιχείων Α μέχρι Ε του ενεργητικού στο υπόδειγμα ισολογισμού που παραπέμπει το άρθρο 42γ του κ.ν. 2190/1920, β) καθαρό ύψος κύκλου εργασιών οκτώ εκατομμύρια οκτακόσιες χιλιάδες (8.800.000) ευρώ.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΣΗΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 136

Σημεία από τα οποία είναι δυνατόν να συνίσταται ένα σήμα

Σήμα μπορεί να αποτελέσει κάθε σημείο επιδεικτικό γραφικής παράστασης, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από εκείνα άλλων επιχειρήσεων, ιδίως λέξεις, ονόματα, επωνυμίες, ψευδώνυμα, απεικονίσεις, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, ήχοι, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του, ο συνδυασμός χρωματικών αποχρώσεων ή και μεμονωμένο χρώμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του, καθώς και τίτλοι εφημερίδων ή περιοδικών.

Άρθρο 137

Κτήση δικαιώματος

Το δικαίωμα για αποκλειστική χρήση του σήματος αποκτάται με την καταχώρισή του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 138

Γενικοί λόγοι απαραδέκτου

1. Δεν καταχωρίζονται ως σήματα σημεία, τα οποία:
  - α) δεν μπορούν να αποτελέσουν σήμα, σύμφωνα με το άρθρο 136 του παρόντος νόμου,
  - β) στερούνται διακριτικού χαρακτήρα,
  - γ) συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας, των ιδιοτήτων, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας,
  - δ) συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις, τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθομιλουμένη ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική των συναλλαγών,
  - ε) συνίστανται αποκλειστικά από το σχήμα που επιβάλλεται από τη φύση του προϊόντος ή είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ή προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν,
  - στ) αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη,
  - ζ) μπορούν να παραπλανήσουν το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας.
2. Επίσης, δεν καταχωρίζονται ως σήματα σημεία, τα οποία:
  - α) προορίζονται να διακρίνουν κρασιά εμπεριέχοντα ή αποτελούμενα από γεωγραφική ένδειξη υποδηλούσα κρασιά, ή τα σήματα για οινόπνευματώδη εμπεριέχοντα ή αποτελούμενα από γεωγραφική ένδειξη υποδηλούσα οινόπνευματώδη, εφόσον πρόκειται για κρασιά ή οινόπνευματώδη που δεν έχουν τη συγκεκριμένη καταγωγή.
  - β) περιλαμβάνουν ή αποτελούνται από ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη που έχει καταχωρισθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20^{ης} Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, όταν

αντιστοιχούν σε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 του εν λόγω Κανονισμού και αφορούν τον ίδιο τύπο προϊόντος, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση καταχώρισης του εν λόγω σήματος υποβάλλεται μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης της ονομασίας προέλευσης ή της γεωγραφικής ένδειξης στην Επιτροπή.

3. Τέλος, δεν καταχωρίζονται ως σήματα:

α) τα ονόματα κρατών, η σημαία, τα εμβλήματα, τα σύμβολα, οι θυρεοί, τα σημεία και τα επισήματα του ελληνικού κράτους και των λοιπών κρατών, που αναφέρονται στο άρθρο 6 τρις της Σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Ν. 213/1975) και με τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, καθώς και τα σημεία μεγάλης συμβολικής σημασίας και ιδιαίτερου δημοσίου συμφέροντος και ιδίως θρησκευτικά σύμβολα, παραστάσεις και λέξεις,

β) τα σημεία των οποίων η κατάθεση αντίκειται στην καλή πίστη ή έγινε κακόπιστα.

4. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των εδαφίων β', γ' και δ' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, σημείο γίνεται δεκτό για καταχώριση, εφόσον μέχρι την τελευταία συζήτηση για την παραδοχή του απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα, λόγω της χρήσης του.

Άρθρο 139

Ειδικοί λόγοι απαραδέκτου

1. Σημείο δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

α) εάν ταυτίζεται με προγενέστερο σήμα και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες, για τα οποία το σήμα έχει δηλωθεί, ταυτίζονται με εκείνα για τα οποία καταχωρήθηκε το προγενέστερο σήμα,

β) εάν, λόγω της ταυτότητας με το προγενέστερο σήμα και της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και της ταυτότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, ο οποίος περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισής του με το προγενέστερο σήμα,

γ) εάν ταυτίζεται ή ομοιάζει με προγενέστερο σήμα και προορίζεται να διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες, που δεν ομοιάζουν με εκείνα για τα οποία έχει καταχωρισθεί το προγενέστερο σήμα, εφόσον τούτο έχει αποκτήσει φήμη και η χρησιμοποίηση του μεταγενέστερου σήματος θα προσπόριζε σε αυτό, χωρίς εύλογη αιτία, αθέμιτο

όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού.

2. Ως προγενέστερα σήματα κατά τον παρόντα νόμο νοούνται:

α) τα σήματα, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών με ισχύ στην Ελλάδα και των κοινοτικών, τα οποία έχουν καταχωρισθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της δήλωσης του σήματος, αφού ληφθούν υπόψη τα τυχόν δικαιώματα προτεραιότητας αυτών που προβλήθηκαν,

β) οι προγενέστερες δηλώσεις σημάτων, συμπεριλαμβανομένων των ανωτέρω διεθνών και κοινοτικών, με την επιφύλαξη της καταχώρισής τους,

γ) τα σήματα τα οποία, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της δήλωσης του σήματος ή ενδεχομένως κατά την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς υποστήριξη αυτής, είναι παγκοίμως γνωστά κατά την έννοια του άρθρου 6 δς της Σύμβασης των Παρισίων,

δ) τα κοινοτικά σήματα, των οποίων εγκύρως προβάλλεται η αρχαιότητα στην ελληνική επικράτεια, έναντι εθνικού σήματος, ακόμα και αν έχει προηγηθεί παραίτηση ή μη ανανέωση της προστασίας του εθνικού σήματος, στο οποίο στηρίχθηκε η αρχαιότητα του κοινοτικού σήματος.

3. Επίσης, σημείο δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση εάν:

α) προσκρούει σε δικαίωμα μη καταχωρισμένου σήματος ή άλλου διακριτικού σημείου ή γνωρίσματος, που χρησιμοποιείται στις συναλλαγές, το οποίο παρέχει στο δικαιούχο το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος και με την προϋπόθεση ότι τα δικαιώματα αυτά έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης του εν λόγω σημείου, αφού ληφθούν υπόψη τα τυχόν προβαλλόμενα δικαιώματα προτεραιότητας,

β) προσκρούει σε προγενέστερο δικαίωμα της προσωπικότητας τρίτου ή σε προγενέστερο δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας, πέραν αυτών που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο,

γ) ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση με σήμα που έχει καταχωρισθεί και χρησιμοποιείται στην αλλοδαπή κατά τη στιγμή της κατάθεσης της δήλωσης, αν αυτή έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.

4. Έγγραφη συναίνεση, με ή χωρίς όρους, του δικαιούχου προγενέστερου σήματος που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου ή στον εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου ή στη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων ή στα διοικητικά δικαστήρια, αίρει το κατά την παρ.1 του παρόντος άρθρου κώλυμα καταχώρισης σήματος, εκτός εάν δημιουργείται προφανής κίνδυνος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ-ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 140
Δήλωση κατάθεσης

1. Για την καταχώριση εθνικού σήματος κατατίθεται δήλωση στη Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
2. Η δήλωση υποβάλλεται σε ένα αντίγραφο και περιέχει:
  - α) αίτηση για καταχώριση σήματος,
  - β) αποτύπωση του σήματος,
  - γ) ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας, τηλέφωνο επικοινωνίας και ηλεκτρονική διεύθυνση του καταθέτη, καθώς και επωνυμία και έδρα, αν πρόκειται για νομικά πρόσωπα, και επί περισσοτέρων καταθετών, τα ανωτέρω στοιχεία του διορισμένου κοινού εκπρόσωπου τους,
  - δ) κατάλογο των προϊόντων ή υπηρεσιών, τα οποία το σήμα πρόκειται να διακρίνει, ταξινομημένα κατά κλάση, με αναγραφή της οικείας κλάσεως κατά ομάδα προϊόντων,
  - ε) διορισμό πληρεξούσιου δικηγόρου και αντικλήτου, με τη διεύθυνση, το τηλέφωνο επικοινωνίας και την ηλεκτρονική διεύθυνσή του,
  - στ) ημερομηνία της προγενέστερης κατάθεσης, εάν διεκδικείται προτεραιότητα, καθώς και τη χώρα στην οποία έχει γίνει αυτή,
  - ζ) αν το σήμα είναι ηχητικό ή έγχρωμο ή τρισδιάστατο ή συλλογικό ή αποτελούμενο από αριθμούς ή συσκευασία-σχήμα, ειδική μνεία αυτού και
  - η) εάν το σήμα περιλαμβάνει χαρακτήρες άλλους από ελληνικούς ή λατινικούς ή αριθμούς άλλους από αραβικούς ή λατινικούς, απόδοση των εν λόγω χαρακτήρων ή/και αριθμών με λατινικούς ή ελληνικούς χαρακτήρες ή/και αραβικούς ή λατινικούς αριθμούς, αντίστοιχα.
3. Η δήλωση συνοδεύεται από:
  - α) ένα αντίτυπο του σήματος,
  - β) παράβολο υπέρ του δημοσίου,

γ) πληρεξούσιο έγγραφο για κατάθεση σημάτων, με απλή υπογραφή του καταθέτη, στην περίπτωση που την κατάθεση διενεργεί πληρεξούσιος.

4. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΗΜΕΔΑΠΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ». Η δήλωση, καθώς και το αντίτυπο του σήματος, κατατίθενται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονική μορφή, με την προσκόμιση στην αρμόδια υπηρεσία ψηφιακού δίσκου ή άλλου πρόσφορου ηλεκτρονικού αποθηκευτικού μέσου.

5. Με την κατάθεση της δήλωσης αναγράφεται σε αυτήν η ημερομηνία, η ώρα της υποβολής της και ο αριθμός της, υπογράφεται δε αρμοδίως.

6. Δηλώσεις, που δεν πληρούν τους όρους του παρόντος άρθρου, δε γίνονται δεκτές από την Υπηρεσία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

7. Η δήλωση καταχωρίζεται στο Βιβλίο Σημάτων και αναρτάται στο δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

8. Η δήλωση κατάθεσης συνοδευόμενη από την αποτύπωση του σήματος μπορεί να υποβάλλεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει ημερομηνία και υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του ΠΔ 150/2001 (Α 125). Η δήλωση κατάθεσης και η αποτύπωση του σήματος που έχουν κατατεθεί ηλεκτρονικά θεωρείται ότι κατατέθηκαν, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα από την Υπηρεσία της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, ηλεκτρονική απόδειξη που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την παραπάνω έννοια και θα περιέχει τα στοιχεία που ορίζονται στην παρ. 5. Καταχώριση της ηλεκτρονικά υποβληθείσας δήλωσης γίνεται αμέσως στο Βιβλίο Σημάτων.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία, καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές, η τεχνική διαχείριση και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 141

Δήλωση μη διεκδίκησης και δήλωση περιορισμού

Ο καταθέτης μπορεί οποτεδήποτε και ανεξαρτήτως εκκρεμοδικίας:

α. να προβεί σε δήλωση μη διεκδίκησης δικαιωμάτων σε ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία του δηλωθέντος σήματος,

β. να προβεί σε δήλωση περιορισμού προϊόντων ή υπηρεσιών ακόμη και αν δεν αναφέρονται κατά λέξη στη δήλωση.

Άρθρο 142

Διαίρεση δήλωσης ή καταχώρισης σήματος

1. Ο καταθέτης ή ο δικαιούχος μπορεί να διαιρέσει τη δήλωση ή την καταχώριση σήματος, δηλώνοντας ότι ένα τμήμα των προϊόντων ή των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην αρχική θα αποτελέσουν αντικείμενο μιας ή περισσότερων τμηματικών δηλώσεων ή καταχωρίσεων. Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες δήλωσης διαίρεσης δεν επιτρέπεται να αλληλεπικαλύπτονται με εκείνα που παραμένουν σε αρχική ή τμηματική δήλωση ή καταχώριση.
2. Η χρονική προτεραιότητα κάθε τμηματικής δήλωσης ανατρέχει στο χρόνο κατάθεσης της αρχικής δήλωσης.
3. Η δήλωση διαίρεσης είναι απαράδεκτη εφόσον έχει ασκηθεί τριτανακοπή κατά της αρχικής δήλωσης και η δήλωση διαίρεσης έχει ως αποτέλεσμα τη διαίρεση μεταξύ των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της τριτανακοπής, έως ότου η απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων καταστεί αμετάκλητη ή ώσπου να παραιτηθεί ο τριτανακόπτων από την τριτανακοπή. Σε περίπτωση άσκησης ένδικου βοηθήματος κατά της αρχικής δήλωσης ή καταχώρισης, θεωρείται ότι με αυτό συμπροσβάλλεται και η τμηματική δήλωση διαίρεσης που υποβλήθηκε μετά την άσκηση του ένδικου βοηθήματος.

Άρθρο 143

Εξέταση Δήλωσης Καταχώρισης

1. Εντός προθεσμίας τριών (3) εργάσιμων ημερών από την κατάθεσή της, η δήλωση καταχώρισης σήματος διαβιβάζεται σε αρμόδιο εξεταστή - υπάλληλο της Διεύθυνσης Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, πτυχιούχο ανώτατης σχολής με σχετική με την εξέταση εξειδίκευση και τριετή προϋπηρεσία στην παραπάνω Διεύθυνση, ο οποίος επικουρείται στο έργο του από βοηθό, υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης. Μέσα στην ίδια προθεσμία, η δήλωση και η αποτύπωση του σήματος αναρτώνται και στο διαδικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.
2. Ο εξεταστής στον οποίο διαβιβάστηκε η δήλωση προχωρά αμελλητί στην εξέταση της πληρότητάς της και εφόσον διαπιστώνεται ανάγκη συμπλήρωσης ή διόρθωσης των κατά το νόμο αναγραφτέων στοιχείων, καλεί τον καταθέτη, με κάθε πρόσφορο μέσο με το οποίο διασφαλίζεται απόδειξη παραλαβής, συμπεριλαμβανομένης της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, να συμπληρώσει τη δήλωση εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών. Ο καταθέτης

3. Μέσα σε ένα (1) μήνα από την συμπλήρωση της δήλωσης, ο εξεταστής ερευνά την δήλωση, συντάσσει έκθεση ελέγχου και ενημερώνει με τον τρόπο της προηγούμενης παραγράφου, τον καταθέτη ή τον αντίκλητό του για την τυχόν συνδρομή λόγου σχετικού ή απόλυτου απαραδέκτου, αποστέλλοντάς του τη σχετική έκθεση ελέγχου. Ο καταθέτης μπορεί να υποβάλει κάθε χρήσιμο για την υποστήριξη της υπόθεσής του στοιχείο ή έγγραφο μέσα σε προθεσμία δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ενημέρωσή του.

4. Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την υποβολή της δήλωσης καταχώρισης και υπό την προϋπόθεση ότι δεν συντρέχει λόγος σχετικού ή απόλυτου απαραδέκτου ή ότι δεν έχει ασκηθεί παρέμβαση κατά το άρθρο 144 του παρόντος νόμου, η δήλωση του σήματος γίνεται δεκτή, με την έκδοση σχετικής απόφασης από τον εξεταστή.

5. Οι αποφάσεις του εξεταστή αναρτώνται αμελλητί στο διαδικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου. Περιλήψεις των αποφάσεων που δέχονται το σήμα δημοσιεύονται εντός μηνός από τη δημοσίευση της απόφασης, στο Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Η περίληψη περιέχει το σήμα, το ονοματεπώνυμο και την κατοικία του δηλούντος, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες προς διάκριση των οποίων προορίζεται το σήμα.

Άρθρο 144

Παρέμβαση κατά την εξέταση του σήματος

1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να ασκήσει κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση ενώπιον του αρμόδιου εξεταστή μέσα σε ένα μήνα από την ημέρα κατάθεσης της δήλωσης καταχώρισης σήματος. Δικαίωμα παρέμβασης έχει και κάθε επιμελητήριο και οι ενώσεις καταναλωτών του Ν.2251/1994 για τους λόγους απαραδέκτου του άρθρου 138 του παρόντος νόμου.

2. Η παρέμβαση ασκείται με δικόγραφο υπογεγραμμένο από δικηγόρο που κατατίθεται στην υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου και κοινοποιείται με δικαστικό επιμελητή στον αντίκλητο του καθού με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος είκοσι (20) ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων. Πρόσθετοι λόγοι στην παρέμβαση ασκούνται με δικόγραφο που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου και

3. Περισσότερες ασκηθείσες παρεμβάσεις συνεκδικάζονται.

Άρθρο 145

Διοικητική Επιτροπή Σημάτων(Δ.Ε.Σ.)

1. Για τη δήλωση καταχώρισης σήματος επί της οποίας κατά την εξέταση από τον εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου προέκυψε συνδρομή λόγου σχετικού ή απόλυτου απαραδέκτου ή επί της οποίας έχει ασκηθεί ενώπιον του εξεταστή παρέμβαση, καθώς και για την παρέμβαση αποφασίζει η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων (Δ.Ε.Σ.).
2. Η Δ.Ε.Σ. αποφασίζει επίσης για κάθε αμφισβήτηση που ανακύπτει μεταξύ του εξεταστή και του καταθέτη για την τυπική πληρότητα της δήλωσης κατάθεσης του σήματος.
3. Σε περίπτωση αμφισβήτησης μεταξύ του εξεταστή και του καταθέτη για την τυπική πληρότητα της δήλωσης ή συνδρομής λόγου σχετικού ή απόλυτου απαραδέκτου κατά την εξέταση της δήλωσης ή άσκησης παρέμβασης, ο εξεταστής, εντός της προθεσμίας της παρ. 3 του άρθρου 143 του παρόντος νόμου, διαβιβάζει το σχετικό φάκελο, συμπεριλαμβανομένης υποχρεωτικά της έκθεσης ελέγχου και της τυχόν αλληλογραφίας που είχε με τον καταθέτη, στη Δ.Ε.Σ., η οποία στις περιπτώσεις αυτές καθίσταται μόνη αρμόδια για την κρίση επί της δήλωσης καταχώρισης σήματος.
4. Η Δ.Ε.Σ. δύναται να ανακαλεί τις αποφάσεις της, κατόπιν αίτησης της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου ή του έχοντος έννομο συμφέρον διαδίκου, η οποία κατατίθεται εντός τριάντα ημερών από την επίδοση της υπό ανάκληση απόφασης, εφόσον δεν ελήφθησαν υπόψη εκ παραδρομής κρίσιμα έγγραφα στοιχεία φακέλου της υπόθεσης που είχαν υποβληθεί στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου ή και στη Δ.Ε.Σ., μέχρι το πέρας της διαδικασίας ενώπιόν της. Η Δ.Ε.Σ. αποφασίζει για την αίτηση ανάκλησης μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεση της αίτησης. Σε περίπτωση άσκησης αίτησης ανάκλησης η προθεσμία προσφυγής διακόπτεται μέχρι την επίδοση της απόφασης της Δ.Ε.Σ..
5. Η Δ.Ε.Σ. περιλαμβάνει δέκα (10) τμήματα, καθένα από τα οποία συντίθεται από έναν πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ως πρόεδρο, έναν υπάλληλο α' ή β' βαθμού της Διευθύνσεως Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας

6. Τα μέλη των τμημάτων της Δ.Ε.Σ. διορίζονται με ισάριθμα αναπληρωματικά, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που εκδίδεται το μήνα Σεπτέμβριο κάθε δεύτερου έτους, ύστερα από πρόταση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τους προέδρους των τμημάτων και του Εμπορικού και Ε.Β.Ε.Α και του Ε.Β.Ε.Π. για τους εκπροσώπους τους, οι επτά των οποίων προέρχονται από το Ε.Β.Ε.Α και οι τρεις από το Ε.Β.Ε.Π. Αναπληρωτές του μέλους της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ορίζονται υπάλληλοι με τα ίδια προσόντα με το τακτικό μέλος.

7. Με την ίδια απόφαση ορίζονται σε κάθε τμήμα ένας γραμματέας και ένας βοηθός γραμματέας με τους αναπληρωτές τους. Οι γραμματείς και οι αναπληρωτές τους είναι υπάλληλοι της Διευθύνσεως Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, πτυχιούχοι ανώτατης σχολής και εάν δεν υπάρχουν, υπάλληλοι άλλης Διεύθυνσης της ίδιας Γενικής Γραμματείας, με τα αυτά προσόντα. Οι βοηθοί γραμματείς και οι αναπληρωτές τους είναι υπάλληλοι της παραπάνω Διευθύνσεως και εάν δεν υπάρχουν, υπάλληλοι άλλης Διεύθυνσης της ίδιας Γενικής Γραμματείας.

8. Για την αποζημίωση των ανωτέρω προσώπων εισφέρεται ετησίως στον προϋπολογισμό της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου ποσό από τις απολήψεις του Διεθνούς Γραφείου για τη διεθνή καταχώριση σημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζεται το ύψος του ποσού αυτού, καθώς και η αποζημίωση του καθενός από τα ανωτέρω πρόσωπα.

Άρθρο 146

Λειτουργία Δ.Ε.Σ. – Διαδικαστικοί κανόνες

1. Η Δ.Ε.Σ. εδρεύει στην Αθήνα. Συνεδριάζει στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Γενική Γραμματεία Εμπορίου) και σε γραφείο οριζόμενο με πράξη του αρμόδιου προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας που τοιχοκολλάται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ 1 του παρόντος νόμου.

2. Οι συνεδριάσεις της Δ.Ε.Σ. είναι δημόσιες και τηρούνται πρακτικά. Η Δ.Ε.Σ. συνεδριάζει κατά τμήματα, στα οποία κατανέμονται οι υποθέσεις από τον αρχαιότερο πρόεδρο αυτών, ο οποίος ορίζει και τις ημέρες και ώρες της συνεδρίασης κάθε τμήματος. Ο χρόνος συνεδρίασης γνωστοποιείται με τοιχοκόλληση στο γραφείο της αρμόδιας Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου και αναρτάται στον δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου. Η συζήτηση γίνεται με βάση το έκθεμα που καταρτίζει ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου κατά τη σειρά της υποβολής των δηλώσεων. Το έκθεμα τοιχοκολλάται οκτώ ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης στο γραφείο της παραπάνω Υπηρεσίας και αναρτάται στον δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

3. Πριν από τη συζήτηση καλούνται με επιμέλεια της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου οι διάδικοι. Η οικεία κλήση κοινοποιείται σε αυτούς ή στους αντικλήτους τους πριν από πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, με κάθε πρόσφορο μέσο με το οποίο διασφαλίζεται απόδειξη παραλαβής, συμπεριλαμβανόμενης της ηλεκτρονικής ειδοποίησης. Η υπόθεση συζητείται και με απουσία των διαδίκων που κλητεύτηκαν νόμιμα. Η Δ.Ε.Σ. μπορεί, με αίτηση των διαδίκων ή και αυτεπάγγελτα, να αναβάλλει τη συζήτηση σε τακτή ημερομηνία συζήτησης. Από την απουσία των διαδίκων δεν τεκμαίρεται ομολογία. Η Δ.Ε.Σ. δικάζει ως να ήταν παρόντες οι διάδικοι. Ανακοπή κατά της ερήμην απόφασης δεν επιτρέπεται.

4. Το σύνολο του φακέλου της Δ.Ε.Σ. τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων, με ενημέρωση των σχετικών βιβλίων που τηρούνται στην Υπηρεσία, τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης ενώπιον της Δ.Ε.Σ.. Άλλως δικαιολογείται λόγος αναβολής, εφόσον το ζητήσει ο καταθέτης.

5. Οι διάδικοι παρίστανται με δικηγόρο, μπορούν δε να αναπτύξουν τους ισχυρισμούς τους προφορικά και εγγράφως ενώπιον της Δ.Ε.Σ. και να υποβάλουν κάθε χρήσιμο για την υποστήριξη της υποθέσεώς τους στοιχείο ή έγγραφο. Μπορεί με την αίτηση των διαδίκων να χορηγείται εύλογη κατά την κρίση της διοικητικής επιτροπής σημάτων προθεσμία για την κατάθεση υπομνήματος ή την προσκομιδή σχετικών στοιχείων και εγγράφων. Ενώπιον της Δ.Ε.Σ. γίνονται δεκτά τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Γίνονται δεκτές ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου με κλήτευση του αντιδίκου προ σαράντα οκτώ (48) ωρών. Η Δ.Ε.Σ. μπορεί να επιτρέψει την εξέταση μαρτύρων ενώπιόν της.

6. Με την επιφύλαξη της διάταξης του άρθρου 138 παρ. 3 του παρόντος νόμου, οι λόγοι απαραδέκτου των σημάτων κρίνονται κατά το καθεστώς που υφίσταται κατά τη συζήτηση της δήλωσης ενώπιον της Δ.Ε.Σ..
7. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, οι δε απορριπτικές πρέπει να είναι ειδικά και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένες. Η μειοψηφία καταχωρείται στην απόφαση. Οι αποφάσεις απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση και υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα.
8. Ως προς τη δημοσίευση των αποφάσεων της Δ.Ε.Σ. εφαρμόζεται η παράγραφος 5 του άρθρου 143 του παρόντος νόμου. Οι απορριπτικές αποφάσεις κοινοποιούνται με επιμέλεια της υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου στον καταθέτη ή τον αντίκλητό του.
9. Ως προς την ευταξία στο ακροατήριο, την κατάρτιση των αποφάσεων και των πρακτικών, τους λόγους και τη διαδικασία της εξαίρεσης μελών της επιτροπής εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
10. Η παράβαση διάταξης που ρυθμίζει τη διαδικασία συνεπάγεται ακυρότητα, εάν κατά την κρίση της διοικητικής επιτροπής σημάτων η παράβαση προξένησε βλάβη στον προτείνοντα αυτή διάδικο.

Άρθρο 147

Δικόγραφα που κατατίθενται ενώπιον της Δ.Ε.Σ.

1. Τα δικόγραφα ενώπιον της Δ.Ε.Σ. περιέχουν:
  - α) τα ονόματα και την κατοικία των διαδίκων,
  - β) τη σημείωση του αριθμού της δήλωσης σήματος και της προσβαλλόμενης απόφασης,
  - γ) σαφή και ορισμένη έκθεση των λόγων τους,
  - δ) χρονολογία και υπογραφή του πληρεξουσίου δικηγόρου του διαδίκου.
2. Πριν από κάθε συζήτηση ενώπιον της Δ.Ε.Σ., με ποινή απαραδέκτου, κατατίθεται παράβολο, του οποίου διατάσσεται η απόδοση στον καταθέτη σε περίπτωση παραδοχής της δήλωσης, τριτανακοπής, παρέμβασης ή αίτησης διαγραφής. Το ύψος του παραβόλου ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και μπορεί να αναπροσαρμόζεται. Με αίτηση του παριστάμενου κατά τη συζήτηση πληρεξουσίου δικηγόρου, μπορεί να δοθεί από τον πρόεδρο της επιτροπής προθεσμία πέντε (5) ημερών για την καταβολή του παραβόλου.

3. Ως προς τη συζήτηση και τις αποφάσεις για τριτανακοπές, παρεμβάσεις και αιτήσεις διαγραφής ενώπιον της Δ.Ε.Σ. εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 20 του παρόντος.

4. Στα βιβλία καταχώρισης δικογράφων αναγράφονται και:

α) ο αύξων αριθμός του δικογράφου,

β) η χρονολογία,

γ) το ονοματεπώνυμο του καταθέτη.

5. Τα δικόγραφα της τριτανακοπής, της αίτησης διαγραφής και της παρέμβασης σημειώνονται στο βιβλίο σημάτων και καταχωρούνται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου αμέσως μετά την κατάθεση ή επίδοση του δικογράφου στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 148

Τριτανακοπή

1. Κατά της απόφασης του εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου ή της Δ.Ε.Σ. που δέχεται ολικά ή μερικά τη δήλωση του σήματος, επιτρέπεται η άσκηση τριτανακοπής ενώπιον της ίδιας Επιτροπής, από οποιονδήποτε τρίτο που έχει έννομο συμφέρον, εφόσον δεν παρενέβη στη διαδικασία εξέτασης της δήλωσης του σήματος. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και τα επιμελητήρια και οι ενώσεις καταναλωτών του Ν.2251/1994 στις περιπτώσεις του άρθρου 138 του παρόντος νόμου. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την άσκηση τριτανακοπής ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, με την επιφύλαξη του εδαφίου β' της παρ. 3 του άρθρου 150 του παρόντος νόμου.

2. Η τριτανακοπή κατά αποφάσεων της διοικητικής επιτροπής σημάτων ασκείται με δικόγραφο, που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου και συντάσσεται έκθεση κατάθεσης.

3. Αντί της κατάθεσης, η τριτανακοπή κατά αποφάσεων της Δ.Ε.Σ. δύναται να ασκηθεί και με κοινοποίηση του οικείου δικογράφου, κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για την επίδοση, στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου και εντός της επομένης από την επίδοση καταχωρείται στο Βιβλίο Σημάτων.

4. Η τριτανακοπή κατά απόφασης της Δ.Ε.Σ. και των αρμοδίων δικαστηρίων, που δέχεται το εθνικό ή διεθνές σήμα, ασκείται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών, που αρχίζει από την πρώτη ημέρα του επομένου μήνα της πραγματικής κυκλοφορίας

5. Η τριτανακοπή κοινοποιείται στον αντίκλητο του καθού με επιμέλεια του τριτανακόπτοντα με δικαστικό επιμελητή, δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης ενώπιον της Δ.Ε.Σ..

6. Πρόσθετοι λόγοι τριτανακοπής ενώπιον της Δ.Ε.Σ. προβάλλονται με δικόγραφο που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου δέκα ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης και συντάσσεται πράξη κατάθεσης. Το δικόγραφο κοινοποιείται στον καθού με επιμέλεια του τριτανακόπτοντα με δικαστικό επιμελητή επτά (7) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία συζήτησης.

7. Προσφυγή από τον τριτανακόπτοντα ασκείται μόνον κατά της απόφασης της Δ.Ε.Σ. που εκδίδεται για την τριτανακοπή.

Άρθρο 149

Παρέμβαση

1. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να παρέμβει κυρίως ή προσθέτως ενώπιον της Δ.Ε.Σ. και των αρμόδιων δικαστηρίων. Δικαίωμα παρέμβασης έχει και κάθε επιμελητήριο και οι ενώσεις καταναλωτών του Ν.2251/1994 για τους λόγους απαραδέκτου του άρθρου 138 του παρόντος νόμου.

2. Η παρέμβαση ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 150

Προσφυγή

1. Κατά των αποφάσεων της Δ.Ε.Σ. επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

2. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, που αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης της Δ.Ε.Σ., με κατάθεση του δικογράφου στη γραμματεία του ανωτέρω δικαστηρίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

3. Ο προσφεύγων μέσα σε ένα (1) μήνα από την κατάθεση της προσφυγής επιδίδει αντίγραφο της προσφυγής με ποινή απαραδέκτου της συζήτησης, σ' αυτούς που έχουν καταστεί διάδικοι ενώπιον της Δ.Ε.Σ., οι οποίοι δικαιούνται να ασκήσουν

4. Η επίδοση μπορεί να γίνει και προς αυτόν που είναι σημειωμένος στο Βιβλίο Σημάτων ως αντίκλητος. Η κλήτευση των δικαιούχων διεθνών και κοινοτικών σημάτων για άσκηση παρέμβασης γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
5. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου μπορούν να προσκομισθούν στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών για πρώτη φορά, εφόσον κλητεύθηκε ο αντίδικος σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν την ένορκη βεβαίωση.
6. Κατά της απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου επιτρέπεται έφεση. Το διοικητικό Εφετείο αποφαινεται αμετάκλητα.

Άρθρο 151

Καταχώριση

1. Οι αποφάσεις του εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου, της Δ.Ε.Σ. και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, καθώς και οι αιτήσεις ενώπιον του εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου, της Δ.Ε.Σ. και τα ένδικα βοηθήματα σημειώνονται στο Βιβλίο Σημάτων του άρθρου 140 παρ. 7 του παρόντος νόμου και καταχωρούνται στο δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου. Όταν το σήμα γίνει δεκτό με αμετάκλητη απόφαση, σημειώνεται στο Βιβλίο Σημάτων η λέξη «καταχωρίσθηκε» με τις τυχόν μεταβολές ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες στα οποία αναφέρεται το σήμα. Η πράξη καταχώρισης χρονολογείται και υπογράφεται αρμοδίως. Το σήμα που έγινε δεκτό θεωρείται ότι καταχωρήθηκε από την ημέρα υποβολής της δήλωσης.
2. Στο Βιβλίο Σημάτων σημειώνονται όλες οι νομικές μεταβολές του σήματος και του δικαιώματος επί του σήματος.
3. Το Βιβλίο Σημάτων είναι δημόσιο. Αντίγραφα ή αποσπάσματα των εγγραφών παρέχονται σε κάθε αιτούντα, στο δε δικαιούχο του σήματος ατελώς.

Άρθρο 152

Επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση

1. Ο καταθέτης ή ο δικαιούχος σήματος ή οποιοσδήποτε άλλος διάδικος σε διαδικασία ενώπιον του εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου ή της Δ.Ε.Σ.,

2. Η παρ. 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται στις προθεσμίες άσκησης τριτανακοπής, παρέμβασης ενώπιον του εξεταστή του άρθρου 143 του παρόντος νόμου, καθώς και στην προθεσμία διεκδίκησης διεθνούς προτεραιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 183 παρ. 1 του παρόντος νόμου.
3. Η αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση υποβάλλεται ενώπιον της Δ.Ε.Σ. μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την παύση του κωλύματος και σε κάθε περίπτωση το αργότερο μέσα σε ένα έτος από τη λήξη της προθεσμίας που δεν τηρήθηκε.
4. Η απόφαση της Δ.Ε.Σ. για την επαναφορά δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα από οποιονδήποτε διάδικο.
5. Ο αιτών που πέτυχε την αποκατάσταση των δικαιωμάτων του, μετά από αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, δεν μπορεί να τα επικαλεσθεί έναντι τρίτων που τυχόν απέκτησαν καλόπιστα δικαίωμα κατά το διάστημα που μεσολάβησε από τη λήξη της προθεσμίας που δεν τηρήθηκε μέχρι την έκδοση απόφασης της Δ.Ε.Σ. για την επαναφορά.
6. Σε περίπτωση απώλειας της προθεσμίας ανανέωσης σήματος, η εξάμηνη περίοδος χάριτος, κατά τις διατάξεις του άρθρου 157 παρ. 3 του παρόντος νόμου, δεν προσμετράται στην προθεσμία του ενός έτους κατά την παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 153

Χρονική προτεραιότητα σήματος

Η χρονική προτεραιότητα του σήματος καθορίζεται από την ημέρα και ώρα που υποβλήθηκε η δήλωση. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής, η χρονική προτεραιότητα καθορίζεται από την ημέρα και ώρα λήψης της από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 154

Ηλεκτρονική καρτέλα σήματος

1. Για κάθε δήλωση καταχώρισης δημιουργείται δημόσια διαδικτυακή καρτέλα του οικείου σήματος, στην οποία σημειώνονται τα προβλεπόμενα από τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 151 του παρόντος νόμου.
2. Στην καρτέλα καταχωρείται ηλεκτρονικά και το πλήρες περιεχόμενο των ανωτέρω στοιχείων, το οποίο είναι προσβάσιμο στον αιτούντα ή το δικαιούχο του σήματος ατελώς.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται η μορφή στην οποία καταχωρείται το πλήρες περιεχόμενο των στοιχείων κατά την προηγούμενη παράγραφο, οι όροι και οι προϋποθέσεις πρόσβασης του δικαιούχου και των τρίτων στις πληροφορίες αυτές, οι τεχνικές προδιαγραφές, η τεχνική διαχείριση, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ - ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Άρθρο 155

Προστασία σήματος

1. Η καταχώριση του σήματος παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα της χρήσης αυτού και ιδίως το δικαίωμα να επιθέτει αυτό στα προϊόντα, τα οποία προορίζεται να διακρίνει, να χαρακτηρίζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, να επιθέτει αυτό στα περικαλύμματα και στις συσκευασίες των εμπορευμάτων, στο χαρτί αλληλογραφίας, στα τιμολόγια, στους τιμοκαταλόγους, στις αγγελίες, στις κάθε είδους διαφημίσεις, ως και σε άλλο έντυπο υλικό και να το χρησιμοποιεί σε ηλεκτρονικά ή οπτικοακουστικά μέσα.
2. Ως χρήση του σήματος θεωρείται επίσης:
  - α) η χρήση του σήματος που γίνεται υπό μορφή που διαφέρει ως προς τα στοιχεία του, τα οποία όμως δε μεταβάλλουν το διακριτικό χαρακτήρα αυτού,
  - β) η επίθεση του σήματος σε προϊόντα ή στη συσκευασία τους στην Ελλάδα με προορισμό αποκλειστικά την εξαγωγή,
  - γ) η χρήση του σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, καθώς και η χρήση συλλογικού σήματος από δικαιούμενα προς τούτο πρόσωπα,

3. Ο δικαιούχος του σήματος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές χωρίς την άδειά του :

α) σημείο ταυτόσημο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωρισθεί (παραποίηση),

β) σημείο για το οποίο, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητας του με το σήμα και της ταυτότητας ή ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα (απομίμηση), υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης, περιλαμβανομένου και του κινδύνου συσχέτισης,

γ) σημείο ταυτόσημο ή παρόμοιο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το σήμα, αν αυτό χαιρεί φήμης και η χρησιμοποίηση του σημείου θα προσπύριζε, χωρίς εύλογη αιτία, στον προσβολέα αθέμιτο όφελος ή θα έβλαπτε το διακριτικό του χαρακτήρα ή τη φήμη του.

4. Ο δικαιούχος του σήματος δικαιούται επίσης να απαγορεύει σε κάθε τρίτο :

α) την απλή διέλευση παραποιημένων ή απομιμητικών προϊόντων μέσα από την ελληνική επικράτεια με προορισμό άλλη χώρα, ή την εισαγωγή με σκοπό την επανεξαγωγή,

β) την επίθεση του σήματος σε γνήσια προϊόντα παραγωγής του που όμως ο ίδιος προόριζε να κυκλοφορήσει ως ανώνυμα,

γ) την αφαίρεση του σήματος από γνήσια προϊόντα και τη διάθεσή τους στην αγορά ως ανώνυμων ή με άλλο σήμα.

Άρθρο 156

Περιορισμός προστασίας

1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα στο δικαιούχο δεν παρεμποδίζει τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές το όνομα, το επώνυμο, την επωνυμία και τη διεύθυνσή του, ως και ενδείξεις σχετικές με το είδος, την ποιότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, το χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλα χαρακτηριστικά του, καθώς και το ίδιο το σήμα, αν τούτο είναι αναγκαίο προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, ιδίως δε όταν πρόκειται για εξαρτήματα ή ανταλλακτικά. Η χρήση αυτή πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή στο εμπόριο και ιδίως όχι εν είδει σήματος.

2. Ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος ή άλλου προγενέστερου δικαιώματος, κατά την έννοια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 139 του παρόντος νόμου, δεν έχει το δικαίωμα να απαγορεύσει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος για τα προϊόντα ή τις

3. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν παρεμποδίζει τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές ένα προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος, αν το δικαίωμα αυτό ασκείται στα εδαφικά όρια, στα οποία αναγνωρίζεται.
4. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στο δικαιούχο του να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί με το σήμα αυτό μέσα στον Ενιαίο Οικονομικό Χώρο από τον ίδιο το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται, αν ο δικαιούχος έχει εύλογη αιτία να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιώνεται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.
5. Εάν το σήμα αποτελείται από μόνο το όνομα του καταθέτη, το ίδιο δε όνομα έχει ήδη κατατεθεί από άλλον ως σήμα για να διακρίνει ταυτόσημα ή ομοειδή προϊόντα, πρέπει να προστεθεί κάποιο διακριτικό σημείο για σαφή διάκρισή του από το προηγούμενο.

Άρθρο 157

Διάρκεια της προστασίας

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, η προστασία του σήματος διαρκεί για μια δεκαετία που αρχίζει από την κατάθεση.
2. Η διάρκεια της προστασίας μπορεί να παρατείνεται για μια δεκαετία με αίτηση του δικαιούχου και με την εμπρόθεσμη υποβολή στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας του κατά νόμο παραβόλου υπέρ του δημοσίου.
3. Η υποβολή του παραβόλου γίνεται εντός του τελευταίου έτους της προστασίας. Η υποβολή της αίτησης και του παραβόλου δύναται επίσης να γίνει εντός πρόσθετης προθεσμίας έξι (6) μηνών μετά τη λήξη της δεκαετίας, υπό τον όρο της καταβολής παραβόλου αυξημένου κατά το ήμισυ.
4. Εάν προσκομισθεί εμπρόθεσμα το κατά νόμο παράβολο σημειώνεται τούτο στο περιθώριο της αρχικής κατάθεσης.
5. Με την επιφύλαξη των άρθρων 177 παρ.8 και 178 παρ.2 του παρόντος νόμου, το σήμα διαγράφεται από το οικείο Βιβλίο Σημάτων και συντάσσεται σχετική

6. Κάθε αμφισβήτηση μεταξύ του αιτούντος την παράταση της προστασίας και της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου, ως και κάθε αντίρρηση ως προς την κατά την παρ. 5 του παρόντος άρθρου διαγραφή, λύεται από τη Δ.Ε.Σ., με αίτηση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 158

Απόσβεση του δικαιώματος

Το δικαίωμα στο σήμα αποσβέννεται με δήλωση παραίτησης του δικαιούχου στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου, η οποία και υποχρεούται να διαγράψει το σήμα από το Βιβλίο Σημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΣΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 159

Μεταβίβαση

1. Το δικαίωμα στο σήμα ή στη δήλωση σήματος που κατατέθηκε είναι μεταβιβάσιμο εν ζωή ή αιτία θανάτου, ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση της επιχείρησης. Επιτρέπεται επίσης η μεταβίβαση του σήματος ή της δήλωσης σήματος για ορισμένα μόνο από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί ή δηλωθεί, εκτός εάν η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου κρίνει ότι δημιουργείται προφανής κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

2. Η μεταβίβαση έχει ισχύ έναντι των τρίτων μόνο μετά την καταχώριση αυτής στο Βιβλίο Σημάτων. Η συμφωνία για την ανωτέρω μεταβίβαση καταχωρείται στο Βιβλίο Σημάτων, εφόσον προσκομίζεται εγγράφως με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής των συμβαλλομένων από δημόσια ή δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο.

3. Εάν μεταβιβασθεί το σήμα κατά το χρονικό διάστημα που η υπόθεση είναι εκκρεμής ενώπιον της Δ.Ε.Σ. ή των αρμοδίων διοικητικών δικαστηρίων, ο αποκτών δικαιούται να ασκήσει κύρια παρέμβαση και ο δικαιοπάροχος πρόσθετη παρέμβαση

4. Μέχρι και την ενώπιον του διοικητικού εφετείου συζήτηση, ο καταθέτης μπορεί να αποκτήσει εκ μεταβίβασης προγενέστερο σήμα που κωλύει την καταχώριση της κρινόμενης δήλωσής του, οπότε η καταχώριση της μεταβίβασης στο Βιβλίο Σημάτων αίρει αυτοδικαίως το λόγο που κώλυε την καταχώριση. Το διοικητικό δικαστήριο δεσμεύεται να λάβει υπόψη του την ως άνω μεταβίβαση με μόνη την προσκόμιση αντιγράφου της μερίδας του σήματος, όπου σημειώνεται η μεταβίβαση.

Άρθρο 160

Άδεια χρήσης

1. Επιτρέπεται η παραχώρηση αποκλειστικής ή μη χρήσης του εθνικού ή διεθνούς με ισχύ στην Ελλάδα σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και για το σύνολο ή τμήμα της ελληνικής επικράτειας, εκτός εάν η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου κρίνει ότι δημιουργείται προφανής κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας. Η συμφωνία για την ανωτέρω παραχώρηση είναι άτυπη και έχει ισχύ έναντι των τρίτων, μόνον εφόσον προκύπτει από έγγραφο βέβαιης χρονολογίας. Αν όμως η παραχώρηση γίνεται μεταξύ εταιρειών του ίδιου ομίλου ή μεταξύ του κυρίου μετόχου ή εταίρου και της εταιρείας του, η σχετική συμφωνία ισχύει έναντι τρίτων και χωρίς να προκύπτει από έγγραφο βεβαίωση χρονολογίας.

2. Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα από το σήμα κατά του αδειούχου που παραβιάζει διατάξεις της σύμβασης για την παραχώρηση άδειας χρήσης σχετικά με: α) τη διάρκεια της άδειας, β) τη μορφή, με την οποία μπορεί, σύμφωνα με την καταχώριση, να χρησιμοποιηθεί το σήμα, γ) το είδος των προϊόντων ή των υπηρεσιών, για τις οποίες έχει παραχωρηθεί η άδεια, δ) την περιοχή, μέσα στην οποία επιτρέπεται η επίθεση του σήματος και ε) την ποιότητα των προϊόντων που κατασκευάζει ή των υπηρεσιών που παρέχει ο αδειούχος.

3. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι ο αδειούχος χρήσης σήματος δικαιούται να παραχωρήσει υποάδειες χρήσης αυτού με τη διαδικασία και τους όρους της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

4. Τις αξιώσεις επί προσβολής του σήματος ασκεί αυτοτελώς και ο αδειούχος χρήσης σήματος, εφόσον συναινεί ο δικαιούχος. Εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά, ο αποκλειστικός αδειούχος μπορεί και χωρίς τη συναίνεση του

5. Ο δικαιούχος και ο αδειούχος έχουν ο καθένας αυτοτελή αξίωση κατά του προσβολέα του σήματος για αποκατάσταση κάθε ζημιάς τους.

6. Εάν λυθεί ή τροποποιηθεί η συμφωνία παραχώρησης άδειας χρήσης, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου ενημερώνει σχετικά το Βιβλίο Σημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΣΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 161

Αξιώσεις επί προσβολής

1. Όποιος κατά παράβαση του άρθρου 155 του παρόντος νόμου χρησιμοποιεί, παραποιεί ή, κατά τρόπο που δημιουργεί κίνδυνο σύγχυσης, απομιμείται σήμα που ανήκει σε άλλον ή κατά οποιοδήποτε άλλο τρόπο προσβάλλει το σήμα, μπορεί να εναχθεί για άρση της προσβολής και την παράλειψή της στο μέλλον, καθώς και για αποζημίωση.

2. Με την αξίωση για την άρση της προσβολής, ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει μεταξύ άλλων: α) την απόσυρση από το εμπόριο των εμπορευμάτων που κρίθηκε ότι προσβάλλουν δικαίωμα του σήματος και, εφόσον απαιτείται, των υλικών που κυρίως χρησίμευσαν στην προσβολή, β) την αφαίρεση του προσβάλλοντος σήματος ή του διακριτικού γνωρίσματος ή εφόσον τούτο δεν είναι δυνατόν την οριστική απομάκρυνση των εμπορευμάτων που φέρουν το προσβάλλον σημείο από το εμπόριο και γ) την καταστροφή αυτών. Το δικαστήριο διατάσσει εκτέλεση των μέτρων αυτών με έξοδα του προσβολέα, εκτός αν συνηγορούν ειδικοί λόγοι για το αντίθετο. Η απόφαση εκτελείται και κατά οποιουδήποτε ενδιάμεσου, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιήθηκαν για την προσβολή, ακόμα και αν αυτός δεν ήταν διάδικος στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η εκτελούμενη απόφαση.

3. Εφόσον το δικαστήριο καταδικάσει σε παράλειψη πράξης, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή τριών (3.000) έως δέκα (10.000) χιλιάδων ευρώ υπέρ του δικαιούχου, καθώς και προσωπική κράτηση μέχρι ένα (1) έτος. Το ίδιο ισχύει και όταν η καταδίκη γίνεται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Κατά τα λοιπά ισχύει το άρθρο 947 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.
4. Τα δικαιώματα του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του παρόντος άρθρου έχει ο δικαιούχος και κατά ενδιάμεσου, οι υπηρεσίες του οποίου χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή δικαιωμάτων.
5. Όποιος υπαιτίως προσβάλλει ξένο σήμα υποχρεούται σε αποζημίωση και σε ικανοποίηση της ηθικής βλάβης.
6. Η αποζημίωση δύναται να υπολογισθεί και με βάση το ποσόν, το οποίο θα είχε καταβάλει ο προσβολέας, αν είχε ζητήσει την άδεια χρήσης από το δικαιούχο.
7. Το δικαστήριο κατά τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνει, μεταξύ άλλων, υπόψη του τις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, καθώς και την απώλεια κερδών που υφίσταται ο δικαιούχος και τα τυχόν οφέλη που αποκόμισε ο προσβολέας.
8. Όταν δεν υπάρχει υπαιτιότητα του υπόχρεου, ο δικαιούχος μπορεί να αξιώσει είτε το ποσό κατά το οποίο ο υπόχρεος ωφελήθηκε από την εκμετάλλευση του σήματος χωρίς τη συγκατάθεσή του, είτε την απόδοση του κέρδους που ο υπόχρεος απεκόμισε από την εκμετάλλευση αυτή.
9. Η αγωγή εγείρεται ενώπιον του αρμοδίου μονομελούς πρωτοδικείου, ανεξαρτήτως ποσού και δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. Η αξίωση για αποζημίωση παραγράφεται μετά πενταετία από το τέλος του έτους κατά το οποίο έγινε το πρώτον η προσβολή. Επί διακοπής της παραγραφής, νέα παραγραφή αρχίζει από τη λήξη του έτους στο οποίο συνέπεσε το πέρας της διακοπής.
10. Οι αξιώσεις της πρώτης παραγράφου δύναται να εισαχθούν και στο αρμόδιο πολυμελές πρωτοδικείο, εφόσον ασκούνται και άλλες αξιώσεις.
11. Προκειμένου για ταυτόσημο σήμα για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες, καθώς και για σήμα που διαφέρει ως προς τα στοιχεία που δε μεταβάλλουν το διακριτικό του χαρακτήρα, για την πλήρη απόδειξη προσβολής αρκεί η προσκομιδή του πιστοποιητικού καταχώρισης του προσβαλλόμενου σήματος.

Άρθρο 162

Απόδειξη

1. Όταν ένας διάδικος έχει προσκομίσει ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και επαρκή προς στήριξη των ισχυρισμών του περί προσβολής του σήματος, παράλληλα δε επικαλείται αποδεικτικά στοιχεία που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου, ο πρόεδρος επί πολυμελούς δικαστηρίου ή ο δικαστής μονομελούς δικαστηρίου, ύστερα από αίτηση του διαδίκου, μπορεί να διατάξει την προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων από τον αντίδικο. Η ύπαρξη ικανής ποσότητας προϊόντων με το προσβάλλον σήμα θεωρείται βάσιμο αποδεικτικό στοιχείο.
2. Αν συντρέχει προσβολή του σήματος σε εμπορική κλίμακα, το δικαστήριο μπορεί επίσης, εφόσον το κρίνει πρόσφορο, ύστερα από αίτηση διαδίκου, να διατάξει την κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων, που βρίσκονται υπό τον έλεγχο του αντιδίκου, σχετικών με το θέμα της προσβολής του δικαιώματος.
3. Το δικαστήριο, σε κάθε περίπτωση, κατ' αίτηση του υπόχρεου προς παροχή πληροφοριών, λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να διασφαλίσει την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών.
4. Επί προσβολής σήματος, ο πρόεδρος επί πολυμελούς δικαστηρίου ή ο δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου, ύστερα από αιτιολογημένο αίτημα του διαδίκου που υποβάλλεται με την αγωγή ή και αυτοτελώς στο πλαίσιο δίκης ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί και πριν από την ορισμένη δικάσιμο, να διατάσσει την παροχή από τον αντίδικο πληροφοριών για την προέλευση και τα δίκτυα διανομής των εμπορευμάτων ή της παροχής των υπηρεσιών που προσβάλλουν το σήμα. Το ίδιο μπορεί να διατάσσεται και κατά οποιουδήποτε άλλου προσώπου, το οποίο: α) βρέθηκε να κατέχει παράνομα τα εμπορεύματα σε εμπορική κλίμακα ή β) βρέθηκε να χρησιμοποιεί τις παράνομες υπηρεσίες σε εμπορική κλίμακα ή γ) διαπιστώθηκε ότι παρείχε, σε εμπορική κλίμακα, υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες για την προσβολή σήματος ή δ) ευλόγως υποδείχθηκε από πρόσωπο των τριών προηγούμενων περιπτώσεων ως ενεργά εμπλεκόμενο στην παραγωγή, κατασκευή ή διανομή των εμπορευμάτων ή στην παροχή των υπηρεσιών που παράγονται ή προσφέρονται σε εμπορική κλίμακα.
5. Οι πληροφορίες της παρ. 4 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν, εφόσον ενδείκνυται: α) τα ονοματεπώνυμα και τις διευθύνσεις των παραγωγών, κατασκευαστών, διανομέων, προμηθευτών και λοιπών προηγούμενων κατόχων του προϊόντος ή της υπηρεσίας, καθώς και των παραληπτών χονδρεμπόρων και των

6. Τα αναφερόμενα στα άρθρα 401 και 402 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας πρόσωπα δικαιούνται να αρνηθούν να παράσχουν τις αιτούμενες ως άνω πληροφορίες.
7. Οι παράγραφοι 3 και 4 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων, οι οποίες: α) παρέχουν στο δικαιούχο δικαιώματα πληρέστερης ενημέρωσης ή β) διέπουν τη χρήση, στο πλαίσιο αστικής ή ποινικής διαδικασίας, των πληροφοριών που γνωστοποιούνται βάσει των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου ή γ) διέπουν την ευθύνη για καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος ενημέρωσης ή δ) διέπουν την προστασία της εμπιστευτικότητας των πηγών πληροφοριών ή την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων.
8. Αν ο διάδικος κληθεί και αδικαιολόγητα δεν προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία κατά τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, οι αντίστοιχοι προς απόδειξη ισχυρισμοί του διαδίκου που ζήτησε την προσκόμιση ή την κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων τεκμαίρονται αποδεδειγμένοι, χωρίς να επιτρέπεται ανταπόδειξη ως προς αυτούς. Όποιος αδικαιολόγητα παραβεί διαταγή του δικαστηρίου κατά τις παραγράφους 1 έως 3 του παρόντος άρθρου, καταδικάζεται, εκτός από τα δικαστικά έξοδα και σε χρηματική ποινή ύψους πενήντα χιλιάδων (50.000) έως εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.
9. Εφόσον ο υπόχρεος προς πληροφόρηση παράσχει ανακριβείς πληροφορίες από δόλο ή από βαρεία αμέλεια, ευθύνεται για τη ζημία που εκ του λόγου τούτου προξένησε.
10. Οι πληροφορίες που ελήφθησαν σύμφωνα με το παρόν άρθρο δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν για την ποινική δίωξη του υπόχρεου προς πληροφόρηση.

Άρθρο 163

Δικαστικά έξοδα

Στις υποθέσεις του παρόντος νόμου τα εν γένει δικαστικά έξοδα περιλαμβάνουν υποχρεωτικά και κάθε άλλη συναφή δαπάνη, όπως τα έξοδα των μαρτύρων, τις αμοιβές των πληρεξουσίων δικηγόρων, τις αμοιβές των πραγματογνωμόνων και τεχνικών συμβούλων των διαδίκων και τις δαπάνες για την ανακάλυψη των προσβολών, στις οποίες ευλόγως υποβλήθηκε ο νικήσας διάδικος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 173 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Άρθρο 164

Ασφαλιστικά μέτρα

1. Όποιος έχει αξίωση για άρση και παράλειψη λόγω προσβολής ή επικείμενης προσβολής του σήματος μπορεί να ζητήσει και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.
2. Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να ζητήσει τη συντηρητική κατάσχεση ή την προσωρινή απόδοση σ' αυτόν των εμπορευμάτων με το προσβάλλον διακριτικό γνώρισμα, προκειμένου να εμποδιστεί η είσοδος ή η κυκλοφορία τους στο δίκτυο εμπορικής διανομής.
3. Σε περίπτωση προσβολών που διαπράττονται σε εμπορική κλίμακα και εφόσον ο δικαιούχος του σήματος αποδεικνύει την ύπαρξη περιστάσεων που είναι δυνατόν να θέσουν σε κίνδυνο την καταβολή της αποζημίωσης που έχει ζητήσει με τακτική αγωγή και προσκομίζει ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία ότι το σήμα του προσβάλλεται ή επίκειται προσβολή του, το αρμόδιο δικαστήριο δύναται να διατάσσει τη συντηρητική κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων του καθού, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης των τραπεζικών λογαριασμών του. Για το σκοπό αυτό το δικαστήριο, αν το κρίνει πρόσφορο, μπορεί να διατάσσει τον προσβολέα στην κοινοποίηση τραπεζικών, χρηματοοικονομικών ή εμπορικών εγγράφων ή την προσήκουσα πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες με τον όρο ότι διασφαλίζεται η προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών, κατά τους όρους της παρ. 2 του άρθρου 162 του παρόντος νόμου.
4. Τα ασφαλιστικά μέτρα των προηγούμενων παραγράφων και η χορήγηση προσωρινής διαταγής, σύμφωνα με το άρθρο 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δύναται να διαταχθούν και χωρίς προηγούμενη ακρόαση του καθού, ιδίως όταν τυχόν καθυστέρηση θα προκαλούσε ανεπανόρθωτη ζημία στο δικαιούχο. Προκειμένου το αρμόδιο δικαστήριο να λάβει τα ανωτέρω μέτρα μπορεί να ζητήσει από τον αιτούντα να προσκομίσει κάθε ευλόγως διαθέσιμο αποδεικτικό στοιχείο για να σχηματίσει την πεποίθηση ότι το δικαίωμά του προσβάλλεται ή ότι επίκειται προσβολή του.
5. Σε κάθε περίπτωση εφαρμόζονται εν προκειμένω οι παράγραφοι 4 έως 7 του άρθρου 162 του παρόντος νόμου.
6. Η δήλωση καταθέσεως σήματος από το πρόσωπο, κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, δεν κωλύει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατ' αυτού.
7. Αρμόδιο για τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων είναι το μονομελές πρωτοδικείο τόσο της περιφέρειας στην οποία ευρίσκονται τα προϊόντα ή παρέχονται

8. Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά των ενδιαμέσων, οι υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιούνται από τρίτο για την προσβολή του σήματός του.

Άρθρο 165

Μέτρα προστασίας των αποδεικτικών στοιχείων

1. Εφόσον επαρκώς πιθανολογείται, με ευλόγως διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, προσβολή ή επικείμενη προσβολή του σήματος και κάθε καθυστέρηση δύναται να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημία στο δικαιούχο ή υπάρχει εύλογα πιθανολογούμενος κίνδυνος καταστροφής των αποδεικτικών στοιχείων, το μονομελές πρωτοδικείο μπορεί να διατάσσει ως ασφαλιστικό μέτρο τη συντηρητική κατάσχεση των παράνομων προϊόντων που κατέχονται από τον καθού και, εφόσον ενδείκνυται, των υλικών και των εργαλείων που αποτελούν μέσο τέλεσης ή προϊόν ή απόδειξη της προσβολής. Αντί για συντηρητική κατάσχεση το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την αναλυτική απογραφή των αντικειμένων αυτών, συμπεριλαμβανομένης και της φωτογράφησής τους, τη λήψη δειγμάτων των ανωτέρω προϊόντων, καθώς και σχετικών εγγράφων. Στις παραπάνω περιπτώσεις το δικαστήριο δύναται να συζητήσει την αίτηση χωρίς να κλητεύσει εκείνον κατά του οποίου απευθύνεται προσωρινή διαταγή κατά το άρθρο 691 παρ. 2 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

2. Εφόσον τα μέτρα αυτά είναι πρόσφορα για να θεμελιώσει ο αιτών τις αξιώσεις, λόγω προσβολής του σήματος, το δικαστήριο διατάσσει τα ως άνω μέτρα διασφαλίζοντας την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών.

3. Η αίτηση του δικαιούχου δεν απαιτεί λεπτομερή προσδιορισμό των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά αρκεί ο προσδιορισμός τους κατά κατηγορία.

4. Σε περίπτωση που ληφθούν τα ανωτέρω μέτρα, χωρίς να ακουστεί ο καθού, τούτος λαμβάνει γνώση με κοινοποίηση το αργότερο μέχρι και την πρώτη εργάσιμη μέρα μετά την εκτέλεση της προσωρινής διαταγής, διαφορετικά οι διαδικαστικές πράξεις που συνιστούν αυτή καθίστανται άκυρες.

5. Το δικαστήριο μπορεί να διατάσσει τα ανωτέρω μέτρα υπό τον όρο να δοθεί εγγύηση από τον αιτούντα που καθορίζεται με την απόφασή του ή με την προσωρινή διαταγή, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποκατάσταση της ζημίας που ενδέχεται να υποστεί ο καθού εξ αυτών των μέτρων.

6. Στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, το δικαστήριο τάσσει υποχρεωτικώς προθεσμία για την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, η

7. Αν τα ανωτέρω ασφαλιστικά μέτρα ανακληθούν ή παύσουν να ισχύουν εξαιτίας οποιασδήποτε πράξης ή παράλειψης του αιτούντος ή αν διαπιστωθεί εκ των υστέρων ότι δεν υπήρξε προσβολή ή απειλή προσβολής των δικαιωμάτων του δικαιούχου, το δικαστήριο μπορεί να καταδικάσει τον αιτούντα, ύστερα από αίτηση του καθού, να καταβάλει σε αυτόν πλήρη αποζημίωση για κάθε ζημία.

Άρθρο 166 **Αναλογικότητα**

Οι ρυθμίσεις, οι κυρώσεις και τα μέτρα των άρθρων 161 έως 165 τελούν υπό την αρχή της αναλογικότητας.

Άρθρο 167 **Ποινικές διατάξεις**

1. Τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ : α) όποιος εν γνώσει χρησιμοποιεί σήμα κατά παράβαση του άρθρου 155 παρ. 3 περίπτωση α' ή β' του παρόντος νόμου, β) όποιος χρησιμοποιεί σήμα φήμης, κατά παράβαση του άρθρου 155 παρ. 3 περίπτωση γ' του παρόντος νόμου με πρόθεση να εκμεταλλευτεί ή να βλάψει τη φήμη του, γ) όποιος εν γνώσει θέτει σε κυκλοφορία, κατέχει, εισάγει ή εξάγει προϊόντα που φέρουν αλλότριο σήμα ή προσφέρει υπηρεσίες με αλλότριο σήμα και δ) όποιος εν γνώσει τελεί μία από τις πράξεις του άρθρου 155 παρ. 4 περίπτωση α', β', και γ' του παρόντος νόμου.

2. Αν το όφελος που επιδιώχθηκε ή η ζημία που απειλήθηκε από τις πράξεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου είναι ιδιαίτερα μεγάλη και συντρέχει εκμετάλλευση σε εμπορική κλίμακα ή ο υπόχρεος τελεί τις πράξεις αυτές κατ' επάγγελμα, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και χρηματική ποινή τριών χιλιάδων (3.000) έως τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται μόνον επί προσβολής σήματος με ίδιο διακριτικό γνώρισμα και ταυτότητα ή ομοιότητα προϊόντων.

3. Όποιος χρησιμοποιεί τα σύμβολα και σημεία, που αναφέρονται στο άρθρο 138 παρ. 2 περίπτωση α' του παρόντος νόμου, διώκεται αυτεπαγγέλτως και τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα έτος και με χρηματική ποινή μέχρι δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

4. Η απόπειρα τέλεσης των ως άνω πράξεων τιμωρείται με μειωμένη την ποινή των ανωτέρω παραγράφων.
5. Όποιος εν γνώσει του υπέβαλε αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων των άρθρων 164 και 165 του παρόντος και εκ των υστέρων διαπιστώθηκε ότι δεν υπήρξε προσβολή ή απειλή προσβολής των δικαιωμάτων του ως δικαιούχου και τα ασφαλιστικά μέτρα ανακλήθηκαν, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και με χρηματική ποινή πέντε χιλιάδων ευρώ.
6. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1, 2 και 5 του παρόντος άρθρου, η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από έγκληση.

Άρθρο 168

Δημοσίευση αποφάσεων – Διοικητικές ποινές

1. Αποφάσεις αστικών δικαστηρίων ή τελεσίδικες αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων που αφορούν σε δικαιώματα του παρόντος νόμου μπορεί, ύστερα από αίτηση του ενάγοντος και με δαπάνες του προσβολέα, να διατάσσουν τα ενδεικνυόμενα μέτρα για τη διάδοση των πληροφοριών σχετικά με την απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της ανάρτησης της απόφασης, καθώς και της πλήρους ή μερικής δημοσίευσής της στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή στο διαδίκτυο. Το δικαστήριο αποφασίζει τον προσηκόντα τρόπο πληροφόρησης, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας. Η αξίωση αυτή αποσβέννυται αν τα μέτρα δημοσιοποίησης της απόφασης δεν εκτελεσθούν μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης.
2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας επιβάλλεται στον προσβολέα διοικητικό πρόστιμο ίσο με το εκατονταπλάσιο της λιανικής αξίας μιας υπηρεσίας ή μονάδας ή τεμαχίου προϊόντος που φέρει το προσβάλλον σήμα. Το πρόστιμο αυτό μπορεί δεν μπορεί να είναι μικρότερο των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ. Το πρόστιμο επιβάλλεται αφ' ότου η δικαστική απόφαση που διαπιστώνει την προσβολή του σήματος καταστεί αμετάκλητη και μετά από την υποβολή αντιγράφου της, συνοδευόμενου από πιστοποιητικό αμετάκλητου, από τον αιτούντα στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 169

Αρμοδιότητα της Δ.Ε.Σ και των διοικητικών δικαστηρίων

1. Τα πολιτικά δικαστήρια δεν έχουν αρμοδιότητα, όπου καθίστανται κατά τον παρόντα νόμο αρμόδια η Δ.Ε.Σ. και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.
2. Οι αποφάσεις της Δ.Ε.Σ., κατά των οποίων δε χωρεί προσφυγή και οι τελεσίδικες αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, που εκδίδονται κατά τον παρόντα νόμο είναι υποχρεωτικές για τα πολιτικά δικαστήρια και κάθε άλλη αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΙΑΓΡΑΦΗ

Άρθρο 170

Λόγοι διαγραφής

1. Το σήμα διαγράφεται, ολικά ή μερικά, με απόφαση της Δ.Ε.Σ. ή των αρμόδιων δικαστηρίων στις εξής περιπτώσεις:
  - α) εάν, εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της πράξης καταχώρισης του σήματος, ο δικαιούχος δεν κάνει ουσιαστική χρήση αυτού, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 155 του παρόντος νόμου, για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί ή αν διακόψει τη χρήση του σήματος για πέντε (5) συνεχή έτη,
  - β) εάν, συνεπεία της συμπεριφοράς ή αδράνειας του δικαιούχου, το σήμα έχει καταστεί κοινόχρηστο ή συνήθης εμπορική ονομασία του προϊόντος ή της Υπηρεσίας για το οποίο έχει καταχωρισθεί,
  - γ) εάν, λόγω της χρήσης του σήματος από το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεση αυτού για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία τούτο έχει καταχωρισθεί, ενδέχεται να παραπλανηθεί το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών,
  - δ) εάν καταχωρίσθηκε κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 138 και 139 του παρόντος νόμου.
2. Το σήμα δεν διαγράφεται:
  - α) εάν, παρά την ύπαρξη προγενέστερου αντιτασσόμενου σήματος, συντρέχουν λόγοι διαγραφής του προγενέστερου, λόγω μη χρήσης του σήματος, κατά την περίπτωση α' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου,

β) εάν ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος ή άλλου προγενέστερου δικαιώματος ανέχθηκε εν γνώσει του τη χρήση μεταγενέστερου σήματος για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία έχει καταχωρισθεί για περίοδο πέντε (5) συνεχών ετών, εκτός αν η κατάθεση του μεταγενέστερου σήματος έγινε με κακή πίστη,

γ) εάν ο λόγος απαραδέκτου λόγω παράβασης του άρθρου 138 του παρόντος νόμου δεν υφίσταται κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης διαγραφής.

3. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του εδαφίου α' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, το σήμα δεν διαγράφεται:

α) εάν ο δικαιούχος του σήματος αποδείξει ότι η μη χρήση αυτού οφείλεται σε εύλογη αιτία,

β) εάν ο δικαιούχος του σήματος, στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης της πενταετίας μη χρήσης του και της υποβολής της αίτησης διαγραφής, προέβη σε έναρξη ή επανάληψη της ουσιαστικής χρήσης του. Πάντως, η έναρξη ή επανάληψη της χρήσης εντός περιόδου τριών (3) μηνών πριν από την υποβολή της αίτησης διαγραφής, η οποία δεν αρχίζει να τρέχει νωρίτερα από τη συμπλήρωση της συνεχούς πενταετίας μη χρήσης, δε λαμβάνεται υπόψη, εάν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την έναρξη ή την επανάληψη της χρήσης έλαβαν χώρα, αφού ο δικαιούχος έλαβε γνώση του γεγονότος, ότι είναι πιθανή η υποβολή αίτησης διαγραφής.

4. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, ως χρήση του σήματος νοείται και κάθε ενέργεια που αναφέρεται στο άρθρο 155 παρ. 2 του παρόντος νόμου.

5. Σε αίτηση διαγραφής υπόκειται και εθνικό σήμα, για το οποίο έχει γίνει δεκτή από το Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά αίτηση αρχαιότητας, σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 35 του Κανονισμού 207/2009/EK του Συμβουλίου, ακόμη και αν έχει προηγηθεί παραίτηση από το προγενέστερο αυτό εθνικό σήμα ή μη ανανέωση της προστασίας του.

6. Η αίτηση διαγραφής υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο που δικαιολογεί έννομο συμφέρον. Δε νομιμοποιείται να ζητήσει διαγραφή για τους λόγους του άρθρου 139 του παρόντος νόμου εκείνος, ο οποίος τους είχε προβάλει κατά τη διαδικασία καταχώρισης, εφόσον αυτοί κρίθηκαν κατ' αντιδικία με το δικαιούχο του σήματος από τη Δ.Ε.Σ. ή τα διοικητικά δικαστήρια ουσίας. Τα επιμελητήρια και οι ενώσεις καταναλωτών του ν.2251/1994 ή μέλη τους μπορούν να υποβάλλουν αίτηση διαγραφής μόνο στις περιπτώσεις του άρθρου 138 του παρόντος νόμου και στην περίπτωση γ' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

- 7.** Η αίτηση διαγραφής για λόγους απαραδέκτου του άρθρου 138 του παρόντος νόμου ασκείται καθ' όλη τη διάρκεια της προστασίας του σήματος. Σε περίπτωση που το σήμα απολέσει τη διακριτικότητά του ή καταστεί περιγραφικό ή κοινόχρηστο, η διαγραφή ασκείται μετά πάροδο δεκαετίας από την καταχώριση του σήματος. Εάν το σήμα καταχωρίσθηκε κατά παράβαση του άρθρου 139 του παρόντος νόμου, η αίτηση διαγραφής υποβάλλεται στη διοικητική επιτροπή σημάτων εντός προθεσμίας πέντε ετών που αρχίζει από την καταχώριση του σήματος, εκτός αν έχει κατατεθεί κακόπιστα.
- 8.** Σε περίπτωση διαγραφής λόγω μη χρήσης, η Δ.Ε.Σ. ή τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να αντιστρέψουν το βάρος απόδειξης.
- 9.** Τα αποτελέσματα της απόφασης για διαγραφή του σήματος αρχίζουν όταν αυτή καταστεί αμετάκλητη. Για τη χρήση του σήματος πριν από τη διαγραφή του δε γεννάται αξίωση για αποζημίωση, εκτός εάν η διαγραφή ασκείται για λόγους κακόπιστης κατάθεσης του σήματος. Για τη χρήση του σήματος πριν από τη διαγραφή του δε χωρεί έγκληση.
- 10.** Όταν γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου απόφαση, με την οποία διατάσσεται η διαγραφή του σήματος, ο αριθμός της απόφασης και το διατακτικό της σημειώνεται στο Βιβλίο Σημάτων. Όταν η ανωτέρω απόφαση καταστεί αμετάκλητη, το σήμα διαγράφεται από το Βιβλίο Σημάτων. Εάν απορριφθεί αμετάκλητα η αίτηση διαγραφής, γίνεται από την ανωτέρω Υπηρεσία σχετική μνεία στο Βιβλίο Σημάτων, με αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου.
- 11.** Το δικόγραφο της αίτησης διαγραφής κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος στον αντίκλητο του δικαιούχου τριάντα (30) ημέρες πριν την ορισθείσα πρώτη συζήτηση ενώπιον της Δ.Ε.Σ.. Πρόσθετοι λόγοι σε αίτηση διαγραφής κατά εθνικού σήματος κοινοποιούνται με επιμέλεια του αιτούντος στον αντίκλητο του δικαιούχου δέκα (10) ημέρες πριν τη συζήτηση ενώπιον της Δ.Ε.Σ.
- 12.** Με την κατάθεση αίτησης διαγραφής και τυχόν πρόσθετων λόγων, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου συντάσσει πράξη κατάθεσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Άρθρο 171

Προϋποθέσεις προστασίας

1. Ενώσεις κατασκευαστών, παραγωγών, παρόχων υπηρεσιών ή εμπόρων, οι οποίες κατά το δίκαιο που τις διέπει έχουν ικανότητα δικαίου, καθώς επίσης νομικά πρόσωπα που διέπονται από κανόνες δημοσίου δικαίου, μπορούν να καταθέτουν σήματα για να διακρίνουν την προέλευση των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών των μελών τους από ορισμένη επιχείρηση ή τη γεωγραφική τους προέλευση ή το είδος ή την ποιότητα ή και άλλες ιδιότητές τους.
2. Το συλλογικό σήμα μπορεί να αποτελείται από ενδείξεις που δύνανται να χρησιμεύουν για τον προσδιορισμό της γεωγραφικής προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Εφόσον το συλλογικό σήμα αποτελείται από γεωγραφική ένδειξη, πρέπει να προβλέπεται στο καταστατικό του νομικού προσώπου ότι κάθε πρόσωπο, του οποίου τα εμπορεύματα ή οι υπηρεσίες προέρχονται από την ίδια γεωγραφική περιοχή και πληροί τις προϋποθέσεις χρήσης του συλλογικού σήματος, μπορεί να γίνει μέλος του νομικού προσώπου και να κάνει χρήση του συλλογικού σήματος.
3. Συλλογικό σήμα που αποτελείται από γεωγραφικές ενδείξεις δε δίνει στο δικαιούχο το δικαίωμα να απαγορεύει σε τρίτους τη χρήση τέτοιων σημείων ή ενδείξεων, ιδίως δε σε τρίτους που επιτρέπεται να χρησιμοποιούν γεωγραφική ονομασία, με την προϋπόθεση ότι οι τρίτοι αυτοί τα χρησιμοποιούν σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη.
4. Η δήλωση για κατάθεση συλλογικού σήματος πρέπει να συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση, η οποία περιέχει τον τίτλο, την έδρα, το σκοπό, το ονοματεπώνυμο των νόμιμων εκπροσώπων, ονομαστικό κατάλογο των μελών που δικαιούνται τη χρήση, καθώς και τους όρους και κανονισμούς που αφορούν τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών για τη χρήση του σήματος από αυτά. Όμοια δήλωση απαιτείται και για κάθε τυχόν μεταβολή των στοιχείων αυτών.
5. Η άσκηση των αξιώσεων που απορρέουν από την καταχώριση του συλλογικού σήματος ανήκει, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό ή κανονισμό, στο δικαιούχο νομικό πρόσωπο.
6. Για τα συλλογικά σήματα τηρείται βιβλίο σημάτων, τα δε δικαιώματα κατάθεσης και παράτασης της διάρκειας αυτών ορίζονται στο πενταπλάσιο των δικαιωμάτων που ισχύουν κάθε φορά για τα υπόλοιπα σήματα.

7. Η χρήση του συλλογικού σήματος γίνεται απαραίτητα με την ένδειξη «συλλογικό σήμα».
8. Στα συλλογικά σήματα ισχύουν όλες οι διατάξεις του παρόντος, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΔΙΕΘΝΗ ΣΗΜΑΤΑ

Άρθρο 172 Δίκαιο διεθνών σημάτων

1. Τα διεθνή σήματα που κατατέθηκαν, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο σχετικά με την Συμφωνία της Μαδρίτης, που αφορά στη διεθνή καταχώριση σημάτων, προστατεύονται κατά τις διατάξεις του Ν.2783/2000 (ΦΕΚ Α΄ 1)
2. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου για τα εθνικά σήματα ισχύουν και για τα διεθνή σήματα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο παρόν κεφάλαιο.

Άρθρο 173 Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου, οι κάτωθι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

- α) «Αίτηση Μετατροπής» είναι η αίτηση του άρθρου 179 του παρόντος νόμου,
- β) «Βασική Καταχώριση» και «Βασική Αίτηση» είναι αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 174 παρ. 1 περίπτωση β΄ του παρόντος νόμου,
- γ) «Γραφείο Προέλευσης» είναι το Γραφείο ενός Συμβαλλομένου στο Πρωτόκολλο της Μαδρίτης Μέρους, που είναι επιφορτισμένο με την καταχώριση των σημάτων για λογαριασμό του,
- δ) «Διεθνής Αίτηση» είναι η αίτηση προς το Διεθνές Γραφείο για καταχώριση ενός σήματος στο Διεθνές Μητρώο,
- ε) «Διεθνές Γραφείο» είναι το Διεθνές Γραφείο του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας,
- στ) «Διεθνές Μητρώο» είναι το Μητρώο των σημάτων που τηρείται από το Διεθνές Γραφείο για τους σκοπούς του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης,
- ζ) «Διεθνής Καταχώριση» είναι η εγγραφή ενός σήματος στο Διεθνές Μητρώο,

- η) «Διεθνής Καταχώριση με την οποία ζητείται η προστασία σήματος στην ελληνική επικράτεια» είναι η διεθνής καταχώριση, με την οποία ζητείται η επέκταση της προστασίας στην ελληνική επικράτεια, βάσει του άρθρου 3 τρις (1) ή (2) του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης,
- θ) «Εκτελεστικός Κανονισμός» είναι ο Κοινός Κανονισμός που υιοθετήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 10 του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης,
- ι) «Βιβλίο Διεθνών Σημάτων» είναι το βιβλίο που αναφέρεται στο άρθρο 177 παρ. 2 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 174

Αίτηση διεθνούς καταχώρισης

- 1.** Επί διεθνούς καταχώρισης ελληνικών σημάτων, η Ελλάδα θεωρείται ως χώρα προέλευσης της διεθνούς καταχώρισης, όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:
  - α) ο καταθέτης έχει πραγματική και μόνιμη βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση ή κατοικία στην Ελλάδα ή είναι Έλληνας υπήκοος και,
  - β) έχει κατατεθειμένο ή καταχωρισμένο το σήμα του στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.
- 2.** Η διεθνής αίτηση συντάσσεται στην Αγγλική ή τη Γαλλική γλώσσα επί του εντύπου που προβλέπεται από τον Εκτελεστικό Κανονισμό και περιέχει τα απαραίτητα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 9 του εν λόγω Κανονισμού.
- 3.** Η διεθνής αίτηση κατατίθεται σε δύο αντίγραφα στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου, η οποία ελέγχει αν υφίστανται οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, δίνει σ' αυτήν αριθμό πρωτοκόλλου και αναγράφει επ' αυτής την ημερομηνία παραλαβής, καθώς και τον αριθμό των συνοδευτικών εγγράφων.
- 4.** Η διεθνής αίτηση με τα συνημμένα σε αυτήν έγγραφα αποστέλλεται από την προαναφερόμενη Υπηρεσία στο Διεθνές Γραφείο, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών από την παραλαβή.

Άρθρο 175

Ημερομηνία διεθνούς καταχώρισης

Η καταχώριση της διεθνούς αίτησης πραγματοποιείται από το Διεθνές Γραφείο. Ως ημερομηνία διεθνούς καταχώρισης θεωρείται η ημερομηνία κατά την οποία

παρελήφθη η διεθνής αίτηση από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου, υπό τον όρο ότι εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από την ημερομηνία κατάθεσής της το Διεθνές Γραφείο την παρέλαβε σε κανονική και πλήρη μορφή. Εάν η διεθνής αίτηση δεν παραληφθεί εντός της προθεσμίας αυτής, η διεθνής καταχώριση θα φέρει την ημερομηνία κατά την οποία η διεθνής αίτηση παρελήφθη από το Διεθνές Γραφείο.

Άρθρο 176

Πληρωμή τελών

Τα οφειλόμενα τέλη για τη διεθνή καταχώριση ή την ανανέωσή της καταβάλλονται απευθείας στο Διεθνές Γραφείο σε ελβετικά φράγκα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Πρωτοκόλλου και τον κανόνα 35 του Εκτελεστικού Κανονισμού, είτε με τραπεζική επιταγή σε διαταγή του Διεθνούς Γραφείου, είτε σε τραπεζικό λογαριασμό. Στο ένταλμα πληρωμής πρέπει να αναφέρεται το όνομα και η διεύθυνση του καταθέτη, καθώς και τα στοιχεία του σήματος που αφορά τη διεθνή καταχώριση ή ανανέωση.

Άρθρο 177

Προστασία διεθνούς σήματος στην ελληνική επικράτεια

1. Για την παροχή ή μη προστασίας διεθνούς σήματος στην ελληνική επικράτεια, αρμόδια να αποφασίσει είναι η Δ.Ε.Σ., η οποία αποφασίζει επίσης για τις διορθώσεις που γίνονται στο Διεθνές Μητρώο επί διεθνών δηλώσεων με ισχύ στην ελληνική επικράτεια, που διαβιβάζονται από το Διεθνές Γραφείο Σημάτων.
2. Η δήλωση επέκτασης διεθνούς σήματος στην ελληνική επικράτεια συντάσσεται από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΤΟΣ» του παρόντος νόμου και καταχωρίζεται στο οικείο Βιβλίο Σημάτων.
3. Εάν διαπιστωθούν αντιρρήσεις των άρθρων 138 και 139 του παρόντος νόμου επί διεθνών σημάτων, κατά τον αυτεπάγγελτο υπηρεσιακό έλεγχο, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου κοινοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τριάντα (30) ημέρες πριν τη συζήτηση της διεθνούς καταχώρισης ενώπιον της Δ.Ε.Σ., προσωρινή άρνηση στο Διεθνές Γραφείο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου

4. Ο διεθνής καταθέτης ή ο αντιπρόσωπός του κλητεύονται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 178 παρ.4, 6 και 9 και άρθρου 180 παρ.2 του παρόντος νόμου.
5. Ο διεθνής καταθέτης, για το διεθνές σήμα του οποίου η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου κοινοποίησε προσωρινή άρνηση, εκπροσωπείται ενώπιον της Δ.Ε.Σ., κατά τη συζήτηση της αίτησης επέκτασης προστασίας του διεθνούς σήματός του στην ελληνική επικράτεια, με πληρεξούσιο δικηγόρο, άλλως η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη.
6. Οι δημοσιευόμενες στο δελτίο εμπορικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας περιλήψεις των αποφάσεων που δέχονται το διεθνές σήμα αναφέρουν, πλην των στοιχείων κατά το άρθρο 143 παρ.5 του παρόντος νόμου, τα στοιχεία της διεθνούς καταχώρισης, όπως τον αριθμό του διεθνούς σήματος, την ημερομηνία δημοσίευσης στην επίσημη εφημερίδα του Διεθνούς Γραφείου και το τεύχος αυτής.
7. Ο διεθνής καταθέτης υποχρεούται να διορίσει αντικλήτο στην περιφέρεια του διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών για την επίδοση τυχόν απορριπτικής απόφασης της Δ.Ε.Σ. Η παράλειψη διορισμού αντικλήτου δημιουργεί τεκμήριο νόμιμης επίδοσης της ανωτέρω απόφασης μετά παρέλευση τριάντα (30) ημερών από την επομένη της κοινοποίησης της απορριπτικής απόφασης στο Διεθνές Γραφείο από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου.
8. Εάν εθνικό σήμα αντικατασταθεί από διεθνές με ισχύ στην Ελλάδα, τα ουσιαστικά δικαιώματα που απορρέουν από το διεθνές σήμα ανατρέχουν στο χρόνο καταχώρισης του εθνικού σήματος.

Άρθρο 178

Ένδικα βοηθήματα

1. Για την άσκηση και υποστήριξη παρέμβασης, προσφυγής, τριτανακοπής ή αίτησης διαγραφής, ο δικαιούχος διεθνούς σήματος, ως αιτών ή καθού η αίτηση των παραπάνω ενδίκων βοηθημάτων, πρέπει να ορίσει πληρεξούσιο και αντικλήτο δικηγόρο εγκατεστημένο στην περιφέρεια του διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών, στον οποίο θα γίνονται και όλες οι κοινοποιήσεις εκ μέρους της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου. Η μη εκπροσώπηση του αιτούντος δικαιούχου διεθνούς σήματος, κατά την άσκηση και υποστήριξη των παραπάνω ενδίκων

- 2.** Σε περίπτωση τριτανακοπής κατά διεθνούς σήματος, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου κοινοποιεί στοιχεία της τριτανακοπής, ως προσωρινή άρνηση, στο Διεθνές Γραφείο, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης και τον κανόνα 17 του Εκτελεστικού Κανονισμού, αναφέροντας και την ημερομηνία της συζήτησης, το αργότερο εντός μηνός από τη λήξη της αναφερομένης στο άρθρο 145 παρ. 4 του παρόντος νόμου προθεσμίας.
- 3.** Σε περίπτωση τριτανακοπής κατά διεθνούς σήματος πρόσθετοι λόγοι ενώπιον της Δ.Ε.Σ. προβάλλονται με δικόγραφο που κατατίθεται στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν την συζήτηση ενώπιόν της και συντάσσεται πράξη κατάθεσης.
- 4.** Η τριτανακοπή, καθώς και οι τυχόν υποβληθέντες πρόσθετοι λόγοι, κοινοποιούνται στο διεθνή καταθέτη ή στον αντιπρόσωπό του, όπως αυτός εμφανίζεται στο Διεθνές Μητρώο, τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης ενώπιον της Δ.Ε.Σ. Η κοινοποίηση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με επιμέλεια του τριτανακόπτοντος. Τα σχετικά δικόγραφα προσκομίζονται μεταφρασμένα από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από τον επισπεύδοντα διάδικο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα, σύμφωνα με το νόμο. Εάν έχει διορισθεί πληρεξούσιος δικηγόρος ή αντίκλητος, η κοινοποίηση του δικογράφου γίνεται υποχρεωτικά μόνο σε αυτόν με δικαστικό επιμελητή, χωρίς μετάφραση. Το αυτό ισχύει και για κοινοποίηση κλήτευσης ένορκης βεβαίωσης ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου.
- 5.** Η παρέμβαση ενώπιον της Δ.Ε.Σ. κατατίθεται τριάντα (30) ημέρες πριν την ορισθείσα ημερομηνία πρώτης συζήτησης στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου. Πρόσθετοι λόγοι στην παρέμβαση ενώπιον της Δ.Ε.Σ. υποβάλλονται είκοσι (20) ημέρες πριν τη συζήτηση, με δικόγραφο που κατατίθεται στην ίδια Υπηρεσία, συντάσσεται δε σχετική πράξη κατάθεσης. Η εν λόγω Υπηρεσία κοινοποιεί στοιχεία της παρέμβασης και των τυχόν υποβληθέντων προσθέτων λόγων στο Διεθνές Γραφείο ως προσωρινή άρνηση, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης και τον Κανόνα 17 του Εκτελεστικού Κανονισμού, αναφέροντας και την ημερομηνία συζήτησης, δεκαπέντε ημέρες πριν την ορισθείσα

6. Η παρέμβαση, καθώς και οι τυχόν υποβληθέντες πρόσθετοι λόγοι, κοινοποιούνται οκτώ (8) ημέρες πριν τη συζήτηση ενώπιον της Δ.Ε.Σ. με κάθε πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος, στο διεθνή καταθέτη ή στον αντιπρόσωπό του, όπως αυτός εμφανίζεται στο Διεθνές Μητρώο, μεταφρασμένα από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από δικηγόρο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα σύμφωνα με το νόμο. Εάν έχει διορισθεί πληρεξούσιος δικηγόρος ή αντίκλητος, η κοινοποίηση του δικογράφου γίνεται υποχρεωτικά μόνο σε αυτόν με δικαστικό επιμελητή, χωρίς μετάφραση.

7. Σε περίπτωση προσωρινής άρνησης διεθνούς σήματος, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου κοινοποιεί στο Διεθνές Γραφείο τις απορριπτικές αποφάσεις της Δ.Α.Σ., σύμφωνα με τον Κανόνα 17.1 και 17.3 του Εκτελεστικού Κανονισμού του Πρωτοκόλλου. Η κοινοποίηση συνοδεύεται με μετάφραση στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα των οικείων διατάξεων του ελληνικού νόμου που προβλέπουν την άσκηση προσφυγής. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών που αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησης της προσωρινής άρνησης στο Διεθνές Γραφείο από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου.

8. Η κλήτευση των δικαιούχων διεθνών σημάτων για άσκηση παρέμβασης γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

9. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου μπορούν να προσκομισθούν στο διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών για πρώτη φορά, εφόσον κλητεύθηκε ο αντίδικος σαράντα οκτώ (48) ώρες πριν την ένορκη βεβαίωση. Η κλήτευση του διεθνούς καταθέτη ή του αντιπροσώπου του μπορεί να γίνει με κάθε πρόσφορο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μεταφρασμένη από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από δικηγόρο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα, σύμφωνα με το νόμο. Εάν έχει διορισθεί πληρεξούσιος δικηγόρος ή αντίκλητος η κλήτευση γίνεται υποχρεωτικά μόνο σε αυτόν με δικαστικό επιμελητή και χωρίς μετάφραση.

Άρθρο 179

Διαδικασία μετατροπής διεθνούς καταχώρισης σε εθνική αίτηση

1. Σε περίπτωση που είτε η βασική αίτηση είτε η βασική καταχώριση, στην οποία στηρίζεται δήλωση διεθνούς σήματος με επέκταση στην Ελλάδα, παύσει να ισχύει στη χώρα προέλευσης εντός πενταετίας από την ημερομηνία της διεθνούς καταχώρισης, ο διεθνής καταθέτης δικαιούται, εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία που ενεγράφη η παύση ισχύος της διεθνούς καταχώρισης στο μητρώο σημάτων του Διεθνούς Γραφείου, να ζητήσει τη μετατροπή της σε εθνική αίτηση.
2. Η ρύθμιση της παρ. 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται και εάν η παύση ισχύος επέλθει μετά την πάροδο της ως άνω πενταετούς προθεσμίας, με την προϋπόθεση ότι το ένδικο βοήθημα υποβλήθηκε στη χώρα προέλευσης εντός της πενταετίας.
3. Σε περίπτωση μετατροπής διεθνούς καταχώρισης σε εθνική αίτηση, ο καταθέτης υποβάλλει σε έξι (6) αντίγραφα στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου δήλωση μετατροπής που συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του άρθρου 140 παρ. 2 περίπτωση ε' και παρ. 3 του παρόντος νόμου, καθώς και από βεβαίωση του Διεθνούς Γραφείου από την οποία να προκύπτει το σήμα και τα προϊόντα και/ή οι υπηρεσίες για τις οποίες είχε ζητηθεί η επέκταση προστασίας του διεθνούς σήματος στην Ελλάδα, πριν τη διαγραφή του από το διεθνές μητρώο και η ημερομηνία διαγραφής του από το διεθνές μητρώο.
4. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΤΟΣ» του παρόντος νόμου. Η δήλωση καταχωρίζεται στο οικείο Βιβλίο Σημάτων.
5. Η αίτηση μετατροπής διεθνούς καταχώρισης σε εθνική αίτηση καταχωρίζεται χωρίς προέλεγχο και εκδίκαση από την διοικητική επιτροπή σημάτων, εφόσον έχει παρέλθει η προθεσμία του άρθρου 5 παρ. 2 γ' του Πρωτοκόλλου της Μαδρίτης και δεν έχει ασκηθεί ένδικο βοήθημα. Εάν η εν λόγω προθεσμία δεν έχει παρέλθει ή εάν έχει ήδη κοινοποιηθεί προσωρινή απόρριψη, η αίτηση μετατροπής εισάγεται προς συζήτηση ενώπιον της Δ.Ε.Σ.. Σε περίπτωση που η αίτηση για αρχική ή επιγενόμενη επέκταση προστασίας του διεθνούς σήματος στην Ελλάδα εκκρεμεί ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων ή των αρμόδιων δικαστηρίων, η σχετική διαδικασία παύει ή η δίκη καταργείται μετά την υποβολή της αίτησης μετατροπής.

6. Μετά την υποβολή της αίτησης μετατροπής η διεθνής καταχώριση διαγράφεται με πράξη της Υπηρεσίας του άρθρου 140 παρ.1 του παρόντος νόμου από τα βιβλία διεθνών σημάτων.

7. Η προστασία σήματος που προέρχεται από μετατροπή διεθνούς καταχώρισης σε αίτηση εθνικού σήματος διαρκεί για μια δεκαετία, που αρχίζει είτε από την ημερομηνία της διεθνούς καταχώρισης, είτε, σε περίπτωση μεταγενέστερης επέκτασης διεθνούς σήματος στην Ελλάδα, από την ημερομηνία εγγραφής στο Διεθνές Μητρώο της αίτησης επέκτασης για την προστασία του διεθνούς σήματος στην Ελλάδα. Για την ανανέωση των σημάτων αυτών κρίσιμη είναι η ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 180

Διαδικασία διαγραφής διεθνούς σήματος

1. Το δικαίωμα που παρέχει το διεθνές σήμα απόλλυται με απόφαση της Δ.Ε.Σ. για τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 170 του παρόντος νόμου. Όταν καταστεί αμετάκλητη η απόφαση της Δ.Ε.Σ. και το διεθνές σήμα διαγραφεί από το Βιβλίο Σημάτων, η Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου ενημερώνει το Διεθνές Γραφείο με δήλωση, στην οποία αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου, ο αριθμός της διεθνούς εγγραφής, η δικαστική αρχή και η διαδικασία απώλειας του δικαιώματος, η τελεσιδικία της απόφασης, η έναρξη ισχύος της και τα καλυπτόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες κατά τον κανόνα 19 του Εκτελεστικού Κανονισμού.

2. Το δικόγραφο της αίτησης διαγραφής κατά διεθνούς σήματος κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος στο διεθνή καταθέτη ή τον αντιπρόσωπό του, όπως αυτός εμφανίζεται στο Διεθνές Μητρώο, με κάθε πρόσφορο μέσο συμπεριλαμβανομένων της τηλεομοιοτυπίας και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, τριάντα (30) ημέρες πριν την ορισθείσα πρώτη συζήτηση, μεταφρασμένο από το Υπουργείο Εξωτερικών ή από τον επισπεύδοντα διάδικο στην αγγλική ή γαλλική γλώσσα. Εάν έχει ορισθεί πληρεξούσιος δικηγόρος ή αντίκλητος, η κοινοποίηση του δικογράφου γίνεται υποχρεωτικά μόνο σε αυτόν, με δικαστικό επιμελητή, χωρίς μετάφραση. Πρόσθετοι λόγοι σε αίτηση διαγραφής κατά διεθνούς σήματος κοινοποιούνται δέκα (10) ημέρες πριν την ορισθείσα πρώτη συζήτηση με τον ίδιο τρόπο που ασκείται η αίτηση διαγραφής κατά διεθνούς σήματος. Το αυτό ισχύει και για κοινοποίηση κλήτευσης ένορκης βεβαίωσης ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΗΜΑ

Άρθρο 181 Προστασία

1. Στο κοινοτικό σήμα παρέχεται η ίδια προστασία που παρέχεται στο εθνικό σήμα.
2. Σε περίπτωση που στηρίχθηκε η αρχαιότητα κοινοτικού σήματος σε καταχωρισμένο ήδη εθνικό σήμα, τα ουσιαστικά δικαιώματα που απορρέουν από το καταχωρισμένο και σε ισχύ κοινοτικό σήμα ανατρέχουν στο χρόνο καταχώρισης του εθνικού σήματος.

Άρθρο 182 Μετατροπή κοινοτικού σήματος σε εθνικό

1. Όταν ζητείται μετατροπή αίτησης κοινοτικού σήματος ή κοινοτικού σήματος σε εθνικό, ο καταθέτης ή ο δικαιούχος υποβάλλει δήλωση μετατροπής σε έξι (6) αντίγραφα στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου. Η δήλωση συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά του άρθρου 140 παρ. 2 περ. ε' και παρ. 3 του παρόντος νόμου, καθώς και από μετάφραση της αίτησης μετατροπής και των συνημμένων εγγράφων στην ελληνική γλώσσα, από πρόσωπο ή αρχή που έχει το δικαίωμα μετάφρασης σύμφωνα με το νόμο.
2. Η προθεσμία υποβολής των ανωτέρω δικαιολογητικών είναι δύο (2) μήνες και αρχίζει από την ειδοποίηση του καταθέτη ή δικαιούχου από την Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου με έγγραφο επί αποδείξει παραλαβής.
3. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ» του παρόντος νόμου. Η δήλωση καταχωρείται στο οικείο Βιβλίο Σημάτων.
4. Για την παραδοχή του εθνικού σήματος που προκύπτει από τη μετατροπή αποφασίζει η Σ.Α.Σ.
5. Η προστασία σήματος που προέρχεται από μετατροπή αίτησης κοινοτικού σήματος ή από μετατροπή κοινοτικού σήματος σε εθνικό ανατρέχει στην ημερομηνία κατάθεσης του κοινοτικού σήματος ή στην ημερομηνία προτεραιότητας της αίτησης ή του σήματος και ενδεχομένως στην αρχαιότητα εθνικού σήματος που μπορεί να έχει

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

ΑΛΛΟΔΑΠΑ ΣΗΜΑΤΑ

Άρθρο 183

Προστασία

1. Επί σημάτων που κατατίθενται με διεκδίκηση προτεραιότητας, σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση των Παρισίων (Ν.213/1975), η απόδειξη κατάθεσης του σήματος στην αλλοδαπή πολιτεία μπορεί να υποβάλλεται το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της δήλωσης του σήματος στην ημεδαπή. Η ως άνω διεκδίκηση προτεραιότητας ισχύει και για τα σήματα υπηρεσιών.
2. Οι δικαιούχοι σημάτων που έχουν εκτός της Ελλάδος την επαγγελματική τους εγκατάσταση προστατεύονται κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφόσον στην πολιτεία που προστατεύονται ισχύει η αρχή της αμοιβαιότητας.
3. Για την προστασία στην Ελλάδα απαιτείται, επιπλέον, η σύμφωνη με τις διατάξεις του παρόντος νόμου κατάθεση. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στο συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ με τίτλο «ΔΗΛΩΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ» και καταχωρείται στο οικείο Βιβλίο Σημάτων.
4. Η προθεσμία προσφυγής του άρθρου 150 του παρόντος νόμου για τους δικαιούχους αλλοδαπών σημάτων παρατείνεται κατά τριάντα (30) ημέρες.
5. Για την κατάθεση αρκεί ειδικό πληρεξούσιο έγγραφο με απλή υπογραφή του καταθέτου που περιέχει και δήλωση για υπαγωγή στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων της Αθήνας. Η δήλωση αυτή δύναται να αναπληρωθεί και με έγγραφη δήλωση του πληρεξουσίου του αιτούντος στην Υπηρεσία του άρθρου 140 παρ. 1 του παρόντος νόμου.
6. Τα ξενόγλωσσα έγγραφα που προσκομίζονται κατά την κατάθεση σήματος πρέπει να συνοδεύονται και με ελληνική μετάφραση από πρόσωπο ή αρχή που έχει το δικαίωμα μετάφρασης σύμφωνα με το νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄
ΕΙΔΙΚΕΣ, ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 184
Δημοσιεύσεις

Οι δημοσιεύσεις, που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, γίνονται σε ειδικό τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, που εκδίδεται κατά μήνα με τον τίτλο «Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας».

Άρθρο 185
Τέλη

1. Τα υπέρ του δημοσίου παράβολα για τα σήματα καθορίζονται ως ακολούθως:
α. Κατάθεση σήματος.....	100 €
β. Για κάθε επιπλέον κλάση και μέχρι τη δεκάτη	15 €
γ. Κατάθεση σήματος από μετατροπή κοινοτικού ή διεθνούς ή από διαίρεση	120 €
δ. Για κάθε επιπλέον κλάση και μέχρι τη δεκάτη.....	15 €
ε. Παράταση προστασίας σήματος.....	90 €
στ. Για κάθε επιπλέον κλάση και μέχρι τη δεκάτη.....	15 €
ζ. Αλλαγή επωνυμίας ή νομικής μορφής ή διεύθυνσης ή έδρας.....	40 €
η. Περιορισμός προϊόντων ή υπηρεσιών.....	15 €
θ. Μεταβίβαση σήματος.....	80 €
ι. Παραχώρηση άδειας χρήσης	80 €
ια. Εγγραφή περιορισμών του δικαιώματος κατ' άρθρο 141.....	40 €
ιβ. Έλεγχος και διαβίβαση Διεθνούς Αίτησης	15 €
ιγ. Αντικατάσταση εθνικού σήματος από διεθνές.....	100 €
ιδ. Κατάθεση ενδίκων μέσων παρεμβάσεων και αιτήσεων ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων.....	70 €
ιε. Παράβολο συζήτησης ενδίκων μέσων και αιτήσεων, ενώπιον της διοικητικής επιτροπής σημάτων.....	40 €
ιζ. Επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.....	100 €
ιη. Έκδοση αντιγράφου σήματος.....	5 €
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της

Άρθρο 186

Ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία κατατίθενται τα σήματα, εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή, ταξινομούνται, σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών της Συμφωνίας της Νίκαιας, σε 45 κλάσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ «ΚΛΑΣΕΙΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» του παρόντος νόμου.

Άρθρο 187

Κανονιστική απόφαση

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται: α) τα τμήματα της Δ.Ε.Σ. που είναι αποκλειστικά αρμόδια για την έκδοση αποφάσεων σχετικά με τις δηλώσεις καταχώρισης διεθνών σημάτων και ο διορισμός των μελών, των γραμματέων και των βοηθών γραμματέων και των αναπληρωτών αυτών, οι οποίοι πρέπει να γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την αγγλική ή γαλλική γλώσσα, β) το περιεχόμενο και οι όροι τήρησης του ηλεκτρονικού μητρώου σημάτων, το οποίο μετά την ολοκλήρωσή του θα αντικαταστήσει το Βιβλίο Σημάτων, γ) ο τρόπος κατάθεσης και ελέγχου των ηχητικών και τρισδιάστατων σημάτων και δ) κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

Άρθρο 188

Μεταβατικές διατάξεις

- 1.** Σε εκκρεμείς διαφορές κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου, οι διαδικαστικές πράξεις που δεν έχουν συντελεστεί διενεργούνται κατά τις διατάξεις του.
- 2.** Η άσκηση ένδικων βοηθημάτων κατ' αποφάσεων που δημοσιεύονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, διέπεται από τις διατάξεις του.
- 3.** Ως προς την αφετηρία των προθεσμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο, κατά τον οποίο συντελέστηκε το γεγονός που τις κίνησε.

4. Η διάρκεια των προθεσμιών που είχαν αρχίσει πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του, μόνο αν η προβλεπόμενη από αυτές διάρκειά τους είναι μεγαλύτερη από εκείνη που προβλεπόταν από τις προϊσχύουσες διατάξεις.
5. Σήματα που δεν έχουν γίνει αμετακλήτως δεκτά κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, κρίνονται ως προς τις προϋποθέσεις παραδεκτού, σύμφωνα με το προϊσχύσαν δίκαιο.
6. Η δυνατότητα επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, σύμφωνα με το άρθρο 152 του παρόντος νόμου, ισχύει μόνο στις περιπτώσεις που το κώλυμα που είχε ως συνέπεια την απώλεια δικαιώματος ή προθεσμίας ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος, κατά τα οριζόμενα στη διάταξη, επήλθε μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.
7. Η δυνατότητα διαίρεσης ισχύει και για τα σήματα που είχαν δηλωθεί ή καταχωρισθεί πριν από τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.
8. Η δυνατότητα υποβολής έγγραφης συναίνεσης ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 139 παρ. 4 του παρόντος νόμου, καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου διαφορές.
9. Σήματα που έχουν δηλωθεί ή καταχωρισθεί ως παράλληλη κατάθεση ή καταχώριση άλλου, πρότερου σήματος κατά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου, ισχύουν και προστατεύονται σύμφωνα με το νόμο αυτό. Το κύρος παράλληλης κατάθεσης ή παράλληλης καταχώρισης σήματος δε θίγεται, εάν παύσει λόγω μη ανανέωσης να ισχύει το πρότερο σήμα, του οποίου αποτελεί παράλληλη κατάθεση ή παράλληλη καταχώριση, εκτός εάν το πρότερο σήμα διαγράφηκε αμετάκλητα για λόγους των άρθρων 138 και 139 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 189

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

- α) ο Ν. 2239/94 , το Π.Δ. 353/98, το άρθρο 9 του Β.Δ. 20/27.12.1939, όπως αυτό ισχύει μέχρι σήμερα και η απόφαση της Υπουργού Ανάπτυξης Κ4-307/2001(ΦΕΚ Β/31/18.1.2001),
- β) κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στον παρόντα νόμο ή αφορά θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄

ΣΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Άρθρο 190

Σήμα Ελληνικών Προϊόντων και Υπηρεσιών

1. Θεσπίζεται προαιρετικό σήμα διάκρισης της προέλευσης των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών, το οποίο αποτελείται από λεκτικό και εικαστικό τμήμα. Το σήμα είναι ενιαίο για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών και δεν δύναται να παραπέμπει σε άλλα σήματα. Το ειδικότερο περιεχόμενο και η απεικόνιση αυτού, καθώς και η τυχόν διαγωνιστική διαδικασία για τον σχηματισμό ενός τέτοιου σήματος καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
2. Το Σήμα καταχωρίζεται, ως επίσημο σήμα του ελληνικού κράτους, από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
3. Το Σήμα απονέμεται προαιρετικά σύμφωνα με διαδικασίες, τους όρους και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 197 και 198 του παρόντος νόμου και δηλώνει ότι τα σημαινόμενα με αυτό προϊόντα και υπηρεσίες, έχουν ελληνική προέλευση.

Άρθρο 191

Επιτροπή Ελληνικού Σήματος

Συγκρότηση – Σύσταση – Λειτουργία

1. Συνιστάται «Επιτροπή Ελληνικού Σήματος» (ΕΕΣ), με αντικείμενο τη θέσπιση και το συντονισμό των διαδικασιών για την απονομή του Σήματος Ελληνικών Προϊόντων - Υπηρεσιών. Η ΕΕΣ, για τις σχέσεις και τις συναλλαγές της με την αλλοδαπή, αποδίδεται στην αγγλική γλώσσα ως «NATIONAL COMMITTEE OF THE HELLENIC TRADEMARK».
2. Η ΕΕΣ, συγκροτείται από ως εξής:
  - α) Το Γενικό Γραμματέα Εμπορίου, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή το Γενικό Διευθυντή Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου,
  - β) Τρεις (3) εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου με τους αναπληρωτές τους, εκ των οποίων ένας εκπρόσωπος του Τμήματος Καταχώρισης Σημάτων και ένας

εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Τιμών Τροφίμων και Ποτών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου,

- γ) Τρεις (3) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων με τους αναπληρωτές τους,
- δ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Εθνικού Συμβουλίου Καταναλωτών με τον αναπληρωτή του,
- ε) Έναν (1) εκπρόσωπο του Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων με τον Αναπληρωτή του,
- στ) Έναν (1) εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας με τον αναπληρωτή του,
- ζ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) με τον αναπληρωτή του.
- η) Έναν (1) εκπρόσωπο του Γενικού Χημείου του Κράτους με τον αναπληρωτή του.
- θ) Έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με τον αναπληρωτή του.
- ι) Έναν (1) εκπρόσωπο του Εθνικού Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) με τον αναπληρωτή του.

3. Τα μέλη της ΕΕΣ υπό στοιχεία ε΄ έως ι΄ συμμετέχουν στην Επιτροπή κατά περίπτωση, εφόσον συζητείται θέμα της αρμοδιότητάς τους, μετά από έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου προ 10 ημερών, στην οποία αναγράφονται και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Εφόσον πρόκειται να συζητηθούν θέματα που αφορούν τη λειτουργία της Επιτροπής, γενικού ή διατομεακού ενδιαφέροντος καλούνται υποχρεωτικά όλα τα μέλη.

4. Ο Πρόεδρος και τα λοιπά μέλη της επιτροπής ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Για την έκδοση της απόφασης, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι φορείς, εκπρόσωποι των οποίων μετέχουν ως μέλη στην ΕΕΣ, προτείνουν εγγράφως τους εκπροσώπους τους. Ως μέλη της ΕΕΣ επιλέγονται πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ειδικές γνώσεις ή με εμπειρία στους επιδιωκόμενους σκοπούς της. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο γραμματέας της ΕΕΣ και ο αναπληρωτής του, οι οποίοι πρέπει να είναι υπάλληλοι του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Η Γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη της ΕΕΣ παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

- 5.** Η θητεία των μελών της είναι διετής και μπορεί να ανανεωθεί με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Τα μέλη είναι δυνατόν να ανακληθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος του φορέα που τα πρότεινε προς τον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Οι φορείς προτείνουν στον Υπουργό Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας τα νέα μέλη για τον υπόλοιπο χρόνο της θητείας.
- 6.** Ανακαλείται αυτοδικαίως ο διορισμός υπό στοιχεία α΄ έως δ΄ μέλους το οποίο απουσίασε αδικαιολόγητα από τρεις διαδοχικές συνεδριάσεις της ΕΕΣ. Για την εφαρμογή της παρούσας στα υπόλοιπα μέλη, απαιτείται να έχει προηγηθεί νόμιμη κλήση σύμφωνα με την παρ. 3 του παρόντος άρθρου. Για το υπόλοιπο της θητείας του αποχωρούντος μέλους ορίζεται νέο, σύμφωνα με την παρ. 4 του παρόντος άρθρου. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας δύναται με αιτιολογημένη πράξη να παύσει μέλος της ΕΕΣ και να ζητήσει, κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του παρόντος άρθρου, τον ορισμό νέου μέλους.
- 7.** Η ΕΕΣ συνέρχεται στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου τακτικά, τουλάχιστον μία φορά το μήνα και έκτακτα είτε με πρόσκληση του Προέδρου της, είτε ύστερα από αίτηση του ενός τρίτου (1/3) τουλάχιστον των μελών της.
- 8.** Τα μέλη της ΕΕΣ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ενεργούν συλλογικά. Ο Πρόεδρος καθορίζει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, καθώς και τους εισηγητές. Χρέη εισηγητών εκτελούν, κατά περίπτωση, υπάλληλοι των αρμοδίων Υπηρεσιών, όπως ενδεικτικά του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Υπ.Α.Α.Ν), Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), του Εθνικού Φορέα Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και του Γενικού Χημείου του Κράτους ή εκπρόσωποι ιδιωτικών φορέων, καθώς και μεμονωμένοι επιστήμονες - εμπειρογνώμονες που ορίζονται με απόφαση της ΕΕΣ.
- 9.** Η ΕΕΣ εκπροσωπείται έναντι τρίτων, δικαστικώς και εξωδίκως, στην Ελλάδα και το εξωτερικό από τον Πρόεδρό της ή, σε περίπτωση κωλύματός του, από το νόμιμο αναπληρωτή του, ή μέλος της ΕΕΣ που ορίζεται με απόφασή της.
- 10.** Η ΕΕΣ δύναται να ζητά κάθε πληροφορία ή έγγραφο χρήσιμο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ως και να καλεί ενώπιον της υπαλλήλους υπηρεσιών του Δημόσιου Τομέα ή άλλα πρόσωπα για παροχή πληροφοριών.
- 11.** Η ΕΕΣ δύναται με απόφασή της να συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας ή να δίδει εντολή σε συγκεκριμένα μέλη της για την εξέταση θεμάτων που εμπíπτουν

12. Κατά τα λοιπά, με την επιφύλαξη και όσων ειδικότερα ορίζονται στον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της ΕΕΣ, εφαρμόζεται ο Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999 – ΦΕΚ Α' 45).

Άρθρο 192

Αρμοδιότητες της ΕΕΣ

- 1.** Η ΕΕΣ έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - α) Κατόπιν διενέργειας δημόσιας διαβούλευσης, προβαίνει στην έκδοση κανονισμών σχετικά:
    - αα) με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες για τις οποίες απονέμεται το Σήμα,
    - αβ) τις διαδικασίες, τους όρους, τις προϋποθέσεις και το τέλος απονομής του,
    - αγ) τους φορείς που απονέμουν το Σήμα, ελέγχουν την τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων απονομής και διατήρησής του και επιβάλλουν κυρώσεις σε περιπτώσεις παράβασής τους,
    - αδ) τις προδιαγραφές που πρέπει να τηρούν οι φορείς που απονέμουν το σήμα,
  - β) Εκδίδει τον Κανονισμό Λειτουργίας της,
  - γ) Εξετάζει τυχόν ενστάσεις σε περιπτώσεις μη απονομής του Σήματος, μη έγκρισης της μεταβίβασής του ή επιβολής κυρώσεων,
  - δ) Ενημερώνει και παρέχει πληροφοριακά στοιχεία στις αρμόδιες αρχές, τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις,
  - ε) Οργανώνει ή συμμετέχει σε σεμινάρια, προγράμματα, συνέδρια, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις κ.λπ., για την ανάπτυξη και διάδοση του Σήματος,
  - στ) Εποπτεύει το Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων - Υπηρεσιών και θέτει τις προδιαγραφές λειτουργίας του,
  - ζ) Τηρεί ιστοσελίδα, στην οποία αναρτώνται οι Κανονισμοί Απονομής του Ελληνικού Σήματος καθώς και κάθε άλλη σχετική με το σήμα πληροφορία.

2. Για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της η ΕΕΣ δύναται να ζητά την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη Υπηρεσιών του Δημοσίου Τομέα, όπως του ΕΛΟΤ, του ΕΦΕΤ, του Γενικού Χημείου του Κράτους, του ΥΠΑΑΤ ή του ΥΠΕΚΑ, είτε ιδιωτικών φορέων και μεμονωμένων εμπειρογνομώνων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Άρθρο 193

Κανονισμοί Απονομής Ελληνικού Σήματος

Η ΕΕΣ εκδίδει Κανονισμούς Απονομής Ελληνικού Σήματος, ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τις οποίες απονέμεται το σήμα δύνανται να φέρουν πρόσθετες ενδείξεις ανάλογα με τη φύση τους, τα χαρακτηριστικά τους και την εγχώρια παραγόμενη προστιθέμενη αξία. Η ΕΕΣ πριν την έκδοση των κανονισμών οφείλει να διεξάγει δημόσια διαβούλευση. Οι Κανονισμοί Απονομής Ελληνικού Σήματος περιέχουν κατ' ελάχιστον:

- α) Τον φορέα που απονέμει το σήμα ανά κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών, διενεργεί ελέγχους για την τήρηση των όρων και των προϋποθέσεων απονομής και διατήρησής του και επιβάλλει κυρώσεις,
- β) Τα κριτήρια, τις προϋποθέσεις απονομής του σήματος και τις ειδικές προδιαγραφές ή συνοδευτικές λεκτικές επεξηγήσεις, που ενδεχομένως απαιτούνται για κάθε προϊόν και υπηρεσία, καθώς και το ύψος των τελών για την απονομή, τη μεταβίβαση, τη διατήρηση και την ανανέωση του σήματος,
- γ) Τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών που δικαιούνται να χρησιμοποιούν το σήμα.
- δ) Τους όρους μεταβίβασης του δικαιώματος χρήσης του σήματος, έπειτα από αίτημα του ενδιαφερομένου στον φορέα απονομής. Σε περίπτωση μεταβίβασης, ο νέος δικαιούχος θα πρέπει να πληροί τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις απονομής του σήματος. Η μεταβίβαση ισχύει μόνο μετά την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης του φορέα απονομής στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Σήματος Ελληνικών Προϊόντων – Υπηρεσιών.
- ε) Τη διαδικασία διενέργειας τακτικών και εκτάκτων ελέγχων από τον φορέα απονομής.
- στ) Τις περιπτώσεις που ο φορέας απονομής διατάσσει την προσωρινή ή οριστική ανάκληση του δικαιώματος της χρήσης του σήματος,

- ζ) Τον Φορέα ή τους Φορείς, που δύνανται στο πλαίσιο των κείμενων διατάξεων, να συνεργάζονται με την ΕΕΣ για την διενέργεια ελέγχων και την εφαρμογή των αντίστοιχων Κανονισμών.

Άρθρο 194

Κριτήρια Απονομής του Σήματος

1. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου τα προϊόντα και οι υπηρεσίες κατατάσσονται σε τρεις (3) κατηγορίες: α) τα φυσικά προϊόντα, β) τα μεταποιημένα φυσικά προϊόντα και γ) τα λοιπά (βιομηχανικά –βιοτεχνικά) προϊόντα και υπηρεσίες.
2. Για την απονομή του σήματος, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες θα πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές που θέτουν οι διεθνείς, κοινοτικές και εθνικές διατάξεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τις επισημάνσεις, την ασφάλεια και προστασία του καταναλωτή. Επίσης θα πρέπει από την παραγωγή ή/και την επεξεργασία τους να προκύπτει εγχώρια προστιθέμενη αξία.
3. Ειδικά για τα φυσικά προϊόντα (αγροτικά, κτηνοτροφικά προϊόντα, πρώτες ύλες), ως βασικό κριτήριο για την απονομή του σήματος ορίζεται η παραγωγή, ή εκτροφή ή η συγκομιδή, ανάλογα με το προϊόν, εντός της ελληνικής επικράτειας.
4. Στα μεταποιημένα φυσικά προϊόντα, για την απονομή του σήματος, πρέπει ποσοστό της μάζας των συστατικών τους ή/και της μάζας της βασικής πρώτης ύλης που χρησιμοποιείται, να προέρχονται από την Ελλάδα. Με τον κανονισμό απονομής καθορίζεται, για κάθε κατηγορία προϊόντος, συγκεκριμένα το ποσοστό επί της μάζας του κάθε επιμέρους συστατικού ή / και της βασικής πρώτης ύλης.
5. Με τον κανονισμό είναι δυνατό να εισάγονται εξαιρέσεις από το κριτήριο αυτό στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - α) για πρώτες ύλες που δεν υπάρχουν ή δεν είναι δυνατόν να παραχθούν στην Ελληνική Επικράτεια, ή παράγονται σε μη επαρκείς ποσότητες,
  - β) για προϊόντα, η ελληνικότητα των οποίων συνίσταται στον παραδοσιακό ή / και τον ιδιαίτερο τρόπο παρασκευής και επεξεργασίας τους.
  - γ) Επίσης, δύνανται να εισάγονται προσωρινές εξαιρέσεις από το κριτήριο, εφόσον παρουσιάζεται έλλειψη σε συγκεκριμένη πρώτη ύλη, που οφείλεται σε αντικειμενικά, έκτακτα και εξαιρετικά γεγονότα, όπως ενδεικτικά φυσικές καταστροφές ή κακές καιρικές συνθήκες.

6. Για τα λοιπά (βιομηχανικά – βιοτεχνικά) προϊόντα και υπηρεσίες, ως βασικό κριτήριο απονομής ορίζεται το ποσοστό του κόστους παραγωγής που πραγματοποιείται στην ελληνική επικράτεια, όπως αυτό εξειδικεύεται με τον κανονισμό απονομής για κάθε προϊόν ή υπηρεσία. Στο κόστος παραγωγής περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν στην έρευνα και την ανάπτυξη του προϊόντος ή της υπηρεσίας, ενώ αποκλείονται όσες αφορούν την προώθηση, προβολή και διαφήμιση του προϊόντος.

Άρθρο 195

Υποχρεώσεις του Φορέα Απονομής Σήματος

1. Ο φορέας απονομής του σήματος τηρεί συγκεκριμένες προδιαγραφές που διασφαλίζουν ότι έχει την διοικητική συγκρότηση και την τεχνική επάρκεια και τεχνογνωσία για την απονομή του σήματος και την διενέργεια ελέγχων για το συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία.
2. Ο Κανονισμός που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 193 του παρόντος νόμου, κατά τον καθορισμό του φορέα απονομής λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τα κριτήρια του ίδιου άρθρου, τις πιστοποιήσεις που έχει λάβει και τα πρωτόκολλα που τηρεί ο φορέας απονομής, καθώς και την εμπειρία του σε πιστοποίηση προϊόντων και υπηρεσιών.
3. Το έργο της απονομής και του ελέγχου του σήματος, ανά κατηγορία προϊόντος ή υπηρεσίας δύναται να ανατεθεί σε ένα μόνο φορέα στην επικράτεια ή ανά περιφέρεια ή νομό. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ο φορέας απονομής δύναται να ζητά πληροφορίες από άλλα ελεγκτικά όργανα ή φορείς, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο και σκόπιμο. Εφόσον, από την δημόσια διαβούλευση για την έκδοση του Κανονισμού Απονομής, σύμφωνα με το άρθρο 192 του παρόντος νόμου, ή με άλλο τρόπο καταστεί γνωστό στην ΕΕΣ ότι το έργο του φορέα απονομής, δύναται να ανατεθεί στην ίδια γεωγραφική περιφέρεια σε περισσότερους φορείς, διενεργείται από την ΕΕΣ συγκριτική αξιολόγηση των φορέων που εκδηλώνουν εντός συγκεκριμένης προθεσμίας ενδιαφέρον, προκειμένου να επιλεγεί ο φορέας.
4. Η ΕΕΣ δύναται να διενεργεί ελέγχους στους φορείς απονομής σχετικά με την τηρούμενη διαδικασία απονομής του σήματος και επιβολής κυρώσεων, να απευθύνει συστάσεις και να εκδίδει οδηγίες. Σε περίπτωση που η ΕΕΣ διαπιστώσει ότι ο φορέας δεν πληροί τις απαιτούμενες από τον Κανονισμό Απονομής ή από το παρόν άρθρο προδιαγραφές, μπορεί να αποφασίσει την αντικατάστασή του.

Άρθρο 196

Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων – Υπηρεσιών

1. Στη Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου τηρείται το Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων - Υπηρεσιών, στο οποίο καταχωρίζεται ανά κατηγορία προϊόντος και υπηρεσίας κάθε απονομή, ανανέωση, μεταβίβαση και ανάκληση προσωρινή ή οριστική της χρήσης του Σήματος. Το Μητρώο περιλαμβάνει την επωνυμία της επιχείρησης, το είδος και την υποχρεωτική ονομασία πώλησης, εφ' όσον προβλέπεται, και την κατηγορία των προϊόντων και υπηρεσιών, στα οποία έχει απονεμηθεί το Σήμα. Με κανονισμό της ΕΕΣ δύνανται να εξειδικεύονται τα στοιχεία τα οποία καταχωρίζονται στο Μητρώο, ανά κατηγορία προϊόντος ή υπηρεσίας, καθώς και να ρυθμίζονται άλλα ζητήματα τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα σχετικά με την τήρηση του Μητρώου, τις καταχωρήσεις, την ασφαλή πρόσβαση, την πιστοποίηση των χρηστών.
2. Η καταχώρηση των στοιχείων στην βάση δεδομένων του Μητρώου γίνεται ηλεκτρονικά απευθείας από τον φορέα απονομής, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την πληρότητα και ορθότητα των στοιχείων που καταχωρεί. Διόρθωση των στοιχείων επιτρέπεται μετά από αίτημα του δικαιούχου χρήσης του σήματος, εφόσον επικαλείται και προσκομίζει στον φορέα τα ορθά στοιχεία.
3. Το τμήμα του Μητρώου που αφορά στα ευρετήρια δικαιούχων του σήματος και ονομασίας πώλησης προϊόντων και παροχής υπηρεσιών είναι δημόσια και ελεύθερα προσβάσιμα.
4. Η Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πληροφορικής της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου υποχρεούται να τηρεί όλα τα απαιτούμενα πρωτόκολλα και τις τεχνικές προδιαγραφές προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η ακεραιότητα της βάσης δεδομένων του Μητρώου.

Άρθρο 197

Απονομή του Δικαιώματος χρήσης του Ελληνικού Σήματος

1. Το δικαίωμα χρήσης του Ελληνικού Σήματος παραχωρείται με την καταχώρηση του δικαιούχου στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων – Υπηρεσιών. Το δικαίωμα χρήσης του σήματος απονέμεται για συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες.
2. Η απονομή του σήματος παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα:

- α) να επιθέτει το σήμα αποκλειστικά και μόνο στα προϊόντα για τα οποία έχει απονεμηθεί και στη συσκευασία αυτών,
  - β) να χαρακτηρίζει με το σήμα τις υπηρεσίες για τις οποίες αυτό έχει απονεμηθεί,
  - γ) να χρησιμοποιεί το σήμα για την προβολή και την προώθηση των προαναφερόμενων προϊόντων και των υπηρεσιών.
3. Ο φορέας απονομής οφείλει κατόπιν αιτήματος του δικαιούχου χρήσης του σήματος να χορηγεί βεβαίωση καταχώρησης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων - Υπηρεσιών, η οποία πιστοποιεί το δικαίωμα χρήσης του σήματος για συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία και αναφέρει τους όρους χρήσης σύμφωνα με τον Κανονισμό.

Άρθρο 198

Διαδικασία απονομής Ελληνικού Σήματος

1. Για την απονομή του δικαιώματος χρήσης του σήματος ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση – υπεύθυνη δήλωση, έντυπα ή ηλεκτρονικά και καταβάλλει τα οριζόμενα κατά περίπτωση τέλη στον φορέα που είναι αρμόδιος σύμφωνα με τους Κανονισμούς του άρθρου 193 του παρόντος νόμου για την απονομή του σήματος.
2. Η αίτηση– υπεύθυνη δήλωση περιέχει κατ' ελάχιστο:
  - α) Επί φυσικών προσώπων, το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και τη διεύθυνση του αιτούντα. Επί νομικών προσώπων, την μορφή, την επωνυμία και τον διακριτικό τίτλο αυτών, την έδρα και τον νόμιμο εκπρόσωπο τους,
  - β) Τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τις οποίες πρόκειται το σήμα να διακρίνει,
  - γ) Δήλωση ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες πληρούν τις προδιαγραφές που τάσσονται με τον Κανονισμό που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 193 του παρόντος νόμου,
  - δ) Δήλωση ότι πέραν του Κανονισμού τα προϊόντα και οι υπηρεσίες πληρούν τις προδιαγραφές που τάσσονται από την Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Διεθνή Νομοθεσία ιδίως όσον αφορά την παραγωγή, τυποποίηση και διανομή τους, την υγιεινή και την ασφάλεια αυτών κατά τη χρήση και ανάλωση τους,
  - ε) Δήλωση ότι ο αιτών δεν έχει καταδικαστεί αμετάκλητα την τελευταία τριετία για παραβίαση της νομοθεσίας περί διανοητικής ιδιοκτησίας, της αγορανομικής νομοθεσίας και της ειδικότερης νομοθεσίας του αφορά το προϊόν ή την υπηρεσία για την οποία αιτείται την απονομή του σήματος. Σε περίπτωση που την απονομή

του σήματος αιτείται προσωπική εταιρεία, η δήλωση αυτή αφορά, πέραν από τον νόμιμο εκπρόσωπο ή/και τον διαχειριστή της, και τους εταίρους της.

3. Όπου από τον Κανονισμό του άρθρου 193 του παρόντος νόμου τυχόν απαιτείται η διενέργεια εργαστηριακών ελέγχων στο προϊόν, ο αιτών οφείλει εντός προθεσμίας που τάσσει ο αρμόδιος για την απονομή του σήματος φορέας να προσκομίσει δείγμα του προϊόντος στα γραφεία του φορέα, ή σε εγκεκριμένο για την διενέργεια ελέγχων εργαστήριο.

4. Όπου από τον Κανονισμό του άρθρου 193 του παρόντος νόμου απαιτείται για την απονομή του σήματος επιτόπιος έλεγχος στις εγκαταστάσεις παραγωγής του προϊόντος ή παροχής της υπηρεσίας, αυτός διενεργείται από υπαλλήλους του φορέα ή τρίτα πρόσωπα, που τους έχει ειδικά ανατεθεί το έργο αυτό και διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις για τον έλεγχο των εγκαταστάσεων και την πιστοποίηση αυτών. Ο ως άνω επιτόπιος έλεγχος διενεργείται σε εργάσιμες ημέρες και ώρες, εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης απονομής του σήματος

5. Όπου από τον Κανονισμό του άρθρου 193 του παρόντος νόμου απαιτείται, για την απονομή χρήσης του σήματος, η διενέργεια ελέγχου εισροών / εκροών, ο φορέας δύναται να ζητά από τον αιτούντα τα σχετικά τιμολόγια καθώς και τις σχετικές συμβάσεις προμήθειας.

6. Για τους εργαστηριακούς ελέγχους, τους ελέγχους οικονομικών στοιχείων εισροών / εκροών και τους ελέγχους στις εγκαταστάσεις παραγωγής ή παροχής της υπηρεσίας συντάσσεται έκθεση από τον διενεργούντα τον έλεγχο που υποβάλλεται αμελλητί στον φορέα απονομής, ο οποίος με βάση αυτή δύναται είτε να απονεμίσει το σήμα, είτε να ανακαλέσει το δικαίωμα χρήσης του σήματος, είτε να απορρίψει αιτιολογημένα το αίτημα, είτε να τάξει προθεσμία εντός της οποίας ο αιτών πρέπει να συμμορφωθεί με τις υποδείξεις του προκειμένου να επανεξεταστεί το αίτημα απονομής. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, δύναται από τον Κανονισμό του άρθρου 193 του παρόντος νόμου να προβλέπεται η καταβολή πρόσθετου τέλους, εφόσον είναι αναγκαία η διενέργεια νέων ελέγχων για την πιστοποίηση της συμμόρφωσης του αιτούντος με τις υποδείξεις του φορέα απονομής.

7. Ο φορέας απονομής του σήματος δικαιούται να ζητήσει οποιοδήποτε συμπληρωματικό στοιχείο από τον ενδιαφερόμενο προκειμένου να του απονεμίσει το σήμα.

8. Το δικαίωμα χρήσης του σήματος απονέμεται για τρία (3) έτη και δύναται να ανανεώνεται για ισόχρονα διαστήματα, ύστερα από υποβολή σχετικής αίτησης του

Άρθρο 199

Διαγραφή δικαιούχου από το Ηλεκτρονικό Μητρώο

Συνεπάγεται την αυτοδίκαιη διαγραφή από το Ηλεκτρονικό Μητρώο Ελληνικών Προϊόντων – Υπηρεσιών:

- α) η κήρυξη του δικαιούχου χρήσης του σήματος σε πτώχευση ή η θέση αυτού σε παρόμοιο νομικό καθεστώς,
- β) η αμετάκλητη καταδίκη του δικαιούχου για αδικήματα που αναφέρονται στην περ. ε΄ του άρθρου 198 του παρόντος νόμου,
- γ) η μη ανανέωση του δικαιώματος χρήσης μετά την παρέλευση του χρόνου προστασίας της παρ. 8 του άρθρου 198 του παρόντος νόμου,
- δ) η διακοπή παραγωγής και διάθεσης του προϊόντος ή παροχής της υπηρεσίας για την οποία είχε απονεμηθεί το σήμα,
- ε) η διακοπή της οικονομικής δραστηριότητας του δικαιούχου,
- ε) η υποβολή αιτήματος διαγραφής από τον δικαιούχο,

Άρθρο 200

Κυρώσεις - Ανάκληση του δικαιώματος Χρήσης Ελληνικού Σήματος

1. Ο φορέας απονομής του σήματος δύναται να επιβάλλει προς τους δικαιούχους χρήσης του σήματος, σε περίπτωση παραβίασης του παρόντος νόμου και των Κανονισμών που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 193 του παρόντος νόμου και ανάλογα με την βαρύτητα και τη διάρκεια αυτής, τις ακόλουθες κυρώσεις:

- α) έγγραφη σύσταση με τον ορισμό προθεσμίας συμμόρφωσης

β) προσωρινή ή οριστική ανάκληση του δικαιώματος χρήσης του σήματος.

2. Οι κυρώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου επιβάλλονται ιδίως σε περιπτώσεις που από τον έλεγχο προκύψει ότι:

α) το προϊόν ή η υπηρεσία για τα οποία απονεμήθηκε το σήμα δεν τηρούν τις προδιαγραφές και τις προϋποθέσεις που τάσσει ο Κανονισμός που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 192 του παρόντος νόμου,

β) γίνεται αντικανονική ή παραπλανητική χρήση σε έντυπα ή διαφημιστικό υλικό και

γ) παρέχονται προς τον φορέα απονομής σκοπίμως παραπλανητικές ή ψευδείς πληροφορίες.

3. Σε περίπτωση προσωρινής ανάκλησης, ο φορέας δύναται να επιβάλει στον δικαιούχο την συμμόρφωση σε συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να αρθεί η ανάκληση. Σε περίπτωση οριστικής ανάκλησης ο φορέας αποφασίζει για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σχετικά με τα προϊόντα, που ήδη φέρουν το σήμα και οφείλει να καταστήσει γνωστή, στο ευρύ κοινό με κάθε πρόσφορο μέσο, την ανάκληση και τη διαγραφή από το Ηλεκτρονικό Μητρώο. Ιδίως ο φορέας δύναται να διατάξει την αφαίρεση και την καταστροφή των σημάτων από προϊόντα που δεν πληρούν τις τασσόμενες από τον παρόντα νόμο και τους Κανονισμούς του άρθρου 193 του παρόντος νόμου προδιαγραφές.

4. Σε περίπτωση χρήσης του σήματος από μη δικαιούχο, χωρίς να αποκλείονται τυχόν ποινικές ευθύνες, ο Γενικός Γραμματέας Εμπορίου:

α) επιβάλλει διοικητικό πρόστιμο το ύψος του οποίου ανέρχεται από 3.000 έως 300.000 ευρώ, ανάλογα με το βάρος, την διάρκεια παράβασης καθώς και την ποσότητα και την αξία των παράνομων προϊόντων / υπηρεσιών που έχουν πωληθεί ή παρασχεθεί,

β) διατάσσει την αφαίρεση και την καταστροφή των σημάτων από τα προϊόντα που έχουν παραχθεί και διακινηθεί παράνομα και σε περίπτωση που δεν είναι εφικτό την καταστροφή των προϊόντων

γ) διατάσσει την παύση χρήσης του σήματος για την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών

δ) Καθιστά γνωστή με κάθε πρόσφορο μέσο στο ευρύ κοινό, την παράνομη χρήση του σήματος.

5. Ο φορέας και ο Γενικός Γραμματέας Εμπορίου, για τις περιπτώσεις της παρ. 4 του παρόντος άρθρου, πριν από την επιβολή κυρώσεων υποχρεούνται να καλέσουν τον ελεγχόμενο να εκφράσει τις απόψεις του.

Άρθρο 201

Ενστάσεις

1. Κατά των αποφάσεων των φορέων που αφορούν την απονομή, διαγραφή, και μεταβίβαση του σήματος, καθώς και την επιβολή κυρώσεων σύμφωνα με τις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 199 του παρόντος νόμου, δύναται να ασκηθεί ένσταση ενώπιον της ΕΕΣ εντός προθεσμίας τριάντα (20) ημερών, που αρχίζει από την επομένη της γνωστοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης στον δικαιούχο/ ελεγχόμενο ή από την καταχώρηση της απόφασης στο Ηλεκτρονικό Μητρώο. Η ένσταση κατατίθεται είτε στη Γραμματεία της ΕΕΣ, στη Γενική Γραμματεία Εμπορείου, είτε στον φορέα απονομής, οποίος οφείλει να διαβιβάσει την ένσταση στην ΕΕΣ εντός τεσσάρων (4) εργάσιμων ημερών. Η ΕΕΣ υποχρεούται να αποφανθεί επ' αυτής εντός 2 μηνών από την παραλαβή της.

2. Η υποβολή ενστάσεως ενώπιον της ΕΕΣ αναστέλλει την εκτέλεση των αποφάσεων των φορέων με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις. Εφόσον με την απόφαση του φορέα διατάσσεται η αφαίρεση και καταστροφή του σήματος ή των προϊόντων που φέρουν το σήμα, ο Πρόεδρος της ΕΕΣ δύναται να διατάξει, μετά από αίτημα του φορέα απονομής ή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή αυτεπαγγέλτως, μέχρι την έκδοση οριστικής αποφάσεως από την ΕΕΣ:

α) την προσωρινή φύλαξη των σημάτων ή/και των προϊόντων στις εγκαταστάσεις του φορέα ή τρίτου. Στην περίπτωση αυτή η ΕΕΣ δύναται με την έκδοση της αποφάσεώς της επί της ενστάσεως να καταλογίσει φύλακτρα,

β) την απαγόρευση πώλησης και διακίνησης προϊόντων ή παροχής υπηρεσίας που φέρουν το σήμα.

γ) την ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού για το ενδεχόμενο παράνομης χρήσης του σήματος.

Στις περιπτώσεις αυτές η ένσταση εξετάζεται από την ΕΕΣ κατά προτεραιότητα.

3. Κατά την εξέταση της ένστασης από την ΕΕΣ δύναται να παρίσταται ο ενιστάμενος και να εκφράσει προφορικά τις απόψεις του.

4. Κατά των αποφάσεων της ΕΕΣ επί των ενστάσεων επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου της Αθήνας εντός προθεσμίας εξήντα (60)

ημερών από την επομένη της κοινοποίησης της απόφασης επί της ένστασης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Άρθρο 202

Δημοσίευση Αποφάσεων

Οι πράξεις της ΕΕΣ, με εξαίρεση αυτές του άρθρου 201 του παρόντος νόμου, αναρτώνται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα της ή, εφόσον δεν διαθέτει, στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Άρθρο 203

Έννοια όρων

1. Για την εφαρμογή των διατάξεων του τρίτου μέρους του παρόντος νόμου, οι πιο κάτω αναφερόμενοι όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

α) **Μεσίτης Ακινήτων** είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες μεσιτείας επί ακινήτων.

β) **Υπηρεσία Μεσιτείας** είναι η υπόδειξη ευκαιριών ή η μεσολάβηση για τη σύναψη συμβάσεων σχετικών με ακίνητα και ιδίως συμβάσεων πώλησης, ανταλλαγής, μίσθωσης, χρηματοδοτικής μίσθωσης, σύστασης δουλείας ή αντιπαροχής ακινήτων.

γ) **Δόκιμος Μεσίτης Ακινήτων** είναι το φυσικό πρόσωπο, το οποίο στο πλαίσιο της μαθητείας του, υποβοηθά το μεσίτη ακινήτων στην εκτέλεση από αυτόν των μεσιτικών εργασιών, εκτός από τη συνομολόγηση συμβάσεων μεσιτείας για λογαριασμό του μεσίτη.

2. Για την παροχή υπηρεσιών μεσιτείας ακινήτων από νομικό πρόσωπο απαιτείται σωρευτικά:

α) Η παροχή υπηρεσιών μεσιτείας να προβλέπεται στον καταστατικό σκοπό του νομικού προσώπου και

β) οι προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος του μεσίτη ακινήτων, όπως καθορίζονται στο άρθρο 204 του παρόντος νόμου, να συντρέχουν σε ένα τουλάχιστον από τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούν νομίμως το νομικό

πρόσωπο. Οι παραπάνω προϋποθέσεις πρέπει να συντρέχουν και στον υπεύθυνο του κλάδου μεσεγγείας κάθε υποκαταστήματος του νομικού προσώπου.

Άρθρο 204

Προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος

1. Για την άσκηση του επαγγέλματος του μεσίτη ακινήτων απαιτείται να συντρέχουν στο ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο ή, προκειμένου για νομικό πρόσωπο, στα πρόσωπα που ορίζονται στην περ. β' της παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου, οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

α) Να είναι Έλληνας πολίτης ή πολίτης κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους μέλους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ). Ο πολίτης τρίτης χώρας απαιτείται να διαθέτει άδεια διαμονής και εργασίας στην Ελλάδα ή άδεια διαμονής για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα, σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα νόμο.

β) Να μην έχει καταδικαστεί, ούτε να είναι υπόδικος για κακούργημα ή για πλημμέλημα για τα αδικήματα κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, υπεξαίρεσης στην υπηρεσία, πλαστογραφίας ή κατάχρησης ενσήμων, απιστίας, ψευδορκίας, δόλιας χρεοκοπίας, καταδολίευσης δανειστών, τοκογλυφίας, ή για κάποιο από τα εγκλήματα περί το νόμισμα.

γ) Να μην έχει υποβληθεί σε ολική ή μερική, στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση (ΑΚ1666-1688).

δ) Να διαθέτει τουλάχιστον απολυτήριο Λυκείου ή ισότιμο τίτλο της αλλοδαπής.

ε) Να έχει ολοκληρώσει προϋπηρεσία δόκιμου μεσίτη για ένα (1) έτος στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή.

στ) Να έχει επιτύχει στις σχετικές εξετάσεις. Με Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται οι αρμόδιοι για τις εξετάσεις αυτές φορείς και ο τρόπος πιστοποίησής τους, το περιεχόμενο των εξετάσεων, η διαδικασία και ο χρόνος διεξαγωγής τους, οι προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων, το εκδιδόμενο πιστοποιητικό επιτυχίας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Η συνδρομή των προϋποθέσεων που τάσσονται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου αποδεικνύεται με τα κάτωθι έγγραφα:

α) Ταυτότητα ή διαβατήριο, εφόσον πρόκειται για Έλληνα πολίτη ή πολίτη κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους μέλους του Ε.Ο.Χ, ή,

εφόσον πρόκειται για πολίτη τρίτης χώρας, άδεια διαμονής και εργασίας στην Ελλάδα ή άδεια διαμονής για ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα.

β) Αντίγραφο ποινικού μητρώου ότι δεν έχει καταδικασθεί για τα αδικήματα της περ. β΄ της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και πιστοποιητικό ότι δεν είναι υπόδικος για τα αδικήματα αυτά.

γ) Πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι δεν έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση.

δ) Επίσημο αντίγραφο του τίτλου σπουδών.

ε) Βεβαίωση εγγραφής του δόκιμου μεσίτη στο σχετικό μητρώο του άρθρου 205 του παρόντος νόμου και υπεύθυνη δήλωση του μεσίτη τον οποίο υποβοηθά, από τις οποίες να προκύπτει ο χρόνος προϋπηρεσίας του ως δόκιμου μεσίτη.

στ) Αποδεικτικού επιτυχίας του στις σχετικές εξετάσεις

3. Προκειμένου για μεσίτη ακινήτων αναγνωρισμένο από κράτος μέλος της ΕΕ ή κράτος μέλος του Ε.Ο.Χ. και εγκατεστημένο σε αυτό, ο οποίος επιθυμεί να εγκατασταθεί στην Ελλάδα, μέσω ίδρυσης υποκαταστήματος, γραφείου ή άλλης εγκατάστασης, απαιτείται βεβαίωση εγγραφής του σε μητρώο ή άλλη αρμόδια αρχή ή επαγγελματική οργάνωση, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας εγκατάστασής του. Ο μεσίτης αυτός φέρει τον τίτλο της χώρας της κύριας εγκατάστασής του.

4. Τα ανωτέρω έγγραφα και πιστοποιητικά υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο στο αρμόδιο Επιμελητήριο, το οποίο μετά από έλεγχο πληρότητας αυτών, προβαίνει στην εγγραφή στο Μητρώο του Επιμελητηρίου και στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ), με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ.7 του παρόντος άρθρου.

5. Οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται σε μόνιμη βάση και ελέγχονται από το αρμόδιο Επιμελητήριο. Προς τούτο, οι μεσίτες ακινήτων υποχρεούνται: α) να ενημερώνουν, εντός μηνός από την παύση συνδρομής των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εγγραφή τους, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, το αρμόδιο Επιμελητήριο και β) να προσκομίζουν στο αρμόδιο Επιμελητήριο, ανά τριετία από την εγγραφή τους, υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α΄ 75) ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τα στοιχεία (α), (β) και (γ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Σε κάθε περίπτωση που εξέλειπε έστω και μία από τις προϋποθέσεις αυτές, ή δεν υποβλήθηκε η υπεύθυνη δήλωση της ανωτέρω περ. β΄, εντός μηνός από την παρέλευση της τριετίας, ο μεσίτης, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει ένας τουλάχιστον από τους προαναφερόμενους λόγους, διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ και το Μητρώο του Επιμελητηρίου.

6. Απαγορεύεται η άσκηση του επαγγέλματος του μεσίτη και η εγγραφή στο ΓΕΜΗ σε όσους μεσίτες ακινήτων έχει επιβληθεί η πειθαρχική ποινή της οριστικής στέρησης του δικαιώματος ασκήσεως του επαγγέλματος ή της προσωρινής για όσο ισχύει αυτή ή η παρεπόμενη ποινή της απαγόρευσης ασκήσεως του επαγγέλματος του μεσίτη, για όσο χρόνο ισχύει αυτή.

7. Μεσίτες αναγνωρισμένοι από κράτος μέλος της Ε.Ε ή κράτος του Ε.Ο.Χ. και εγκατεστημένοι σε αυτό, οι οποίοι εκτελούν στο πλαίσιο της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, περιστασιακά μεσιτικές πράξεις στην Ελλάδα, όπως ορίζονται στο άρθρο 64 του παρόντος νόμου, δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του κράτους προέλευσης για την άσκηση μεσιτικών πράξεων.

Άρθρο 205

Μητρώο Δόκιμων Μεσιτών Ακινήτων

1. Καθιερώνεται Μητρώο Δόκιμων Μεσιτών Ακινήτων στα κατά τόπους Επιμελητήρια, στο οποίο έχουν υποχρέωση να εγγράφονται οι Δόκιμοι Μεσίτες Ακινήτων. Ως χρόνος έναρξης της περιόδου δοκιμής θεωρείται η ημερομηνία εγγραφής στο Μητρώο.

2. Για την εγγραφή στο ως άνω μητρώο απαιτείται να συντρέχουν στο ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο οι αναφερόμενες προϋποθέσεις στις περιπτώσεις α', β', γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 204 του παρόντος νόμου.

3. Προκειμένου να εγγραφεί ως Δόκιμος Μεσίτης Ακινήτων στο μητρώο του Επιμελητηρίου, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στην αρμόδια υπηρεσία του Επιμελητηρίου υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75), στην οποία αναφέρονται:

α) ότι δεν έχει καταδικασθεί για κακούργημα ή για πλημμέλημα κλοπής, υπεξαίρεσης, απάτης, υπεξαίρεσης στην υπηρεσία, πλαστογραφίας η κατάχρησης ενσήμων, απιστίας, ψευδορκίας, δόλιας χρεοκοπίας, καταδολίευσης δανειστών, τοκογλυφίας, ή για κάποιο από τα εγκλήματα περί το νόμισμα,

β) ότι δεν έχει υποβληθεί σε ολική ή μερική, στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση,

γ) ότι κατέχει απολυτήριο Λυκείου ή ισότιμο τίτλο της αλλοδαπής και

δ) τα στοιχεία του μεσίτη με τον οποίο πρόκειται να συνεργαστεί. Επίσης, υποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση του μεσίτη, στην οποία αναφέρεται η δέσμευση της συνεργασίας τους.

4. Οι Δόκιμοι Μεσίτες Ακινήτων ασφαρίζονται προαιρετικά στον ΟΑΕΕ.

Άρθρο 206

Σύμβαση μεσιτείας

1. Η σύμβαση μεσιτείας ακινήτων καταρτίζεται εγγράφως. Για την πλήρωση του απαιτούμενου έγγραφου τύπου αρκεί η ανταλλαγή ενυπόγραφων επιστολών, ενυπόγραφων τηλεομοιοτυπιών, καθώς και τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
2. Η σύμβαση πρέπει:
  - α) Να περιλαμβάνει τα στοιχεία των συμβαλλομένων μερών, τον αριθμό φορολογικού τους μητρώου, καθώς και τον αριθμό ΓΕΜΗ του μεσίτη. Σε περίπτωση διασυννοιακής παροχής μεσιτικών υπηρεσιών, αναγράφεται το μητρώο, η αρμόδια αρχή ή οργάνωση, στην οποία είναι εγγεγραμμένος ο μεσίτης, σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας εγκατάστασής του.
  - β) Να καθορίζει την ταυτότητα του αντικειμένου της μεσολάβησης ή υπόδειξης ευκαιρίας, το είδος της κύριας σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί, καθώς και το ποσό ή ποσοστό της μεσιτικής αμοιβής. Αν δεν έχει οριστεί το ποσό ή ποσοστό της αμοιβής, οφείλεται η συνηθισμένη αμοιβή. Η χρήση γενικών όρων συναλλαγών στη σύμβαση μεσιτείας διέπεται από τις διατάξεις του ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α'), όπως ισχύει.
3. Αν δεν έχει οριστεί διαφορετικά, η διάρκεια της σύμβασης μεσιτείας είναι δώδεκα (12) μηνών, με δικαίωμα παράτασης για έξι (6) ακόμη μήνες, κατόπιν μονομερούς έγγραφης δήλωσης του εντολέα. Μετά τη λήξη της μπορεί να συναφθεί νέα σύμβαση μεταξύ των ιδίων συμβαλλομένων. Αν η διάρκεια της σύμβασης είναι μεγαλύτερη από την ανωτέρω οριζόμενη, οποιοσδήποτε των συμβαλλομένων έχει το δικαίωμα να την καταγγέλλει αζημίως μετά την πάροδο των δώδεκα (12) μηνών. Τα αποτελέσματά της καταγγελίας επέρχονται μετά την πάροδο τριών (3) μηνών.
4. Επιτρέπεται η σύμβαση αποκλειστικής μεσιτείας, στο πλαίσιο της οποίας ο εντολέας δεν έχει το δικαίωμα να αναθέσει εντολή με το ίδιο περιεχόμενο σε άλλο μεσίτη, ούτε και να δραστηριοποιηθεί ο ίδιος για την αναζήτηση ευκαιρίας για όσο χρόνο ισχύει η σύμβαση και ο μεσίτης έχει την υποχρέωση να δραστηριοποιηθεί για την εκτέλεση της εντολής. Εξαιρέσεις από τη μη δραστηριοποίηση του εντολέα είναι δυνατές μόνο αν αφορούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που κατονομάζονται ρητά στη σύμβαση. Η σύμβαση αποκλειστικής μεσιτείας δεν μπορεί να έχει διάρκεια πάνω από οκτώ (8) μήνες, με δικαίωμα παράτασης για τέσσερις (4) ακόμα μήνες, κατόπιν μονομερούς έγγραφης δήλωσης του εντολέα. Μετά τη λήξη της μπορεί να συναφθεί

5. Ο μεσίτης ακινήτων δικαιούται να αξιώσει αμοιβή κατά την κατάρτιση της κύριας σύμβασης, εφόσον έχει ο ίδιος μεσολαβήσει στη σύναψή της ή έχει υποδείξει την ευκαιρία σύναψής της ανεξάρτητα από το είδος της κύριας σύμβασης που καταρτίστηκε τελικά για το ακίνητο. Αν περισσότεροι μεσίτες σε συνεργασία μεταξύ τους υπέδειξαν ή μεσολάβησαν, τότε αμοιβή οφείλεται μόνο μία φορά, καταβαλλόμενη από τον εντολέα σε έναν από αυτούς, κατά του οποίου και μόνο έχουν δικαίωμα να στραφούν οι υπόλοιποι και, σε περίπτωση έλλειψης συμφωνίας μεταξύ τους, κατανέμεται μεταξύ των μεσιτών κατά το ποσοστό συμβολής του καθενός στην κατάρτιση της σύμβασης. Αν περισσότεροι μεσίτες προς τους οποίους ο εντολέας παρέσχε διαδοχικά διαφορετικές εντολές υπέδειξαν διαδοχικά την ίδια ευκαιρία, αμοιβή δικαιούται να αξιώσει μόνο αυτός ο οποίος υπέδειξε πρώτος την ευκαιρία. Αν δεν μπορεί να αποδειχτεί το ποσοστό συμβολής κάθε μεσίτη στην κατάρτιση της σύμβασης, τότε αμοιβή κατανέμεται μεταξύ των μεσιτών κατά ίσα μέρη. Επί μεσιτείας για ανοικοδόμηση ακινήτου με αντιπαροχή, ο μεσίτης δικαιούται να αξιώσει πλήρη αμοιβή με την κατάρτιση του εργολαβικού προσυμφώνου, εκτός κι αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά.

6. Εάν συναφθεί για το ίδιο ακίνητο διαφορετική σύμβαση από την προβλεπόμενη στη σύμβαση μεσιτείας, η σύμβαση που τελικά συνήφθη, τεκμαίρεται ως αποτέλεσμα της διαμεσολάβησης του μεσίτη.

7. Στη σύμβαση μεσιτείας πρέπει να αναγράφεται ρητά εάν ο μεσίτης μπορεί να ενεργήσει και για τον αντισυμβαλλόμενο του εντολέα του. Εάν, παρά την έλλειψη της πιο πάνω συμφωνίας, ο μεσίτης συμβληθεί και με το άλλο μέρος, ο εντολέας

- 8.** Σε κάθε αμφοτεροβαρή σύμβαση επί ακινήτου, η οποία καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, ενσωματώνεται ως περιεχόμενο, με ποινή απόλυτης ακυρότητας, υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, των συμβαλλομένων περί μεσολάβησης ή μη μεσίτη ακινήτων στην κατάρτισή της και σε θετική περίπτωση τα στοιχεία του μεσίτη, τον αριθμό ΓΕΜΗ αυτού και τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, καθώς και το ποσό ή το ποσοστό της μεσιτικής αμοιβής.
- 9.** Οι συμβαλλόμενοι σε σύμβαση σχετική με ακίνητα δεν υποχρεούνται σε καταβολή αμοιβής σε πρόσωπα, τα οποία προσέφεραν υπηρεσίες μεσιτείας, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 204 του παρόντος νόμου και των παρ. 1, 2 και 3 του παρόντος άρθρου.
- 10.** Ο εντολέας υποχρεούται να ανακοινώσει στο μεσίτη την κατάρτιση της κύριας σύμβασης τουλάχιστον μία μέρα πριν από την κατάρτισή της, άλλως ευθύνεται σε αποκατάσταση κάθε ζημίας του μεσίτη που οφείλεται στη μη έγκαιρη ανακοίνωση.
- 11.** Κατά τα λοιπά οι σχέσεις των συμβαλλόμενων μερών με τον μεσίτη ρυθμίζονται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 207

Υποχρεώσεις των μεσιτών ακινήτων

Οι μεσίτες ακινήτων οφείλουν:

- α) Να ενημερώνουν, πριν από τη σύναψη της κύριας σύμβασης, τους εντολείς τους και τους υποψήφιους αντισυμβαλλομένους, για τις ιδιότητες του ακινήτου της εντολής, καθώς και για τυχόν πραγματικά ή νομικά ελαττώματα αυτού, που έχουν περιέλθει αποδεδειγμένα σε γνώση τους.
- β) Να ενημερώνουν πριν από τη σύναψη της σύμβασης μεσιτείας τους εντολείς τους για κάθε περίπτωση συναλλαγής, στην οποία υπάρχει διπλή εντολή (εντολή και από το άλλο μέρος), ή εμπλέκεται άλλο προσωπικό ή οικονομικό ενδιαφέρον των ιδίων, πέραν εκείνου της συμφωνηθείσας αμοιβής.
- γ) Να προστατεύουν το επαγγελματικό απόρρητο και να μην αποκαλύπτουν σε τρίτους προσωπικά και οικονομικά στοιχεία των εντολέων τους, πέραν αυτών που είναι αναγκαία για την κατάρτιση της σύμβασης με την επιφύλαξη των διατάξεων του Ν. 3691/2008.

Άρθρο 208
Ποινικές κυρώσεις

Όποιος, χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 204 του παρόντος νόμου και χωρίς να έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ, ενεργεί μεσιτικές πράξεις ή εμφανίζει τον εαυτό του ως μεσίτη αστικών συμβάσεων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης από έξι (6) μήνες μέχρι δύο (2) έτη ή με χρηματική ποινή από πέντε (5.000) μέχρι τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, ή με αμφότερες τις ποινές.

Άρθρο 209
Πειθαρχικό Συμβούλιο — Πειθαρχικές ποινές

1. Με απόφαση του Περιφερειάρχη για τα Επαγγελματικά Επιμελητήρια Αθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και Ροδόπης και του οικείου Αντιπεριφερειάρχη, για τα λοιπά Επιμελητήρια της Χώρας, συγκροτείται Πειθαρχικό Συμβούλιο, που ασκεί την πειθαρχική εξουσία επί των μεσιτών ακινήτων. Στο Πειθαρχικό Συμβούλιο μετέχουν:

α) Ένας πρωτοδίκης, ως πρόεδρος, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το διευθύνον το οικείο Πρωτοδικείο όργανο.

β) Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης ή Τμήματος Εμπορίου της Περιφέρειας της έδρας κάθε Επιμελητηρίου.

γ) Ένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κάθε Επιμελητηρίου, προερχόμενο από τον κλάδο των μεσιτών ακινήτων, με τουλάχιστον 5ετή εμπειρία, ελλείψει δε αυτού, από έναν μεσίτη με τουλάχιστον 5ετή εμπειρία, ο οποίος έχει επαγγελματική έδρα στον ίδιο Νομό και προτείνεται από το Πρωτοβάθμιο Συνδικαλιστικό Όργανο του ίδιου κλάδου, ως μέλος.

Χρέη Εισηγητού εκτελεί ο προϊστάμενος της Υπηρεσίας Μητρώου κάθε Επιμελητηρίου.

Χρέη Γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του Επιμελητηρίου, οριζόμενος από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτού με την ίδια απόφαση.

Όλοι οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους.

2. Οι δαπάνες του Πειθαρχικού Συμβουλίου και η αμοιβή των μελών του βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Επιμελητηρίου και καθορίζονται με απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής του.

3. Οι αποφάσεις των παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού, εκδίδονται εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

4. Πειθαρχικά αδικήματα είναι τα εξής:

α) Κάθε παράβαση υποχρέωσης που απορρέει από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

β) Κάθε ενέργεια από δόλο ή αμέλεια που βλάπτει την επαγγελματική φήμη των μεσιτών αστικών συμβάσεων.

γ) Η οποιαδήποτε παράβαση των όρων της εντολής που έλαβε ο μεσίτης από τον εντολέα, η παράνομη είσπραξη αμοιβής ή προκαταβολής χρημάτων, καθώς και η αδυναμία επιστροφής χρημάτων στις περιπτώσεις που δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του από τη σύμβαση.

5. Την πειθαρχική δίωξη ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου ασκεί ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου, ύστερα από καταγγελία οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή του προέδρου του οικείου Επαγγελματικού Σωματείου ή και αυτεπαγγέλτως. Αν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για τη διάπραξη πειθαρχικού αδικήματος, η άσκηση της πειθαρχικής δίωξης είναι υποχρεωτική.

6. Πειθαρχικές ποινές είναι οι εξής:

α) Έγγραφη επίπληξη.

β) Πρόστιμο από δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ, που εισπράττεται κατά τις διατάξεις περί δημοσίων εσόδων υπέρ του οικείου Επιμελητηρίου.

γ) Προσωρινή στέρηση του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος μέχρι (1) ένα έτος.

δ) Επιβολή προστίμου και προσωρινή στέρηση του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος,

ε) Οριστική στέρηση του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος σε περίπτωση που υποπίπτει στα ποινικά αδικήματα της περίπτωσης β' του άρθρου 204 του παρόντος νόμου.

7. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο, για τη λήψη της απόφασής του, δικαιούται να καλεί προς εξέταση μάρτυρες, να ζητά την κατάθεση εγγράφων, να παραγγέλλει τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης ή αυτοψίας και να ζητά τη συνδρομή κάθε δημοσίας αρχής. Ο εγκαλούμενος καλείται να απολογηθεί εντός ευλόγου χρόνου και δικαιούται να υποβάλλει την απολογία του προφορικώς ή εγγράφως και να παρίσταται ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου με συνήγορο ή να εκπροσωπείται από συνήγορο διορισμένο με απλή έγγραφη εξουσιοδότηση. Αν ο εγκαλούμενος είναι

8. Οι αποφάσεις του Πειθαρχικού Συμβουλίου διαβιβάζονται στο Επιμελητήριο και κοινοποιούνται τόσο στον εγκαλούμενο, μέσω του οικείου Επιμελητηρίου, όσο και στο ΓΕΜΗ και στα άλλα Επιμελητήρια της χώρας. Οι αποφάσεις των Πειθαρχικών Συμβουλίων προσβάλλονται ενώπιον των αρμοδίων Διοικητικών Δικαστηρίων.

Άρθρο 210

Τελικές και μεταβατικές διατάξεις

1. Οι εν ενεργεία μεσίτες, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στα οικεία Επιμελητήρια έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, διατηρούν την ιδιότητά τους ως Μεσίτες Αστικών Συμβάσεων και υποχρεούνται σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, εξαιρουμένων των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 204 του παρόντος νόμου.
2. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργείται:
  - α) το π.δ. 248/1993 (ΦΕΚ 108 Α'), με εξαίρεση την παρ. 1 του άρθρου 2 αυτού, το οποίο παραμένει σε ισχύ έως την έναρξη λειτουργίας του ΓΕΜΗ,
  - β) κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στον παρόντα νόμο.
3. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από το παρόντα νόμο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί μεσιτείας.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ **ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 211

Συμφωνίες – Πλαίσιο

Συμπλήρωση του Π.Δ. 60/2007

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών", όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την

«Οι συμφωνίες - πλαίσιο διακρίνονται σε αυτές που συνάπτονται με έναν οικονομικό φορέα και σε αυτές που συνάπτονται με περισσότερους οικονομικούς φορείς (πολυμερείς συμφωνίες πλαίσιο)».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επιτρέπεται η διενέργεια ηλεκτρονικού πλειστηριασμού τόσο κατά την ανάθεση της συμφωνίας – πλαισίου όσο και κατά την ανάθεση των εκτελεστικών αυτής συμβάσεων».

3. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι συμφωνίες – πλαίσιο με έναν οικονομικό φορέα μπορούν να λάβουν ιδίως τις ακόλουθες μορφές:

α) Η αναθέτουσα αρχή ζητάει συγκεκριμένη παροχή και ο οικονομικός φορέας της συμφωνίας - πλαίσιο αναλαμβάνει να ικανοποιήσει αυτή την παροχή, συγχρόνως δε τα μέρη συμφωνούν και τους όρους για μελλοντικές παροχές.

β) Η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει να καλύψει όλες ή μέρος από τις μελλοντικές ανάγκες της σύμφωνα με το εδάφιο δ' της παρ. 2 του παρόντος άρθρου από τον οικονομικό φορέα της συμφωνίας - πλαίσιο και ο τελευταίος αναλαμβάνει να ικανοποιήσει τις σχετικές παραγγελίες της.

γ) Η αναθέτουσα αρχή δεν δεσμεύεται να καλύψει όλες ή μέρος των συγκεκριμένων μελλοντικών αναγκών της από τον οικονομικό φορέα της συμφωνίας - πλαίσιο, αλλά ο οικονομικός φορέα αναλαμβάνει να εκπληρώσει κάθε σχετική παραγγελία, τουλάχιστον έως ένα ορισμένο όριο».

4. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι συμφωνίες – πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς μπορούν να λάβουν ιδίως τις ακόλουθες μορφές:

α) Η αναθέτουσα αρχή ζητάει συγκεκριμένη παροχή και οι οικονομικοί φορείς της συμφωνίας - πλαίσιο αναλαμβάνουν να ικανοποιήσουν αυτή την παροχή, συγχρόνως δε συμφωνούν και τους όρους για μελλοντικές παροχές.

β) Η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει να καλύψει όλες ή μέρος από τις μελλοντικές ανάγκες της σύμφωνα με το εδάφιο δ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου από τους οικονομικούς φορείς της συμφωνίας - πλαίσιο και οι τελευταίοι αναλαμβάνουν να ικανοποιήσουν έκαστο τις σχετικές παραγγελίες της.

γ) Η αναθέτουσα αρχή δεν δεσμεύεται να καλύψει όλες ή μέρος των μελλοντικών αναγκών της από τους οικονομικούς φορείς της συμφωνίας - πλαίσιο, αλλά οι τελευταίοι αναλαμβάνουν να εκπληρώσουν κάθε σχετική παραγγελία, τουλάχιστον έως ένα ορισμένο όριο».

5. Στο τέλος της περιπτώσεως β) της παρ. 4 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες (αν η προμήθεια είναι κατώτερη από τα κατώφλια της Οδηγίας, μπορεί να είναι πιο σύντομη η προθεσμία) από την ημερομηνία αποστολής της σχετικής πρόσκλησης στους οικονομικούς φορείς».

6. Στο τέλος της περιπτώσεως δ) της παραγράφου 4 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα κριτήρια ανάθεσης κάθε εκτελεστικής σύμβασης δεν είναι απαραίτητο να ταυτίζονται με αυτά της συμφωνίας - πλαίσιο, αλλά σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να έχουν εξ αρχής καθορισθεί στα τεύχη δημοπράτησής της. Η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να εξειδικεύει με την πρόσκληση σε διαβούλευση τα εκ των προτέρων γνωστά κριτήρια ανάθεσης κάθε εκτελεστικής σύμβασης.»

7. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 26 του Π.Δ. 60/2007 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Όταν το αντικείμενο της συμφωνίας – πλαισίου με περισσότερους οικονομικούς φορείς υποδιαιρείται σε περισσότερα τμήματα, καλούνται σε διαβούλευση μόνο οι οικονομικοί φορείς των τμημάτων που ανταποκρίνονται στο εκάστοτε αντικείμενο της εκτελεστικής σύμβασης.

Στην περίπτωση των συμφωνιών – πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς, οι προσφέροντες καταθέτουν κατά την υποβολή των προσφορών υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α') ότι εξακολουθούν να πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής της αρχικής διακήρυξης, βάσει της οποίας συνήφθη η συμφωνία - πλαίσιο. Ο επιλεγείς οικονομικός φορέας καλείται να υποβάλει επικαιροποιημένα δικαιολογητικά πριν τη σύναψη κάθε εκτελεστικής σύμβασης.

Σε περίπτωση που κατά τη διαδικασία ανάθεσης μίας εκτελεστικής σύμβασης διαπιστωθεί ότι δεν υποβλήθηκαν προσφορές ή ότι οι υποβληθείσες είναι ακατάλληλες ως προς το περιεχόμενο τους, η αναθέτουσα αρχή δύναται είτε να επαναλάβει τη διαβούλευση, είτε να προσφύγει στη διαδικασία με διαπραγμάτευση σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες οικείες διατάξεις, μόνον με τους οικονομικούς φορείς της συμφωνίας - πλαίσιο.»

8. Στο άρθρο 26 του Π.Δ. 60 / 2007 προστίθενται παράγραφοι 5, 6, 7 ως εξής :

«5. Οι συμμετέχοντες στο διαγωνισμό για τη σύναψη της συμφωνίας – πλαισίου υποχρεούνται να καταθέσουν εγγύηση συμμετοχής για ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 0,5% επί της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης της συμφωνίας – πλαισίου σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 8 του παρόντος διατάγματος.

Ο επιλεγείς οικονομικός φορέας της συμφωνίας πλαίσιο οφείλει να καταθέσει εγγύηση καλής εκτέλεσης της συμφωνίας πλαισίου σε ποσοστό 1% επί της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, η οποία θα αποδεσμεύεται ισόποσα και αναλογικά, κατ' έτος, σε σχέση με το χρόνο συνολικής διάρκειας, σύμφωνα με το εδάφιο δ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

Προκειμένου να υπογραφεί η εκτελεστική σύμβαση ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να καταθέσει πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης αυτής, σύμφωνα με τα εκάστοτε οριζόμενα στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου (Π.Δ. 118 /2007 , ΦΕΚ Α' 150) ή τον Κώδικα Δημοσίων Έργων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.3669 / 2008 (ΦΕΚ Α' 116).»

Κατά τα λοιπά, καθώς και για τις εγγυήσεις που αφορούν τις εκτελεστικές συμβάσεις εφαρμόζονται τα εκάστοτε οριζόμενα στον Κανονισμό Προμηθειών Δημοσίου (Π.Δ. 118/2007, ΦΕΚ Α' 150) ή τον Κώδικα Δημοσίων Έργων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν. 3669/2008 (ΦΕΚ Α' 116).

6. Όλα τα θέματα που αφορούν τις εκτελεστικές συμβάσεις μίας συμφωνίας – πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων ιδίως της παραλαβής και έγκρισης των έργων, αγαθών και υπηρεσιών, της πληρωμής του συμβατικού ανταλλάγματος, της έκπτωσης του αναδόχου και της λύσης - καταγγελίας της σύμβασης ρυθμίζονται με αναλογική εφαρμογή των εκάστοτε ισχυουσών οικείων διατάξεων του Κανονισμού Προμηθειών Δημοσίου ή του Κώδικα Δημοσίων Έργων.

Οι συμφωνίες – πλαίσιο και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις αποστέλλονται για προληπτικό έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, εφόσον αυτό απαιτείται από τις οικείες διατάξεις.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, μπορεί να ρυθμίζονται λεπτομέρειες της εφαρμογής και θέματα διαδικασίας σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 212
Ηλεκτρονικοί Πλειστηριασμοί και Συμφωνίες - Πλαίσιο
Συμπλήρωση του Π.Δ. 118/2007
(Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου)

1. Μετά το άρθρο 22 του Π.Δ. 118/2007 (ΦΕΚ Α' 150) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου» προστίθενται τα άρθρα 22 Α, 22Β και 22Γ και 22Δ τα οποία έχουν ως εξής:

«Άρθρο 22Α

Συμφωνίες πλαίσιο

1. Το άρθρο 26 του Π.Δ. 60/2007 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ "περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών", όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005» (ΦΕΚ Α' 64), όπως τροποποιείται με το άρθρο 1 του παρόντος νόμου, εφαρμόζεται και για όλες τις συμφωνίες – πλαίσιο οι οποίες δεν εμπίπτουν ως εκ της προϋπολογισθείσας αξίας τους, χωρίς ΦΠΑ, στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18.

2. Σε περίπτωση που η συμφωνία πλαίσιο έχει προϋπολογισθείσα αξία που δεν την εντάσσει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2004/18 επιτρέπεται κατ' απόκλιση των οριζομένων στο άρθρο 26 του Π.Δ. 60/2007 και η σύναψη συμφωνίας – πλαισίου με δύο (2) οικονομικούς φορείς.

Άρθρο 22Β

Χρήση ηλεκτρονικών μέσων κατά την σύναψη δημοσίων συμβάσεων προμηθειών

Οι διατάξεις των άρθρων 27 «Δυναμικά συστήματα αγορών», 28 «Χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών» και 36 «Κανόνες που εφαρμόζονται στην επικοινωνία των μερών του διαγωνισμού» του Π.Δ. 60/2007 εφαρμόζονται και κατά τις διαδικασίες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με προϋπολογισμό κάτω από τα χρηματικά όρια εφαρμογής του ως άνω Π.Δ.»

Άρθρο 22Γ

Συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα.

Η εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών μπορεί να πραγματοποιείται στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευομένων θέσεων εργασίας, όταν η πλειοψηφία των

ενδιαφερομένων εργαζομένων είναι άτομα με ειδικές ανάγκες, τα οποία λόγω της φύσης ή βαρύτητας των ειδικών αναγκών τους δεν μπορούν να ασκήσουν επαγγελματική δραστηριότητα υπό κανονικές συνθήκες. Στην περίπτωση αυτή, η προκήρυξη του διαγωνισμού θα πρέπει να μνημονεύει την παρούσα διάταξη.

Άρθρο 22Δ

Χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών πλειστηριασμών

1. Οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν στη διαδικασία του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος υποχρεωτικά όσον αφορά στη διενέργεια διαγωνισμών που διενεργούνται για την προμήθεια αγαθών τα οποία εντάσσονται στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (ΕΠΠ) και δυνητικά σε κάθε άλλη περίπτωση.

2. Στις ανοικτές, κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 24 παράγραφος 1 σημείο α) του Π.Δ. 60/2007, οι φορείς μπορούν να αποφασίζουν τη διεξαγωγή ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, όταν οι όροι και οι εν γένει προδιαγραφές των προς προμήθεια ειδών μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια.

3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός αφορά είτε μόνον τις τιμές, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται με βάση τη χαμηλότερη τιμή, είτε τις τιμές ή/και τις αξίες των στοιχείων των προσφορών που επισημαίνονται στη διακήρυξη, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

4. Όταν οι αναθέτουσες αρχές αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, το αναφέρουν στη διακήρυξη του διαγωνισμού. Η διακήρυξη περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις εξής πληροφορίες:

α) τα στοιχεία, οι αξίες των οποίων αποτελούν αντικείμενο του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικώς, κατά τρόπο ώστε να εκφράζονται σε αριθμούς ή ποσοστά,

β) τα ενδεχόμενα όρια των αξιών που μπορούν να υποβάλλονται, όπως αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης, καθώς επίσης και την τιμή εκκίνησης του πλειστηριασμού

γ) τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων κατά τη διάρκεια του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και το χρονικό σημείο κατά το οποίο τίθενται στη διάθεσή τους,

δ) τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, συμπεριλαμβανομένου του χρονοδιάγραμμα του πλειστηριασμού

ε) τους όρους, υπό τους οποίους οι προσφέροντες μπορούν να υποβάλλουν τις προσφορές τους, ιδίως τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις που, ενδεχομένως, απαιτούνται για την υποβολή προσφορών,

Η προσφορά ενός διαγωνιζόμενου γίνεται δεκτή από το ηλεκτρονικό

ζ) τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα, τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης,

η) τον τρόπο αντιμετώπισης τεχνικών προβλημάτων κατά τη διάρκεια του πλειστηριασμού

5. Προσφορά διαγωνιζόμενου που δεν είναι σύμφωνη με τους όρους του πλειστηριασμού θεωρείται απαράδεκτη και δεν γίνεται δεκτή στο ηλεκτρονικό σύστημα, βάσει του οποίου διενεργείται ο πλειστηριασμός

6. Σε περίπτωση αδυναμίας διεξαγωγής του διαγωνισμού λόγω τεχνικού προβλήματος στο ηλεκτρονικό σύστημα, μέσω του οποίου διεξάγεται ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, ο πλειστηριασμός επαναλαμβάνεται σε ημερομηνία και ώρα που γνωστοποιεί η αναθέτουσα αρχή στους διαγωνιζόμενους.

Η αδυναμία του διαγωνιζόμενου να συμμετάσχει στον διαγωνισμό για λόγους άλλους από τους αναφερόμενους στο εδάφιο α της παρούσας παραγράφου δεν συνιστά λόγω διακοπής, ακύρωσης ή αναβολής του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

7. Προτού προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι φορείς διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών σύμφωνα με το επιλεγμένο κριτήριο ή τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης.

Οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα να υποβάλουν, με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, νέες τιμές ή/και νέες αξίες. Η πρόσκληση περιέχει όλες τις κατάλληλες πληροφορίες για τη σύνδεσή τους σε ατομική βάση με το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και προσδιορίζει την ημερομηνία και την ώρα έναρξης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν είναι δυνατόν να αρχίζει προτού παρέλθουν δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την αποστολή των προσκλήσεων.

8. Όταν γίνεται η ανάθεση με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης των προσφορών. Στην πρόσκληση αναφέρεται επίσης ο μαθηματικός τύπος, όπως αυτός προβλέπεται από το άρθρο 20 του Π.Δ. 118/07, βάσει του οποίου καθορίζεται κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, η αυτόματη κατάταξη σε συνάρτηση με τις νέες υποβαλλόμενες τιμές ή/και τις νέες αξίες.

Στην περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, πρέπει να προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά.

9. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν συνεχώς και αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Μπορούν επίσης να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στη διακήρυξη του διαγωνισμού. Μπορούν επίσης, ανά πάσα στιγμή, να ανακοινώνουν τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Αντιθέτως, απαγορεύεται να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων, κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

10. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός περατώνεται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α) Όταν δεν υποβάλλονται πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις σχετικά με τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτουσες αρχές προσδιορίζουν στη διακήρυξη του διαγωνισμού, την προθεσμία που θα τηρήσουν μετά την παραλαβή της τελευταίας υποβολής προτού περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό.

β) Όταν έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι φάσεις του πλειστηριασμού, όπως καθορίζονται στη διακήρυξη.

γ) Όταν συμπληρωθεί η καθορισθείσα στην πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό ώρα λήξης της διαδικασίας.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές αποφασίζουν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό σύμφωνα με το σημείο β), ή/και σε συνδυασμό με το σημείο α), η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό προσδιορίζει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού.

11. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση σύμφωνα με το κριτήριο ανάθεσης του διαγωνισμού, σε συνάρτηση με τα αποτελέσματα και του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

12. Οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί παρακολουθούνται από την Επιτροπή αξιολόγησης του εκάστοτε διαγωνισμού ή από άλλο προς το σκοπό αυτό συνιστώμενο συλλογικό όργανο σε ειδικά διαμορφωμένο προς τούτο χώρο.

13. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα θέματα εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

2. Μετά το άρθρο 34 του Π.Δ. 118/2007 (ΦΕΚ Α' 150) προστίθεται άρθρο 34Α ως εξής:

«Άρθρο 34Α

Καταγγελία-Λύση της Συμφωνίας-Πλαισίου

1. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί με απόφαση του αρμοδίου οργάνου να καταγγείλει οποτεδήποτε τη συμφωνία - πλαίσιο για λόγους δημοσίου συμφέροντος, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι λόγοι αποδεδειγμένης αδυναμίας τήρησης της συμφωνίας και για οικονομικούς λόγους, που θα οδηγούσαν σε δυσανάλογες συνέπειες. Η ανωτέρω απόφαση κοινοποιείται σε όλα τα μέλη της συμφωνίας – πλαίσιο επί αποδείξει με βεβαίωση παραλαβής ή σύμφωνα με το ν. 2672/1998 (ΦΕΚ Α΄290). Τα αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται ένα (1) μήνα μετά την κοινοποίησή της. Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καταγγείλει και τις με όμοιο τρόπο τυχόν συναφθείσες εκτελεστικές συμβάσεις, με υποχρέωση να καταβάλλει στους αναδόχους το τμήμα της αμοιβής που αναλογεί στις παροχές που εκτελέσθηκαν.
2. Η έκπτωση ενός αναδόχου από μία εκτελεστική σύμβαση συνεπάγεται αυτοδίκαια και την έκπτωσή του από τη συμφωνία – πλαίσιο.
3. Στην περίπτωση των συμφωνιών – πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς η έκπτωση ενός ή περισσότερων μελών της συμφωνίας-πλαίσιο δεν επηρεάζει την ισχύ αυτής για τα λοιπά συμβαλλόμενα – μέλη, εφόσον παραμένουν τουλάχιστον δύο από αυτά.»

Άρθρο 213

Έναρξη ισχύος

1. Η ισχύς του Κεφαλαίου Β΄ του ΜΕΡΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥ του παρόντος νόμου αρχίζει μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από τη δημοσίευσή του στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, πλην του ΜΕΡΟΥΣ ΤΡΙΤΟΥ που αρχίζει έξι (6) μήνες μετά την ημερομηνία αυτή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ .....

ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Αθήνα 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ	4
ΑΡΘΡΟ 1: Όροι της συνεργασίας - Προγραμματισμός	5-6
ΑΡΘΡΟ 2: Προγραμματισμός της Αρχαιολογικής έρευνας	6-8
ΑΡΘΡΟ 3: Έκταση και διάρκεια της αρχαιολογικής έρευνας	8-9
ΑΡΘΡΟ 4: Ανασκαφική – αρχαιολογική τεκμηρίωση	9
ΑΡΘΡΟ 5: Αποτύπωση των ευρημάτων	9-10
ΑΡΘΡΟ 6: Φωτογράφιση των ευρημάτων	10
ΑΡΘΡΟ 7: Αποθήκευση, συντήρηση και τεκμηρίωση κινητών ευρημάτων	10-11
ΑΡΘΡΟ 8: Προστασία των αρχαιοτήτων	11-12
ΑΡΘΡΟ 9: Προσωπικό	12-13
ΑΡΘΡΟ 10: Υλικοτεχνική υποδομή	13
ΑΡΘΡΟ 11: Προβολή και εκδόσεις του αρχαιολογικού έργου	14
ΑΡΘΡΟ 12: Επί μέρους Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας	14
ΑΡΘΡΟ 13: Εγγυήσεις	14-15
ΑΡΘΡΟ 14: Τελική διάταξη	15

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Στην Αθήνα, σήμερα την ....., οι ακόλουθοι συμβαλλόμενοι:

1. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού (εφεξής ΥΠ.ΠΟ.Τ.), που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Μπουμπουλίνας 20 – 22 και εκπροσωπείται στο παρόν νόμιμα από τον/την Προϊστάμενο/η της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, κ./κα ..... και τον/την Προϊστάμενο/η της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων, κ./κα .....
2. Εταιρεία.....

οι οποίοι θα καλούνται εφεξής «τα μέρη»,

Α. Έχοντας υπόψη:

Α) Τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/26.06.2002) «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Β) Το Π.Δ. 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13.06.2003) περί «Οργανισμού του ΥΠΠΟ».

Γ) Το άρθρο 81 «Τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων» του Ν. 1958/1991 (ΦΕΚ 122/Α΄) «Αθλητικές ΑΕ και άλλες διατάξεις».

Δ) Το Π.Δ. 99/1992 (ΦΕΚ 46/Α/23.03.1992) περί «Μελέτης και εκτέλεσης αρχαιολογικών εν' γένει έργων».

Ε) Το Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.04.2005) περί «Κωδικοποίησης της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα».

Στ) Το Π.Δ. 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13-06-2003) «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού».

Ζ) Το Π.Δ. 186/2009 (ΦΕΚ 213/Α/07.10.2009) «Συγχώνευση των Υπουργείων Πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης».

Η) Την Υ.Α. ΥΠΠΟΤ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/77040/6-8-2010 (ΦΕΚ 1354/Β/01-09-2010) «Σύσταση του μη αυτοτελούς “Γραφείου Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Ερευνών και Εργασιών στο Πλαίσιο των Μεγάλων Έργων” στο Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας, της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού».

Θ) Τον Ν. 3812/2009 (ΦΕΚ 234/Α/2009) «Αναμόρφωση Συστήματος προσλήψεων στο Δημόσιο Τομέα και άλλες διατάξεις».

Β. Με σεβασμό στις αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης.

δήλωσαν, συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν τα ακόλουθα:

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1. Αντικείμενο του Μνημονίου αυτού αποτελεί η περιγραφή των προϋποθέσεων, των συνθηκών και του τρόπου για:

α. τη διεξαγωγή των αρχαιολογικών ερευνών και ανασκαφών κατά τη φάση εφαρμογής του «μεγάλου επενδυτικού σχεδίου», δηλαδή του Ιδιωτικού Έργου – επένδυσης με ενισχυόμενες δαπάνες άνω των ..... εκατομμυρίων ευρώ (..... €), καθώς και της προστασίας των αρχαιολογικών ευρημάτων από την άποψη της φύλαξης, συντήρησης, τεκμηρίωσης και ανάδειξής τους, δυνάμει των διατάξεων του Ν. 3028/02.

β. τη διαχείριση και προστασία των αρχαιολογικών ευρημάτων και την ανάδειξη μνημείων που βρίσκονται στους χώρους κατασκευής, εντός της ζώνης δραστηριοποίησης του Κυρίου του Έργου, των βασικών και συνοδών έργων, δυνάμει των διατάξεων του ως άνω Νόμου.

γ. την προστασία μνημείων που ενδέχεται να επηρεαστούν από τις εργασίες κατασκευής, δυνάμει των διατάξεων του ως άνω Νόμου.

2. Σκοπός του παρόντος Μνημονίου είναι η διευκόλυνση, η συστηματοποίηση και η επιτάχυνση των αρχαιολογικών εργασιών, καθώς και των εργασιών προστασίας και ανάδειξης των μνημείων, στο πλαίσιο κατασκευής του Ιδιωτικού Έργου.

3. Όλοι οι όροι του παρόντος Μνημονίου συνομολογούνται ουσιώδεις και κάθε τροποποίηση αυτών πρέπει να γίνει εγγράφως. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και της διοικητικής διαδικασίας που διέπουν την προστασία των αρχαιοτήτων, οι οποίες επ' ουδενί θίγονται από το παρόν.
4. Το παρόν Μνημόνιο δύναται να αναθεωρείται με κοινή απόφαση των μερών προκειμένου να γίνουν τροποποιήσεις, αν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Άρθρο 1

Όροι της συνεργασίας

1. Η επικοινωνία και κάθε είδους αναγκαία συνεννόηση για οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει σχετικά με την εκτέλεση αρχαιολογικών εργασιών στο πλαίσιο του Ιδιωτικού Έργου, θα γίνεται μεταξύ της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ. («Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων») ή των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και του ορισμένου από τον Κύριο του Έργου εκπροσώπου του.
2. Ο βασικός προγραμματισμός του αρχαιολογικού έργου και των έργων προστασίας και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, καθώς και οι προβλεπόμενοι τμηματικοί προγραμματισμοί αποστέλλονται στον Κύριο του Έργου εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματός του συνοδευόμενου από πλήρη φακέλο στο Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων της Δι.Π.Κ.Α. (εφεξής : Γραφείο), από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. μέσω της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (Δ.Π.Κ.Α.), της Διεύθυνσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων (Δ.Β.Μ.Α.), της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων (Γ.Δ.Α.Μ.Τ.Ε.) και της Διεύθυνσης Νεώτερης και Σύγχρονης Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (Δι.ΝΕ.Σ.Α.Κ.) του ΥΠ.ΠΟ.Τ.
3. Η δαπάνη του αρχαιολογικού έργου και των έργων προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, τα οποία διενεργούνται εντός της ζώνης δραστηριοποίησης του έργου για τις ανάγκες του τεχνικού έργου, καθώς και η δαπάνη των εργασιών προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης αρχαιολογικών ευρημάτων ή μνημείων, τα οποία θα είναι δυνατόν να επηρεαστούν από την κατασκευή του τεχνικού έργου, βαρύνει στο σύνολό της τον Κύριο του Έργου, σύμφωνα και με το άρθρο 37 παρ. 6 του Ν. 3028/2002.

4. Το αρχαιολογικό ανασκαφικό έργο, καθώς και τα έργα προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης ανήκουν στην αρμοδιότητα και διαχείριση των Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., οι Προϊστάμενοι των οποίων έχουν υπό την αποκλειστική διεύθυνση, εποπτεία και ευθύνη τους τις ανασκαφές, την κάθε είδους επιστημονική έρευνα, καθώς και τη μέριμνα για την τεκμηρίωση, αξιολόγηση, φύλαξη, συντήρηση, μελέτη και δημοσίευση των ευρημάτων, χωρίς καμία ανάμειξη του Κύριου του Έργου στα επιστημονικά – αρχαιολογικά στοιχεία ή στην αξιοποίηση του ανασκαφικού υλικού, εκτός από ειδικές περιπτώσεις, μετά από έγκριση των αρμοδίων κατά περίπτωση Υπηρεσιών και συλλογικών οργάνων του ΥΠ.ΠΟ.Τ.
5. Οι μελέτες που θα απαιτηθούν, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, για την προστασία, τη συντήρηση και την ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων στη ζώνη του τεχνικού έργου και του εξασφαλισμένου για τις ανάγκες του χώρου και οι οποίες θα εκπονηθούν υπό την επίβλεψη του ΥΠ.ΠΟ.Τ., είτε με πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού, είτε με ανάθεση σε εξειδικευμένο γραφείο μελετών, θα βαρύνουν τον Κύριο του Έργου.
6. Η αρχαιολογική έρευνα και η λήψη μέτρων προστασίας και συντήρησης των μνημείων, όπου κρίνονται αναγκαίες, θα προηγούνται της έναρξης οποιουδήποτε τεχνικού έργου.

Άρθρο 2

Προγραμματισμός της Αρχαιολογικής Έρευνας

1. Ο Κύριος του Έργου υποχρεούται να ενημερώνει το ΥΠ.ΠΟ.Τ. δύο μήνες πριν την έναρξη των εργασιών κατασκευής του έργου, καθώς και να παράσχει το χρονοδιάγραμμα και τον σχεδιαζόμενο προγραμματισμό των τμημάτων που θα κατασκευαστούν κατά προτεραιότητα. Εντός χρονικού διαστήματος 30 ημερών από την ανωτέρω ενημέρωση οι αρμόδιες Κεντρικές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ ενημερώνουν τον Κύριο του Έργου, δια του Γραφείου για τον «βασικό προγραμματισμό – προϋπολογισμό» των εργασιών της αρμοδιότητάς τους, οι οποίες προβλέπεται στο άρθρο 1 του παρόντος να χρηματοδοτηθούν από τον προϋπολογισμό του έργου. Αυτός θα περιλαμβάνει:
  - Τις περιοχές διέλευσης του έργου, όπου απαιτούνται αρχαιολογικές έρευνες με δοκιμαστικές τομές, καθώς και τα υφιστάμενα μνημεία τα οποία ενδέχεται να επηρεαστούν από τις εργασίες κατασκευής.

- Τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και τον επικεφαλής αρχαιολόγο για κάθε τμήμα του έργου.
- Τις τυχόν επιμέρους μελέτες προστασίας και συντήρησης μνημείων που θα απαιτηθούν.
- Τις υφιστάμενες υποδομές του ΥΠ.ΠΟ.Τ οι οποίες είναι διαθέσιμες για την φύλαξη, συντήρηση κλπ τυχόν ευρημάτων σε κάθε περιοχή.
- Κατά προσέγγιση προϋπολογισμό των δαπανών έρευνας στις γνωστές περιοχές που απαιτείται αρχαιολογική έρευνα.

Τα παραπάνω θα εντοπίζονται σε γεωγραφικό υπόβαθρο με αποτυπωμένη την ζώνη εκτέλεσης του έργου, το οποίο θα προμηθεύσει ο Κύριος του Έργου.

Ο «βασικός προγραμματισμός-προϋπολογισμός» θα τροποποιείται ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών, τους τμηματικούς προγραμματισμούς, καθώς και τα ευρήματα των ερευνών ανά 6μηνο με ευθύνη του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και σε συνεννόηση με τον Κύριο του Έργου, δια του Γραφείου.

2. Οι αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων θα παρακολουθούν όλες τις χωματουργικές εργασίες, συμπεριλαμβανομένων των αποψιλώσεων, των επιφανειακών εκχωματώσεων, των εκσκαφών, των διαμορφώσεων χώρων και των επιχωματώσεων, σε όλα τα τμήματα του έργου. Εφόσον από τα στοιχεία της Ε.Α.Α.Τ. προκύπτει ανάγκη άμεσης και συνεχούς παρακολούθησης των εκσκαφικών εργασιών θα προσληφθούν για τις ανάγκες του έργου αρχαιολόγοι πεδίου, οι οποίοι θα οριστούν ως επιβλέποντες και θα παρακολουθούν όλες τις ως άνω εργασίες, σε όλα τα τμήματα του έργου. Αυτοί θα καταθέτουν σε εβδομαδιαία βάση στις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων έκθεση σχετικά με την πορεία των εργασιών, τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται στο αρχαιολογικό έργο, τα τυχόν αρχαιολογικά ευρήματα και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης που αφορά στο κάθε αρχαιολογικό έργο. Τα συνεργεία για την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες των εντεταλμένων υπαλλήλων του ΥΠ.ΠΟ.Τ., ως προς τον τρόπο και τα μέσα των εργασιών, καθώς και, όπου απαιτείται, ως προς το είδος των μηχανημάτων.
3. Στην περίπτωση, όπου το τεχνικό έργο διέρχεται από περιοχή, όπου δεν υπάρχουν ορατές αρχαιότητες ή επιφανειακές ενδείξεις (όστρακα ή άλλα) και η κατασκευή γίνεται με επίχωμα χωρίς κανενός είδους εκσκαφική εργασία στην επιφάνεια του εδάφους, εκτός από την απομάκρυνση των φυτικών γαιών ή και την κατασκευή εξυγιαντικής στρώσης, τότε επ' ουδενί δεν διενεργείται δοκιμαστική ανασκαφική

4. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται η ύπαρξη αρχαιοτήτων, η εκσκαφή με μηχανικά μέσα θα διακόπτεται και θα ακολουθεί ανασκαφική έρευνα, όπως περιγράφεται παρακάτω στο άρθρο 3. Σε διαφορετική περίπτωση και μετά την ολοκλήρωση των εκσκαφικών εργασιών ο χώρος θα παραδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ.Τ. για την εκτέλεση του έργου. Στο πλαίσιο της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου και μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφικών ερευνών, δηλαδή των ανασκαφικών εργασιών και της τεκμηρίωσης (προκαταρκτική έκθεση αποτελεσμάτων, φωτογραφική και σχεδιαστική αποτύπωση με σκοπό τη χρονολόγηση και ερμηνεία των ευρημάτων), οι αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. αποστέλλουν (το πολύ εντός 15ημέρου) τον σχετικό φάκελο της υπόθεσης, κατ' αρμοδιότητα, (α) στη Γραμματεία του αρμόδιου Τοπικού Συμβουλίου Μνημείων, προκειμένου το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρία του, σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ. 49 του Ν. 3028/2002, ή (β) στο Γραφείο, προκειμένου το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρία του αρμόδιου κεντρικού γνωμοδοτικού οργάνου του ΥΠ.ΠΟ.Τ., Κ.Α.Σ. ή Κ.Σ.Ν.Μ. αντίστοιχα και κατ' αρμοδιότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις 50 του Ν. 3028/2002, ώστε να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στην απόδοση των χώρων και να τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα του έργου.
5. Για την αποφυγή καθυστερήσεων, οι χώροι, στους οποίους πρόκειται να διεξαχθεί αρχαιολογική έρευνα, πρέπει να παραδίδονται άμεσα με ευθύνη του Κυρίου του Έργου περιφραγμένοι και ελεύθεροι από παντός τύπου δίκτυα, βλάστηση ή νεώτερες κατασκευές μετά την τήρηση των οικείων διατάξεων. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει πρόβλεψη απορροής των όμβριων υδάτων και αντιστήριξης πρανών παρακείμενων κτισμάτων και οδών, σε περίπτωση ανασκαφικής έρευνας.
6. Για την επιτάχυνση και αποτελεσματική διενέργεια της έρευνας, απαραίτητο στοιχείο είναι η έγκαιρη εξασφάλιση, σε σύντομο χρονικό διάστημα, της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής από τον Κύριο του Έργου.

Άρθρο 3

Έκταση και διάρκεια της αρχαιολογικής έρευνας

1. Εάν κατά τη διενέργεια των δοκιμαστικών ανασκαφών ή κατά την διάρκεια των εργασιών, σε οποιοδήποτε τμήμα του έργου, διαπιστωθεί η ύπαρξη αρχαιοτήτων, οι εργασίες θα διακοπούν αμέσως και θα ακολουθήσει σωστική ανασκαφική έρευνα.
2. Οι Προϊστάμενοι των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., πριν από την έναρξη κάθε ανασκαφής ή άλλου αρχαιολογικού έργου, αποφαινόμενοι κατά προκαταρκτική εκτίμηση για τη χρονική διάρκεια της έρευνας ή της επέμβασης, καθώς και για τον αναγκαίο αριθμό προσωπικού κατά ειδικότητα, σε συνεργασία με τον Κύριο του Έργου, ώστε να τηρούνται, όσο είναι δυνατόν, οι τμηματικές προθεσμίες εκτέλεσης του Έργου. Μετά την εμφάνιση αρχαιοτήτων και, ανάλογα με την έκταση του σκάμματος, τα προβλεπόμενα βάθη, το είδος των ευρημάτων και τις ενδεχόμενες δυσμενείς καιρικές συνθήκες, είναι δυνατός ο επαναπροσδιορισμός του χρόνου περάτωσης του ανασκαφικού έργου.
3. Κατά τη διάρκεια των ερευνών θα τηρείται ημερολόγιο εργασιών, το οποίο θα υπογράφεται από τον επικεφαλής αρχαιολόγο και στο οποίο θα καταγράφονται:
  - α. Οι εργαζόμενοι κατά ειδικότητα και η ανάθεση εργασίας.
  - β. Οι απαραίτητες μεταφορές ή άλλες εργασίες.
  - γ. Οι διακοπές εργασιών λόγω καιρικών συνθηκών ή άλλων προβλημάτων.
4. Σε μηνιαία βάση θα παραδίδεται στον Κύριο του Έργου απολογιστική – προγραμματική έκθεση που θα περιέχει:
  - α. Τον αριθμό των εργαζομένων.
  - β. Λοιπά έξοδα σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του Κυρίου του Έργου.
  - γ. Συνοπτική περιγραφή των ανασκαφικών αποτελεσμάτων που θα αποτυπώνονται στο γεωγραφικό υπόβαθρο.
  - δ. Εκτίμηση ως προς την τήρηση του προγραμματισμού που θα αποτυπώνεται και στο γεωγραφικό υπόβαθρο σε κατάλληλη κλίμακα ώστε να εμφανίζονται η μορφή του έργου, τα όρια της ζώνης κατάληψης του έργου και ο κάρναβος ανασκαφής.
  - ε. Αιτήματα για επαναπροσδιορισμό του χρόνου ή επέκταση των εργασιών, καθώς και θέματα που αφορούν στη μετά την περάτωση της ανασκαφής προκαταρκτική έκθεση των αποτελεσμάτων με σκοπό τη χρονολόγηση και ερμηνεία τους (καταγραφή, συντήρηση, τεκμηρίωση κλπ), συνοδευόμενα πάντα με τον αναγκαίο προϋπολογισμό.
5. Τη διεύθυνση, επιστημονική εποπτεία και ευθύνη κάθε είδους αρχαιολογικού έργου ή εργασίας, όπως της επιφανειακής έρευνας, των δοκιμαστικών τομών και της

6. Οι Εφορείες Αρχαιοτήτων οφείλουν να συνεργάζονται στενά μεταξύ τους, όπως και με το Γραφείο, ώστε να συντονίζουν τις δράσεις τους, προκειμένου να αποφεύγονται χρονοτριβές και γραφειοκρατικά κωλύματα.
7. Ο Κύριος του Έργου οφείλει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την παρακολούθηση και την αποφυγή πρόκλησης βλάβης στα υφιστάμενα μνημεία, τα οποία γειτνιάζουν με τη ζώνη κατάληψης του έργου. Την ευθύνη και τη δαπάνη αποκατάστασης των μνημείων και του περιβάλλοντα χώρου αναλαμβάνει ο Κύριος του Έργου. Όπου οι αρμόδιες Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. κρίνουν αναγκαίο, θα υπάρχει ενόργανη παρακολούθηση των παραμορφώσεων (στατικών και δυναμικών), ώστε να αποφευχθούν βλάβες σε μνημεία και κτίρια.

Άρθρο 4

Ανασκαφική – αρχαιολογική τεκμηρίωση

Η ανασκαφική και αρχαιολογική τεκμηρίωση (τήρηση ημερολογίων ανασκαφής, καθαρισμός και συντήρηση ευρημάτων, καταγραφή, φωτογράφιση, αποτύπωση και τεκμηρίωση, καθώς και η κατάθεση εκτενούς επιστημονικής έκθεσης συνοδευόμενης από κατάλογο ευρημάτων) καλύπτεται από δαπάνες του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν. 3028/2002, που αφορά στην παρ. 2 του άρθρου 9 του Ν. 3028/2002.

Άρθρο 5

Αποτύπωση ευρημάτων

1. Στα τμήματα της επιφανειακής έρευνας, των δοκιμαστικών τομών και της ανασκαφής απαιτείται απασχόληση συνεργείου αποτύπωσης, που θα απαρτίζεται από τοπογράφο και σχεδιαστές, για να αποτυπώνονται τα ευρήματα με την υπόδειξη του αρχαιολόγου πεδίου εγκαίρως και με ακρίβεια (συμβατικά και ψηφιακά) και να εξασφαλίζεται η ταχύτητα και η απρόσκοπτη συνέχιση της ανασκαφής.

2. Η ομάδα παρακολούθησης της ανασκαφής, με τη συμμετοχή αρχιτέκτονα και σχεδιαστή μέσω συστημάτων των Η/Υ, καταρτίζει τα γενικά σχέδια κάθε τμήματος, τα οποία θα πιστοποιούνται από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Εφορείας και θα κατατίθενται στο αρχείο σχεδίων της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ. Οι ανάγκες για την αποτύπωση των ευρημάτων θα προσδιορίζονται σε σχετικό αίτημα του επιβλέποντος αρχαιολόγου προς τον Κύριο του Έργου και θα περιλαμβάνονται στη συνέχεια στη μηνιαία απολογιστική έκθεση και στον προγραμματισμό-προϋπολογισμό (Άρθρο 3). Τη δαπάνη αποτύπωσης των ευρημάτων αναλαμβάνει ο Κύριος του Έργου.

Άρθρο 6

Φωτογράφιση ευρημάτων

1. Η λήψη φωτογραφιών τεκμηρίωσης γίνεται από τους αρχαιολόγους πεδίου. Οι γενικές λήψεις, βιντεοσκοπήσεις, ειδικές φωτογραφήσεις ευρημάτων και χώρων (αεροφωτογραφίες), η ηλεκτρονική επεξεργασία τους και οι εκτυπώσεις, όπου και εάν αυτές κριθούν αναγκαίες, ανατίθενται με δαπάνη του Κυρίου του Έργου σε επαγγελματίες φωτογράφους.
2. Όλο το φωτογραφικό υλικό με σχετικούς καταλόγους θα παραδίδεται από την ομάδα παρακολούθησης, αφού συσχετισθεί με την τελική έκθεση και τον κατάλογο ευρημάτων στο αρχείο φωτογραφιών της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ. Τη δαπάνη φωτογράφισης των ευρημάτων αναλαμβάνει ο Κύριος του Έργου.

Άρθρο 7

Αποθήκευση , συντήρηση και τεκμηρίωση κινητών ευρημάτων

1. Τα κινητά ευρήματα της επιφανειακής έρευνας, των δοκιμαστικών τομών και της ανασκαφής αποθηκεύονται, συντηρούνται και τεκμηριώνονται με ευθύνη των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. από κατάλληλο προσωπικό στα εργαστήριά τους ή σε χώρους που θα δημιουργηθούν, εάν τα εργαστήρια αυτά δεν επαρκούν για την υποδοχή των νέων ευρημάτων.

Η ανάγκη εξεύρεσης νέων χώρων αποθήκευσης, η πρόσληψη επιπλέον προσωπικού συντήρησης, η ανάγκη επιπλέον εξοπλισμού των υπάρχοντων εργαστηρίων και το οριστικό χρονοδιάγραμμα χρηματοδότησης των σχετικών

δαπανών από τον Κύριο του Έργου, θα αποτελέσουν θέμα συζήτησης των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. με τον Κύριο του Έργου, μετά από σχετικό αίτημα των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. Η όλη διαδικασία θα συντονίζεται από το Γραφείο.

2. Ο Κύριος του Έργου θα εξασφαλίσει το ειδικευμένο και βοηθητικό προσωπικό συντήρησης, καθώς και την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή (μηχανήματα, εργαλεία και υλικά) καθ' όλο το διάστημα που διαρκεί η ανασκαφή και ύστερα από αίτημα των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., σε συνεννόηση με το Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων, και έγκριση του Κυρίου του Έργου για εύλογο χρονικό διάστημα πέραν αυτής, το οποίο δεν θα υπερβαίνει τους 6 μήνες, προκειμένου να ολοκληρωθεί η τελική ανασκαφική έκθεση και ο κατάλογος των ευρημάτων.
3. Τα κινητά ευρήματα της επιφανειακής έρευνας, των δοκιμαστικών τομών και της ανασκαφής μεταφέρονται με μέριμνα των αρμοδίων Εφορειών, με ειδικά διατιθέμενο από τον Κύριο του Έργου κατάλληλο μεταφορικό μέσο στις αρχαιολογικές αποθήκες των Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. ή στους χώρους που θα εξασφαλιστούν για το σκοπό αυτό από τον Κύριο του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 1, για εύλογο χρονικό διάστημα, μέχρι την εξεύρεση από το ΥΠ.ΠΟ.Τ. κατάλληλου χώρου. Επιπλέον, στην περίπτωση που ενδεχομένως θα ανακύψουν ανάγκες μεταφοράς αρχαιοτήτων μεγάλου βάρους ή όγκου (αρχιτεκτονικών μελών κλπ.) και συνακόλουθα δαπάνες συντήρησης, φύλαξης, αποθήκευσης και ασφάλισής τους, αυτές θα αντιμετωπιστούν κατόπιν συζήτησης των αρμοδίων Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. με τον Κύριο του Έργου, μετά από σχετικό αίτημα των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ.
4. Με την ανεύρεση αρχαίων σε κάθε ανασκαφικό τομέα και προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία των κινητών ευρημάτων για το εύλογο χρονικό διάστημα που απαιτείται μέχρι την αποθήκευσή τους, ο Κύριος του Έργου μεριμνά, για όσο χρόνο διαρκέσει η ανασκαφή, για τη φύλαξη της περιοχής και οφείλει για το σκοπό αυτό να προσλαμβάνει και να διαθέτει, κατά τις ανάγκες, φυλακτικό προσωπικό, που θα απασχολείται όλο το 24ωρο με εναλλασσόμενες βάρδιες.
5. Το σύνολο των δαπανών για τις αρχαιολογικές εργασίες, δηλαδή την παρακολούθηση των εκσκαφικών εργασιών, τη διενέργεια σωστικών ανασκαφών, κατά την έννοια του άρθρου 37 του Ν. 3028/2002, και τη λήψη προληπτικών μέτρων προστασίας των μνημείων έναντι κινδύνων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου ή και κατά τη φάση της λειτουργίας του έρευνας, ανασκαφών, διαχείρισης και ανάδειξης αρχαιολογικών ευρημάτων χρηματοδοτείται από τον Κύριο του Έργου.

Άρθρο 8

Προστασία των αρχαιοτήτων

1. Για τη διατήρηση και την προστασία των αρχαιοτήτων που αποκαλύπτονται, εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας και οι σχετικές δαπάνες βαρύνουν τον Κύριο του Έργου.
2. Εάν για λόγους διατήρησης και προστασίας των αρχαιοτήτων, απαιτηθούν τροποποιήσεις ως προς την εκτέλεση της χωροθέτησης του έργου, μετά από Γνωμοδότηση των αρμοδίων οργάνων του ΥΠ.ΠΟ.Τ., ενημερώνεται **άμεσα** ο Κύριος του Έργου, ώστε να υπάρξουν οι σχετικές συνεννοήσεις και ενέργειες.
3. Στην περίπτωση όπου, για οποιονδήποτε λόγο, επέρχεται πρόωγη διακοπή ή λύση της σχετικής σύμβασης κατασκευής του έργου, τα ευρήματα θα καταχώνονται άμεσα με όρους και διαδικασία που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού μετά από γνώμη του Κ.Α.Σ. ή του Κ.Σ.Ν.Μ. και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του Ν. 3028/2002.

Άρθρο 9

Προσωπικό

1. Ο καθορισμός και η ειδικότητα του αναγκαίου επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για την εκτέλεση των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών στο πλαίσιο Μ.Ι.Ε. γίνεται από την αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς ή της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών και κοινοποιείται στον Κύριο του Έργου μαζί με το χρονοδιάγραμμα των εργασιών, που μπορεί να τροποποιείται ανάλογα με την πορεία και το είδος των εργασιών που απαιτούνται σε κάθε στάδιο της αρχαιολογικής έρευνας. Το ανωτέρω προσωπικό επιλέγεται από τον Κύριο του Έργου ύστερα από σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ, οπότε και προσλαμβάνεται από αυτόν.

2. Εφόσον επιβάλλεται η αντικατάσταση μέλους ή μελών του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για λόγους που επηρεάζουν την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών, η αρμόδια Διεύθυνση της παρ. 1 του παρόντος άρθρου προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες, ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και αφού ο Κύριος του Έργου πληροφορηθεί σχετικώς, εκθέσει τις απόψεις του και προτείνει τον ή τους αντικαταστάτες. Η πρόσληψη του ή των αντικαταστατών είναι υποχρεωτική για τον Κύριο του Έργου.
3. Με τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου αυξάνεται ή μειώνεται ο αριθμός ή/και η ειδικότητα του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού, ανάλογα με την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών και το είδος και τον αριθμό των ευρημάτων. Η πληροφόρηση του Κυρίου του Έργου συνίσταται στην αποστολή σε αυτόν τεκμηριωμένης έκθεσης σχετικά με την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών και την ανάγκη επαναπροσδιορισμού του αριθμού του προσωπικού με βάση το χρονοδιάγραμμα που τίθεται για την ολοκλήρωση των σωστικών αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών.
4. Σε περίπτωση που ένας εκ των συμβαλλομένων επιθυμεί να επιταχύνει τις εργασίες σε κάποιο συγκεκριμένο τμήμα, ώστε να τηρηθούν οι προθεσμίες, δύναται να θέσει θέμα πρόσληψης επιπλέον προσωπικού ή υπερωριακής απασχόλησης. Το ΥΠ.ΠΟ.Τ. είναι υπεύθυνο για την οργάνωση και την επίβλεψη των εργασιών κατά την διάρκεια και της υπερωριακής απασχόλησης.
5. Οι εργαζόμενοι στα αρχαιολογικά έργα, καθώς και στα έργα προστασίας και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, υποχρεούνται να εκτελούν την εργασία που τους ανατίθεται, λαμβάνοντας εντολές και οδηγίες μόνον από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ., ο οποίος και ασκεί έλεγχο στην εργασία τους.
6. Ο Κύριος του Έργου και ο Ανάδοχος μεριμνούν για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων και τρίτων.
7. Το ωράριο εργασίας που θα ακολουθείται είναι αυτό του εργοταξίου του Έργου, ενώ είναι δυνατή η υπερωριακή απασχόληση των εργαζομένων σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 9. Επιπλέον, οποιαδήποτε αλλαγή ωραρίου μπορεί να γίνει κατόπιν αιτήματος των συναρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ., εφ' όσον πρόκειται για ζήτημα προστασίας και ασφάλειας αποκαλυφθεισών αρχαιοτήτων.

Άρθρο 10

Υλικοτεχνική υποδομή

1. Η υλικοτεχνική υποδομή περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες:
  - α. Γενική υποδομή, που περιλαμβάνει την δημιουργία χώρου γραφείου και προσωρινού αποθηκευτικού χώρου σε χωριστό οίκημα ή στις εργοταξιακές εγκαταστάσεις με τα απαραίτητα δίκτυα.
  - β. Υποδομή επιφανειακής έρευνας, δοκιμαστικών τομών και ανασκαφής και τα απαραίτητα αναλώσιμα υλικά.
2. Η κάλυψη των ανωτέρω θα εξασφαλίζεται από τον Κύριο του Έργου ύστερα από αίτημα του αρμόδιου Προϊστάμενου της Περιφερειακής Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ.

Άρθρο 11

Προβολή και εκδόσεις του αρχαιολογικού έργου

Κατ' εφαρμογή των οριζομένων στην παράγραφο 6 του άρθρου 37 του Ν. 3028/2002, οι απαιτούμενες δαπάνες για τη συντήρηση, τη φωτογράφιση, την καταγραφή και τη μελέτη του αρχαιολογικού υλικού θα καλυφθούν από τον Κύριο του Έργου, κατόπιν συμφωνίας με την αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ.Τ.

Τα μέρη θα συνεργαστούν για την ανάδειξη και δημοσίευση των αρχαιοτήτων που θα έλθουν στο φως με τις αρχαιολογικές ανασκαφές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 39 του Ν. 3028/2002), καθώς και για τη διατήρηση και προβολή των αρχαιολογικών μνημείων, με κάθε μέτρο που θα κριθεί πρόσφορο (π.χ. εκδόσεις, ημερίδες, εκδηλώσεις, μόνιμες ή περιοδικές εκθέσεις, δημιουργία προσβάσεων στους αρχαιολογικούς χώρους και σήμανσή τους, μεταφορά και διατήρηση μνημείων σε παρακείμενους χώρους κλπ.).

Με πρωτοβουλία και κατόπιν αιτήματος του Κυρίου του Έργου είναι δυνατή η ανάδειξη και προβολή του αρχαιολογικού έργου, μέσα από την έκθεση εκμαγείων και φωτογραφικού υλικού στις εγκαταστάσεις του τεχνικού έργου. Η σχετική πρόταση – μελέτη θα διαμορφώνεται σε συνεννόηση με τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και θα υποβάλλεται, δια του Γραφείου Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων, στις συναρμόδιες Διευθύνσεις του ΥΠ.ΠΟ.Τ., προς έγκριση από την Κεντρική Υπηρεσία, κατόπιν γνωμοδότησης του Κ.Α.Σ. ή του Κ.Σ.Ν.Μ.

Άρθρο 12

Επί μέρους Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας

Για τα εκάστοτε Ιδιωτικά Έργα, τα οποία εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία των «μεγάλων επενδυτικών σχεδίων», θα συντάσσονται αντίστοιχα Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας, τα οποία θα λαμβάνουν υπ' όψιν όλα τα άρθρα του παρόντος Μνημονίου και θα περιέχουν τους επί πλέον όρους, που θα αφορούν στο εκάστοτε Μεγάλο Ιδιωτικό Έργο. Θα συνυπογράφονται από τους αρμόδιους Προϊσταμένους των Περιφερειακών Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Τ. και τον Κύριο του Έργου.

Άρθρο 13

Εγγυήσεις

Την αρμοδιότητα και την εποπτεία τήρησης των όρων του παρόντος Μνημονίου θα έχουν:

- οι αρμόδιες Διευθύνσεις της Κεντρική Υπηρεσίας του ΥΠ.ΠΟ.Τ. συνεπικουρούμενες από το Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων, τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του και
- ο Κύριος του Έργου.

Άρθρο 14

Τελική διάταξη

Το Μνημόνιο αυτό τίθεται σε ισχύ με την υπογραφή του από τους εκπροσώπους των δύο μερών. Σε πίστωση της συμφωνίας των μερών κατά τα ανωτέρω συνετάχθη και υπογράφεται το παρόν εις τριπλούν.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

**Για το Υπουργείο Πολιτισμού και Για την εταιρεία
Τουρισμού**

**Ο Προϊστάμενος της Γενικής
Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και
Πολιτιστικής Κληρονομιάς**

.....

**Ο Προϊστάμενος της Γενικής
Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων
και Τεχνικών Έργων**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης : η κοινοτική νομοθεσία η οποία εναρμονίζει τους όρους εμπορίας των προϊόντων.

Οδηγία τεχνικής εναρμόνισης : Το κανονιστικό πλαίσιο για την ασφάλεια των ευρωπαϊκών προϊόντων που καλύπτει τους τομείς παραγωγής, έγκρισης και ελέγχου.

Οδηγίες Νέας Προσέγγισης : Οι οδηγίες που βασίζονται στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7^{ης} Μαΐου 1985 «σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση και για μία νέα τεχνική εναρμόνισης των κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν τα βιομηχανικά προϊόντα»

Τεχνική βιομηχανική νομοθεσία : το σύνολο της τεχνικής νομοθεσίας που διέπει την παραγωγή, διάθεση, χρήση και εμπορία των βιομηχανικών προϊόντων η οποία έχει προκύψει από την ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο των κοινοτικών οδηγιών που αφορούν τα βιομηχανικά προϊόντα, από την υιοθέτηση των ευρωπαϊκών ή/και διεθνών Κανονισμών για βιομηχανικά προϊόντα και υπηρεσίες ποιότητας, καθώς και από διατάξεις που ρυθμίζουν κλαδικά ή τομεακά θέματα του μη εναρμονισμένου κοινοτικά τομέα.

Διάθεση στην αγορά : η πρώτη φορά κατά την οποία ένα προϊόν καθίσταται διαθέσιμο στην κοινοτική αγορά.

Κατασκευαστής : κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατασκευάζει ένα προϊόν ή που αναθέτει σε άλλους το σχεδιασμό ή την κατασκευή ενός προϊόντος και διοχετεύει στην αγορά το προϊόν αυτό υπό την επωνυμία ή το εμπορικό σήμα του.

Εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος : κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εγκατεστημένο στην Κοινότητα, που έχει λάβει γραπτή εντολή από τον κατασκευαστή να ενεργεί εξ ονόματός του για την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων σχετικών με τις υποχρεώσεις του κατασκευαστή υπό την οικεία κοινοτική νομοθεσία.

Εισαγωγέας : κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο εγκατεστημένο στην Κοινότητα που διαθέτει προϊόν τρίτης χώρας στην κοινοτική αγορά.

Διανομέας : κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στην αλυσίδα εφοδιασμού, άλλο από τον κατασκευαστή ή τον εισαγωγέα, το οποίο καθιστά διαθέσιμο ένα προϊόν στην αγορά.

Οικονομικοί φορείς : ο κατασκευαστής, ο εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος, ο εισαγωγέας και ο διανομέας.

Υποδομές ποιότητας : Τυποποίηση, Διαπίστευση, Μετρολογία, Φορείς αξιολόγησης της συμμόρφωσης, κοινοποιημένοι φορείς, αναγνωρισμένοι φορείς.

Υπηρεσία : κάθε μη μισθωτή οικονομική δραστηριότητα που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής κατά το άρθρο 57 της Συνθήκης των ΕΚ.

Πρότυπο : οι τεχνικές προδιαγραφές για επανειλημμένη ή διαρκή εφαρμογή, των οποίων η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και οι οποίες υπάγονται σε μία από τις εξής κατηγορίες

Διεθνές πρότυπο : πρότυπο το οποίο έχει εκδοθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης.

Ευρωπαϊκό πρότυπο : πρότυπο το οποίο έχει εκδοθεί από έναν από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης· CEN / CENELEC / ETSI.

Εναρμονισμένο πρότυπο : το ευρωπαϊκό πρότυπο που έχει εκδώσει ένας από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης CEN / CENELEC / ETSI, βάσει αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας εναρμόνισης.

Τεχνική προδιαγραφή : έγγραφο με το οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα τεχνικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, μίας διεργασίας ή μίας υπηρεσίας.

Ευρωπαϊκός οργανισμός τυποποίησης : η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (C E N), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης (C E N E L E C), το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων (E T S I)

Διεθνής οργανισμός τυποποίησης : ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (I S O), η Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή (I E C) και η Διεθνής Ένωση Τηλεπικοινωνιών (I T U).

Τυποποίηση : η δραστηριότητα με την οποία καθιερώνονται, για υφιστάμενα ή δυνητικά προβλήματα κοινής και επαναλαμβανόμενης χρήσης, διατάξεις οι οποίες αποσκοπούν στην επίτευξη του βέλτιστου βαθμού τάξης σε συγκεκριμένο πλαίσιο εφαρμογής.

Εθνικός Οργανισμός Τυποποίησης : ο μοναδικός οργανισμός σε εθνικό επίπεδο, αναγνωρισμένος επίσημα, για την έγκριση, την έκδοση και τη διάθεση προτύπων.

Διαπίστευση : βεβαίωση ότι ένας οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης πληροί τις απαιτήσεις που έχουν τεθεί με εναρμονισμένα πρότυπα και, όπου είναι εφαρμοστέο, τις τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που

καθορίζονται στα αντίστοιχα τομεακά συστήματα, για να εκτελεί μια συγκεκριμένη δραστηριότητα αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Εθνικός οργανισμός διαπίστευσης : ο μοναδικός οργανισμός του κράτους που εκτελεί τη διαπίστευση επί τη βάση εξουσίας που του παρέχει το κράτος αυτό.

Αξιολόγηση από ομότιμους : η διαδικασία αξιολόγησης ενός εθνικού οργανισμού διαπίστευσης ή μετρολογίας από άλλους εθνικούς οργανισμούς διαπίστευσης ή μετρολογίας με βάση τις απαιτήσεις διεθνών προτύπων ή κανόνων και, όπου είναι εφαρμοστέο, με βάση πρόσθετες τομεακές τεχνικές προδιαγραφές.

Εποπτεία της αγοράς : δραστηριότητες που διεξάγονται και μέτρα που λαμβάνονται από δημόσιες αρχές προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προϊόντα συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις τις οποίες ορίζει η σχετική κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης και δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία, την ασφάλεια ή άλλες πτυχές της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος.

Αξιολόγηση της συμμόρφωσης : η διαδικασία με την οποία αποδεικνύεται κατά πόσον πληρούνται οι ειδικές απαιτήσεις που αφορούν προϊόν, διαδικασία, υπηρεσία, σύστημα, πρόσωπο ή φορέα.

Αρχή εποπτείας της αγοράς : η αρχή ή οι αρχές του κράτους που είναι εξουσιοδοτημένες επίσημα για την πραγματοποίηση της εποπτείας της αγοράς στην επικράτεια του κράτους αυτού.

Οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης : οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων βαθμονομήσεων, δοκιμών, πιστοποίησης και επιθεώρησης.

Ανάκληση : κάθε μέτρο που αποσκοπεί στην επιστροφή προϊόντος που έχει ήδη καταστεί διαθέσιμο στον τελικό χρήστη.

Απόσυρση : κάθε μέτρο που αποσκοπεί να αποτρέψει τη διαθεσιμότητα στην αγορά ενός προϊόντος της αλυσίδας εφοδιασμού.

Θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία : η διαδικασία που θεσπίζεται στο άρθρο 79, του Κανονισμού 2913/92 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα.

Σήμανση CE : σήμανση με την οποία ο κατασκευαστής δηλώνει ότι το προϊόν συμμορφούται προς τις εφαρμοστέες απαιτήσεις της εναρμονισμένης κοινοτικής νομοθεσίας, που προβλέπει την επίθεση της σήμανσης.

Πιστοποίηση : η επιβεβαίωση από ανεξάρτητο τρίτο φορέα ότι προϊόντα, διεργασίες, συστήματα ή πρόσωπα συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις συγκεκριμένων προτύπων ή προδιαγραφών.

Σήμα συμμόρφωσης : το διακριτικό σήμα ενός φορέα πιστοποίησης με το οποίο υποδηλώνεται η συμμόρφωση προϊόντος, υπηρεσίας ή διεργασίας με τις απαιτήσεις προτύπων ή προδιαγραφών.

Σήμα ποιότητας : το εθνικό, συλλογικό ή ιδιωτικό σήμα συμμόρφωσης με το οποίο υποδηλώνεται η συμμόρφωση προϊόντος, υπηρεσίας ή διεργασίας με απαιτήσεις προτύπων ή προδιαγραφών που ικανοποιούν τεχνικές απαιτήσεις πλέον των υποχρεωτικά καθιερωμένων από την νομοθεσία.

Πιστοποιητικό συμμόρφωσης : το έγγραφο με το οποίο βεβαιώνεται η συμμόρφωση προϊόντος, υπηρεσίας, διεργασίας, δραστηριότητας, οργανισμού, συστήματος ή προσώπου με τις απαιτήσεις προτύπων ή προδιαγραφών.

Κοινοποίηση : η γνωστοποίηση σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης των αναγνωρισμένων φορέων που δραστηριοποιούνται σε δοκιμές, πιστοποιήσεις και ελέγχους στα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών της νέας προσέγγισης.

Κοινοποιημένος Φορέας : φορέας κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επίσημα αναγνωρισμένος βάσει της κοινοτικής από τις εθνικές του αρχές, για τη δραστηριοποίησή του στο πεδίο των οδηγιών της νέας προσέγγισης.

Αναγνωρισμένος φορέας : φορέας επίσημα αναγνωρισμένος από εθνική αρχή για τη δραστηριοποίησή του στα πεδία των εθνικών απαιτήσεων της τεχνικής νομοθεσίας.

Φορέας ελέγχου : οργανισμός, υπηρεσία, νομικό ή φυσικό πρόσωπο, που είναι επίσημα αναγνωρισμένο και εξουσιοδοτημένο από αρμόδια εθνική αρχή για τη δραστηριοποίησή του σε διαδικασίες ελέγχου της αγοράς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Η Τεχνική Βιομηχανική Νομοθεσία:

α/ α	Αντικείμενο	Ο δ η γ ί α	Εθνική Νομοθεσία
1	Ηλεκτρολογικό Υλικό Χαμηλής Τάσης	Οδηγία 2006 / 95 / ΕΚ Κωδικοποίηση οδηγιών 73 / 23 / ΕΟΚ 93 / 68 / ΕΟΚ 2004/108/ΕΚ (κατά περίπτωση)	ΚΥΑ 470/85 (ΦΕΚ 183/Β/1985) ΚΥΑ Β.6467/608 (ΦΕΚ 214/Β/1988) ΚΥΑ 27356/91 (ΦΕΚ 78/Β/1992) ΚΥΑ 16717/5052/94 (ΦΕΚ 992/Β/1994) ΚΥΑ 6204 (ΦΕΚ 277Β/2001) ΚΥΑ 50268/5137 (ΦΕΚ 1853/Β/2007)
2	Ρευματοδότες και ρευματολήπτες		ΥΑ 529 (ΦΕΚ 67Β/ 28.1.2000) ΥΑ 8991 (ΦΕΚ 643/Β/23.5.2003)
3	Απλά δοχεία πίεσης	87 / 404 / ΕΟΚ, 90 / 488 / ΕΟΚ 93 / 68 / ΕΟΚ	ΥΑ 12479/Φ.17/414/1991 (ΦΕΚ 431/Β/24-06-1991) ΥΑ 20769/6285/94 (ΦΕΚ 977/Β/30-12-1994), ΥΑ 14165/Φ17.4/373/1993 (ΦΕΚ 673/Β/1993)
4	Πυροσβεστήρες		ΚΥΑ 618/43/2005 (ΦΕΚ 52/Β/20.01.2005) ΚΥΑ 17230/671/2005

			(ΦΕΚ 1218/Β/01.09.2005)
5	Μεταλλικές Σκαλωσιές		ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93 (ΦΕΚ 756/Β/28-09-1993)
6	Λέβητες ζεστού νερού	92 / 42 / ΕΟΚ 93 / 68 / ΕΟΚ 2004 / 8 / ΕΚ 2005 / 32 / ΕΚ 2008 / 28 / ΕΚ	Π.Δ. 335/93 (ΦΕΚ 143/Α/2.9.1993) Π.Δ. 59/95 (ΦΕΚ 46/Α/27.02.1995)
7	Μηχανές	2006 / 42 / ΕΚ . 98 / 37 / ΕΚ <i>κωδικοποίηση των</i> 89/392/ΕΟΚ, 91/368/ΕΟΚ, 93/44/ΕΟΚ 93/68/ΕΟΚ 98/79/ΕΚ 2004/108/ΕΚ (κατά περίπτωση)	Σε ισχύ σήμερα τα Π.Δ. 377 / 93 (ΦΕΚ 160/Α/93) & Π.Δ. 18/96 (ΦΕΚ 12/Α/96) ΚΥΑ 50268/5137 (ΦΕΚ 1853/Β/2007)
8	Μέσα ατομικής προστασίας	89 / 686 / ΕΟΚ 93 / 95 / ΕΟΚ 93 / 96 / ΕΟΚ 96 / 58 / ΕΚ Κανονισμός 1882/2003	ΚΥΑ 4373/1205/93 (ΦΕΚ 187/Β/23.03.1993), ΚΥΑ 8881/94 (ΦΕΚ 450/Β/16.06.1994), ΚΥΑ Β5261/190/97 (ΦΕΚ 113/Β/26.02.1997)
9	Εξοπλισμοί σε εκρήξιμη ατμόσφαιρα	Οδηγία 94/9/ΕΚ	ΥΑ Β17081/2964

		Κανονισμός 1882/2003	(ΦΕΚ157 / Β /13.03.1996)
10	Πλαστικοί σωλήνες	Μόνο Εθνική Νομοθεσία	ΚΥΑ 14013/Φ32/327/28-7-1993 (ΦΕΚ 597/Β/9.08.1993) ΚΥΑ 10347/Φ32/176/8-6-1993 (ΦΕΚ 432/Β/14.06.1993)
11	Προϊόντα Δομικών Κατασκευών	89/106/ΕΟΚ 93/68/ΕΟΚ	Π.Δ. 334 / 94 (ΦΕΚ 176/Α/25.10.1994)
12	Σκάφη αναψυχής	94/25/ΕΚ, 2003/44/ΕΚ Κανονισμός 1882/2003	ΚΥΑ 4841/Φ7Β/52/97 (ΦΕΚ 111 / Β / 97) ΥΑ 4113.183/01/2004 (ΦΕΚ 1613/Β/29-10-2004)
13	Ανελκυστήρες	95/16/ΕΚ, 2006/42/ΕΚ Κανονισμός 1882/2003	ΚΥΑ 9.2/38203 / 1308 / 97 (ΦΕΚ 815/Β/20.08.1997). Σε εξέλιξη και η ενσωμάτωση της νέας Οδηγίας 2006/42/ΕΚ.
14	Εξοπλισμοί υπό πίεση	97 / 23 / ΕΚ Κανονισμός 1882/2003	ΚΥΑ 16289/330/99 (ΦΕΚ 987/Β/27.05.1999)
15	Εκρηκτικά	93 / 15 / ΕΟΚ Κανονισμός 1882/2003	Π.Δ. 455/95 (ΦΕΚ 268/Α/29.12.1995) ΚΥΑ 3329/89

			(ΦΕΚ 132/Β/21.02.1989).
16	Ατμολέβητες	Εθνική Νομοθεσία	Β.Δ. 277 / 63 (ΦΕΚ 65/Α/22.05.1963) Εγκύκλιος ΓΓΒ 31.03.2005
17	Μεταφερόμενος εξοπλισμός υπό πίεση	1999 / 36 / ΕΚ 2001 / 12 / ΕΚ 2002 / 50 / ΕΚ	ΚΥΑ 14132 / 618 / 2001 (ΦΕΚ 1626/06.12.2001) ΚΥΑ 27120 / 1290 (ΦΕΚ 652/27.05.2003)
18	Ανυψωτικά	Εθνική Νομοθεσία	ΚΥΑ 15085 / 593 / 2003 (ΦΕΚ 1186/Β/25.08.2003)
19	Παιχνίδια	88 / 378 / ΕΟΚ 93 / 68 / ΕΟΚ 2009 / 48 / ΕΚ	ΚΥΑ 3669 / 194 (ΦΕΚ 549 / Β / 07.04.2011)
20	Συσκευές αερίου	90/396/ΕΟΚ 93/68/ΕΟΚ	ΚΥΑ 15233 / 1991 (ΦΕΚ 487 / 04.07.1991) ΚΥΑ 3380 / 737 / 95 (ΦΕΚ 134 / Β /95) ΥΑ 14165/Φ17.4 / 373 / 1993 (ΦΕΚ 673 / Β / 1993)
21	Συσκευές αερολυμάτων (αεροζόλ)	75 / 324 / ΕΟΚ 94 / 1 / ΕΟΚ 2008 / 47 / ΕΚ	ΚΥΑ 20683/2134 (ΦΕΚ 634/Β/26.11.1987) ΚΥΑ 3312/705/1995 (ΦΕΚ 130/27.02.1995).
22	Εγκαταστάσεις με συρματόσχοινα για τη μεταφορά προσώπων	2000 / 9 / ΕΚ	Π.Δ. 12/2004 (ΦΕΚ 7/Α/16-1-2004)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Υποχρεώσεις των οικονομικών φορέων [Απόφαση 768/2008/ΕΚ]

A. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΕΣ

1. Οι κατασκευαστές εξασφαλίζουν ότι, κατά τη διάθεση των προϊόντων τους στην αγορά, αυτά είναι σχεδιασμένα και κατασκευασμένα σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις διατάξεις της αντίστοιχης τεχνικής νομοθεσίας.

2. Οι κατασκευαστές καταρτίζουν την απαραίτητη τεχνική τεκμηρίωση και διενεργούν ή μεριμνούν για τη διενέργεια της εφαρμοστέας διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης. Όταν η συμμόρφωση ΤΟΥ προϊόντος με τις εφαρμοστέες απαιτήσεις αποδεικνύεται με τέτοια διαδικασία, οι κατασκευαστές καταρτίζουν δήλωση συμμόρφωσης ΕΚ και θέτουν τη σήμανση συμμόρφωσης.

3. Οι κατασκευαστές φυλάσσουν την τεχνική τεκμηρίωση και τη δήλωση συμμόρφωσης ΕΚ για όσο χρονικό διάστημα προβλέπεται στην αντίστοιχη τεχνική νομοθεσία, η οποία είναι ανάλογη του κύκλου ζωής του προϊόντος και του επιπέδου κινδύνου αυτού, αφότου διατεθεί το προϊόν στην αγορά.

4. Οι κατασκευαστές εξασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται οι αναγκαίες διαδικασίες ώστε να διατηρείται η συμμόρφωση της εν σειρά παραγωγής. Οι αλλαγές στο σχεδιασμό ή τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και οι αλλαγές στα εναρμονισμένα πρότυπα ή τις τεχνικές προδιαγραφές με βάση τις οποίες δηλώνεται η συμμόρφωση προϊόντος λαμβάνονται δεόντως υπόψη.

Όταν κρίνεται σκόπιμο όσον αφορά τους κινδύνους που παρουσιάζει προϊόν, οι κατασκευαστές διενεργούν, για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των καταναλωτών, δοκιμές με δειγματοληψία στα προϊόντα που έχουν διατεθεί στην αγορά, ερευνούν τις σχετικές καταγγελίες και διατηρούν, εφόσον απαιτείται, αρχείο με τις καταγγελίες, τα μη συμμορφούμενα προϊόντα και τις αποσύρσεις προϊόντων και τηρούν ενήμερους τους διανομείς για τις έρευνες τους.

5. Οι κατασκευαστές εξασφαλίζουν ότι τα προϊόντα τους φέρουν αριθμό τύπου, παρτίδας ή σειράς ή άλλο στοιχείο επιτρέπει την ταύτισή τους ή, όταν δεν το επιτρέπει το μέγεθος ή η φύση του προϊόντος, εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες αυτές αναγράφονται στη συσκευασία ή σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν.

6. Οι κατασκευαστές σημειώνουν το όνομα, την καταχωρισμένη εμπορική επωνυμία τους ή το καταχωρισμένο εμπορικό σήμα τους και τη διεύθυνσή τους στο προϊόν ή, όταν δεν είναι δυνατόν, στη συσκευασία του ή σε έγγραφο που συνοδεύει

το προϊόν. Η διεύθυνση πρέπει να υποδεικνύει ένα μοναδικό σημείο στο οποίο μπορεί κάποιος να έρθει σε επαφή με τον κατασκευαστή.

7. Οι κατασκευαστές εξασφαλίζουν ότι το προϊόν συνοδεύεται από οδηγίες και πληροφορίες ασφάλειας σε γλώσσα ευκόλως κατανοητή από τους καταναλωτές και άλλους τελικούς χρήστες, όπως έχει αποφασίσει το σχετικό κράτος μέλος.

8. Οι κατασκευαστές που θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι προϊόν που έχουν διαθέσει στην αγορά δεν συμμορφούται προς την εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης λαμβάνουν αμέσως τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση του προϊόντος, το αποσύρουν ή το ανακαλούν, κατά περίπτωση. Πέραν τούτου, όταν το προϊόν παρουσιάζει κίνδυνο, οι κατασκευαστές ενημερώνουν αμέσως σχετικά με το θέμα αυτό τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών στα οποία καθιστούν διαθέσιμο το προϊόν και παραθέτουν λεπτομέρειες για τη μη συμμόρφωση και τα τυχόν διορθωτικά μέτρα που έλαβαν.

9. Οι κατασκευαστές παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματός των αρχών αυτών, όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος, σε γλώσσα ευκόλως κατανοητή από τις εν λόγω αρχές. Συνεργάζονται με τις αρχές αυτές, κατόπιν αιτήματος των τελευταίων, για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι από τα προϊόντα που έχουν διαθέσει στην αγορά.

B. ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ

1. Οι εισαγωγείς είναι υποχρεωμένοι να διαθέτουν στην αγορά μόνο συμμορφούμενα προϊόντα.

2. Οι εισαγωγείς προτού διαθέσουν προϊόν στην αγορά διασφαλίζουν ότι ο κατασκευαστής έχει διενεργήσει την κατάλληλη διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης που προβλέπει η αντίστοιχη τεχνική νομοθεσία. Διασφαλίζουν ότι ο κατασκευαστής έχει καταρτίσει την τεχνική τεκμηρίωση, ότι το προϊόν φέρει την απαιτούμενη σήμανση ή τις απαιτούμενες σημάνσεις συμμόρφωσης, συνοδεύεται από τα απαιτούμενα έγγραφα και ότι ο κατασκευαστής έχει τηρήσει τις παραπάνω απαιτήσεις 5 και 6 που τον αφορούν.

Εφόσον εισαγωγέας θεωρεί ή έχει λόγους να πιστεύει ότι το προϊόν δεν συμμορφούται προς την αντίστοιχη τεχνική νομοθεσία, τότε δεν μπορεί να διαθέσει το προϊόν στην αγορά πριν το προϊόν συμμορφωθεί. Επίσης, ο εισαγωγέας

ενημερώνει σχετικά τον κατασκευαστή καθώς και τις αρχές εποπτείας της αγοράς, όταν το προϊόν παρουσιάζει κίνδυνο.

3. Οι εισαγωγείς σημειώνουν το όνομα, την καταχωρισμένη εμπορική επωνυμία τους ή το καταχωρισμένο εμπορικό σήμα τους και τη διεύθυνσή τους στο προϊόν ή, όταν δεν είναι δυνατόν, στη συσκευασία του ή σε έγγραφο που συνοδεύει το προϊόν.

4. Οι εισαγωγείς εξασφαλίζουν ότι το προϊόν συνοδεύεται από οδηγίες και πληροφορίες ασφάλειας σε γλώσσα κατανοητή από τους καταναλωτές και άλλους τελικούς χρήστες, ανάλογα με την απόφαση του ενδιαφερομένου κράτους μέλους.

Γ. ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

1. Οι κατασκευαστές μπορούν να διορίζουν, με γραπτή εντολή, εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο. Οι υποχρεώσεις βάσει της παράγραφος 1, που τους αφορά, και η κατάρτιση της τεχνικής τεκμηρίωσης δεν ανατίθενται σε εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο.

2. Οι εξουσιοδοτημένοι αντιπρόσωποι ασκούν τα καθήκοντα που προσδιορίζονται στην εντολή την οποία λαμβάνουν από τον παραγωγό. Η εντολή πρέπει τουλάχιστον να επιτρέπει στον εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο να :

α) τηρεί τη δήλωση συμμόρφωσης ΕΚ και την τεχνική τεκμηρίωση στη διάθεση των εθνικών εποπτικών αρχών για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται,

β) παρέχει στις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματός των αρχών αυτών, όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος·

γ) συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές, κατόπιν αιτήματος των τελευταίων, για τυχόν ενέργειες που έγιναν προς αποφυγή των κινδύνων που ενέχουν τα προϊόντα που καλύπτει η εντολή τους.

6. Όταν χρειάζεται λόγω των κινδύνων που παρουσιάζει το προϊόν, οι εισαγωγείς διενεργούν, χάριν προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των καταναλωτών, δοκιμές με δειγματοληψία στα προϊόντα που έχουν διατεθεί στην αγορά, ερευνούν τις σχετικές καταγγελίες και διατηρούν, εφόσον απαιτείται, αρχείο με τις καταγγελίες, τα μη συμμορφούμενα προϊόντα και τις αποσύρσεις προϊόντων και τηρούν ενήμερους τους διανομείς για τις έρευνές τους.

7. Οι εισαγωγείς που θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι προϊόν που έχουν διαθέσει στην αγορά δεν συμμορφούται προς την εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία

εναρμόνισης λαμβάνουν αμέσως τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση του προϊόντος, το αποσύρουν ή το ανακαλούν, κατά περίπτωση. Πέραν τούτου, όταν το προϊόν παρουσιάζει κίνδυνο, οι εισαγωγείς ενημερώνουν αμέσως σχετικά με το θέμα αυτό τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών στα οποία καθιστούν διαθέσιμο το προϊόν και παραθέτουν λεπτομέρειες για τη μη συμμόρφωση και τα διορθωτικά μέτρα που έλαβαν.

8. Οι εισαγωγείς τηρούν για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται αντίγραφο της δήλωσης συμμόρφωσης ΕΚ στη διάθεση των αρχών που είναι αρμόδιες για την εποπτεία της αγοράς και εξασφαλίζουν ότι ο τεχνικός φάκελος μπορεί να καταστεί διαθέσιμος στις εν λόγω αρχές, κατόπιν αιτήματός τους.

9. Οι εισαγωγείς παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματός των αρχών αυτών, όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος, σε γλώσσα ευκόλως κατανοητή από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Συνεργάζονται με τις αρχές, αυτές κατόπιν αιτήματος των τελευταίων, για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι από τα προϊόντα που έχουν διαθέσει στην αγορά.

Δ. ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ

1. Όταν οι διανομείς καθιστούν διαθέσιμο προϊόν στην αγορά ενεργούν με τη δέουσα προσοχή σε σχέση με τις εφαρμοστέες απαιτήσεις.

2. Οι διανομείς, προτού καταστήσουν προϊόν διαθέσιμο στην αγορά, επαληθεύουν ότι το προϊόν φέρει την απαιτούμενη σήμανση ή τις απαιτούμενες σημάνσεις, ότι συνοδεύεται από τα απαιτούμενα έγγραφα και τις οδηγίες και τις πληροφορίες ασφάλειας σε γλώσσα ευκόλως κατανοητή από τους καταναλωτές και άλλους τελικούς χρήστες και ότι ο κατασκευαστής και ο εισαγωγέας έχουν τηρήσει τις απαιτήσεις των παραγράφων που τους αφορούν.

Όταν διανομέας θεωρεί ή έχει λόγους να πιστεύει ότι το προϊόν δεν συμμορφούται προς την αντίστοιχη τεχνική νομοθεσία, τότε μπορεί να καταστήσει διαθέσιμο το προϊόν στην αγορά μόνον αφού αυτό συμμορφωθεί με τις εφαρμοστέες απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας που το αφορά.

Ο διανομέας ενημερώνει επίσης τον κατασκευαστή ή τον εισαγωγέα καθώς και τις αρχές εποπτείας της αγοράς, όταν το προϊόν παρουσιάζει κίνδυνο.

3. Ένας διανομέας εξασφαλίζει ότι, ενόσω το προϊόν βρίσκεται υπό την ευθύνη του, οι συνθήκες αποθήκευσης ή μεταφοράς δεν θέτουν σε κίνδυνο τη συμμόρφωσή του με τις απαιτήσεις της σχετικής νομοθεσίας που το αφορά.

4. Οι διανομείς που θεωρούν ή έχουν λόγο να πιστεύουν ότι προϊόν που έχουν καταστήσει διαθέσιμο στην αγορά δεν συμμορφούται προς την εφαρμοστέα κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση του προϊόντος, το αποσύρουν ή το ανακαλούν, κατά περίπτωση. Πέραν τούτου, όταν το προϊόν παρουσιάζει κίνδυνο, οι διανομείς ενημερώνουν αμέσως σχετικά με το θέμα αυτό τις αρμόδιες εθνικές αρχές και παραθέτουν λεπτομέρειες για τη μη συμμόρφωση και τα διορθωτικά μέτρα που έλαβαν.

5. Οι διανομείς παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματός των αρχών αυτών, όλες τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση που απαιτούνται για να αποδειχθεί η συμμόρφωση του προϊόντος. Συνεργάζονται με τις αρχές αυτές, κατόπιν αιτήματος των τελευταίων, για τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν ώστε να αποφευχθούν οι κίνδυνοι από τα προϊόντα που έχουν καταστήσει διαθέσιμα στην αγορά.

Ε. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩΝ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ.

Ένας εισαγωγέας ή διανομέας θεωρείται κατασκευαστής για τους σκοπούς του παρόντος νόμου και συνεπώς υπόκειται στις υποχρεώσεις του κατασκευαστή σύμφωνα με το κεφάλαιο Α που τον αφορά, όταν διαθέτει προϊόν στην αγορά με το όνομα ή το εμπορικό σήμα του ή τροποποιεί προϊόν που διατίθεται ήδη στην αγορά κατά τρόπο που μπορεί να θίξει τη συμμόρφωση προς τις εφαρμοστέες απαιτήσεις.

ΣΤ. ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Οι οικονομικοί φορείς αναφέρουν, εάν ζητηθεί, στις αρχές εποπτείας της αγοράς και για όσο χρονικό διάστημα προβλέπει η αντίστοιχη νομοθεσία την ταυτότητα των κατωτέρω :

- α) κάθε οικονομικού φορέα ο οποίος τους έχει προμηθεύσει προϊόν·
- β) κάθε οικονομικού φορέα στον οποίο έχουν προμηθεύσει προϊόν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ
«ΚΛΑΣΕΙΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ»

Κλάση 1 Χημικά προϊόντα προοριζόμενα για τη βιομηχανία, τις επιστήμες, τη φωτογραφία, καθώς και για τη γεωργία, την κηπουρική και τη δασοκομία· ακατέργαστες συνθετικές ρητίνες, ακατέργαστα πλαστικά υλικά· λιπάσματα (φυσικά ή χημικά)· μίγματα για πυροσβεστήρες· μέσα βαφής (σκληρύνσεως) και χημικά παρασκευάσματα για τη συγκόλληση μετάλλων· χημικές ουσίες για τη συντήρηση τροφίμων· ύλες βυρσοδεψίας· κόλλες βιομηχανικής χρήσης.

Κλάση 2 Χρώματα, βερνίκια, λάκες· μέσα προφυλάξεως κατά της σκωρίας και μέσα συντηρήσεως ξύλου· χρωστικές ουσίες· αντιδιαβρωτικές ουσίες· ακατέργαστες φυσικές ρητίνες· μέταλλα σε φύλλα (ελάσματα) και σε μορφή σκόνης για ζωγράφους, διακοσμητές, τυπογράφους και καλλιτέχνες.

Κλάση 3 Λευκαντικά παρασκευάσματα και άλλες ουσίες για πλύσιμο· παρασκευάσματα για καθαρισμό, στίλβωση, αφαίρεση λίπους και απόξεση· σαπούνια· είδη αρωματοποιίας, αιθέρια έλαια, καλλυντικά, λοσιόν για τα μαλλιά· οδοντοσκευάσματα.

Κλάση 4 Βιομηχανικά έλαια και γράσα· λιπαντικά· συνθέσεις για την απορρόφηση, εμποτισμό και στερέωση σκόνης· καύσιμα (συμπεριλαμβανομένων και των καυσίμων για κινητήρες) και φωτιστικές ουσίες· κεριά και φητίλια φωτισμού.

Κλάση 5 Παρασκευάσματα φαρμακευτικά και κτηνιατρικά· παρασκευάσματα υγιεινής για ιατρικές χρήσεις· διαιτητικές ουσίες για ιατρικές χρήσεις, παιδικές τροφές· έμπλαστρα, υλικά επιδέσμων· υλικά σφραγίσεως δοντιών και οδοντιατρικό κεριά· απολυμαντικά· παρασκευάσματα για την καταπολέμηση επιβλαβών ζώων και ζυυφίων· μυκητοκτόνα, παρασιτοκτόνα.

Κλάση 6 Κοινά μέταλλα και κράματα αυτών· μεταλλικά υλικά οικοδομών· λυόμενες μεταλλικές κατασκευές· μεταλλικά υλικά για σιδηροτροχιές· συρματόσκοινα και μεταλλικά σύρματα μη ηλεκτροφόρα· είδη κλειθροποιίας και σιδηροπλωλείου· μεταλλικοί σωλήνες· χρηματοκιβώτια· άλλα μεταλλικά προϊόντα μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· μεταλλεύματα.

Κλάση 7 Μηχανές και μηχανήματα κατεργασίας· κινητήρες (εκτός των κινητήρων χερσαίων οχημάτων)· συμπλέκτες και εξαρτήματα μεταδόσεως κινήσεως (εκτός αυτών που προορίζονται για χερσαία οχήματα)· γεωργικά μηχανήματα εξαιρουμένων των χειροκινήτων· εκκολαπτικές μηχανές.

Κλάση 8 Χειροκίνητα εργαλεία και μηχανήματα χειρός· όργανα κοπής, πηρούνια, κουτάλια· αιχμηρά όπλα· ξυράφια.

Κλάση 9 Συσκευές και όργανα επιστημονικά, ναυτικά, τοπογραφικά, φωτογραφικά, κινηματογραφικά, οπτικά, ζύγισης, μέτρησης, σηματοδότησης, ελέγχου (επιτήρησης), βοήθειας (διάσωσης) και διδασκαλίας· συσκευές και όργανα για την μεταφορά, διανομή, μετατροπή, συσσώρευση, ρύθμιση ή έλεγχο του ηλεκτρικού ρεύματος· συσκευές για την εγγραφή, τη μετάδοση, την αναπαραγωγή ήχου και εικόνας· μέσα αποθήκευσης μαγνητικών δεδομένων, δίσκοι εγγραφών· αυτόματοι πωλητές και μηχανισμοί με κερματοδέκτη· ταμειακές μηχανές, αριθμομηχανές, εξοπλισμός για την επεξεργασία δεδομένων και ηλεκτρονικοί υπολογιστές· συσκευές πυρόσβεσης.

Κλάση 10 Συσκευές και εργαλεία χειρουργικά, ιατρικά, οδοντιατρικά και κτηνιατρικά, τεχνητά μέλη, μάτια και δόντια· ορθοπεδικά είδη· υλικό χειρουργικών ραμμάτων.

Κλάση 11 Συσκευές και συστήματα φωτισμού, θέρμανσης, παραγωγής ατμού, μαγειρέματος, ψύξης, αποξήρανσης, αερισμού, υδροδότησης και εγκαταστάσεις υγιεινής.

Κλάση 12 Οχήματα· μηχανήματα κινήσεως στην ξηρά, τον αέρα ή το νερό.

Κλάση 13 Πυροβόλα όπλα· πυρομαχικά και βλήματα· εκρηκτικές ύλες· πυροτεχνήματα.

Κλάση 14 Πολύτιμα μέταλλα και κράματα αυτών, είδη κατασκευασμένα ή επιστρωμένα με τα υλικά αυτά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· κοσμήματα, είδη χρυσοχοΐας, πολύτιμοι λίθοι· είδη ωρολογοποιίας και άλλα χρονομετρικά όργανα.

Κλάση 15 Μουσικά όργανα.

Κλάση 16 Χαρτί, χαρτόνι και είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· έντυπο υλικό· υλικό βιβλιοδεσίας· φωτογραφίες· είδη χαρτοπωλείου· κόλλες για χαρτικά ή οικιακές χρήσεις· υλικά για καλλιτέχνες· πινέλα ζωγραφικής· γραφομηχανές και είδη γραφείου (εκτός των επίπλων)· υλικό διδασκαλίας και εκπαίδευσης (εκτός συσκευών)· πλαστικά υλικά συσκευασίας (μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις)· τυπογραφικά στοιχεία· στερεότυπα (κλισέ).

Κλάση 17 Καουτσούκ, γουταπέρκα, ελαστικό κόμμι, αμίαντος, μαρμαρυγίας (μίκια) και είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· προϊόντα από ημικατεργασμένες πλαστικές ύλες· υλικά έμφραξης, στεγανοποίησης και μόνωσης· εύκαμπτοι σωλήνες μη μεταλλικοί.

Κλάση 18 Δέρμα και απομιμήσεις δέρματος, είδη από αυτά τα υλικά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· δέρματα ζώων· κιβώτια και βαλίτσες ταξιδιού· ομπρέλες, αλεξήλια και ράβδοι περιπάτου· μαστίγια, ιπποσκευές και είδη

σελοποιίας.

Κλάση 19 Υλικά κατασκευών, μη μεταλλικά· μη μεταλλικοί άκαμπτοι σωλήνες οικοδομών· άσφαλτος, πισσάσφαλτος και ορυκτή άσφαλτος· λυόμενες μη μεταλλικές κατασκευές· μνημεία μη μεταλλικά.

Κλάση 20 Έπιπλα, καθρέφτες, πλαίσια (κορνίζες)· είδη μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις από ξύλο, φελλό, καλάμι, βρύουλα, λυγαριά, κέρατο, κόκκαλο, ελεφαντοστό, κόκκαλο φάλαινας, ταρταρούγα, ήλεκτρο, μαργαριτάρι, σηπιόλιθο, υποκατάστατα των παραπάνω υλικών ή από πλαστικό.

Κλάση 21 Μικρά σκεύη και δοχεία οικιακής και μαγειρικής χρήσης· χτένια και σφουγγάρια· βούρτσες (εκτός πινέλων)· υλικά ψηκτροποιίας· είδη καθαρισμού· σύρμα καθαρισμού· ακατέργαστο ή ημικατεργασμένο γυαλί (εκτός της οικοδομικής υάλου)· είδη υαλουργίας, πορσελάνη και φαγεντιανά μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις.

Κλάση 22 Σχοινιά, σπάγκοι, δίχτυα, αντίσκηνα, τέντες, μουσαμάδες, ιστία, σάκοι και σακούλες (μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις)· υλικά παραγεμίσματος (εκτός καουτσούκ και πλαστικών υλών)· ακατέργαστες υφαντικές ίνες.

Κλάση 23 Υφαντουργικά νήματα και κλωστές.

Κλάση 24 Υφάσματα και είδη υφαντουργίας μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· κλινοσκεπάσματα και τραπεζομάντιλα.

Κλάση 25 Ενδύματα, υποδήματα, είδη πιλοποιίας.

Κλάση 26 Δαντέλες και κεντήματα, κορδέλες και σιρίτια· κουμπιά, αγκράφες και κόπιτσες, καρφίτσες και βελόνες· τεχνητά άνθη.

Κλάση 27 Τάπητες, ψάθες, χαλάκια, λινοτάπητες και άλλα είδη επίστρωσης δαπέδων· επενδύσεις τοίχων όχι από ύφασμα.

Κλάση 28 Παιχνίδια, αθύρματα· είδη γυμναστικής και αθλητισμού μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· διακοσμητικά χριστουγεννιάτικων δέντρων.

Κλάση 29 Κρέατα, ψάρια, πουλερικά και κυνήγι· εκχυλίσματα κρέατος· φρούτα και λαχανικά διατηρημένα (κονσέρβες), κατεψυγμένα, αποξηραμένα και μαγειρεμένα· ζελέ, μαρμελάδες, κομπόστες· αβγά, γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα· έλαια και λίπη βρώσιμα.

Κλάση 30 Καφές, τσάι, κακάο, ζάχαρη, ρύζι, ταπιόκα, σάγο (αλεύρι κολλαρίσματος), υποκατάστατα καφέ· άλευρα και παρασκευάσματα από δημητριακά, άρτος, γλυκά και είδη ζαχαροπλαστικής, παγωτά· μέλι, σιρόπι μελάσας· μαγιά, μπέικιν πάουντερ· αλάτι, μουστάρδα· ξίδι, σάλτσες (καρυκεύματα)· μπαχαρικά· πάγος.

Κλάση 31 Προϊόντα γεωργικά, κηπουρικά, δασοκομικά και σπόροι, μη περιλαμβανόμενα σε άλλες κλάσεις· ζώντα ζώα· νωπά φρούτα και λαχανικά· σπόροι για σπορά, φυσικά φυτά και άνθη· ζωοτροφές· βύνη.

Κλάση 32 Ζύθος· μεταλλικά και αεριούχα νερά και άλλα μη οينوπνευματώδη ποτά· ποτά και χυμοί φρούτων· σιρόπια και άλλα παρασκευάσματα για ποτοποίηση.

Κλάση 33 Οينوπνευματώδη ποτά (εκτός ζύθου).

Κλάση 34 Καπνός· είδη για καπνιστές· σπύρτα.

Κλάση 35 Διαφήμιση· διοίκηση επιχειρήσεων· διαχείριση επιχειρήσεων· εργασίες γραφείου.

Κλάση 36 Ασφάλειες· χρηματοπιστωτικές υποθέσεις· νομισματικές υποθέσεις· κτηματομεσιτικές υποθέσεις.

Κλάση 37 Οικοδομικές εργασίες· επισκευές· υπηρεσίες εγκαταστάσεων.

Κλάση 38 Τηλεπικοινωνίες.

Κλάση 39 Μεταφορές· συσκευασία και αποθήκευση εμπορευμάτων· οργάνωση ταξιδιών.

Κλάση 40 Επεξεργασία υλικών.

Κλάση 41 Εκπαίδευση· επιμόρφωση (επαγγελματική κατάρτιση)· ψυχαγωγία· αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Κλάση 42 Τεχνολογικές και επιστημονικές υπηρεσίες και σχετικές υπηρεσίες έρευνας και σχεδιασμού· υπηρεσίες βιομηχανικής ανάλυσης και έρευνας· σχεδιασμός και ανάπτυξη λογισμικού και λογισμικού ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Κλάση 43 Υπηρεσίες παροχής διατροφής και ποτών· υπηρεσίες προσωρινής κατάλυσης.

Κλάση 44 Ιατρικές υπηρεσίες· κτηνιατρικές υπηρεσίες· υπηρεσίες φροντίδας και υγιεινής για ανθρώπους και ζώα· αγροτικές, φυτοκομικές και δασοκομικές υπηρεσίες.

Κλάση 45 Νομικές υπηρεσίες· υπηρεσίες ασφαλείας για την προστασία της περιουσίας των ατόμων· υπηρεσίες προσωπικού και κοινωνικού χαρακτήρα προσφερόμενες από τρίτους προς κάλυψη ατομικών αναγκών.

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία κατατίθενται τα σήματα, εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή, ταξινομούνται πάντοτε σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών της Συμφωνίας της Νίκαιας, όπως εκάστοτε ισχύει και υπερισχύει της παραπάνω ταξινόμησης.